

7 TL (KDV dahil)

EKO IQ

TEMMUZ-AĞUSTOS 2010 SAYI:4

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

2010 Yeşil Ekonomi Raporundan Satırbaşları

Bilim İlaç Genel Müdürü Dr. Erhan Baş:
“Çevreye Yatırım Trend Değil, Gereklilik”

Sadece EKOIQ’da:
GRI Amsterdam:
Sürdürülebilirliğin ve Raporlamanın Geleceği

GELECEĞİN KENTLERİ: AKILLI ve YEŞİL

Dr. Yasemin Biro:
**“Temiz Enerji
Cenneti Olabiliriz”**

Artık Kalemler de Geri Dönüşümlü!

Özsmi: “Çözüm Ekolojik Ekonomide”

EKO-KÖYLER: Basit, Doğal ve Paylaşımçı

ISSN 1309-443-6
04

Dünyamızı e-atık Tehlikesinden Koruyalım!!!

EXITCOM[®]
recycling for future

Exitcom Recycling, elektrikli ve elektronik atıkların geri dönüşümü, lisanslı araçlar ile taşınması, ara depolama, imha ve raporlama hizmeti vermektedir. Uzman personeli ile yönetmeliklerin takibini yaparak çevreye duyarlı prosesleriyle atıkların geri kazanımını sağlamaktadır.

ISO 14001 - ISO 9001 ve OHSAS 18001 Belgelerine sahip olan EXITCOM, Avrupadaki tecrübesini Türkiye'ye taşıyarak elektronik atık konusunda komple çözümler sunmaktadır.

Exitcom Recycling Atık Taşıma
Toplama Dep. ve Elek. San. Tic. Ltd. Şti.

Almanya Merkez:
Burchard-Retschy-Ring 9
D-31275 Lehrte/Hannover
Tel:0049 5132 824 999
Fax:0049 5132 872 407
www.exitcom.com

İzmit Şube:
Bağdat Cad. No:40 TR-41170
Suadiye Kartepe/Kocaeli
Tel:0090 262 352 36 76
Faks:0090 262 352 36 81
info@exitcom.com

Çünkü Zaman Değişiyor

Geçtiğimiz sayılarımızda ucundan kıyısından değindiğimiz “Geleceğin Kentleri” bu sayımızda çok daha kapsamlı bir şekilde ele aldık. Çünkü kentlerin geleceği, bir anlamda insanlığın geleceğini belirleyecek. Bu konuda çok farklı vizyonlar var. Ve bu konuyu sadece futuristler, sosyologlar ve şehir planlamacıları tartışmıyor. Blade Runner’dan New York’tan Kaçışa kadar birçok Hollywood filmi ve bilimkurgu kitabı, popüler kültürün kendine özgü sezgisiyle kentleri ve dolayısıyla insanlığı nasıl bir geleceğin beklediğini ele aldılar, alıyorlar. Onyıllardır anlatılan bu hikâyeler aslında oldukça karanlık bir arkaplan sürüyordu önümüze. Suçun hâkim olduğunu, güvenlik endişelerinin zirve yaptığı, toplumsal düzenin buharlaştığı, kaynakların paylaşımının bir ölüm kalım mücadelesine dönüştüğü bu anlatılar mı gerçekleşecek, yoksa kent-kır ayrımının silikleştiği, kent bahçelerinin çevrelediği, trafiğin unutulduğu, herkesin eğitim, sağlık ve barınma olanaklarından eşit olarak yararlandığı bir ütopya-kent mi? Kısacası ütopyalar mı kazanacak karşı-ütopyalar mı?

Bu ilginç ve insanlığın geleceğini belirleyecek mücadele, birçok büyük şirketin ve kuruluşun da üzerinde çalıştığı bir alan. Bu sayımızda “Geleceğin Kentleri: Akıllı ve Yeşil” dosyasının içinde yer alan haber ve fotoğraflar, bu zeminin ana hatlarını çizmeye çalışıyor. Herkesin bir başka yerinden tutmaya çalıştığı bu güzergah, aslında kısaca “Sistemlerin Sistemi” olarak da tarif edilebilir. İnsan toplumlarının en temel gereksinimleri olan gıdadan barınmaya, sağlıktan ulaşım, haberleşmeden enerjiye kadar uzanan bir dizi ayrı sistemin birbirleriyle haberleşmesine dayanan bu üst-sistemin en önemli ihtiyacı da akıllı ve birbiriyle haberleşen cihazlar. Fazla yağmur yağdığında, hem sel basmalarını önleyecek hem de fazla suyu çeşitli yollarla hasat edebilecek akılda bir sistem bu. Ya da enerji arzlarını düzenleyerek verimliliği artıracak, evinizin

çatısında üretilen elektriği sistemin önemli bir parçası kılacak ya da kapınızdaki arabayı enerjinin depolanmasında kullanabilecek bir sistem. Ya da suç istatistikleriyle ilgili belki 100 yıllık veriyi güvenliğinin geliştirilmesi için kullanabilecek; ya da milyonlarca hastanın kayıtlarında biriken datalarla sağlık hizmetlerini çok daha optimum hale getirebilecek bir sistem.

İnsanoğlu her zaman çeşitli “akıllar” üretti; kır topluluklarının geleneksel bilgisi (ki modern tıbbın temelini oluşturdu) ya da modernizmin rasyonel aklı (bugünkü dünyamızı şekillendirdi.) Ama şimdi belki de ilk defa, tamamen insanı, (hasta, yolcu, vatandaş, çalışan rolleriyle) merkeze alan bir aklın ve bu aklı garanti altına alabilecek bir yeni sistemin kapıları aralanıyor. Herkesi birbirine bağlayan muazzam bilgi şebekesi ve kimse-nin kapılarını kapatamayacağı bilgi değiş tokuş ırmağı internet; enformasyonu, deneyimi, aklı, enerjiyi ve daha aklımıza gelen-gelmeyen bir sürü insanı üretimi bir araya getiriyor. Artık her şeyi içine depolayan ve hapseden devasa barajlar yerine sayısız derenin büyük bir ahenkle çağıldayışlarının çağı geldi belki de...

Tüm bunlar tabii ki bir ihtimal. Ama küçük bir “belki” bile insanı heyecanlandırmaya yetiyor. Belki...

O zaman sıradaki şarkı hepimiz için Bob Dylan’dan gelsin çünkü gerçekten zaman değişiyor:

“Çizgiler çekildi, lanetler okundu / Bugün ağırdan giden, gün gelip hızlanacak / Bugün halen var olan yarın geçmişte kalacak / Düzeniniz yitmekte alelacele / Bugün en önde giden yarın sona kalacak / Çünkü zaman değişiyor.” (The Times They Are A-Changin)

Barış DOĞRU

BZD Yayıncılık ve İletişim adına sahibi
Zülfü Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Demirel dergi@ekoik.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoik.com

Art Direktör
Özlem Sarar D.

Editör
Balkan Talu balkan@ekoik.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve
Ari Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğan - Koç Bilgi Grubu
Kurumsal İletişim Direktörü, Koç
Holding Çevre Koordinasyon Kurulu
Üyesi, Yeşil Bilgi Platformu Yöneticisi
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding
Kurumsal İletişim Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı
Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel
Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding
Karbon Geliştirme Müdürü
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri
Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel
Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim
Kurulu Başkanı

Yazı Kurulu
Edip Emil Öymen, Barış Gencer Baykan
Serpil Ata

Redaksiyon
Fevzi Göloğlu

Katkıda bulunanlar
Özgür Çakır, Nermin Uçar,
Selim Talay, Mutlu Dinçer,
Aytunç Akad, Kamile Kuzu

Reklam Müdürü
Semra Akyüz semra@ekoik.com

Abone İlişkileri
Neslihan Öztürk

Yayın Adresi
BZD Yayıncılık ve İletişim
Alemdağ Caddesi, Yanyol Sokak, No: 5
SBK İş Merkezi, B Blok Kat: 3
Kısıklı - Üsküdar 34692 / İstanbul
Tel: (90) 216 - 412 72 13
Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri:
Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
İmam Çeşme Caddesi NO: 26/2
Ayazağa/Şişli-İSTANBUL
Tel: (90) 212 -332 08 38 pbx
Faks: (90) 212 -332 08 39

Dağıtım
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.

İki ayda bir yayınlanır.
Yerel Süreli Yayın
ISSN 1309-441-6

İçindekiler

20 Dosya: Geleceğin Kentleri; Akıllı ve Yeşil

İnsanlığın geleceği biraz da kentlerin geleceğine bağlı. Ve bunun için devasa bir altyapı değişimine ihtiyaç var.

22 IBM: Bütünleşik, Zeki ve İşlevsel Sistemler

IBM İş Geliştirme Yöneticisi Ebru Aktan, "Gerçek akıl, tüm yatırımların birbiriyle ilişki içinde olmalarında ve proaktif yönetimlerinde" diyor.

26 GE'nin Yeni İş Stratejisi: Ecomagination

GE Türkiye Genel Müdürü Kürşat Özkan ve GE Enerji Direktörü Yavuz Aydın, yeni iş stratejileri ecomagination'ı EKOIQ'ya anlattı.

34 Siemens: Eko Şehir Modelleri Geliştiriyor

Siemens Sürdürülebilir Şehirler Projesi Koordinatörü Ali Rıza Ersoy, "Sürdürülebilir şehirlerin gelişimi için mükemmel bir ortağız" diyor.

38 Gayrimenkul Zirvesinde de Geleceğin Kentleri Konuşuldu

GYODER tarafından düzenlenen 10. Gayrimenkul Zirvesinde de kentlerde "Sürdürülebilir Planlamanın" önemi vurgulandı.

42 "Çevreye Yatırım Trend Değil, Gereklilik"

Bilim İlaç Genel Müdürü Dr. Erhan Baş, "Çevresel standartları sürekli uyguluyor ve geliştiriyoruz" diyor.

48 Prof. Fikret Adaman: "Çevresel Maliyetlerin Hesabı Çok İnce Bir İş"

Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü Başkanı Prof. Fikret Adaman, "Ne yazık ki gelecek kuşaklar bugün temsil edilemiyor" diyor.

54 Şirketiniz Bir Sonraki Yanardağ Patlamasına Hazır mı?

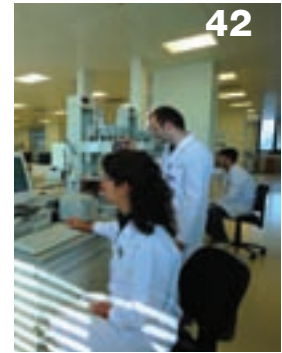
Sürdürülebilir iş yönetimi konularının usta kalemi Andrew Winston, risk planlamasının şirketler için önemini bir kere daha vurguluyor.

60 Dr. Yasemin Biro: "Temiz Enerji Cenneti Olabiliriz"

Birleşmiş Milletler Vakfı Yöneticisi Yasemin Biro, Türkiye'nin yenilebilir enerjide büyük bir şansa sahip olduğu söylüyor.

66 Eczacıbaşı Topluluğu Bir İlke İmza Attı

Eczacıbaşı Topluluğu, PricewaterhouseCoopers tarafından güvence çalışması gerçekleştirilmiş 2009 yılı Sürdürülebilirlik Raporlamasını yayınladı.

69 2010 Yeşil Ekonomi Raporundan Satırbaşları

Rapora göre, halka açık 3000 şirketin yıllık çevresel maliyeti tam 2,2 trilyon dolar.

74 Sadece EKOIQ'da: GRI Amsterdam 2010

Dünyanın en önemli sürdürülebilirlik raporlaması kurumu Global Reporting Initiative (GRI) Konferansı Amsterdam'da gerçekleştirildi.

84 Dr. Pelin Demirel: "Ekolojik Yenilikçilik Zorunluluk Haline Geldi"

Nottingham Üniversitesi İşletme Fakültesi Endüstri Ekonomisi Öğretim Görevlisi Dr. Pelin Demirel, "KOBİ'ler için eko-inovasyonun tam zamanı" diyor.

90 EKO-KÖYLER: Basit, Doğal ve Paylaşımçı

1960'lardan bu yana tüm dünyada yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlayan eko-köyler artık uluslararası bir şebeke oluşturdular.

98 "Atık Ahlaki de Bir Mesele"

Almanya'da kurduğu e-atık şirketi ile büyük bir tecrübe edinen Murat Ilgaz'ın Exitcom firması, artık yatırımlarını Türkiye'de yapacak.

102 Yeşil Tesislerin Kitabını Yazdı: Leigh Stinger

MESS yayını olarak Türkçeye kazandırılan Yeşil İşyeri kitabının Amerikalı yazarı, mimar Leigh Stinger, EKOIQ'ya özel bir röportaj verdi.

106 Bu Kalemler Geri Dönüşüyor

Ürettiği bio-plastik kalemlerle, İstanbul Sanayi Odasının Çevre Dostu Ürün Ödülünü kazanan Steppen, Yeşil KOBİ'lerin neler başarabileceklerine dair iyi bir örnek.

112 Sürdürülebilir Finansmana Yeni Küresel Normlar

Dünya Bankası kuruluşu International Finance Corporation heyeti, EKOIQ ile görüştü.

116 "Çözüm Ekolojik Ekonomide"

Greenpeace Akdeniz Direktörü Dr. Uygur Özemesi'yle geçtiğimiz ay yayınladığı kitabıyla ilgili söyleşimizde, "Umutsuzluk, yenilgiyi baştan kabul etmek anlamına gelir" diyor.

118 Taner Öngür: "İnsanlığı Zekâ Kurtarır"

Moğolların solisti ve BarışaRock'ın mimarı olarak bildiğimiz Taner Öngür aynı zamanda ciddi bir iklim aktivisti ve "Güneş Şarkılarını" güneş enerjisiyle söylemeye de kararlı...

Her sayıda...

4 Arka Plan Coşkun Aral'ın objektifinden kerpiçten çöl gökdelenleri ve Aytunç Akad'ın objektifinden kömür madeni

10 Haberler Alec Baldwin "Batsın bu BP" diyor, uçurtmadan elektrik enerjisi geliyor...

58 Emil Edip Öymen Deniz Karayı Soğutacak, Yanardağ Gibi Alışveriş Merkezi...

65 Bilge Dicleli "Çocuklarımıza yaşanabilir bir dünya bırakıp bırakmamak bir etik sorunu değil mi?"

89 Talat Ulusoy Mutluluk ve Huzur

126 Yeşil Fuarlar Listesi

128 Kitap "Tercih Sizin," "Dünyanın Durumu 2010" ve "Green Supply Chains-An Action Manifesto"

Arka Plan

Kerpiçten Gökdelenler Yol Gösterebilir mi?

Mimarlar, araştırmacılar, enerji tasarrufu sağlayacak pasif ev ısınması-soğutma sistem ve teknikleri üzerine çalışırsanız, Yemen'in Shibam bölgesindeki bu kerpiç evler, 500 yıldır çöl sıcağına karşı insanları koruyor. Üstelik tek katlı yapılardan değil, neredeyse gökdelenlerden bahsediyoruz. Çölün ortasındaki bu kerpiçten vahada yaşayanlar, kavurucu sıcağına karşın ne klimaya ne de başka bir sisteme ihtiyaç duyuyorlar. Sanırım Daniel Goleman'ın dediğı gibi, biraz ekolojik zekâya ihtiyacımız var. Ve gerekli olan çözümlerin büyük bir çoğunluğu da tam gözümüzün önünde duruyor...

Fotoğraf: Coşkun Aral, Yemen, Shibam, Mayıs 2010

Arka Plan

Karbonun ve Ölümün Peşinde

Küresel ısınmanın baş sorumlusunun fosil yakıtlar olduğu, her akli başında insan tarafından artık abul ediliyor. Ama yeryüzünün yüzlerce metre derinliklerine inip, dünyanın iklim rejimini bozması için kömürü toprağın bağrından sökmeye ne yazık ki devam ediyoruz. Ancak bir de maden kazaları sorunu var. Birkaç yılda bir kendini, toplu madenci ölümleri ile hatırlatan sorun da işin bir başka ve önemli yanı. Mayıs ayında Zonguldak, Karadon maden ocağındaki kazada yine 30 can yitirdik. Bu vefakâr insanları saygıyla anıyoruz ama güneş gibi bitmeyen bir enerji kaynağı başımızın üstünde her gün olanca parlaklığıyla ışıldarken, toprağın yüzlerce metre altındaki karanlıklara girip kara kömürü çıkarmak için can vermenin, 21. yüzyıla uygun bir mantık olup olmadığını da sormadan edemiyoruz.

Fotoğraf: Aytunç Akad, Zonguldak, Kozlu Maden Ocağı, 2010

MAVİ GEZEĞEN HEP MAVİ KALIR MI?

Gezegelimizde yaşamın sürdürülebilir olması için, kaynakları koruma sorumluluğunu üstleniyoruz. Bu sorumluluğumuzu, tüm süreçlerimize Blue Life felsefemizi yansıtarak yerine getiriyoruz.

Blue Life; Vitra, Artema ve Vitra Therm'den oluşan Eczacıbaşı Yapı Ürünleri Grubu markalarımızın üretim, tasarım ve yönetim süreçlerini kapsayan bir sürdürülebilirlik felsefesidir...

Bir üretim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; üretim sürecinde yenilenemeyen doğal kaynak tüketimini en aza indirmektir. Bunun için hammaddenin bilinçli kullanımına ve doğaya geri dönüşümünü sağlayan teknoloji yatırımlarına önem veriyoruz. Bu şekilde, doğal kaynakları koruma sorumluluğunu, üretim aşamasında da gözetiyoruz. Tesislerimizde çeşitli geri dönüşüm sistemleri geliştirerek hammadde ve enerji kullanımlarındaki kaybı en aza indiriyoruz. 2007 yılından bu yana en

uygun teknolojilerden yararlanarak, etkin atık su arıtma yöntemlerini kullanıyoruz. Seramik pişirimi sırasında gerçekleşen enerji kaybını en aza indirmek amacıyla tesislerimizin fırın ısılarında her yıl %15 enerji tasarrufu sağlıyoruz. Fabrikalarımızda atık kağıt geri kazanımı ve dönüşümüne yönelik gerçekleştirilen inovasyon çalışmaları doğrultusunda ise her yıl kesimden kurtulan 17.178 ağaç, oksijen yaymaya devam ediyor.

Bir yönetim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; çalışanlarımızla, paydaşlarımızla ve toplumsal faaliyetlerimizde sürdürülebilirlik esas almaktır. Çalışanlarımıza su ve enerji tasarrufu eğitimleri veriyor, birlikte sürdürülebilirlik kavramının önemini vurgulayan projeler üretiyoruz. Beraber çalıştığımız kurum ve kuruluşların da sürdürülebilirlik konusundaki yaklaşımlarını

önemsiyoruz. 2007 yılından bu yana gerçekleştirdiğimiz Eczacıbaşı Hijyen Projesi kapsamında, Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'ndaki öğrencilere kişisel hijyen konusunda eğitimler veriyoruz. Okullardaki banyo ve tuvaletleri yenileyerek daha çağdaş, kaliteli ve sağlıklı yaşam koşulları sağlıyoruz. Projelerimizin uluslararası ödüllere layık görülmesinden gurur duyuyoruz.

Dünyanın en az su harcayan klozeti: 2,5/4 lt klozet

250 adet Vitra 2,5/4 lt klozet, 1 yılda 3 olimpik havuz dolduracak kadar su tasarrufu sağlar.

Isı yalıtımında Vitra Therm standartları

Vitra Therm ile yalıtılmış bir binadaki yıllık enerji tasarrufu 103 ağacın sağlayacağı faydaya eşittir.

İnce karo: Slimetric

Ağırlıkları %50 azaltılmış olan Vitra Slimetric karolar, ambalaj, uygulama ve enerji tasarrufunun yanı sıra sevkiyatta da %33 tasarruf sağlar.

Suya sahip çıkan tasarım: Debi regülatörlü el duşu

Bir yılda, bir ailenin kullanacağı kadar suyu, iki ailenin kullanabilmesini sağlar.

Bir tasarım felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; doğal kaynakları koruma sorumluluğunu, konutlar ve toplu kullanım alanları için sunduğumuz ürünlere de taşımaktır. Bu nedenle kişi başına düşen su tüketimini akıllı tasarımlarla en aza indirmek, tasarım felsefemizi oluşturuyor. Geliştirdiğimiz pisuvar, klozet ve armatürlerin kullanımının kazandırdığı yıllık su hacmi hane başına 190 tonu geçiyor. Bu, 190 ton suyun barajlarda kalması demek. Suyun barajlarda kalması aynı zamanda elektrik tüketiminde ve karbon salınımında önemli oranlarda tasarruf sağlanması anlamına geliyor. Bu kapsamda üretilen "2,5/4 lt klozet" dünyanın ilk Almanya LGA enstitüsü onaylı klozettir.

Tüm bunları mavi gezegenimiz hep mavi kalsın diye yapıyoruz. Her an doğal kaynakları koruma sorumluluğuyla hareket ediyoruz. Çünkü; yaşamın sürdürülebilirliği aslında doğal kaynakların sürdürülebilirliği demek. Çünkü biliyoruz ki; daha iyi bir hayat için, yerine koymadan tüketmek tek yol değil.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

Vitra | ARTEMA

Haberler

Danimarka'dan Son Çağrı: "Cancun Yolcusu Kalmasın"

Birleşmiş Milletler İklim Müzakerelerinin son evsahibi Danimarka ile bir sonraki konferanstan sorumlu Meksika, Aralık ayında gerçekleşecek toplantı için kolları sıvadılar. Danimarka Enerji ve İklim Değişikliği Bakanı Lykke Friis, EurActiv sitesine yaptığı açıklamada: "Birçok müzakereci ve bakan Kopenhag Zirvesi sonrasında iklim krizini hissetti. Ama şimdi sanıyorum yolumuza devam ediyoruz" dedi. Avrupa'nın uluslararası iklim görüşmelerindeki genel stratejisi üzerine açıklamada bulunan Danimarkalı Bakan, Avrupa Birliği (AB) İklim Eylemi Komiseri Connie Hedegaard'a destek vererek AB'nin karbon salımlarını 2020'ye kadar yüzde 30 oranında azaltma hedefinin pazarlıklar sırasında gündeme getirileceğini söyledi. Friis, AB'nin tek ses olabileceğine inandığını vurgulayarak diğer ülkeleri de bu şekilde ikna edebileceklerini ileri sürdü. Cancun'da bağlayıcı bir anlaşma olma olasılığına pek ihtimal vermeyen Friis, şu anda Cancun'a doğru havada uçuş halindeyken motora bakmaya vakit olmadığını da belirtti.

"Batsın Bu BP"

Başlıktaki sözler ünlü ABD'li aktör Alec Baldwin'e ait. Meksika Körfezinde meydana gelen çevre felaketi ünlü aktörü epey bir kızdırmış. Alec Baldwin Huffington Post'ta kaleme aldığı yazıda şöyle diyor: "11 Eylül, Katrina Kasırgası ve Meksika Körfezinde yaşadığımız yıkım, bize ait olan kültürümüzü, anıtlarımızı, özgürlüklerimiz de dahil olmak üzere, bize ait olan hangi değerlerimizi koruduğumuzu tekrar mercek altına alma şansı sunuyor. Bizim için Meksika Körfezi, Büyük Kanyon ya da

Lincoln Anıtı arasında bir fark olmamalı. Eğer petrol şirketlerinin bu saçmalıklarından hâlâ bıkmadıysanız belki de arka bahçenize gökten dev bir katran topu düşünce aklınız başınıza gelir." Alec Baldwin öteden beri, ABD'nin enerji politikalarının rayına girmesi için küresel petrol kartellerinden birinin oyundan çıkması gerektiğini savunuyor zaten. Baldwin, Huffington Post'ta soruyor: "Hazır hükümetle de davalıyken batacak şirket neden BP olmasın?"

Bizim İçin Küçük, Gezegen İçin Büyük Adım

İsveç merkezli mobilya markası IKEA, bütün ürün stratejisini sürdürülebilirlik felsefesine göre yeniden kurmaya hazırlanıyor. Çevreye duyarlı müşterilerine basit ama etkili çözümler sunmayı hedefleyen IKEA, ilk adım olarak klasik akkor ampullerin yerine enerji tasarrufu yapan ampuller koymayı ve 2012 yılına kadar akkor ampulleri tamamen tasfiye etmeyi planlıyor. Akkor ampuller yerine konacak olan halojen lambalar yüzde 30 enerji tasarrufu yapabilecek. Yeni kuşak LED lambalar ise akkor lambalardan yüzde 70 daha etkili çözüm sunuyor.

Uçurtmadan Gelen Enerji

Temiz enerji piyasasında rekabet her geçen gün artıyor; çıta her gün daha yükseğe konuyor. Bu sefer de ABD Kaliforniya merkezli Makani Power, uçurtmalardan 1 megawatt elektrik elde etmeyi hedefliyor. Ne kadar tuhaf görünse de uzun kuyruklu bir uçurtma, klasik rüzgâr türbininden çok daha fazla enerji depolayabiliyor. Yaklaşık 600 metre yükseklikten uçurulan bir uçurtmanın robotların desteğiyle yere inmeden hava yüzeyinde seyredebilmesi sağlanıyor. Makani Power'a göre yüksek rakımlı bölgelerden depolanabilecek çok az bir enerji miktarıyla bile küresel ihtiyaç sağlanabilir.

Google Earth, İklim Değişikliğini Gözler Önüne Seriyor

Kopenhag iklim Zirvesinin ardından Google, çevre bilincini artırmak için Google Earth programına iklim değişikliğini gösteren ara yüzler ekledi. Google'ın yeşil iş temsilcisi Benjamin Kott ve endüstri analisti Jonas Vang, şirketin bloguna yaptıkları açıklamada Google Earth'e eklenen ara yüzlerin iklim değişikliği sorununun potansiyel etkilerinin ve olası çözümlerin ortaya konulabilmesi için yaratıldığını söyledi. Google Earth için yaratılan ara yüzlerde kullanıcılara 2100 yılına kadarki sıcaklık değişimleri ve yağış miktarları hakkında tahminler sunuluyor. Bu bilgiler düşük emisyonlu ve yüksek emisyonlu senaryolara ayrı ayrı uyarlanıyor. Veriler de sağlam yerden: Bir-

leşmiş Milletler Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından yayınlanan resmi bilgiler. Google Earth programında kısa bir zaman sonra "İklim Değişikliği Video Turu" da izlenebilecek. Programın ilk denemesi Al Gore tarafından anlatılan "İklim Değişikliği ile Yüzleşme" turunun yayınlanmasıyla yapıldı.

Deloitte Raporu: Hedef Dengeli ve Temiz Enerji Politikası

Uzun yıllardır büyük firmalara danışmanlık hizmeti sunan Deloitte, temiz enerji kavramına yeni ve farklı bir bakış açısı getiren raporunu 28 Nisan 2010'da yayınladı. Deloitte'nin bağımsız enerji danışmanlarından olan Dr. Joseph A. Stanislaw tarafından hazırlanan bu rapor, "Düşük Karbonlu Gelecek

İçin Yeni Bir Enerji Dengesi" başlığını taşıyor. Rapora göre petrol fiyatlarındaki iniş çıkışlar sebebiyle yeşil enerjiye yatırımlar artıyor. Yeni teknolojiler petrol, doğalgaz ve kömür gibi fosil yakıtların daha temiz ve verimli kullanımını ve artan enerji ihtiyacının düşük karbonlu bir şekilde karşılanmasını özendiriyor.

Ekonomik büyüme, enerji güvenliği ve adil piyasa gibi değerlerin de dikkate alınmak zorunda olduğunu ifade eden rapora göre, bu kavramlar ışığında, sadece yenilenebilir enerjiye vurgu yapan yaklaşımlar yetersiz kalıyor ve temiz enerjiyi ön plana çıkaran da-

ha dengeli bir duruş gerekiyor. Alternatif enerji kaynakları üzerindeki ısrar bazı yanlışlara da yol açabiliyor. Örneğin, dört çekerli bir aracın deposunu biyoyakıt etil alkol ile doldurmak için gerekli tahıl ile aç bir insanın bir yıl boyunca doyurulabileceği hesaplanıyor.

Yenilenebilir enerji sektöründe yatırımlarına hız veren ülkeler arasında Çin, Hindistan, Brezilya, Pakistan ve Güney Kore gibi ülkeler dikkat çekiyor. Çin'de 586 milyar ABD Doları tutarındaki teşvik paketinin yaklaşık yüzde 40'ı yeşil projelere gidiyor. Çin 2030 yılına kadar petrol ithalatını yüzde 30 ila 40, kömür talebini yüzde 40 ve sera gazı emisyonlarını yüzde 50 azaltmayı hedefliyor. Pakistan, verimli doğal gazlı araçlarda dünya lideri. Bu ülkeyi Arjantin, Brezilya ve İran izliyor. 2000 yılında elektriğinin yüzde 6,3'ünü yenilenebilir enerjiden sağlayan Almanya'da bu oran 2008 yılında yaklaşık yüzde 15'e çıktı.

Yeşim Recycle'dan Geri Dönüşümlü Uykular

Yeşim Tekstil, "Yeşim Recycle" markası altında ürettiği tişörtlerden sonra, şimdi de aynı isimle

ürettiği geri dönüşümlü ev tekstili ürünleri ile de dikkat çekiyor. Bugüne kadar "e-fabric" adı altında doğaya dost kumaşlar üreten Yeşim, şimdi de bu başlık altında ürettiği çarşaf ve nevresimleri iç ve dış piyasadaki ev tekstili müşterilerine sunuyor.

Üretimine 1983 yılında ev tekstili ile başlayan ve Türkiye'de pamuklu kumaşta geri dönüşümü uygulayan ilk firmalardan biri olan Yeşim, ürettiği pamuklu ürünlerde maksimum yüzde 50 oranında geri dönüşümlü iplik kullanırken, polyester ürünlerde yüzde yüz geri dönüşümlü ipliğe başvuruyor.

Doğanın Kucağında Mutfak

Düşünün ki, mutfak tezgâhının bir bölümünü çiçeklere ayırabiliyorsunuz. Avustralyalı meşhur bahçe mimarı Jamie Durie'nin Electrolux için yaptığı özgün tasarımlarla açık mutfak kavramı tamamen değişiyor. Electrolux'un entegre mangal ve ocakları da kullanılarak düzenlenen mutfaklarda doğa dostu malzemeler kullanılıyor. Lüks, konfor ve sürdürülebilirliğin aynı çatı altında sunulduğu doğal mutfaklar, esas olarak dış mekânlardaki eğlence yerlerinde kullanılıyor.

Haberler

“Nihai Sonuç Meksika’da Değil, Güney Afrika’da”

BM İklim Görüşmelerinin Bonn’da sona eren diplomatlar toplantısından sonra basına bir açıklama yapan BM İklim Konferansı Sekreteryası Başkanı Yvo de Boer, “nihai sonuç Meksika’da değil, ancak Güney Afrika’da alınabilir” dedi.

1 Temmuz itibarıyla görevini Kostarikalı diplomat Christiana Figueres’e devredecek olan de Boer, görüşmelere taraf 185 ülkeyi bağlayıcı bir sözleşme imzalamaya davet etti ve “Kopenhag’da hepimiz sarı kart gördük, eğer çalışmalara katılan diplomatlar mutabakata varamazlarsa, kırmızı kart görmeyi hak ederler” dedi. Başkanlık görevini devralacak Figueres de tarafların kırılgan dünyamızı koruma konusunda yeterli kararlılığı göstermemesinden yakındı ve “Henüz bardağın yarısı dolu diyemiyoruz, ama dolmaya başladı diyebiliriz” diye konuştu. Bonn’da nispeten iyimser bir havanın esmesine 22 sayfalık yeni bir metnin yol açtığı bildiriliyor. Zimbabwe temsilcisi Margaret Mukahanana-Sangarwe başkanlığındaki bir heyet tarafından hazırlanan bu metnin taraflar arasındaki tartışma konularını önemli ölçüde daralttığı belirtiliyor. Ne var ki, önde gelen otoriteler, emisyon hedeflerinin sulandırılmasına kesinlikle karşı olduklarını yenilediler. Meksika Zirvesinden önce Ağustos ayında diplomatlar düzeyinde bir toplantının daha yapılması öngörüülüyor. Çin’in bu toplantıya ev sahipliği yapma teklifi, BM çevrelerinde olumlu yankı buldu. Diplomatlar bunu Çin’in Meksika’da daha proaktif bir rol oynama isteğinin belirtisi sayıyor.

Harika Bir Sıfır Karbon Projesi: Yürüyün!

Sürdürülebilirlik konusunda özgün projelere imza atan Pricewaterhouse Coopers (PWC) Türkiye, çalışanlarının bizzat katılımıyla Yaya Derneğinin “Yürümeğe İşe Yarar” kampanyasına destek veriyor.

PWC Türkiye’nin destek verdiği proje ile Yaya Derneği, en doğal, en sağlıklı, en zararsız ve en ucuz ulaşım biçimi olan yürümenin gerek çevresel ve ekonomik, gerekse sağlık açısından birçok faydası olduğu gerçeğinden hareketle herkesi sürdürülebilir bir dünya için ulaşım alışkanlıklarını değiştirmeye çağırıyor. “Yürümeğe İşe Yarar” projesi ile bir ulaşım biçimi olarak yürümeyi yaygınlaştırmayı amaçlayan Yaya Derneği, yürümenin

faydalarını şöyle özetliyor: “Yürümek en doğal, en sağlıklı, en zararsız ve en ucuz ulaşım biçimidir. Yürüyünce psikolojimiz düzelir. İşyerinde verimimiz artar. Yürümenin; zararlı egzoz gazlarının oluşmasını önlemekten otomobil ihtiyacını azaltmaya, yerel ekonomiyi canlandırmaktan fosil yakıt kullanımını düşürmeye varan çevresel, toplumsal ve ekonomik birçok faydası vardır. Sürdürülebilir bir dünya açısından yürümenin önemi büyüktür.” Yaya Derneği, 30 dakika ile bir saat arasında yapılacak yürüyüşlerle ve yürümenin toplu taşıma sistemi ile birlikte kullanılabilmesiyle, otomobil kullanımının çok ciddi oranda düşürülebileceğine dikkat çekiyor.

“Doğa Geri Almadan” Kısa Film Yarışması Sonuçlandı

Koç Bilgi Grubunun kurumsal sosyal sorumluluk birimi Yeşil Bilgi Platformunun, Dünya Çevre Günü ve Çevre Koruma Haftası gündemine paralel olarak düzenlediği “kısa çevre filmleri” yarışmasında Şenol Karaaslan tarafından yönetilen ve Konya’da Meke gölünün yok oluşunu anlatan belgesel “Mekânsız Unutulan Cennet” birinci oldu.

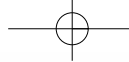
“Doğa Geri Almadan” başlıklı yarışmanın ikincilik ödülünü ise, sokak hayvanları üzerine farklı bir empati denemesi olan, Tolga Öztörün yönetimindeki “Ezber” elde etti. Emre Karayel, Sevinç Erbulak, Işık Yenersu, Lale Mansur, Derya Alabora, Ayla Algan ve Beste Bereket gibi ünlü ve deneyimli oyuncuların sokak hayvanlarını canlandırdığı “Ezber”in

ardından dereceye giren son film ise, George Orwell’in meşhur 1984 romanından da esinlenen, 2084 oldu.

Rejisörlüğünü Şenol Çöm’ün yaptığı “Hasta” ve Hakan Gök tarafından çekilen “Olta” ise Jüri Özel Ödülünü aldılar. Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim Direktörü Banu Aydoğan törende yaptığı konuşmada,

“Doğa Geri Almadan” yarışması sayesinde Yeşil Bilgi Platformunun 500 bin kişiye ulaşmayı başardığını vurguladı. EKOIQ dergisinin iş ortakları arasında bulunan Yeşil Bilgi Platformu tarafından düzenlenen müsabakaya Tunceli’den Konya’ya kadar, Türkiye’nin dört bir yanından 50’den fazla başvuru yapıldı.

TOSHIBA
Leading Innovation >>>

YENİ AYDINLATMA ÇAĞI TOSHIBA İLE BAŞLADI!

YENİ
CEVRE DOSTU
TOSHIBA
E-CORE LED

E-Core LED serisi, yenilikçi Toshiba ürünlerinin Türkiye distribütörü TNB A.Ş. ile şimdi Türkiye'de!

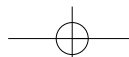
Dünya artık daha az enerjiyle daha çok aydınlanıyor. Üstelik daha uzun süreyle... Toshiba E-Core LED serisi daha ekonomik bir aydınlatma seçeğinden çok daha fazlasını sunuyor. Aydınlatmada bir devrim gerçekleştiriyor.

Aydınlatma teknolojisinde 120 yıllık deneyimini paylaşan **Toshiba ile yaşam değişiyor, yenileniyor.**

- % 80 enerji tasarrufu.*
- 24.000 - 40.000 saat kullanım ömrü.
- Civa içermeyen, çevre dostu teknoloji.
- Anında tam aydınlatma gücü.

* Eşdeğer ışık verimi olan sıradan bir lambaya göre.

STYU

Haberler

Yeşiller Partisinin Yeni Eşsözcüleri: Selek ve Şahin

İkinci yılını dolduran Yeşiller Partisinin I. Olağan Kongresi 6 Haziran günü Petrol İş binasının toplantı salonunda yapıldı. Partide önümüzdeki iki yıl içinde görev alacak kurullar ve eşsözcüler belirlendi. Yeşillerin yeni eşsözcüleri Yüksel Selek ve Ümit Şahin oldu. Kurul seçimleri yapılırken yüzde 50 kadın kotası ve rotasyon ilkesi uygulandı. Yeşiller, yeni döneminde nükleer santrallere, Kaz Dağlarında maden arama iznine karşı kampanyalarına devam etmeyi hedefliyor. Yeşiller Terörle Mücadele Kanunu (TMK) mağduru çocuklar ve Gazze için yapılan eylemlere de katılıyor.

Khosla'dan Dev Transfer: Blair

Bu yıl transfer sezonu sadece spor dünyasında açılmadı. Yeni mevsimin ilk transfer bombalarından birini dünyanın öncü temiz teknoloji kuruluşlarından Khosla duyurdu. Khosla, Avrupa ve Çin'deki pazarlar konusunda destek alabilmek için eski İngiltere Başbakanı Tony Blair'i danışman olarak transfer etti. Şirketin Hint-Amerikan kökenli sahibi Vinod Khosla, "Bizim gibi 'teknoloji ineklerinin' yerel ve küresel siyaset konusundaki birikimleri oldukça yetersiz. Kurumsal davranışlar, jeopolitik güç ve değişim gibi konularda Tony Blair, bizim için çok ideal bir yardımcı" dedi.

Starbucks'ta Tahtaya Yazılın

Hem dünyayı kurtarıp hem de Starbucks'ta bedava kahve içmek istemez misiniz? Yanıtınız olumlu ise, Starbucks tarafından düzenlenen Betacup Yarışmasına katılabilirsiniz. Yarışmanın kuralları basit: Starbucks'a yeniden kullanılabilir kupayla giden her yarışmacı tahtaya yazılıyor. Yanlış anlaşılma olmasın, müdüre şikâyet için değil ödüllendirilmek için. Tahtaya yazılan her 10. müşteri sipariş ettiği kahveyi bedava içme hakkı kazanıyor. Yarışma için temel oluşturan Karma Cup felsefesine göre, kupasıyla 430 girişi geçen ilk yarışmacı ise 10 bin dolar para ödülü kazanacak. Starbucks dükkanlarında yılda 58 milyar kâğıt bardak kullanıldıktan sonra

çöpe atılıyor. Bu bardakları üretmek için 20 milyon ağaç kesiliyor. Yine 'kullan at' bardaklar için harcanan enerji 53 bin konutun ihtiyacına eşit. Starbucks, 2015 yılına kadar bütün fincanlarını geri dönüştürülebilir, yeniden kullanılabilir ya da gübreleşebilir (compostable) hale getirmeyi planlıyor.

Arçelik'e 16 Ödül Birden

Beyaz eşya sektörünün köklü şirketlerinden biri olan Arçelik AŞ, Avrupa'nın en saygın yarışmalarından biri olarak kabul gören "Plus X" yarışmasında yenilikçilik, ergonomi, kullanım kolaylığı, tasarım, ekoloji ve/veya fonksiyonellik olmak üzere beş farklı kategoride toplam 16 ödüle layık görüldü. Köln'de gerçekleştirilen "Plus X" ödül töreninde Arçelik AŞ'nin Beko markası altı ürünüyle ödüllendirilirken, Blomberg sekiz, Grundig ise iki ürünüyle ödül kazandı. Dünyada bir "ilk" uygulama olarak tek bir tuşla kullanım kolaylığı sağlayan ve minimum enerjiyle en iyi sonucu veren Beko One-Touch (DFN 1000 X) bulaşık makinesi 'kullanım kolaylığı ve tasarım' kategorisinde ödüllendirilirken, Beko'nun diğer bulaşık makinesi DFN 71042 S ise

kullanım kolaylığı, tasarım ve ekoloji ödülüne sahip oldu. Beko'nun fırınları arasında tasarım ve ekoloji ödülleriyle layık görülen DRW 11400 FB modelinin ısıtma çekmecesine 25 kg ağırlığa kadar altı kişilik servis tabakları sığabiliyor. 'Kullanım kolaylığı ve ekoloji' alanında ödül kazanan çamaşır makinesi Akıllı XKL9 ise, dokuz kilo ya kadar çamaşır yıkayabiliyor.

Endüstriyel Atıkları Temiz Enerjiye Dönüştürüyoruz !

MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji A.Ş., sanayi üretim süreçlerimizde oluşan atıkları en ileri teknolojiler ile elektrik enerjisine dönüştürme projesini başlatmıştır.

MSG
Entegre Geri
Kazanım ve
Enerji

www.msgenerji.com

MESS ENTEGRE GERİ KAZANIM VE ENERJİ SAN. VE TİC. A.Ş.

Maya Akar Center Büyükdere Cad. No: 100-102 Kat:16 D:60 Esentepe / İstanbul • Tel: 0212 356 69 00 • Fax: 0212 212 58 00

Haberler

TEB Yüzünü Güneşe Döndü

Türk Ekonomi Bankası (TEB), İstanbul Ataköy'deki şubesinin ve "Mobil ATM"sinin enerjisini güneşten elde etmeye başladığını açıkladı. "TEB Mobil ATM"nin üzerini ve Ataköy şubesinin çatısını güneş panelleriyle donatan Banka, ATM'lerde de LED ışıklandırmalar kullanarak yüzde 80 enerji tasarrufu sağlamayı başardı. Güneş enerjisi ile ilgili ilk uygulamasını, tek katlı olduğu için güneş ışınlarını rahatlıkla alabilen Ataköy şubesinde hayata geçiren TEB, özellikle güney illerindeki, tek katlı ve güneş paneli konulabilecek şubelerinde bu uygulamayı yaygınlaştırmayı planlıyor. Güneş enerjisinden elde edilen elektrik, şubelerin aydınlatmasında kullanılıyor. Banka şube ve ATM'lerinin yoğun olmadığı bölgelerde ve güneydeki tatil yörelerinde faaliyet gösteren "TEB Mobil ATM" ise enerjisinin tamamını mazot yerine güneş panellerinden elde etmeye başladı. Jeneratör ve yakıt bedeli hesaplandığında, güneş enerjisi panelleri kendini 20 ayda amorti edebiliyor. "TEB Mobil ATM", güneş enerjisi sayesinde jeneratörle çevreye saldırdığı karbon miktarını da sıfırlamış oluyor.

Yelkovan Kuşlarının Peşi Sıra

Dünya Kuşları Koruma Kurumunun (BirdLife International) ortakları olan Doğa Derneği ve Yunan Ornitoloji Derneği, yelkovan kuşlarının göç yollarını izliyor. Dünya Doğa Koruma Birliği (IUCN) tarafından yapılan değerlendirmeye göre nesli tehlike altına girmek üzere olan yelkovan kuşlarının Türkiye'deki durumu takip edilemiyor. Bir deniz kuşu olan yelkovan, Doğu ve Orta Akdeniz'e özgü bir tür olarak biliniyor ama türün üreme ve beslenme alanları ise tam bir muamma. Yunanistan, İtalya, Fransa, Tunus ve Malta'nın ıssız küçük adalarında yuvalandıkları, İstanbul Boğazını kullanarak Karadeniz'e ulaştıkları, burada beslenip kışladıkları tahmin ediliyor. Ancak bu bilgiler henüz doğrulanabilmiş değil.

Doğa Derneği ve Yunan Ornitoloji Derneği tarafından yapılan çalışma çerçevesinde İstanbul Boğazı, Midilli ve Limni adalarında eş zamanlı sayımlar yapıldı. İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu uzmanları tarafından Boğaziçi'nde yapılan sayımda bir günde 25 binin üzerinde yelkovan tespit edildi. Midilli ada-

sında yapılan gözlemlerde ise bir günde 14 binin üzerinde yelkovan sayıldı. Bu sonuçlar, her iki bölgenin de türün göçü için kritik öneme sahip olduğunu açık bir şekilde gösteriyor. Bu çalışma sayesinde bu bölgeler bugün sayısı 10 binin üzerinde olan Önemli Kuş Alanları (ÖKA) arasına girebilecek.

Avrupa Birliği Life Fonu ve İngiltere Kraliyet Kuşları Koruma Derneği (RSPB) tarafından desteklenen bu proje ile ilk ortak çalışmasını yapan Doğa Derneği ve Yunan Ornitoloji Derneği, diğer Ege kuşlarının korunması için birlikte çalışmaya devam etmeye de karar verdi.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 3. Defa 'Yılın Sürdürülebilir Bankası' Seçildi

2 Haziran'da 60. Kuruluş Yıldönümünü kutlayan Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), 2010 Financial Times Sürdürülebilir Bankacılık Ödülleri kap-

samında "Gelişmekte Olan Ülkeler" kategorisinde Doğu Avrupa'da üçüncü kez "Yılın Sürdürülebilir Bankacılık" ödülünün sahibi oldu.

Financial Times ve bir Dünya Bankası Grubu üyesi olan IFC (International Finance Corporation) tarafından bu yıl beşincisi düzenlenen '2010 Financial Times Sürdürülebilir Bankacılık Ödülleri,' çevre ve sürdürülebilirlik faaliyetleri yürütülen kuruluşlara verili-

yor. TSKB, bugüne dek 200'ün üzerinde yenilenebilir enerji projesini inceleyerek, toplam 83 adet projeyi finanse etti. Finansman sağ-

lanan projelerin toplam kurulu gücü 2260 megawatt ulaşıyor. Bu projelere TSKB tarafından aktarılacak toplam tutar ise 1,3 milyar Amerikan doları. Finanse edilen projelerden 640 megawatt kurulu güce sahip 23 adedi şimdiden tamamlanarak elektrik üretmeye başladı. Son bir not: TSKB'nin finanse ettiği yenilenebilir enerji projelerinin faaliyete geçmesi ile Türkiye'nin sera gazı salınımı 5,3 milyon ton azalacak.

Akçansa çevrenin değerini biliyor

Akçansa, yeni hizmete giren TÜRKAK ve Çevre ve Orman Bakanlığı'nın akredite ettiği Çevre ve Kalite Laboratuvarı'nda atıklarınızı sizin için araştırır, yeniden yorumlar ve değere dönüştürür.

Çevreye karşı duyarlılığını, enerji kaynaklarının daha verimli kullanılmasını konusunda yaptığı yatırımlarıyla kanıtlayan Akçansa bu alanda sektörde bir ilk...

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

www.akcansa.com.tr

Haberler

BackUPSPro: Hem Bilginizi, Hem de Enerjinizi Korur

Kesintisiz güç kaynakları, artık çalışma hayatımızın önemli parçaları. Ani ve uzun süreli elektrik kesintilerinde, hem bilgiyi kurtarmamıza, hem de çalışmaya devam etmemize yardımcı olan bu cihazların önemi de azalacak gibi durmuyor. Entegre kritik güç ve soğutma sistemlerinin öncü firmalarından APC by Schneider Electric tarafından geliştirilen yeni kesintisiz güç kaynağı BackUPSPro da, ev ofislerini ve iş yerlerini güç kesintilerinin neden olduğu aksaklıklardan ve yüksek maliyetlerden koruyor. Ancak BackUPSPro ayrıca, kullanılmayan birimlere giden gücü otomatik olarak kesip, gereksiz enerji harcamalarını durdurarak kullanıcının güç ve enerji tasarrufu yapmasını da sağlıyor. Dolayısıyla hem bilgilerinizi, hem de enerjinizi koruyor; sizi gereksiz masraflardan, dünyayı da fazla enerji kullanımından kurtarıyor.

Yeşil Ejderha İşbaşında

Rüzgâr enerjisi alanına önemli yatırımlar yapan Zorlu Enerji Grubu, bir çocuk iletişim projesi başlattı. Enerji tasarrufu, doğa ile dost yaşam, iklim değişikliği ve yenilenebilir kaynaklar konusunda çocukları bilgilendirmeyi amaçlayan bu iletişim projesinin ilk ayağı, 6-12 yaş arasındaki çocuklara seslenen "Zorlu ile Rüzgâr Enerjisi" isimli çocuk kitabı oldu. Kitabın ana kahramanı Yeşil Ejderhanın maskot olarak seçilmesine ise çocuklarla beraber karar verildi. Enerji denilince çocukla-

Buğday Derneği Greenweek'te

Buğday Derneği Avrupa'nın çevre politikası alanındaki en büyük konferansı sayılan Greenweek'e beş kişilik bir kadro, stant ve "Çeşitlilik Ülkesinde Sürdürülebilirlik Tohumları Atmak" sloganıyla katıldı. Avrupa Komisyonunun Çevreden Sorumlu Komiseri Janez Potocnik organizasyonla ilgili "Dünya artık biyoçeşitlilik kaybı gerçekliğiyle yüzleşmeli. Greenweek 2010'un bunu sağlayacağını umuyorum" dedi. Katılımcılar konusunda son derece seçici olan konferansta her yıl sadece 50 kuruluşun stant açmasına izin veriliyor.

rın ilk aklına gelen kelimelerse, güç, elektrik, hareket, ışık ve güneş oldu.

Zorlu Enerjinin, sürdürülebilir enerji kavramını yaygınlaştırabilmek için çocuklara yönelik faaliyet ve etkinlikleri bu çocuk kitabı ile de sınırlı değil. Yine 6-12 yaş grubu çocuklar arasında düzenlenen "Enerjimizi geleceğimize taşıyalım" başlıklı resim yarışmasının konusu da enerji verimliliği idi.

İletişim projesinin bir başka ayağı ise enerji santralleri gezileri oldu. Yeşil Ejderha'dan aldıkları mektupla Lüleburgaz, Gökçedağ ve Denizli'deki santralleri gezen çocuklar enerji biriktirme sözü verdiler. Zorlu Enerji Grubu, Osmaniye'de başlattığı ilkokullara yönelik çalışmalarına işletmelerinin bulunduğu diğer şehirlerde de devam etmeyi planlıyor. Zorlu Enerji, çocuklara yönelik enerji eğitimlerini Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfıyla (TEGV) birlikte yaygınlaştırmayı da planlıyor. İşbirliği kapsamında, yaz boyunca Türkiye'nin dört bir yanındaki 11 çocuk parkında çocuklara yönelik enerji eğitimleri verilecek.

Güneş Enerjisinde Teşvik, Büyük Yatırıma!

Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED) Yönetim Kurulu üyeleri ve TBMM Enerji Komisyonu Üyeleri ile bir araya geldi. GENSED Yönetim Kurulu Başkanı Levent Gülbahar değişiklik taslağında, ev tipi PV sistemler için herhangi bir teşvik olmadığını söyledi. Orta ölçekli PV uygulamaları için ise sadece yıllık mahsuplaşma (net metering) olacağı bilgisini veren Gülbahar, taslakta bu kategori için kWh(kilowatt/saat) başına ilave bir teşvik (FİT) bulunmadığını kaydetti. Büyük ölçekli, lisanslı uygulamalar için Meclis Genel Kuruluna sunulacak taslakta yer alacak teşvik bedelinin 11-15 euro cent/kWh arasında olacağını belirten GENSED Yönetim Kurulu Başkanı, yerli üretim için herhangi bir pozitif ayırımın da öngörülmediğini söyledi.

Atıklarınızı bize gönderin dünyamıza hep birlikte değer katalım!

www.atiginizibizegonderin.com

Akçansa olarak, çimento sektöründeki liderliğimiz ile omuzlarımızda hissettiğimiz sorumlulukla, 'sürdürülebilir' gelecek için atıktan değer yaratmayı ve doğayı her anlamda korumayı sağlayacak bir çözüm sunuyoruz.

Her gün 125.000 kg atığı, Türkiye'nin en gelişmiş AFR laboratuvarlarından Akçansa Çevre ve Kalite Laboratuvarı'nda değerlendirdikten sonra ekonomiye kazandırıyor, dünyamızı büyük bir yükten kurtarıyoruz.

İster lastik, ister plastik, ister yağ olsun her atık bizim için değerli bir yakıt.

Gelin, daha yaşanabilir bir dünya için bize destek verin!

Dünyanın yükünü hafifletiyoruz!

Genel Müdürlük: Hüseyin Bağdatlıoğlu İş Merkezi,
Kaya Sultan Sok. No: 97 Kat: 5-8 Kozyatağı 81090 İstanbul
Tel:(0216) 571 30 00 Faks: (0216) 571 31 41

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

www.akcansa.com.tr

Akıllı / Yeşil Kentler

DOSYA

GELECEĞİN KENTLERİ:

AKILLI VE YEŞİL

Sürdürülebilir Kentler ve Birey

Alvin Toffler ve Heidi Toffler Üçüncü Dalga adlı kitaplarını 1980 yılında yayınladılar. “Üçüncü Dalga” ile anlatmak istedikleri insanlık tarihinde tarım ve sanayi toplumlarından sonra şimdi bilgi toplumuna geçilmekte olduğuydu. Oysa Microsoft kurulu daha beş, Apple kurulu dört yıl olmuştu. İnternet hemen hiç duyulmamış bir şeydi. Ama aynı kitapta Tofflerler geçişin birkaç on yıl alacağını da söylüyorlardı.

Aradan geçen otuz yıl içinde üretimde, hizmetlerde, tedarik zincirlerinde ve günlük yaşamımızda temel dönüştürücü kuvvet olarak bilginin rolü tartışılmaz hale geldi. Değişim, inovasyon, yenilenme kavramları iş yaşamının günlük diline girdi. Ne var ki şimdi bilgi toplumuna geçiş sürecinde ilginç bir aşamaya geldiğimiz anlaşılıyor.

Mayıs ve Haziran aylarında İstanbul’da merkez medyaya pek yansımayan ilginç gelişmeler yaşandı. Düzenlenen değişik toplantılarda IBM, GE, Siemens, BASF gibi dev küresel firmalar büyük vaatlerle ortaya çıktılar: “Akıllı Kentler, Sürdürülebilir Kentler Yaratılması” şeklinde adlandırılacak bir amaca katkıda bulunmayı hedefleyen geniş kapsamlı projelerin tanıtımlarını yaptılar. Bunlar yalnız Türkiye için değil, tüm dünya kentleri için önerilen projelerdi. Söz konusu olan muazzam bir küresel girişim!

Böyle bir girişimin gündeme gelmesinin nedeni, tüm dünyada sanayi toplumlarına temel olmuş altyapıların zamanlarını doldurmuş, verimsizleşmiş olması. Başlangıçta gelişimin temelini

oluşturan bu altyapılar bugün gelişimin önünde bir engel oluşturur hale gelmiş durumda.

Enerji sistemleri, su sistemleri, ulaşım sistemleri, iletişim sistemleri mevcut durumda hem muazzam israf ve kayıplara yol açıyor, hem de çevre kirliliğine ve küresel ısınmaya neden oluyor. Binalar da öyle. Eğitim, sağlık, kamu güvenliği sistemleri ve tedarik zincirleri işlevlerini tam yerine getiremez halde. Özel ve kamusal yönetim sistemleri büyük ölçüde işlevsiz bürokrasilere dönüşmüş durumda.

Şirketler müşterileri, hastaneler hastaları, okullar öğrencileri ve kamu yönetimleri yurttaşları merkeze alıp örgütlenmek isteseler de bu altyapılarla çoğu durumda bu mümkün olmuyor. Çünkü bu ancak bilgi temelinde ve bilgi çevresinde örgütlenip işlemekle gerçekleştirilebilecek bir hedef!

Sanayi toplumunun altyapıları ise maddi nesnelere temelinde kurulmuş ve şimdi bilgi çağına geçilirken bu halleriyle sadece verimsizlik üretiyorlar, o nedenle bilgi temelinde yeniden kurulmaları gerekiyor.

İşte, söz konusu küresel şirketler bunu vaat ediyorlar. Bütün bu altyapı sistemlerindeki bileşenleri dijital veri toplayıcı enstrümanlarla donatacak, bunları bağlantılandırarak ve elde edilen verileri analiz edecek ve yorumlayacak şekilde akıllı kılacak, aralarında iletişim kurabilen sistemler öneriyorlar.

Bu, kuşkusuz onlarca yıl alacak bir dönüşüm süreci olacak ve böylece “Yeni Sanayi Devrimi”nin, Küresel Bilgi Toplumunun altyapısı oluşacak.

Bu bağlantılı ve akıllı yeni altyapı; yepyeni bir tarzda işleyecek yeni işler, yeni iş modelleri, yeni istihdam olanakları yaratılmasına, ekonomik büyümeye temel olacağı kadar, insanlığın burgacında kıvrandığı (iklim değişikliği, enerji darboğazı, küresel gıda ve ilaç tedarik zincirlerinin yetersizliği, artan güvenlik endişeleri gibi) sorunların çözülmesini de olanaklı hale getirecek. Akıllı kentlerle birlikte sürdürülebilir kentler de gelecektir. Müşteri merkezli şirket ekosistemleri, öğrenci merkezli eğitim/öğrenim ekosistemleri, hasta merkezli sağlık ekosistemleri ve yurttaş merkezli kamu yönetim ekosistemleri sürdürülebilir olmak için kaçınılmaz şekilde doğal ekosistemlerle uyum içinde olacak.

Bunun temelini tekil altyapı sistemleri içindeki, bütün sistemler arasındaki ve bu sistemlerle doğal ekosistemler arasındaki giderek artacak küresel çaptaki bağlantılar ve karşılıklı bağımlılık oluşturacak.

İşin ilginç yanı, 21. yüzyılda insanlığa sürdürülebilir bir geleceğin altyapısını kurmayı vaat eden şirketlerin tam da 19 ve 20. yüzyıllarda tüm dünyada sanayi toplumunun altyapılarının kurulmasında rol almış şirketler olması.

Ama önceki sanayi devriminde olduğu gibi, bu sefer de, bu yeni altyapılardan, bu yeni teknolojilerden en çok yararı sağlayacak olanlar, onları geliştiren ve kuran firmalar değil, yeni iş modelleri, yeni ürünler, yeni girişimler için kullanacak firmalar olacak. Ve müşteri, öğrenci, hasta ve yurttaş olarak bireyler!

Zülfü DİCLELİ

IBM Orta ve Doğu Avrupa Satış ve İş Geliştirme Yöneticisi Ebru Aktan: "Bütünleşik, Zeki ve İşlevsel Sistemler Kuracağız"

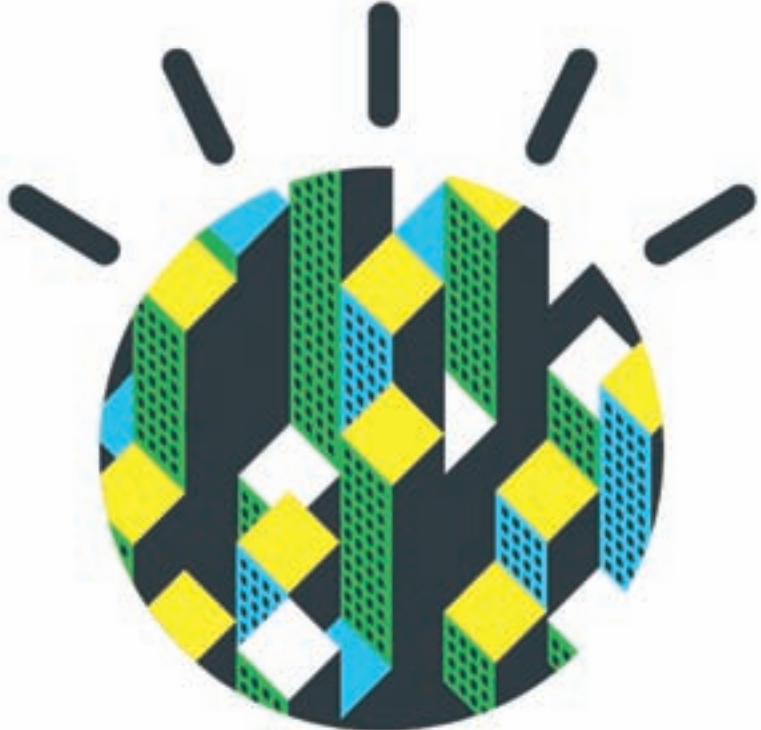
Geçtiğimiz aylarda iki önemli etkinlikle, "Smarter Planet/Smarter Cities" projeksiyonlarını Türkiye'de de tanıtmaya başlayan IBM'in Orta ve Doğu Avrupa Satış ve İş Geliştirme Yöneticisi Ebru Aktan, "Evrendeki tüm işleyiş, birbirinden bağımsız görülen, yönetilmeye çalışılan, aslında ortak kaynak kullanan ve işleyen sistemlerden oluşuyor. IBM bu sistemleri, bütünleşik, zeki ve işlevsel hale dönüştürmeyi hedefliyor" diyor.

"Smarter Planet ve Smarter Cities" çalışması için IBM'in 21. yüzyıl stratejisi diyebilir miyiz?

IBM, Bilgi Teknolojileri alanında verdiği hizmetlerde, iş ve teknoloji dünyasının değişimlerine önderlik eden kavramların yaratıcılığını yapıyor. Geçmiş dönemlerde ortaya çıkan e-iş, iş dönüşümü, inovasyon kavramlarını buna örnek olarak verebiliriz. Bu yüzyılda ürün ve hizmetlerini, daha önce geliştirilen tüm kavramları içeren "Akıllı Şehirler/Akıllı Dünya" vizyonu çerçevesinde konumlandırıyor. Bilgi Teknolojileri ve iş ortamındaki değişimleri etkin ve bütünsel değer yaratan şekillere dönüştürmeyi ve bu sayede daha akıllı işler, şehirler ve dünya yaratmayı hedefliyoruz.

Bu yeni strateji nasıl ve ne zaman oluşturuldu? Sınırım kickoff'u İstanbul'daki üst düzey bir IBM toplantısında yapılmış...

IBM'in Akıllı Dünya vizyonu, 12 Kasım 2008 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen Business Leadership Forum'da, IBM CEO'su Sam Palmisano tarafından duyuruldu. İstanbul'un stratejik konumu ve dünyanın

önemli metropollerinden biri olması, bu kavrama çok değişik boyutlar katıyor ve bu toplantiyı da bizler için çok daha anlamlı kılıyor.

Nasıl bir dünya bekliyor bizi ilerde? IBM'in önerileriyle neyin gerçekleşeceğini umut ediyorsunuz?

Dünya nüfusu giderek artıyor ve şehirleşme büyük bir hız kazanıyor. 1900 yılında dünya nüfusunun sadece yüzde 13'ü şehirlerde yaşıyordu. 2050 yılında bu oranın yüzde 70'e, bir başka deyişle 3,3 milyar kişiden 6,4 milyar kişiye çıkacağı öngörülüyor. Günümüzün şehirleri, dünyanın enerjisinin tahmini olarak yüzde 75'ini tüketiyor, sera gazlarının yüzde 80'inden fazlasına neden oluyor, altyapı sızıntıları nedeniyle su arzının yüzde 20'sini kaybediyor.

Şehirlerin kalabalıklaşması olasılığına karşın, kullandığımız kaynaklar (su, enerji vb) sınırlı kalacak. Elimizdeki tüm bilgilerle, bu kaynakları daha etkin kullanmayı sağlayabilir, sürdürülebilir büyüme ve gelişimi yakalayabiliriz. Bugüne kadar farklı alanlarda yapılmış ve yapılması planlanan önemli teknoloji yatırımları bulunuyor. Şimdi dünya için kritik olan, teknolojinin yarattığı veriyi nasıl daha etkin kullanabileceğimiz, sürdürülebilir büyüme ve kalkınma için bilgiye nasıl dönüştürebileceğimiz. Bilgiyi, işleyişi yönetmeye yönelik tüm süreçlere ve iş modellerine de aktarmamız gerekiyor.

Akıllı bir kent veya akıllı bir gezegen, yeşil ve sürdürülebilir olan mıdır? Nasıl bir ilişki var aralarında?

Akıllı bir kent ve gezegen için en önemli koşul, yaşam alanlarının yaratılması. Yaşam alanı kavramı, içinde bire bir yeşil ve sürdürülebilir bir dünya kavramını taşıyor. Bunun da ön koşulu, kaynakların etkin, verimli, doğal dengenle uyumlu kullanılmasının sağlanması.

Bugüne kadar kullanılan "akıl"dan nasıl bir farklılık öngörüyorsunuz, "SmarterPlanet and Cities" derken?

Akıl, bugüne kadar hep teknolojik ve altyapısal yatırımlarla bir tutuldu, oysa gerçek akıl

Stockholm'un Trafik Sorunu Nasıl Çözüldü?

İstanbul'da düzenlenen önemli etkinliklerden birinde IBM'in, Avrupa'nın ilk "yeşil başkenti" unvanını alan Stockholm'ün trafik sorununu nasıl çözdüğü de ele alındı. Stockholm Çevre ve Sağlık Hizmetleri Direktörü Gunnar Söderholm, "IBM'in Stockholm'e özel geliştirdiği ve 2007'den itibaren uygulanan 'Stockholm Şehir Trafik Projesi', sadece trafik problemini hafifletmekte değil, sürdürülebilir yeşil politikalar yürütmemizde de etkili oldu. Stockholm'ün '2010

Avrupa Birliği Yeşil Başkenti' unvanına hak kazanmasında büyük paya sahip akıllı trafik sistemleri sayesinde, şehirdeki trafik oranında yüzde 18, şehir içi karbon emiliminde ise yüzde 14-18 oranında düşüş gözlemlendi. Akıllı trafik sistemleri; trafik sıkışıklığında uygun güzergâhlar konusunda araçları bilgilendirerek zaman kaybını önlerken, trafik yoğunluğuna bağlı dinamik ücretlendirmeye, gelirleri artırmamızda etkili oldu" açıklamasında bulundu.

tüm yatırımların birbiriyle ilişki içinde ve proaktif olarak yönetilebilir olmasında. Bir diğer deyişle, akıllı teknolojiler ve sistemlerin yarattığı bilgiyi kullanarak, öngörü, simülasyon, modelleme yapılarıyla izlemeye, ölçümlemeye ve kaynakların sürekliliğine yönelik yönetim yapısının oluşturulması, dünyayı ve şehirleri "daha" akıllı kılıyor.

Sanırım işin özünü en iyi özetleyen kavram: System of systems. Bu kavramsallaştırmayı biraz daha açıklar mısınız?

Evrendeki tüm işleyiş, birbirinden bağımsız görülen, yönetilmeye çalışılan, aslında ortak kaynak kullanan ve işleyen sistemlerden oluşuyor. IBM bu sistemleri, üç boyutta dönüştürmeyi hedefliyor; bütünleşik, zeki ve işlevsel. Sistemlerin içindeki tüm araçlar fonksi-

Stockholm Çevre ve Sağlık Hizmetleri Direktörü Gunnar Söderholm, IBM'in davetlisi olarak Türkiye'deydi.

Smarter Planet Day etkinliğinde, IBM'in birçok uluslararası yöneticisi, akıllı kentlerle ilgili deneyim ve bilgilerini aktardı. Günün son konuşmacısı ise, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı'dı.

Avustralya'ya Akıllı Şebekeler

Avustralyalı enerji sağlayıcısı Western Power, Perth Güneş Enerjisi Şehri Projesi de dahil olmak üzere Batı Avustralya'da bir dizi enerji verimliliği ve talep yönetimi girişimi için bir platform oluşturulmasına odaklı Akıllı Şebeke-Gelişmiş Sayaç Altyapısı pilot programının sistem bütünleştirme ve proje yönetimi ortağı olarak IBM'i seçti. Western Power, toplulukların enerjisi üretme, kullanma ve enerjiden tasarruf etme yollarını yeniden düşünmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanan 73,5 milyon ABD doları değerindeki girişime öncülük ediyor. Güneş Enerjisi Şehri girişiminin başarısı, bir akıllı ağ tasarlanmasına ve devreye

alınmasına bağlı. IBM, sözleşme kapsamında, Western Power şirketinin Batı Avustralya'nın güneybatısında evlere ve işletmelere enerji santralinden prize kadar daha güvenilir, sürdürülebilir ve düşük maliyetli enerji çözümleri sağlaması için oluşturulacak, akıllı sayaçlardan ve bir iletişim omurgasından oluşan akıllı ağın tasarımına ve uygulanmasına yönelik yol haritasını oluşturacak.

yonelliğin ötesinde, topladıkları bilgilerle daha işlevsel bir yapıya kavuşuyor, bilginin işleme dönüştürülmesi tüm sistemi daha akıllı kılıyor, en önemlisi bu işlevsellik ve akıl entegre bir yapıda sistemin tümüne yansıtılıyor.

IBM, akıllı kentlerle hangi alanlarda, ne gibi çözümler öneriyor? E-enerji kavramı oldukça ilginç. Biraz anlatır mısınız?

IBM şehirleri birer mikroorganizma olarak görüyor. Bu çerçevede değerlendirilen alanlar ise ulaşım, enerji, sağlık, eğitim, telekomünikasyon, güvenlik ve vatandaşlık hizmetleri. Akıllı kentlerde yönetim tüm bu bileşenlerin kendi içlerinde ve birbirleriyle etkileşim halinde, bir sistem dahilinde yönetilmesini gerektiriyor. Enerji, bu alanlardan biri, fakat aynı zamanda da kendi içinde birçok sistem ve yönetim modelini barındırıyor. Enerji kurumları artık enerji kaynağını, dağıtımını ve tüketimini dönüştürme gücüne sahip. Akıllı şebekeler üzerinden sensörler, akıllı sayaçlar, dijital kontrol yapıları ve analitik araçlarla, enerjinin iki yönlü akışının yönetilmesi, tüketicilerin de kendi enerji kullanımını (tüketimleri, kullandıkları kaynaklar vb) yönetebilmeleri mümkün. Eşzamanlı enerji kaynaklarının izlenebilmesi, buna karşın tüketim gereksinmelerinin belirlenebilmesi ve farklı kaynakların konumlanabilmesi, enerji yönetimine büyük bir esneklik ve verimlilik sağlıyor. Bu tür altyapılar ve bunların üzerine kurulmuş iş modelleri, farklı enerji kaynaklarının (su ve rüzgâr gibi) dağıtım ve kullanımla esnek ve etkin şekilde entegrasyonunu beraberinde getiriyor, bu sayede sürdürülebilirliği daha yüksek enerji kullanımını da artırıyor.

Bir de bu bitmiş, tamamlanmış bir proje mi, yoksa değişen ihtiyaç ve gelişmelere göre kendini adapte edebilecek bir mega proje mi?

Teknolojinin ve sistemlerin söz konusu olduğu alanlarda, bir sondan veya tamamlanmış bir projeden bahsetmek mümkün değil. Akıl, bilgiyi kullanarak sürekli kendini geliştirir ve dönüştürür. Sistem ve daha akıllı dünya/şehir yaklaşımımız, sürekli gelişim ve dönüşümü

içeren yapıları oluşturmak. Sürdürülebilir enerji kaynaklarının ve doğayla daha uyumlu enerji tüketiminin desteklendiği yapılara yönelik gelişmeler, gün geçtikçe etkinliğini artıracak. Bu kaynaklardan en üst seviyede fayda sağlamak için, her türlü gelişimin (uç nokta ekipmanlarından ana bilgi sistemlerine kadar) işleyişe katılımını sağlamak ve bunu sürekli kılmak gerekiyor.

Peki, bugüne kadar ne kadar, nerelerde, hangi kent ve ülkelerde hayata geçti bu çalışmaların?

Akıllı Şehirler, Akıllı Dünya konusunda çok farklı alanlarda referanslara ve örneklerle sahip. Farklı konularda uzman laboratuvar ve araştırma merkezleri bulunuyor. Örneğin Dublin'deki IBM Araştırma Merkezi, "Su Yönetimi"ne yönelik projelere bilgi, metodoloji ve teknoloji geliştirmek üzere oluşturuldu. Burada "su yönetimi" başlığı altında akıllı sayaçlardan atık suların yönetilmesine, su enerjisinin diğer enerji kaynaklarıyla entegre kullanımına kadar farklı çözümler, uzmanlar tarafından geliştiriliyor ve farklı şehirlerin enerji kurumlarının kullanımına sunuluyor. Enerji konusuna odaklandığımızda, özellikle "akıllı şebekeler" alanında hazırlanan "Enmalta Projesi," Malta için elektrik ve su şebekelerini kapsayan, baştan sona bir çözümü içeriyor.

Hudson Nehri'ni kapsayan "akıllı nehir projesi," Hollanda'da gerçekleştirilen "su seviyesi yönetim projesi," Avrupa ve Amerika'da özellikle akıllı şebekeler çerçevesinde kamu ve özel enerji kurumlarıyla gerçekleştirilen projeler, IBM'in enerji alanındaki çalışmalarına örnek teşkil ediyor.

Türkiye için nasıl bir öngörünüz var? Neler gerçekleştiriyorsunuz? Neler gerçekleştireceksiniz?

Türkiye hali hazırda büyük şehirlerde önemli teknoloji yatırımları yaptı ve yapıyor. Önemli olan, bu alanlar için sistemleri bütünlük bir yapıda ve daha akıllı kılmak, noktasal yatırımları şehir vizyonu çerçevesinde büyük resimde ve bir yol haritası izleyerek dönüş-

IBM'den Küresel Demiryolu İnovasyon Merkezi

Dünyanın her yanından demiryolları endüstrisi liderlerini, araştırma uzmanlarını ve üniversiteleri bir araya getirmek ve akıllı demiryolu sistemleri oluşturmak için Pekin'de IBM Küresel Demiryolu İnovasyon Merkezi kuruldu. Çin hükümeti, gelecek üç yıl içinde (2009'dan 2011'e kadar) yeni, daha akıllı demiryolu sistemleri inşa etmek için yılda 600 milyar Yuan (87.8 milyar ABD doları) tutarında yatırım yapmayı taahhüt ediyor. Çin, 21. yüzyıl için demiryolu altyapısında ve işletiminde yapılacak devrimin merkezinde bulunuyor ve daha önce benzeri görülmemiş bir hızla yüksek hızlı trenleri ve önemli ölçüde genişletilen demiryolu ağını hizmete sunuyor. Merkez, demiryolu endüstrisinin

şu önemli sorunlarına çözümler arayacak:

- Yolcu rezervasyonları ve hizmetleri;
- Varlık kullanım oranı ve verimlilik;
- Demiryolunun ve altyapının izlenmesi;
- Tarifelerin belirlenmesi;
- Bütünleştirilmiş bilet ücreti yönetimi ve
- Çevre açısından etkin operasyonlar.

türmek, diğer şehirler için de bir yol haritası üzerinde küçük ve hızlı adımlarla ilerlemek. IBM bununla ilgili olarak tek başına ve çözüm ortaklarıyla birlikte şehir liderleriyle ortak çalışmalar yapıyor.

Projeyi hangi araçlarla anlatıyorsunuz? Anlatmakta güçlük çekiyor musunuz?

Başarılı örnekler, elde edilen sonuçlar ve sağlanan fayda, projelerin anlatılmasında önemli. Bunun yanında her şehrin kendi gerçekliği ve ihtiyaçları var, sadece altyapısal değil sosyokültürel yapılar da şehre uygun çözümlerin ve önceliklerin belirlenmesinde önemli unsurlar. Projeler tanımlanırken şehrin sorunlu alanları ve bunlara özel çözümlerin uyarlanması önem taşıyor. Şehrin vizyonu, kendi konumu için hedefledikleri, çözümlü ve projeyi şekillendiriyor. Dolayısıyla önemli olan, şehir için önce büyük resmi tanımlamak ve burada görülen ihtiyaçlara uygun projeleri hayata geçirmek. ○

GE Türkiye Genel Müdürü Kürşat Özkan: "Türkiye Ecomagination'a Çok Daha Kolay Adapte Olabilir"

Dünyanın en büyük teknoloji, medya ve finans şirketlerinden biri olan General Electric, Mayıs 2005 tarihinden itibaren yeni bir strateji belirledi: Ecomagination. EKOIQ Dergisi için, bu yeni iş modelinin ayrıntılarını anlatan GE Türkiye Genel Müdürü Kürşat Özkan, "Türkiye'nin altyapısının yeni oluşması büyük avantaj" diyor.

Ecomagination nedir? Böylece tüm iş yapma biçimlerimizi mi küresel ölçekte değiştirmiş oluyorsunuz? Buna, General Electric'in 21. yüzyıl vizyonu denebilir mi?

GE dünyanın en zor problemlerini çözmeyi hedefleyen bir teknoloji, medya ve finans şirkettir. Bu kapsamda, şirket olarak, Mayıs 2005'te hayata geçirdiğimiz "Ecomagination" stratejimiz ve iş modelimiz ile dünyanın en büyük çevresel problemlerini çözmeyi de hedefliyoruz. GE'nin temel ilkesi olarak da "imagination at work" yani Türkçe deyimıyla "yaratıcılık iş başında" deyimini seçtik. Ecomagination çevreyi, ekolojeyi koruyan, sürdürülebilir kalkınmayı sağlayan yaratıcı tek-

nolojilerin önemini vurgulayan ve bütün dünyada kullandığımız bir kelime. Dünyada daha çok insanın kaliteli sağlık hizmetlerine daha kolay ve az masrafla erişimini hedeflediğimiz “healthymagination” ile birlikte “ecomagination,” GE’nin önümüzdeki yıllarda stratejisini üzerine kurduğu iki ana platformu oluşturuyor.

Ecomagination bizim için sadece bir sosyal sorumluluk projesi ya da bir pazarlama faaliyeti değil; her anlamda benimsediğimiz bir iş stratejisi. Temelinde müşterilerimizin masraflarını azaltmalarını sağlayan ve istihdam yaratan inovatif, yaratıcı teknolojiler geliştirmek yatmaktadır. Bu strateji ile bir yandan müşterilerimizin çevresel ve finansal performanslarını arttırmalarını hedefliyoruz; bir yandan da şirketin büyümesine katkı sağlamak istiyoruz. Ayrıca GE olarak ilkönce “kendi evimizi temiz tutmanın” büyük önem taşıdığına inanıyoruz, tüm çalışmalarımızda bu ilkeyi ön planda tutuyoruz.

GE uzun yıllardır enerjiyi verimli kullanan ve çevre kirliliğini azaltan ürünler geliştirmektedir. Ecomagination stratejisi sonucu oluşan fark, var olan ürünlerin belli kriterlere göre çevreye duyarlı olup olmadığının belirlenmesi ve yeni ürünlerin de yine aynı kriterlere uygun bir şekilde geliştirilmesidir. Mevcut ve gelecek ecomagination ürünlerinin hem çevresel hem de işletme performanslarını iyileştirmek üzere GE, bağımsız bir danışmanla birlikte, her bir ürünün müşteri odaklı çevresel özelliklerini, etkilerini ve benzer ürünlere göre getirilerini belirlemek üzere bir eko skorkartı geliştirdi. Bu yıl, düzinelerce ürün bu titiz işleme sokuldu, ecomagination sertifikası aldı ve bunun sonucunda ecomagination ürün portfolyomuza dahil edildi. Bugüne kadar enerji üreten türbinlerden uçak motorlarına, lo-

“Ecomagination ürünlerinin çevresel ve işletme performanslarını iyileştirmek üzere GE, her bir ürünün müşteri odaklı çevresel özelliklerini ve etkilerini belirlemek üzere bir eko skorkartı geliştirdi”

“2010 Yılı Hedeflerimizi Çoktan Aştık; Sıra eco v2.0’de”

2005’te açıklanan ecomagination stratejisi 2010’da gerçekleşmesi planlanan 5 temel hedefe dayanıyordu:

- Yıllık temiz AR-GE yatırımlarını 2 katına çıkarmak
- Ecomagination portfolyosundaki ürünlerin satışını artırmak
- Sera gazı emisyonlarında azalma
- GE’nin operasyonel enerji verimliliğinde iyileşme, su kullanımını azaltma ve suyun yeniden kullanımını iyileştirme ve
- Konuyla ilgili kamuoyunu bilgilendirmeyi sürdürme.

Bu hedeflerin hemen hepsinde planlananın üstünde bir başarı gerçekleşti. 5 milyar dolarlık yatırımımız aşağıda örneklenen bazı faydaları beraberinde getirdi:

- 1,5 megavatlık rüzgâr türbinlerimizin 12 bin tanesini hizmete soktuk, 53 milyon megavat saat elektrik ürettik ve gigavat başına 100 milyon dolar ek değer sağladık
- GE90-115B uçak motorumuzdan 400 tanesini hizmete soktuk, 1,7 milyon saatlik uçuş gerçekleşti ve

müşterilerimizin yıllık 500 milyon dolar tasarruf etmesini sağladık

- Evolution lokomotiflerimizden 3000 tanesini hizmete sokup, toplamda 6075 lokomotif yılı kullanım sağladık.
- Bunun üzerine bu yıl eco v2.0 diye adlandırdığımız ve “2 kat” diye özetlediğimiz daha iddialı ve hem organik hem de inorganik büyümeyi hızlandıracak yeni hedefler belirledik. Bu hedefler de şu şekilde oluştu:
- 5 yıl içinde yapılan toplam AR-GE yatırımlarını 2 katına çıkararak 5 milyar dolardan 10 milyar dolara yükseltmek
 - Ecomagination portfolyosundaki ürünlerin yıllık satış büyüme oranının, GE’nin bütün ürünlerinin yıllık satış büyüme oranının 2 katı olması
 - GE’nin operasyonel enerji verimliliğinde yüzde 50 iyileştirme sağlamak
 - GE’nin kullandığı suyu yüzde 25 azaltmak ve
 - Rekabet edebilen, istihdam yaratan ve enerjide dışa bağımlı olmayan başarılı ve temiz bir ekonomi konusunda ilham kaynağı olmak

İklim Platformunun sözcülüğünü de yapan Özkan, “Yaptığımız, hayata geçirdiğimiz her şeyde ‘Eco’ yaklaşımının izleri görülüyor” diyor.

komotiflerden finansman araçlarına ve sağlık cihazlarından ev eşyalarına kadar 80’den fazla ürün bu portfolyoya girmelerini sağlayacak kriterleri sağlamıştır. Bu çevre dostu ürünlerin hepsi enerji verimliliği sağlamaya odaklanıyor.

Peki, ecomagination stratejisi kapsamında neler var?

Ecomagination ile amacımız sadece çevre dostu ürünler geliştirmek değil; aynı zamanda sosyal paydaşlarımızla diyalog kurmak. Türkiye’nin önünde Avrupa Birliği çevre faslına açılması ile birlikte daha temiz bir ekonomiye geçmek için büyük bir fırsat oluştu. Bu doğrultuda biz de bu alanda lider teknolojiler geliştiren bir şirket olarak üstümüze düşen görevi yerine getirmek istiyoruz. Global tecrübelerimizi gerek sivil toplum örgütleriyle birlikte çalışarak, gerekse de kurumsal liderlik gruplarında görev alarak paylaşıyoruz ve biz de paydaşlarımızın tecrübelerinden faydalanıyoruz. Avrupa’daki geniş çalışan kadromuz ile de Avrupa Birliği yönetmelik ve direktiflerini takip edip, gerek proje desteği olarak gerekse de politikaların belirlenmesinde katkılarda bulunmaya çalışıyoruz.

GE için Ecomagination stratejisinin önemi büyük. Şirketin geleceğini üstüne oturttuğumuz iki kritik iş modelinden biri olarak görüyoruz. Yaptığımız, hayata geçirdiğimiz herşeyde – enerjiden havacılığa, ulaşıma ve sağlığa kadar, “Eco” yaklaşımının izleri görü-

GE’nin Çalıştığı İnovatif Alanlar

- Yenilenebilir enerji: Ekonomik ve temiz, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artırmak üzere gelişmiş rüzgâr, güneş ve biyo-kütle kavramlarının incelenmesi.
- Gelişmiş gazlaştırma ve temiz kömür teknolojileri: İstasyon verimliliğini artırmak, emisyonları düşürmek ve bu sistemleri karbon tutmaya hazırlamak için GE’nin Entegre Gazlaştırma Kombine Döngü (IGCC) Sistemi.
- Yakıt verimliliği: Mevcut ve gelecek nesil uçak motorlarının ve elektrikli enerji üretimi sistemlerinin yakıt verimliliklerini ve toplam performanslarını iyileştirmek için kompozit maddeler, gelişmiş aerodinamik, türbin alaşımları ile gelişmiş kaplamalar ve yanma sistemleri üzerine araştırmalar.
- Hibrid sistemler: Yeni nesil hibrid lokomotifin geliştirilmesini desteklemek için araştırmalar.
- Aydınlatma: Enerji tüketimini azaltmak için Organik Işık Yayan Diyotlar (OLEDler) gibi enerji verimli inisiyatifler.
- Su: Su arıtımı ve yeniden kullanımı için daha düşük maliyetli, daha enerji yoğunluklu çözümler.

lüyor. Ecomagination, GE’nin gelecekteki yeniden tanımlanması olacak. Dolayısıyla, iş yapış şeklimiz üzerindeki etkisi de aynı şekilde devam edecek.

Küresel araştırma merkezlerimizdeki ve teknoloji merkezlerimizdeki GE araştırmacıları her gün, GE’nin işletme portföyünü genişleten pek çok teknoloji inisiyatifi üzerinde çalışıyorlar ve hem bugünün hem de geleceğin inovatif ürünlerini geliştiriyorlar.

Türkiye’ye gelirse! Türkiye’de neler yapıyorsunuz? Hangi segment ve ürünlerde çalışıyorsunuz? Nasıl bir sonuç almayı bekliyorsunuz?

İster Brezilya’da, ister Türkiye’de olsun GE olarak müşterilerimize “karbon ayak izinin” daha düşük olmasını sağlayacak ürünler satmaya odaklandık. Örneğin Zorlu Enerji’nin Osmaniyede’deki 160 megavatlık rüzgâr santralinin türbini, “ecomagination” ürün portfolyomuza dahildir. Eskişehir’de Tülomsaş ile birlikte yine “ecomagination” ürün portfolyosuna dahil lokomotifleri üreteceğiz. Aynı lokomotifler halihazırda ABD ve Çin’de de üretiliyor. Buradaki, ihracata yönelik bir üretim olacak. Yine ürünlerimiz arasında yer alan “hibrid lokomotifler” yüzde 15’e yakın yakıt tasarrufu sağlıyor ve karbon emisyonu yüzde 50 oranında daha az.

“Ecomagination” stratejisi doğrultusunda geliştirilen uçaklardaki yeni nesil motorlar örneğin yüzde 15 ile yüzde 20 oranında yakıt tasarrufu ve yüzde 57 oranında daha düşük karbon emisyonu sağlıyor. Bu yeni nesil motorun bazı parçaları Türkiye’de, yine Eskişehir’de üretiliyor.

Şu anda gelişmiş ülkeler “ecomagination” teknolojisine uyum sağlamak için alt yapısını modernize etmek zorunda iken, Türkiye alt yapısını yeni oluşturuyor. Dolayısıyla Türkiye’nin buna adapte olması daha kolay.

Yavuz Aydın:

“Akıllı Şebeke, Enerji İnternetinin ta Kendisidir”

Enerji ve internet. İlk bakışta yan yana gelince garip duran iki kelime ama 21. yüzyılda daha çok şaşıracağız gibi. Sıkça sözü edilmeye başlanan akıllı şebekeler, internet nasıl bütün dünya vatandaşlarını birbirine bağlıyorsa, bütün elektrik üretim sistemlerini de “akıllı ve verimli” bir şekilde birbirine bağlamaya hazırlanıyor. O nedenle, kendi elektriğinizi çatınızda üretmeye kalkışacaksanız bile, General Electric Enerji Türkiye ve İsrail Direktörü Yavuz Aydın’ın sözlerine kulak vermekte fayda var.

Fotoğraf: Volkan DOĞAR

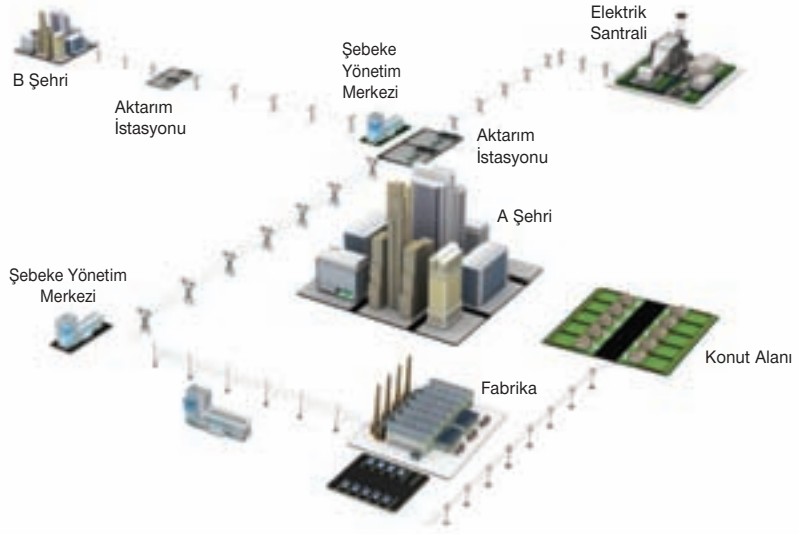

Akıllı Kentler, akıllı evler derken, yeni bir kavram daha ortaya çıktı: Akıllı Şebeke (Smart Grid). Nedir “Akıllı Şebeke?”

Akıllı şebekeler tamamen ihtiyaçtan ortaya çıkan bir durum. Özellikle 2000’li yıllardan sonra dünya ekonomisinde çok hızlı bir gelişme, büyüme ve büyümenin doğal neticesi olarak çok miktarda enerji girdisine ihtiyaç duyuldu. Bu hızlı artış, insanları daha önemli tedbirler almaya itmeye başladı. Burada tabii enerji verimliliği giderek daha fazla öne çıkmaya başladı. Enerji verimliliği neyle, nasıl sağlanır, herkes bunun araştırmasına girişti. Biz de GE olarak, enerjiyi üretiminden iletim, dağıtım ve kullanımına kadar olan süreçte nasıl daha verimli ve üretken olarak kullanabiliriz araştırılmaya başladık. Aslında elimizde pek çok hazır teknoloji olduğunu gördük. Önemli olan bunların belirli bir disiplin altında kullanılmasıydı. Peki, ne yaptık? Elektrik altyapısı ile bilişim altyapısını entegre ederek, bir anlamda “enerji interneti” dediğimiz sistem oluşturuldu. Enerji interneti, smart grid’in kendisidir. Artık her ev, her birer internet bağlantısıyla dünyayla her an iletişim halinde; biz aynıını neden enerji altyapısında gerçekleştiremeyelim diye düşündük ve gördük ki, bu bilişim altyapısı bu alanda çok büyük avantajlar sağlıyor. Bilişim altyapısını elektrik altyapısıyla entegre ederek, belirli kontrol noktalarına belirli denetim imkânları sağlayarak, her önemli nokta birbiriyle haberleşir hale getiriliyor ve böylece, sistemi istediğimiz gibi yönetir ve kontrol edebilir hale geliyoruz.

Peki, Akıllı şebekelerin ne gibi uygulamaları var?

Akıllı şebekelerin, yenilenebilir enerjiyle ve dağıtılmış üretim dediğimiz küçük ve uzak noktalarda üretilen

“Akıllı şebekelerin, yenilenebilir enerjiyle ve küçük ve uzak noktalarda üretilen elektriğin sisteme entegre edilmesiyle alakalı çok güzel özellikleri var”

elektriğin sisteme entegre edilmesiyle alakalı çok güzel özellikleri ve uygulamaları var. Bildiğiniz gibi artık rüzgâr santralleri 5-10-30-50 megavat gibi çok değişik, boyutlarda ülkenin çok çeşitli yerlerinde kurulmaya başlandı. Ayrıca hidroelektrik santraller de, yine 100 kilovattan tutun, 1500 megavata kadar ulaşabiliyor ama bunlar ülkenin çok çeşitli yerlerinde, küçük küçük santraller halinde. Bunların hepsinin sistemle entegre edilip, en verimli şekilde kullanılabilmesinin yollarından biri akıllı şebekelerdir. Akıllı şebekeler, sürekli ve aynı düzeyde enerji beslemesi yapamayan ve özellikle rüzgâr gibi, su gibi (değişken su rejimlerinden dolayı,) güneş gibi ya da jeotermal gibi, çok dengeli olmayan yenilenebilir enerji kaynaklarını

sisteme maksimize ederek verebilmeyi sağlıyor. Bir ülkenin normalde bir baz yük enerji ihtiyacı vardır. Bu baz yük ihtiyacının üstüne, günün en yoğun elektrik ihtiyacının olduğu pik saat dilimleri (Puant) vardır. Biz bütün yatırımlarımızı bu puant saat dilimini karşılayabilmek için yapmak zorundayız. Bunu karşılayamazsak, altyapı yetersiz kalır. Akıllı şebekeler sayesinde, en yüksek talebin olduğu zaman dilimini kısaltmak hatta azaltmak imkânına sahip oluyoruz.

Nasıl oluyor bu?

Eğer o saat diliminde harcanmak zorunda olmayan tüketim varsa, akıllı şebeke, tüketimi diğer saatlere yaymamıza ve bu zaman dilimi içinde ortaya çıkan en yüksek talebi, daha aşağı

ğıda tutmaya yardımcı oluyor. Ülkenin altyapısı için elektrik beslerken, o günün ihtiyacı neyse öncelikle sürekli enerji verebilen sistemleri kullanıyoruz. Rüzgarın esip, esmeyeceğinin garantisi olmadığı için rüzgârdan gelecek olan kısım bu altyapıda göz önüne alınmaz. Akıllı şebekeyi yöneten sistem operatörü, baz yükte bu enerjiyi göz önüne almaz. Baz yükü, sabit enerji kaynaklarından üretir. Ancak rüzgâr esmeye başlayınca, rüzgâr santrallerinden sisteme elektrik girişi başlar. O durumda diğer sabit kaynakları kısar. Öte yandan, varsayalım ki güneş enerjisi santralleri var. Bunlardan da girdiler sağlanmaya başlar belirli zaman aralıklarında. Akıllı şebekeler bunları bir orkestra şefi gibi yöneterek, baz yük sağlayan sistemleri daha aşağı yüklerle indirerek, termik santrallerin yük düşürmesini sağlayıp, rüzgâr santrallerinden, yenilenebilirlerden gelen enerjiyi sistemin en üst düzeyde kullanmasını sağlar.

Çok karmaşık ve kapsamlı bir yazılım gerektiriyor herhalde...

Bu bir yazılımlar silsilesi. "System of systems" de diyebileceğimiz türde, sistemlerin hepsini bir arada tutan ve insanın sonuçta kendi elindeki sisteme hâkim olmasını sağlayan bir dijital akıl sistemi.

Peki, dünyada ve Türkiye'ye yönelik ne gibi uygulamaları olabilir?

Akıllı Şebekeler, özellikle finansal krizin ardından, Amerika'dan başlayarak, ekonomiyi yeniden canlandıracak ve bazı gereksiz masraf veya harcamaları azaltacak yöntemler araştırılırken gündeme geldi. Bu çerçevede ilk olarak Amerika'da bu alanda kullanılmak üzere fonlar oluşturuldu. Söz konusu bu fonlarla çeşitli bölgeler, şehirler veya eyalet bazında bu uygulamalara geçildi. Akıllı şehir, akıllı kent,

Zorlu Enerji'nin Osmaniye'nin Bahçe ilçesindeki 160 megavatlık rüzgâr santralinin türbini de, GE'nin "ecomagination" ürün portfolyosundan.

akıllı tesis gibi konseptlerle uygulamalar başladı. Şehir bazında ilk uygulaması ise, Amerika'da, aşağı yukarı bir milyon elektrik aboneliği olan Miami City'de yapıldı. Bu abonelerin akıllı şebekeye geçişi için 200 milyon dolarlık kaynak harcandı ve bu yatırımla, bazı gereksiz yatırımlar önlendiği gibi, mevcut sistem içinde de yüzde 10-15'e varan tasarruflar elde edildi. Ardından, dünyadaki çeşitli şehirlerde de pilot uygulamalara başlandı. Örneğin, 2012 Londra Olimpiyatları için hazırlanan Olympic City, tamamıyla "akıllı şehir kavramına" göre inşa ediliyor. Bunun dışında her kıtada, her büyük ülkede birer şehir bunu örnek olarak aldı. Çin'de başladı. Avustralya'da Sidney, Brezilya'da Rio de Janeiro, Fransa'da Paris için bir sistem uygulamasına başlanıyor.

Peki Türkiye?

Türkiye özellikle enerji alanında son 15 yılda ciddi dönüşümler içerisinde. Önce serbest elektrik üreticileri oluşmaya başladı. Ardından doğalgaz ciddi bir değişim yarattı Türkiye'nin elektrik altyapısında. Son 5-6 yılın en önemli gelişmesi de elektrik dağıtım bölgelerinin özelleştirilmeye başlanması oldu. Ve şimdi üretim tesislerinde de özelleştirmeye gidiliyor. Ta-

bii bu noktada en önemli alanlardan biri dağıttım. Şöyle enteresan bir hesap yapılmış Amerika'da ve biz bunu Avrupa ve Türkiye'ye de çok rahat taşıyabiliriz. Kullandığımız 20 birim enerji için, aslında 100 birim kadar enerji girdisi harcıyoruz. Özellikle fosil yakıtların (kömür, sıvı yakıt, doğal gaz vs.), bunların hepsinin ortalama-sına baktığımızda yakıtın elektriğe dönüşümü sırasında yüzde 60-65 boyutunda bir çevrim kaybı söz konusu. Şu anda en verimli doğalgaz santralleri bile, kombine çevrimde yüzde 60 civarında verimle çalışıyor. Bizim eski kömür santralleri ise neredeyse yüzde 30 verimlilikte. Yani yakıt dönüşümünde en büyük kayıp çevrimde, ama buna yönelik ciddi mühendislik çalışmaları yapıyor. Artık son teknoloji kombine çevrim sistemlerinde, verimlilik gelişiminin sınırlarına gelinmiş. Yüzde 0,5-1 geliştirme sağlayabildiğinizde seviniyorsunuz. Bu alanda çok fazla bir imkân kalmamış gibi görünüyor. Ama, üretimden kullanıcıya kadar geçen ara süreçte, yani iletim, dağıtım ve kullanım sürecinde çok daha büyük kayıplar var. Görüyoruz ki, altyapısı en gelişmiş, en yeni ülkelerde bile dağıtım ve iletimde yüzde 7-8'lere varan kayıplar söz konusu. Türkiye'de bölgeden bölgeye değişiyor. Gelişmiş belli bazı bölgelerde yüzde 6-7 kayıp oranlarını yakalamış durumdayız, ama Türkiye'nin yarısından fazlası hala teknik kayıplarda yüzde 10'ların üzerinde. Bu kayıpları özellikle akıllı şebekelerle modernize ederek, kazanma imkânı olduğu görülüyor.

Peki GE olarak, Türkiye'de şu ana kadar neler yaptınız?

Türkiye'de özellikle elektrik dağıtım bölgelerinin özel şirketlere devredilmesiyle birlikte, akıllı şebeke konseptini yaygın biçimde tanıtmaya başla-

“Bütün üreticiler yoğun bir biçimde çalıştığında, önümüzdeki üç-beş yıllık dönem içinde sistemlerimizi tamamen akıllı şebekeye çevirebiliriz”

dık. Geçtiğimiz iki yıl boyunca ve önümüzdeki yılı da buna katarsak, üç yıllık bir süreç dağıtım bölgesi sahibi olan özel şirketlerin bu bölgelerde yapacakları modernizasyonu planlamalarıyla geçti. Özellikle önümüzdeki yıldan itibaren, yoğun modernizasyonların görüleceğini sanıyoruz. Bunlar önce pilot uygulamalarla başlayacak. Aldığımız bazı bilgiler, öncelikle kullanımı yüksek olan endüstriyel kullanıcıları modernize edeceklerini gösteriyor. Akıllı sayaçlar ve onları destekleyen trafo sistemlerinin uzaktan yönetilebilir hale getirilmesi için bazı aygıtlar ilave edilecek sistemlere. Altyapılarda mümkün olduğu kadar fiber optik bilgi iletişim altyapısıyla elektrik altyapısı ortak halde kullanılır hale getirilecek. Bunların şu anda

bir bölümü planlanmış ve pilot uygulamalar olarak başlamış durumda. TEİAŞ ve TEDAŞ da dahil olmak üzere, bazı tipik pilot uygulamalar yapıyor. TEİAŞ'ta ve TEDAŞ'ta GE'nin ürünleri kullanılıyor. Ancak akıllı şebeke sistemlerini kuracak olan donanım ve yazılım sadece GE'nin ürünü değil. GE'den başka bunu yapan, dünyada pek çok teknoloji sahibi firma var. Bu noktada önemli olan, sistemleri en uygun, en optimum düzeyde sağlayabilmek. Zaten tek bir üreticinin kabiliyeti, kapasitesi bütün altyapıyı kurmaya yetmez. Herkes, bütün üreticiler yoğun bir biçimde çalıştığı takdirde, önümüzdeki üç-beş yıllık dönem içinde sistemlerimizi tamamen akıllı şebekeye çevirebiliriz.

Siz hem özelleştirilen şebekelerde hem de kamunun elinde kalanlardaki yenilemelerle başlayacaksınız demek ki...

Evet. Şunu biliyoruz ki Türkiye'de iletim TEİAŞ olarak devam edecek, kamunun yönetiminde. Dağıtım üstlenen TEDAŞ, artık tamamıyla bölgeler halinde özel şirketlere geçiyor. Akıllı şebekenin uygulamalarını iletimde kamuyla, dağıtım ve üretimde de özel şirketlerle birlikte gerçekleştiriyoruz. Bir de tabii yenilenebilir sistemlerin bu yapıya entegre edilmesi işi var. Rüzgâr tribünleri olsun, jeotermal olsun veya şehir çöplüklerinde oluşan metandan elektrik üretimi olsun hepsine yönelik bir teknoloji üretimimiz, bir cihaz üretimimiz var. Üretimde varız, iletim ve dağıtımda da kullanılan sistemlere sahibiz. Ayrıca bunların iletişim ve haberleşme altyapısına yönelik yazılım ve donanımlarımız var. Yani komple bir sistem iyileştirilmesine yönelik baktığımız zaman, bir ülke veya bölge bazında yapılabilecek her türlü modernizasyona cevap verebilecek ürün ve hizmete sahibiz. ○

**Windows®. Sınırsız Yaşam.
Toshiba, Windows 7 ürününü önerir.**

Windows Vista®
Business

Intel, Intel logo, Intel Inside, Intel Core ve Core Inside, Intel Corporation'in Amerika Birleşik Devletleri ve diğer ülkelerdeki ticari markalarıdır. Microsoft, Windows ve Windows 7 A.B.D. veya başka ülkelerde tescillenmiş ve/veya tescimlenmiş markalarıdır. Microsoft, Windows Vista ve Windows 7 A.B.D. veya başka ülkelerde tescillenmiş ve/veya tescimlenmiş markalarıdır. Toshiba, Toshiba logo, Toshiba ve Toshiba markalarıdır. Toshiba, Toshiba markalarını ve bu markaların kullanılmadığı ürünleri, önceden haber verilmeden değiştirebilir ve burada gösterildiğinden farklı olabilir. Hatırlar ve eksiklikler hariçtir.

> YEPYENİ BİR BAŞYAPIT İÇİN TOSHIBA'YA GÜVENİN

Heykeltıraşlar daima, kalıcı olduğu kadar estetik sanat eserleri üretebilmek; bronz, taş gibi dayanıklı ve güçlü malzemelerle çalışabilmek için çabaladı.

Toshiba Tecra dizüstü bilgisayar serisi, en yeni teknoloji ile hareket halindeki çalışanlara özel olarak, sağlık ve güvenlik için kusursuz biçimde tasarlandı. Ek güvenlik, koruma ve dayanıklılık için benzersiz Toshiba özellikleriyle ustaca şekillendirildi.

IT uzmanlarının, iş dünyası çalışanlarının ve de tüm dünyadaki heykel ve sanatseverlerin rağbet ettiği sağlam bir notebook sunduğu için Toshiba'ya güvenin!

Eksiksiz bağlantı özellikleri, Dayanıklılık ve Güvenilirlik içeren bir Bilgisayar deneyimi için Windows® Vista Business Edition'lı Tecra R10'u da içeren tüm başyapıtların yer aldığı galerimizin keyfini çıkarabilirsiniz

Yerel perakendecinizi ya da
www.toshiba-turkey.com/laptops adresini ziyaret edin.

> TECRA R10

- Intel® Centrino® 2 vPro™ işlemci teknolojisi
- Orijinal Windows® Vista Business
- 3G dahili SIM kart girişi
- 3D HDD koruma sistemi
- Parmak izi okuyucu
- Darbelerle karşı korumalı tasarım
- 5 saate kadar pil ömrü, 1.9 kg

TNB Toshiba Bilgisayar ve Görüntü Sistemleri
Türkiye Distribütörü
Çağrı Merkezi | 0212 340 60 80

TOSHIBA
Leading Innovation >>>

Siemens Sürdürülebilir Şehirler Projesi Koordinatörü Ali Rıza Ersoy “Eko Şehir Modelleri Geliştiriyoruz”

Geleceğin sürdürülebilir kentleri üzerine kapsamlı projeler üreten firmalardan biri de Siemens. Siemens Sürdürülebilir Şehirler Projesi Koordinatörü Ali Rıza Ersoy, yeşil hastanelerden elektrikli arabalara, Avrupa Yeşil Şehirler Endeksinden çölden elektrik üretmeyi hedefleyen Desertec Projesine kadar Siemens'in "gelecek yanıtlarını" **EKOIQ** okurlarıyla paylaştı.

Siemens'in geçtiğimiz ay İstanbul'da düzenlediği uluslararası etkinliğinin ismi "Sürdürülebilir Bir Gelecek: Siemens'in Yanıtları" idi. Bu çerçevede Siemens nasıl bir geleceğe dair yanıtlar arıyor?

Siemens'in sürdürülebilirlik anlayışının bir parçası olan çevreci portföy gelecekteki büyüme için önemli bir itici güç niteliği taşıyor. Sunduğu ürünlerle şimdiden bir dünya lideri konumuna ulaşmış durumda. Siemens gelecekte de, sürdürülebilir bir iş dünyasının

sağladığı fırsatlara daha da yoğun bir şekilde odaklanmayı amaçlıyor. 1 Haziran günü Lütüfi Kırdar Kongre ve Sergi Salonunda düzenlenen "Sürdürülebilir Bir Gelecek: Siemens'in Yanıtları" konferansı da Siemens'in bu alanda attığı dev adımları göstermesi açısından büyük önem taşıyor. Sürdürülebilir büyümenin tartışıldığı konferansta Siemens'in dünya kaynaklarını daha verimli kullanmaya yönelik çözümleri paylaşıldı. Verimli enerji üretimi ve tüketimi, etkin sağlık hizmetleri, atık su

dönüşümü, çevre dostu akıllı trafik sistemleri, şehir güvenlik sistemleri gibi alanlardaki gelişmeler masaya yatırıldı.

Sürdürülebilir ve sorumlu büyüme bugün dünya ekonomisinin karşı karşıya olduğu en önemli konu. Şirketler yeşil göz boyama mı yapıyor, yoksa gerçekten yeşil yani çevre dostu işler mi yapıyor, işte bu önemli. Yeşil ekonominin bugün için yarattığı pazar 1,5 trilyon Euro civarında, şirketler için bu pazarda çok büyük fırsatlar var.

Bundan sonra farklı bir büyüme, farklı bir dünya olacak. Sürdürülebilir geri kazanımda büyümeyi etkileyen faktörler önem kazanacak. Bu yeni ekonomik ortamda sürdürülebilir büyümeye son derece hazır, genç nüfusu ile yeni meydan okumalara çok aç. Kısa vadede krize dönük çözümler üzerinde duruluyor. Ancak uzun vadede sürdürülebilir büyüme üzerinde daha çok durulacak. Bugün sadece yenilikçi ürün ve hizmetler üretmenin değil aynı zamanda çevreye duyarlı ürünler geliştirmenin ve sunmanın zamanıdır. Hatta bunların yanına Siemens olarak bir de şunu eklemekteyiz: Biz sadece daha yeşil ve çevreci ürünler sunmuyor aynı zamanda şirketimiz bünyesinde bu uygulamaları bizzat gerçekleştiriyoruz.

Yine elimizde Siemens'in çok kapsamlı bir "Sustainable Cities" broşürü-çalışması var. Çalışmada, spordan sağlığa, ulaşımdan güvenliğe, binalardan kamu yönetimine uzanan bir çerçeve

var. Bu bağlamda Siemens, "Sürdürülebilir Kentler" için neler tasarlıyor?

Tüm enerji zincirine uygun ürün ve çözümleri tek bir merkezden sunabilmek bizler için çok önemli. Bu zincir içerisinde petrol dolum tesisleri, rafineriler, fosil yakıt, nükleer veya yenilenebilir enerji kaynakları kullanan santraller; iletim hatları ve indirici merkezlerden oluşan iletim şebekesi ile dağıtım şebekesi yer alıyor. Siemens bu zincirin tüm halkalarını içeren kapsamlı çözümlerini tüm dünyadaki müşterilerine sunuyor. Siemens, şirketlerin hem kısa sürede kâra geçmelerini sağlayacak hem de gelecekte de var olmalarını destekleyecek bir anlayış geliştirdi ve buna da "SieQuence" adını verdi. Siemens, SieQuence yaklaşımıyla bir şirketin büyümesi ve sürekli olarak faaliyette kalması için üç temel konuda firmalara çözüm sağlıyor: İş sürekliliğinin sağlanması, çevreye daha duyarlı olarak faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ve kaynakların daha verimli planlanması.

Sağlık alanında sürdürülebilirliği desteklemek üzere geliştirilen Yeşil Hastane konsepti, Siemens'in uzmanlık alanını oluşturan farklı sektörlerin benzersiz ürün ve uygulamalarını bir arada sunuyor: Enerji iletim ve dağıtım, bina otomasyonu, IT ve iletişim altyapısı, sağlık teknolojileri ve iş akış optimizasyonu.

Siemens'in endüstri alanında sunduğu tüm ürün ve çözümlerin temelde iki hedefi var: Endüstri yaşam döngülerini otomatize etmek ve çevreyi koruyan çözümler geliştirmek. Sunduğumuz tüm çözümleri bu iki ana başlık altında toplayabiliriz. Bugün otomasyon sistemleri ile üretimde ürün yaşam döngülerini ve süreçleri, planlıyor, optimize ediyor ve yönetiyoruz. Bina teknolojilerimizle, havalandırmadan aydınlatmaya ve güvenliğe, uyum içinde çalışan elektrik ve elektronik çözümler sayesinde, binaların yaşam döngülerini optimize ederek, verimliliği artırıyoruz. Ulaşım sistemlerimiz artan ihtiyacın en verimli ve çevreci şekilde karşı-

**"Sürdürülebilir Bir Gelecek:
Siemens'in Yanıtları"
toplantısında, İstanbul'un
2023 Vizyonu da ele alındı.**

Üç Megatrend: Kentleşme, Demografik Değişim ve İklim Değişikliği

“Siemens Answers: Sustainable Future” Konferansına katılmak için İstanbul’a gelen Siemens AG Dünya Başkanı ve CEO’su Peter Löscher, “uzun dönemde ülkelerin ve dünyanın geleceğini etkileyecek üç megatrendden bahsetti. Peki neydi bu üç megatrend?”

a- Kentleşme

Gelecekteki büyümeyi kentler belirler. Kentleşme, gelişim, istihdam ve refah düzeyindeki artış için olanaklar sunar. Bu noktada biz de bir çözüm üretici ve iyi birer yurttaş olarak önemli katkılarda bulunabiliriz. Kentleri, gelecekte ortaya çıkabilecek sorunlara karşı hazırlıyoruz ve kent yaşamının kalitesini artırıyoruz.

b- Demografik Değişim

Dünya nüfusu giderek artıyor ve yaşıyor. Teknoloji ortağı ve iyi bir kurumsal yurttaş olarak bizler insanların sadece daha uzun yaşamalarına yardımcı olmakla kalmıyor, aynı zamanda yaşam kalitelerini de yükseltiyoruz. Büyüyen toplum demek, enerji, sağlık hizmetleri ve çevre ile uyumlu çözümlere olan talebin artması

demektir. Bunun sonucunda gıda ürünleri ve endüstriyel ürünlerin temini sürecinde verilen mücadele de giderek daha karmaşık bir hale geliyor. Yenilikçi teknolojilerimiz çok çeşitli alanlarda etkin ve düşük maliyetli çözümler üretmekte, giderek daha çok sayıda insanın ürün ve hizmet alabilmesine yardımcı olmaktadır.

c- İklim Değişikliği

İklim değişikliği hepimizin bildiği bir gerçek. Endüstrinin ve politikacıların bu konuda birlikte hareket etmeleri gerekiyor. Teknolojik yenilikler enerji verimliliğini artırmada ve emisyonların azaltılmasında yardımcı olur. Siemens, iklim korumasında sunduğu ürün ve çözümlerle lider konumdadır.

Siemens’in sürdürülebilir şehirler vizyonu kapsamında tasarladığı e-car’ın şirketin çevreci portföyünün önemli bir parçası haline gelmesi bekleniyor.

lanabilmesi için çözümler üretiyor. Anahtar teslimi çözümler sunduğumuz Endüstri Çözümleri bölümümüz şirketlerin, toplumun ve şehirlerin sürdürülebilirliğine yönelik projeleri tüm portföyümüzü bir araya getirecek şekilde hayata geçiriyor.

Siemens, dünya kentlerinde sürdürülebilirlik alanında ne gibi çözümler üretti? Bu konuda yapılan uygulamalarla ilgili örnekler verebilir misiniz?

Şehirler, gelecek için büyümenin itici güçleridir, ama aynı zamanda CO₂ emisyonlarında en büyük paya sahipler. Dünya genelinde, iklimimiz üzerindeki belirleyici faktör şehirlerdir. Siemens, benzersiz çevreci portföyüyle, sürdürülebilir şehirlerin gelişimi için mükemmel bir ortaktır.

Siemens bu aralar Tongji Üniversitesinin Kentsel Planlama Okulu ile birlikte “eko şehir” modelleri geliştirmekle de meşgul. Bu modeller, megaşehirlerin daha fikir aşamasındayken bile mümkün olduğunca sürdürülebilir kılınması için tasarlanıyor.

Şanghay’da düzenlenen 2010 Expo’da “Daha İyi Şehir, Daha İyi Yaşam” temasının benimsenmiş olması boşuna değildi. Şehirler, sürdürülebilir bir geleceğin anahtarlarıdır; Siemens, benzersiz sürdürülebilir teknolojiler portföyünü bu mücadelenin kullanımına sunmaya, 21. yüzyılda ve sonrasında sürdürülebilir yaşam alanları yaratma çabalarında şehirlere yardım etmeye hazır. Expo fuar alanının tam

merkezinde yer alan Çin Pavyonunda bu teknolojilerin bir bölümünü sergileme fırsatı bulduğumuz için çok mutluyuz. Fuar alanındaki beş kalıcı yapıdan biri olan Pavyonu en gelişmiş çevreci teknolojilerimizle donattık. Pavyon, konvertör kabinlerinden aydınlatma ve yangın algılamaya kadar, enerji açısından en verimli ürünlerimizle dolu. Yenilikçi güç dağıtım ekipmanları arasında, düşük/orta voltaj anahtarları, bir düşük voltaj kontrol kutusu ve konvertör kabini de vardı. Tüm bu donanım, yüzde 50'ye varan enerji tasarrufu sağladı. Son derece düşük işletim maliyetleri, kompakt bir tasarım ve bileşenlerin yapımında kullanılan geri dönüşümlü malzemeler gibi ek avantajlar da söz konusu.

Siemens bir “Avrupa Yeşil Şehirler İndeksi” çalışması hazırladı. Bu çalışma ile neyi hedefliyor? İstanbul veya Türkiye'nin diğer kentleri için bu indekste nasıl bir yer görünüyor?

Avrupa Yeşil Şehirler Endeksinde, Kopenhag 87,31 puanla ilk sırada, İstanbul 45,20 puanla 25. sırada yer aldı. Kiev ise 32,33 puanla son sıraya oturdu. sekiz kategoride yapılan araştırmada İstanbul en az karbondioksit salımı yapan 16. şehir olarak belirlendi. İstanbul, binaların enerji kullanımında 28. ve çevre yönetimi konusunda ise 29. sırada yer aldı. Hazırlanan raporda 12,6 milyon kişinin yaşadığı İstanbul, kişi başına 3,25 tonluk karbondioksit (CO₂) üretiyor. Şehirde kişi başına tüketilen yenilenebilir enerji miktarı ise yüzde 5,12. Geri dönüştürülen çöp miktarı da sadece yüzde 3,12. İstanbul'da bir yılda kişi başına 68,3 metreküp su tüketilirken, toplu taşıma kullanım oranı yüzde 54,02.

Raporda İstanbul'un diğer kategorilere göre daha düşük karbondioksit tüketmesindeki en önemli etken, kişi başına düşen otomobil sayısının az ol-

Güneşe Ulaşacağız: Desertec

Desertec Girişimi'yle İkarus gibi güneşe ulaşmayı hedefliyor, çölden enerji elde etmeye çalışıyoruz. Birçok kişi bunun yeni bir teknoloji olduğunu sanabilir. Oysa yaklaşık 100 yıl önce Edison ve Frank Shuman gibi bilim insanları, “Çöllerde güneş enerjisinden faydalanabilir ve iletim hatlarıyla dünyanın farklı noktalarına ulaştırabiliriz” demişlerdi. Hatta enerjinin Avrupa'ya nakli konuşuluyordu. O dönem için erken bir projeydi. Ancak erken olması bu teknolojinin hiçbir zaman gerçekleştirilemeyeceği anlamına gelmiyor. O dönemde fosil yakıtlar çağı başladı. Dolayısıyla dünyadaki mevcut fosil kaynakları kullanmak daha ucuz ve daha kolay bir yol olarak görüldü. Sürdürülebilir, uzun vadeli bir geleceği inşa etmek yerine daha kârlı bir çözümdü. Bugün ise

üzerinden 100 yıl geçti ve fosil yakıtları kullanarak bir 100 yıl daha yaşanamayacağı anlaşıldı. Fosil yakıtların yerini alabilecek enerji kaynaklarına yönelmeye başladık. Dünya üzerindeki çöller, altı saat içinde, insanoğlunun bir yıl içerisinde tükettiğinden daha fazla enerji alıyor. Sahra Çölünde güneş, bir yılda 4 bin 800 saat boyunca, temiz enerji potansiyeli sunuyor. 300 km'ye 300 km bir alanda kurulacak olan güneş enerjisi santralleri, dünya çapındaki tüm enerji ihtiyacını karşılamaya yeterli olabilir. Desertec Girişimi kapsamında yer alan çöl bölgelerinde üretilen elektriğin Kuzey Afrika'dan Avrupa'ya ulaştırılması için 2 bin kilometrelik bir iletim hattına ihtiyaç var. Desertec Girişimi, güneş ve rüzgâr temelli elektrik üretmek suretiyle, 2050 yılı itibariyle Avrupa'daki enerji ihtiyacının yaklaşık yüzde 15-20'sini karşılamayı hedefliyor.

ması. Ancak bu rakamın önümüzdeki dönemde hızla artması bekleniyor. Endeks, kişi başı karbondioksit salım miktarı, geri kazanım oranı, toplu taşıma araçlarının kullanımı, su ve hava kalitesi ve belediyelerin çevre politikaları gibi istatistiklere dayandırılarak oluşturuldu.

Siemens Türkiye'de ne gibi çalışmalar yapıyor?

Temsa ile birlikte hayata geçirdiğimiz Türkiye'nin ilk hibrid otobüsü son dönemde tasarladığımız ürünlerden biri. 2009 Kasım ayında lansmanı yapılan otobüs, Türk otomotiv sektöründe bir dönüm noktası oldu. Elektrik Tahrik Sistemi Siemens tarafından sağlanan Hibrid Avenue yokuş çıkarken aldığı takviye dizel motora gelen yükü, dolayısıyla yakıt tüketimini azaltıyor. Bu yılın son çeyreğinde seri üretime girmesi planlanan Temsa Hibrid Avenue,

frenleme esnasında ise elektrik enerjisi üretip depolayacak ve hem dizel hem elektrik motor ile çalışacak.

Enerji üretebilen özelliği sayesinde, fazla enerjiyi sisteme geri kazandırmak üzere bir e-car tasarlandı. E-otomobil faaliyetleri kapsamında geliştirilen geleceğin elektrikle çalışan araçları, fosil yakıtlara olan bağımlılığı ortadan kaldırırken, aynı zamanda kendi kendini yenileyen enerjiyi üreterek ulaşımda daha esnek ve güvenilir bir çözüm sunuyor. Siemens Corporate Technology, elektrikli otomobillerin hem ulaşım aracı hem de mobil enerji kaynağı olarak kullanılabilmesi için çalışmalar yürütüyor. E-car, Siemens'in çevreci portföyünün önemli bir parçası haline gelecek. Böylece, temiz bir ulaşımın ötesinde gelir sağlayan yenilenebilir kaynaklardan gelen enerjiyi depolayan bir mobilite kavramı doğacak. ○

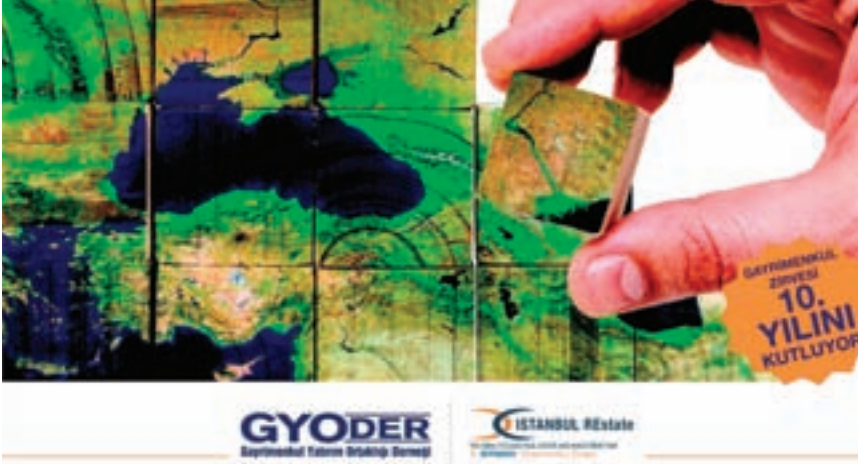

Gayrimenkul Zirvesinde de Geleceğin Kentleri Konuşuldu

Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği (GYODER) tarafından düzenlenen İstanbul ReState Fuarı ve 10. "Gayrimenkul Zirvesi," gayrimenkul sektöründeki dünya oyuncularını İstanbul'da buluşturdu. Zirvede, "Geleceğin Kentleri" konulu oturumunun başkanlığını yürüten Soyak Holding CEO'su ve GYODER Yönetim Kurulu Üyesi M. Emre Çamlıbel, dünyanın geleceği için kentlerde doğa dengesini gözeterek "sürdürülebilir planlamanın" önemini vurguladı.

Gayrimenkul sektöründeki dünya oyuncularını bir araya getiren "10. Gayrimenkul Zirvesi," 15 Haziranda Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayında gerçekleştirildi. Soyak'ın destekçileri arasında yer aldığı, uluslararası katılımıyla gerçekleştirilen zirvede AB komite üyesi Profesör Franz Schausberger gibi isimler de konuşmacı olarak bulundu. Zirveyi takiben, 16-17 Haziran tarihlerinde gerçekleştirilen "İstanbul REstate Fuarı"nda ise; birçok paralel oturumda, sektörün geleceği, uluslararası uygulama ve planlama örnekleri ve ihtiyaçları konuşuldu.

Dünyada gayrimenkul sektöründeki son gelişmelerin, yeni trendlerin tartışıldığı 10. Gayrimenkul Zirvesindeki oturumlara farklı sektörlerden profesyoneller ve basın yoğun ilgi gösterdi. Zirve kapsamındaki "Geleceğin Kentleri" oturumunun başkanlığını üstlenen Soyak Holding CEO'su ve GYODER Yönetim Kurulu Üyesi M. Emre Çamlıbel, gelecek nesillerin sağlıklı yaşam imkânına sahip olabilmeleri için kent yaşamının mimarı gayrimenkul

Dünyada Gayrimenkul sektöründeki son gelişmelerin ve yeni trendlerin tartışıldığı 10. Gayrimenkul Zirvesindeki oturumlara farklı sektörlerden profesyoneller ve basın yoğun bir ilgi gösterdi.

sektörünün sorumluluklarının önemli olduğunu söyledi. Geleceğin kentlerinin bugünden tasarlanması gerektiğini belirten Çamlıbel, enerji verimliliği ve tasarrufu sağlayan çevreci uygulamaların yaygınlaşmasının sürdürülebilir kentsel politikalar ve teşviklerle mümkün olacağını vurguladı.

Çamlıbel'in başkanlığını üstlendiği oturumda masaya yatırılan dikkat çekici bir kavram, Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer'in vurguladığı "yavaş şehir (slow city)" oldu. Oturumda, bu kavramın Türkiye'ye nasıl adapte edileceği üzerinde duruldu. "Dünyada toplam 20 ülkeden 132 kentin "yavaş şehir" hareketine üye olduğundan bahsedilerek, Türkiye'nin de Seferihisar ile 19. üye olduğu ve Türkiye'den 60 kentin daha "yavaş şehir" olma talebinde bulunduğu belirtildi. Bir şehrin "yavaş şehir" olarak adlandırılması için altyapıdan, kent estetiğine, yemek kültürünün korunmasına ve yerel esnafın eğitimine kadar birçok başlık altındaki 59 kriterin uygunluğuna bakıldığının altı çizildi.

MIT Gayrimenkul Bölüm Başkanı Anthony Ciochetti, Mimar Prof. Dr. Peter Droege ve Frederic Schwartz ile Langan International Başkanı George Leventis'in katılmış olduğu oturum-

"Binalarda Enerji Verimliliğiyle Yılda 6 Milyar Lira Tasarruf Edebiliriz"

Soyak Holding CEO'su Çamlıbel, "Ülkemizde kentleşme alanındaki gelişmelere paralel politikalar oluşturulmakla birlikte, sürdürülebilirlik ve yönetmeliklerin uygulanması konusunda sıkıntılar yaşıyoruz. Örneğin, geçtiğimiz yıl hayata geçirilen Binalarda Enerji Performansı (BEP) Yönetmeliğinin eleştirilecek yanları mevcut. Yönetmelik, enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik konularını somutlaştırmasına rağmen, mevcut binaları değil sadece yeni yapılacak binaları kapsıyor. Oysa enerji verimliliğini merkeze alan çevre dostu uygulamaların hayata geçirilmesiyle binaların enerji tüketiminin yüzde 40'a kadar azaltılması mümkündür. Ancak işletme sürecinde; kullanıcılara büyük ölçüde tasarruf sağlayacak

bu sistemlerin uygulanması konusunda yurtdışı örneklerinde olduğu gibi, teşvik mekanizmasının kurulmasına ve finansal enstrümanların da geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır" dedi. Çamlıbel, yeni binaları enerji verimli yaparak toplamda bir fayda elde edilmesi için yaklaşık 60 yılın geçmesinin gerektiğini ve bunun da ülke ekonomisi için telafisi mümkün olmayacak bir süre olduğunu söyledi. Mevcut binalarla ilgili bir takım yaptırımların öngörülmesi gerektiğini de söyleyen Çamlıbel, "Isıtma ve yalıtım sisteminde verimlilik yaratılması, bu konuda öncelikli uygulamalar arasında yer almalıdır. Eğer mevcut tüm binalar ısınma açısından verimli hale getirilirse, Türkiye yılda 5-6 milyar dolar tasarruf edebilir" dedi.

da, şehirlerde enerjinin verimli kullanımını uygulamaları da yoğun bir biçimde ele alındı.

Çamlıbel, "Dünyanın tüketim hızının sorgulandığı, 'çok'un ve 'hız'ın önüne 'kalite'nin ve 'yavaşlığın' geçtiği bir dönemde, biz de kendi toplumumuz için 'en iyi'yi sorgulamalıyız. Sefe-

rihisar, bu yeni akımın ülkemizdeki öncüsü. İzmirli, sürdürülebilir yaşam kalitesini tercih ederek, ülke için önemli bir örnek teşkil ediyor" dedi.

2050'nin Mega-kentlerine Hazırlanmak

2050 yılında dünyada, nüfusu 10 milyo-

nu aşan kent sayısının 50'yi geçeceğini belirten Çamlıbel, bugün sayısı 19 olan bu şehirlerin çoğunun gelişmekte olan ülkelerde olduğuna dikkat çekti. "Gelecekte belki de nüfusu 50 milyon olacak megakentler ve kent bölgeleri hayatımıza girecek" şeklinde konuşan Çamlıbel, "Kentlerde nüfus yoğunluğunun kontrollü artışı ve bunun doğa üstündeki yükünün kontrol edilebilir seviyede tutulması için yeni bir yönetim anlayışı, yeni yerleşim anlayışı, yeni ulaşım anlayışı, yeni enerji kullanımı anlayışı gibi; aslında yeni üretim ve tüketim anlayışı gerekli" dedi. Çamlıbel, "Gelişmiş ülkelerin izlediği bu yaklaşımla sürdürülebilir, yeşil alan dengesi kurulmuş, ulaşım alt yapısı oluşturulmuş, enerji verimliliği sağlanmış, karbon emisyonu dengelenmiş, ekonomik ve sosyal açılardan dengeli kentlerde yaşamak mümkün olabilecek. Türkiye'nin, başta İstanbul olmak üzere, bu günden gelecekteki mega kentlerini planlamak için politikalar geliştirmesi ve uygulaması çok önemli. Gelecekte huzurlu ve kaliteli bir kent yaşamı için konut sorununun çözülmesi, enerji verimliliğinin

Çamlıbel, "kentler için yeni bir yönetim, yerleşim, ulaşım ve enerji kullanımı anlayışının yanı sıra; aslında yeni bir üretim ve tüketim anlayışı da gerekli" diyor.

sağlanması, teknik, sosyal ve ulaşım alt yapısının çözülmesi için bütüncül sürdürülebilir planlama anlayışıyla, çevre ve insana saygılı bir yaklaşımın ülke genelinde strateji olarak benimsenmesi gereklidir" diye konuştu.

"Bölgesel Emisyon Planları" da Oluşturulmalı

Binalarda enerji verimliliğinin önemi- ne vurgu yapan Çamlıbel, enerji verimliliği konusunda atılması gereken bir sonraki adımın "Bölgesel Emisyon" planları olduğunu belirterek, "Geleceğin kentlerinde bölgesel imar planlarıyla sağlıklı yapılaşma için gerekli şartlar oluşturulurken, şehirleri bölgesel olarak mercek altına alacak emisyon planlarıyla, aşılamayacak emisyon miktarlarının belirlenmesi mümkün olacak" dedi.

Çamlıbel; "Geleceğin şehirlerinde; enerji, çevre, ekonomi, ulaştırma, turizm gibi konularda iklim değişikliği ihtiyaç ve gereksinimlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için birçok farklı çalışmaya ihtiyaç olacak. Şehirlerin 'ruhunun' ve 'kültürünün' korunarak, enerji verimliliği ve tasarrufuyla, çevre bilincinin en üst düzeyde yerleşmesi amacıyla gerekli projelerin oluşturulması için akademisyenler, STK'lar, kamu ve özel sektör temsilcilerinin bir arada çalışması büyük önem taşıyacaktır" dedi. ○

Her sayı için 203 fidan...

EKOIQ

Korusu 609 Fidana Ulaştı

iřimize
hayata
geleceğe
doğaya
büyümeye
yeni fikirlere
insanlara

Sıkı sıkıya bağlıyız

Gayrimenkul

Enerji

Çimento

Döküm

Bilim İlaç Genel Müdürü Dr. Erhan Baş

"Çevreye Yatırım, Artık Bir Trend Değil, Gereklilik"

İlaç sektöründe hazırlanan ilk kurumsal sorumluluk raporu, Küresel İlkeler Sözleşmesini (Global Compact) imzalayan ilk Türk ilaç şirketi olmak, karbon salımlarını hesaplayan ve kamuoyu ile paylaşan ülkemizde az sayıda firma arasına girmek ve kazanılan çeşitli çevre ödülleri... Bütün bu başarılarla imza atan Bilim İlaç'ın Genel Müdürü Dr. Erhan Baş, "Yalnızca kurumsal sorumluluk çalışmalarımızda değil, iş alanımızda da çevresel standartları sürekli olarak uyguluyor ve geliştiriyoruz" diyor.

Söyleşi: Barış DOĞRU Fotoğraf: Volkan DOĞAR

Bilim İlaç sürdürülebilirlik alanında ne gibi faaliyetlerde bulunuyor?

Ülkemizin ve dünyanın yaşam kalitesinin yükselmesi için hem bireysel hem de kurumsal olarak sorumluluklarımızın dikkat çekici biçimde arttığı bir dönemde; gelecek nesillere bırakabileceğimiz sürdürülebilir bir dünya için kurumsal sorumluluk çalışmalarının çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Paydaşlarımıza karşı sorumlu olduğumuz inancı ve bilinciyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Paydaşlarımızın ve ülkemizin gelişimine katkıda bulunan ve "değer yaratan" bir kurum olmak üzere faaliyetlerimizi şekillendiriyoruz.

Etki alanımızdaki paydaşlarımızda, dolayısıyla ülkemizde kurumsal sorumluluk ve sürdürülebilir kalkınma kavramlarını gündemde tutmaya gayret ediyoruz. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da tüm sosyal, çevresel ve ekonomik sorumluluklarımızı yerine getirmekten; çalışanlarımızı, müşterilerimizi, içinde yaşadığımız toplumu, iş ortaklarımızı ve hissedarlarımızı sürdürülebilir bir yaşam kalitesine ulaştırma çabamızdan vazgeçmeyeceğiz.

Kurumumuzun önemli stratejilerinden biri "sürdürülebilir bir gelecek için sorumluluk almak"tır. Tüm faaliyetlerimizi kurumsal sorumluluk bilincimizle yürütüyor; sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerimizi gözetiyoruz. Sürdürülebilir bir gelecek için öncelikli olarak en önemli sorumluluğumuzun işimizi doğru yapmak olduğunun bilincindeyiz. Tüm paydaşlarımızın değişen beklentilerini karşılamak için çevresel, sosyal ve etik konularda sürdürülebilir çözümlere yatırım yapmanın gerekliliğinin bilincindeyiz. Vizyonumuz, değerlerimiz ve politikalarımız bu amaca her aşamada hizmet etmek ve işimizin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Yönetim anlayışımız sadece ekonomik iliş-

Büyük işletmeler dalında bu yıl Kocaeli Sanayi Odası Çevre Ödülüne layık bulunan Bilim Gebze, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve yeşil bina kavramı göz önünde bulundurularak inşa edildi.

kileri değil; etik, sosyal ve çevresel işbirliklerini de kapsamaktadır.

Hem kurumsal sorumluluğun hem de sürdürülebilir kalkınmanın en önemli boyutlarından biri çevre... Çevreye yatırım, bugün artık bir trend değil, gerekliliktir. Bilim İlaç olarak, yalnızca kurumsal sorumluluk çalışmalarımızda değil, iş alanımızda da çevresel standartları sürekli olarak uyguluyor, geliştiriyoruz. Bu yıl büyük işletmeler dalında Kocaeli Sanayi Odası Çevre Ödülüne layık bulunan Bilim Gebze, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve yeşil bina kavramı göz önünde bulundurularak inşa edildi. Bina yönetim sistemi, enerji yönetim sistemi, aydınlatma otomasyonu, cephe-cam çatılarda yüksek ısı izolasyon, güneş kırıcılar, verimlilik değeri yüksek santrifüj soğutma grupları, soğutma sisteminde "free-cooling" uygulaması, ekonomizörlü buhar ve ısıtma kazanları, klima santrallerinde kullanılan ısı geri kazanım üniteleri, direkt sürücülü fan ve pompa motorları, tüm motorlarda frekans invertörü kullanımı gibi yük-

sek enerji verimliliği sağlayan uygulamalarla doğal kaynak tüketimi sürekli azaltılmaktadır.

Öte yandan, membran filtre teknolojisi ile atık su arıtma, tozsuzlaştırma sistemlerinde torba filtrelerle ilave olarak HEPA filtre kullanımı, faaliyetlerimizden kaynaklanan atıkların kaynağında ayrılması, Çevre ve Orman Bakanlığınca onaylanmış taşıyıcı firmalar, bertaraf, geri kazanım ve depolama firmaları ile işbirliği içinde çevreye hiçbir olumsuz etkisi olmayacak şekilde uzaklaştırılmasını düzenleyen Atık Yönetim Sistemi ile çevreyi korumaktayız.

Stratejik planımızın en önemli bölümlerinden biri olan sürdürülebilirlik yönetimi üst sürecimiz kapsamında çevreyi korumak ve doğal kaynakların kullanımını azaltmak stratejiyle gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımız, çok prestijli kurumlar tarafından ödüle layık bulunuyor. Kurumumuz, 1999 yılında Çevre Bakanlığı tarafından Çevre Beratına, ardından 2000 yılında İstanbul Sanayi Odası tarafından verilen

Sektör Çevre Özendirme Ödülüne layık görüldü. 2003 yılında Çerkezköy Sanayi ve Ticaret Odası tarafından Çerkezköy işletmemiz Çevre Ödülü ile taçlandırıldı. "Gelecek nesillere saygı" değerimizin kılavuzluğunda; artan çevre bilincimiz ve çevrenin korunmasına gelişimine katkıda bulunmaya yönelik çalışmalarımız, bu yıl Kocaeli Sanayi Odası "Şahabettin Bilgisu Çevre Ödülü"ne layık görüldü. Bu ödüle layık görülme; sadece operasyonel mükemmellik açısından değil, referans olmayı amaçladığımız sürdürülebilir kalkınma bilinci anlamında da önemli bir adım...

Türkiye’de ilk sürdürülebilirlik raporlaması yapan ilaç şirketi sanırım Bilim İlaç oldu. Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Sosyal, çevresel, ekonomik ve etik sorumluluklarımız hakkındaki performansımızı ve gelecek hedeflerimizi tüm paydaşlarımızla şeffaf bir biçimde paylaşmak amacıyla Kurumsal Sorumluluk Raporumuzu hazırladık. Bu rapor, hem Bilim İlaç’ın hem de Türk ilaç sektörünün yayınladığı ilk kurumsal sorumluluk raporudur.

Çalışanlarımızla birlikte, ülkemizin

“Kurumsal Sorumluluk Raporumuz, Aralık 2009 sonuna kadar olan performansımızın ve gelecek taahhütlerimizin kapsamlı bir özeti olarak hazırlandı”

ve toplumun evrensel ölçülerde yaşam kalitesine ulaşmasını hedefleyen bir kurum olarak bu yüksek ideal uğruna emeğimizi, zamanımızı ve entelektüel birikimimizi seferber ettik. Kurumsal sorumluluk çalışmalarımızı dünyada kabul gören ilkeler doğrultusunda bu ilk raporla paylaşmayı amaçladık.

Kurumsal Sorumluluk Raporumuz, Aralık 2009 sonuna kadar olan performansımızın ve gelecek taahhütlerimizin kapsamlı bir özeti olarak hazırlanmıştır. Raporumuzla birlikte, bilfiil yürütmekte olduğumuz kurumsal sorumluluk çalışmalarımızı ve iyileştirmeye açık alanlarımızı ortaya koymaktadır. Bu anlamda raporu kendimizi geliştirmek için bir fırsat olarak görmekteyiz.

Raporumuz Bilim İlaç’ın kurumsal yönetim yaklaşımını, ekonomik performans göstergelerini, sosyal ve çev-

resel uygulamalarını yansıtmaktadır. Raporumuzda da yansıtıldığı üzere, öncelikli konularımız iş sağlığı ve güvenliği, ürün sorumluluğu, toplumsal yatırım ve çevresel uygulamalardır. Paydaşlarımızdan alacağımız geribildirimlerle ve hedeflerimize ulaşma yolculuğumuz süresinde elde edeceğimiz deneyimin ikinci raporumuzu daha da zenginleştirmemizi sağlayacağını umuyoruz.

Sanırım Türkiye’de karbon salımlarını hesaplayan ilk şirketlerden de birisiniz. Bu konuda nasıl bir çalışma yürüttünüz? Bu konuda başka neler yapmayı düşünüyorsunuz? Nasıl bir hedef koyuyorsunuz kendinize?

2010 yılı başından itibaren uluslararası bir danışman firma ile birlikte çalışarak, karbon ayak izimizi hesaplatıp, "ürün yaşam döngüsü değerlendirmesi" yaklaşımı ile karbon ayak izi azaltılması çalışmalarını başlattık. Otorite karbon ayak izini üç kapsamda ele almaktadır. Birincisi, kuruluş içindeki faaliyetlerden kaynaklanan doğrudan emisyonları, ikincisi kullanılan elektriğin üretimi esnasında oluşan dolaylı emisyonları, üçüncüsü de tedarikçilerin kuruluş için yürüttüğü faaliyetler sonucunda oluşan dolaylı karbon ve karbon eşdeğeri emisyonları kapsamaktadır. 2009 yılı faaliyetlerimiz kapsamında 25 bin tonluk karbon ayak izimiz çıktı ve bunun 12 bin tonu kapsam 1, 10 bin tonu kapsam 2, kalan da kapsam 3 faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Karbon ayak izimizi üç yıl içinde yüzde yedi düşürmek için çalışmalara başladık. En büyük izi oluşturan araçlar konusunda hibrid araç test çalışmalarına başladık. Sorumlu iş anlayışımız doğrultusunda tedarikçilerimizin seçiminde ve iş yapma süreçlerinde çevre dostu uygulamalar konusunda "yaptırımcı" oluyoruz. Çünkü onların performansı bizim üre-

“Gönüllülük Ruhü Şirketimize Değer Katıyor”

Sürdürülebilir bir gelecek için çalışmalar yaparak, iş dünyasının yeni “sorumlu” iş modellerine ayak uydurmaya ve bu yolda eksiklerimizi tamamlamaya kendimizi adadık. Çünkü bu toplumun parçasıyız, onu geliştirmeye katkı sağlamazsak biz de gelişmeyiz. Bu nedenle içinde yaşadığımız toplumun yaşam kalitesini yükseltmek, kendi çalışanlarımızı ve ailelerine ve diğer paydaşlarımıza karşı sorumluluklarımızı yerine getirmek amacıyla toplumsal yatırımlar yapıyoruz. Gelecek nesillere bırakılacak daha güzel bir Türkiye için destek verdiğimiz projelerin uzun

soluklu olmalarına, toplumsal anlamda fayda üretmelerine ve kalıcı yarar sağlamalarına dikkat ediyoruz. Toplumla miras bırakılabilecek eğitim, kültür-sanat ve sağlık alanlarındaki anlamlı girişimlere yatırım yapıyoruz. 2009 yılı sonu itibarıyla 653 kişiye ulaşan gönüllü ordumuz Bilim İlaç Toplum Gönüllüleri platformumuzla yerel kalkınmaya destek oluyoruz; yerel halkın sorunlarının çözümü olmak üzere çalışanlarımız gönüllü olarak projelerde yer alıyor. Çalışanlarımız ve kurumumuzda oluşan gönüllülük ruhunun şirketimize değer kattığını düşünüyoruz.

tim ve çevre performansımızın ayrılmaz bir parçası...

Sağlık son derece kritik bir alan... Sürdürülebilirlikle sağlık hizmetleri arasında da yakın bir ilişki var. Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

Yaşanabilir bir dünya için sağlık, insan mutluluğu, toplumsal gelişim ve çevre korumayı mümkün kılacak çalışmalara imza atıyoruz. Kuruluşumuz insan sağlığını koruyan ve yaşam kalitesini artıran ürünlerin üretimini, pazarlamasını ve satışını yapmaktadır. Kurumsal sorumluluk bakış açımızla önceliklendirdiğimiz konular arasında “ürün sorumluluğu” yer almaktadır. Ürün geliştirme, üretme, saklama, sevkiyat ve tanıtım konularının üzerinde hassasiyetle duruyoruz. Ürünlerimizi AR-GE merkezimiz tarafından eşdeğer ilaç yönetmelikleri ve GMP (İyi Üretim Koşulları) normlarına uygun şekilde geliştirmekteyiz, hammaddeleri uluslararası standartlar ve GMP normlarına uygun tedarikçilerden satın almaktayız, üretmekteyiz ve ecza depolarına ulaştırılmasına kadar olan süreçte yine Sağlık Bakanlığı'nın belirlediği GMP normlarına uygun

yüksek standartları uygulamaktayız. Ürünlerimizin Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanmış endikasyonlarında kullanımının ve etkinliğinin kanıtlanmış bilimsel bilgilerle tanıtımını yapmak temel hizmet alanlarımızdandır. Ürün sorumluluğu kapsamında hasta sağlığı ve güvenliği, pazarlama iletişimi ve müşteri memnuniyeti konularını titizlikle ele alıyoruz.

Sürdürülebilirlik bakış açımızla hayata geçirdiğimiz ve hastalıklarla ilgili bilinçlendirici toplumsal yatırım projelerimizden bahsetmek isterim. Şizofreni hastalığıyla ilgili hayata geçirdiğimiz Gerçekler Maskelenmesin projesimiz, Alzheimer ile ilgili hasta yakınlarına destek olmayı hedeflediğimiz Alzheimer Çağrı Merkezimiz, Osteoporoz konusunda farkındalık artırıcı Dünden Bugüne Osteoporoz projemiz ve diya-

bet konusunda bilinç düzeyini artırmaya yönelik Türkiye Diyabet Taraması projemizi örnek olarak verebiliriz.

2010 yılında şirket olarak Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesini imzaladınız. Neden ve nasıl böyle bir taahhütte bulunmaya karar verdiniz?

Kofi Annan tarafından 1999 yılında açıklanan ve özel sektörü “daha iyi bir dünya için” çalışmak amacıyla bir araya getirmeyi hedefleyen Küresel İlkeler Sözleşmesini (Global Compact) imzalayan ilk Türk ilaç şirketi olduk. “İnsan mutluluğu,” “gelecek nesillere saygı,” “etik ilkeli yönetim anlayışı,” “değişim” ve “başarma tutkusunu” değerlerini özümseyen kurumumuz, bu çerçevede kendi değerlerimizi uluslararası ilkelerle bütünleştirmeyi gerçekleştirmiş oldu.

Faaliyetlerini toplum ve diğer paydaşlar nezdinde; din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin yönetmek Bilim İlaç'ın temel ilkesidir. Kanunlara, yönetmeliklere ve resmi yönlendirmelere tam uyum sağlamakla birlikte biz, bunların ötesinde tüm şirketlere örnek olabilecek politikaları kurum kültürümüzün bir parçası olarak görüyoruz. Etik, şeffaf ve hesap verebilir tutum ve davranışlar Bilim İlaç'ın örnek bir şirket olmasını sağlayacak temel günlük yaşam pratiğidir.

Küresel İlkeler Sözleşmesini imzalayan şirketler, sözleşme maddelerinde yer alan yükümlülükleri sadece kendi iç bünyelerinde değil, tedarikçilerinin ve tüm paydaşlarının iş süreçlerinde de yerine getirmekle yükümlüdürler. Biz de Küresel İlkeler Sözleşmesini imzalayan ilk Türk ilaç şirketi olarak tedarikçimiz olan firmalarda çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını destekliyoruz, çocuk işçi çalıştırılmasına, insan hakları ihlallerine ve ayrımcılığa karşı mücadele ediyoruz. ○

Advertorial

Profilo ile Evlerde Tasarruflu Günler Başlıyor...

Türkiye Enerjisini Topluyor...

Evimizde yaşarken ne kadar enerji harcadığımızın, doğal kaynakların ne kadarını tükettiğimizin farkında mıyız?

Günlük hayatımızın vazgeçilmez yardımcıları olan ev aletlerini verimli kullanabiliyor muyuz?

Beyaz eşyaların üzerindeki enerji etiketleri ne anlama geliyor?

Faturalarımızı gereksiz harcamaların yükünden nasıl kurtarabiliriz?

PROFİLO
dayanıklı ev aletleri

Günümüzde doğal kaynakların hızla tükenmesi geleceğimiz tehdit ederken, ekonomik koşulların zorlaması da her kesimden kitleleri tasarrufa yönlendiriyor. Bilinçli tüketiciler yüksek teknolojili, enerji, su ve zaman tasarrufu sağlayan, fonksiyonelliği olan, tasarımı yalın, kolay kullanımlı ürünleri tercih ediyor. Profilo Dayanıklı Ev Aletleri, her geçen gün hayatımızdaki önemi daha da artan elektrikli ev aletlerinin bilinçli kullanımının yaygınlaşması ve doğal kaynaklarının tasarruflu kullanımına katkıda bulunmak amacıyla, çeşitli projeler yürütüyor. Bu çerçevede, başlatılan "Türkiye Enerjisini Topluyor" projesiyle, ev hanımları tasarruf konusunda bilinçlendiriliyor.

Profilo'dan ev hanımlarına tasarruf dersi

Profilo Dayanıklı Ev Aletleri, ev hanımlarını enerji tasarrufu konusunda bilinçlendirmek üzere başlattığı "Türkiye Enerjisini Topluyor" kampanyası kapsamında Türkiye'yi karış karış gezerek ev ziyaretleri yapıyorlar. Profilo ekiplerinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlü yetkililerinden eğitim alan eğitmenler bulunuyor. Bu ekipler tarafından evlerde toplanan hanımlara aktarılan bilgiler, bir yandan hanımların evlerindeki ev aletlerini enerji, su ve zaman açısından tasarruflu kullanmalarını, diğer yandan da hem aile bütçelerine hem de doğal kaynakların korunmasında katkıda bulunmalarını sağlıyor.

"tık" dan tasarruf eden web sitesi:
www.turkiyeenerjisinitopluyor.com
Ev hanımlarını enerji tasarrufu konu-

sunda bilinçlendirmeyi amaçlayan "Türkiye Enerjisini Topluyor" kampanyası çerçevesinde bir de özel web sitesi hazırlandı. Bu özel web sitesinin en önemli özelliği "tıklanmıyor" olması! "Türkiye Enerjisini Topluyor" kampanyası çerçevesinde, bilgisayarların farelerindeki pil ömrünü uzatarak enerji tasarrufu sağlamak için özel olarak tasarlanan bu sitede dolaşırken, açmak istediğiniz sayfayı tıklamanıza gerek yok. Fareyi açmak istediğiniz yere getirip hareket ettirmeden bir kaç saniye beklediğinizde sayfa kendiliğinden açılıyor. Sitenin en çok kullanılan ve ilgi çeken bölümlerinden biri ise "Neler Kazanacağımızı Öğrenin" bölümü. Bu sayfaya girenler, özel hazırlanmış bir program yardımıyla evlerinde kullandıkları ürünün yaşını girdiklerinde bu ürünün ne kadar enerji tükettiğini ve buna karşılık satın alacakları yeni bir ürünle ne kadar tasarruf edebileceklerini görebiliyorlar.

Profilo "Enerji Tasarrufu Kitapçığı"ndan Tasarruf Tüyoları

- ☀ Çay ya da kahve yaparken içeceğiniz kadar su kaynatın, böylece ihtiyacınız olmayan suyu kaynatmak için harcayacağınız enerjiden tasarruf edersiniz.
- ☀ "Çamaşırlarımı yüksek ısıda yıkamam lazım" diye düşünmeyin. Tüm çamaşırları yüksek ısıda yıkamak sadece daha fazla enerji harcamanıza sebep olur.
- ☀ Buzdolabınızdaki sıvı yiyeceklerin üzerini kapatın. Sıvı yiyecekler dolabın içindeki nem oranını artırarak kompresörün daha fazla çalışmasına neden olur.
- ☀ Dondurulmuş gıdaları derin dondurucudan 1 gün önce çıkarıp buzdolabınıza koyun. Donmuş ürün, dolaba soğukluk vereceği için dolabınız daha az enerji harcayacaktır.
- ☀ Buzdolabınız fırın ve diğer ısı kaynaklarından uzakta olsun ki, serin kalmak için çok fazla çaba sarf etmek zorunda kalmayın.
- ☀ Verimli enerji kullanımı için buzdolabı ile arkasındaki duvar arasında en az 10 cm mesafe olmalı. Buzdolabının çevresi, toz ve hava sirkülasyonunu etkileyen maddelerden de uzakta olmalı.
- ☀ Bulaşık makinesi kullanmak elde yıkamaya göre yaklaşık 10 kat daha ekonomiktir. Bulaşıkları bulaşık makinesinde yıkayarak hem yarı yarıya daha

az enerji harcarsınız hem de sudan tasarruf edersiniz.

☀ Elektrikli cihazlar düğmesinden kapatmadığınız sürece enerji harcamaya devam eder. Elektrik tasarrufu için cihazlarınızı mutlaka düğmesinden kapatmalısınız.

☀ Şarj cihazları da kullanılmadıkları zaman bile enerji harcar, cep telefonu gibi cihazlarınızı şarj ettikten sonra şarjı prizde bırakmayın. Bu şarj cihazının kullanım süresini de kısaltır.

☀ Düşük enerji ampulleri size gereken ışığı verdikleri gibi 3 kat daha az enerji harcar.

Profilo'nun Çevre Dostu Ürünleri

Türkiye'nin dört bir yanında 1200'ü aşkın satış noktası ile ülkemizin en geniş dağıtım ağına sahip beyaz eşya markalarından olan Profilo Dayanıklı Ev Aletleri'nin ürün grupları beyaz eşya, ankastre, küçük ev aletleri, elektrikli süpürgeler, şofben / termosifon ve klima cihazlarından oluşuyor. Profilo markasının en başta gelen özelliği, enerjiden tasarruf eden ürünler sunmasıdır.

Profilo Dayanıklı Ev Aletleri'nin dört büyük beyaz eşya grubunun hepsinde de ürünlerin çoğu A enerji sınıfında bulunuyor, bazı modeller ise A sınıfından %10 veya %20 daha da fazla tasarruf sağlıyor. Yeni nesil tasarruflu ürünler, elektrik ve su faturalarındaki miktarları önemli ölçüde düşürerek aile bütçelerine katkıda bulunurken, aynı zamanda doğayı da koruyor.

Profilo marka soğutucular arasında özellikle Profilo NoFrost Buzdolapları, A sınıfı enerji tasarrufuyla öne çıkıyor, No Frost gamı-

nın tamamı A sınıfında bulunuyor. Profilo'nun gerçekleştirdiği çalışmalarla son 10 yılda buzdolabı ve derin dondurucuların tükettiği enerji miktarlarında %55 düşüş yaşandı.

Profilo Çamaşır Makineleri ürün gamında, 5 ve 6 kg'lık çamaşır makineleri, A sınıfından %10, 7 ve 8 kg'lık çamaşır makineleri ise yine A sınıfından %20 daha fazla enerji tasarrufu sağlayarak hem çevreyi koruyor hem de aile bütçesine katkıda bulunuyor. Profilo'nun MultiPlus serisi çamaşır makinalarıyla JetPlus ile zamandan, EkoPlus ile enerjiden tasarruf sağlıyor. Yıkama başına 17lt, yıllık tüketimde ise 3,5 ton su tasarrufu sağlanabiliyor.

Profilo Çamaşır kurutma makineleri gelişen teknoloji sayesinde hem enerji kullanımı ve zaman açısından tasarruf sağlıyor hem de çamaşırların ömrünü uzatıyor. Profilo çamaşır kurutma makinesi modellerinde bulunan nem kontrollü akıllı kurutma sistemiyle program bittikten sonra sensörler çamaşırlardaki nemi kontrol ediyor ve nem algıladığında otomatik olarak kurutmaya devam ediyor.

Tüm Profilo bulaşık makineleri, A sınıfı enerji tüketimi, A sınıfı yıkama ve A sınıfı kurutma performansına sahip. Ayrıca özellikle, az sayıda kişinin yaşadığı hanelerde ve bulaşıklar bekletilmeden yıkatılmak istendiğinde çok işe yarayan yarım yük seçeneği de daha az miktarda su ve enerji ile yıkama yapmanızı sağlıyor. Bulaşık Makinesi'nde bulunan JetPlus özelliği ile %50'ye varan zaman kısaltma fonksiyonu, vakti dar olanlara hızlı ve pratik bir çözüm sağlıyor. ○

Bu bir ilandır.

Prof. Dr. Fikret Adaman:

“Çevresel Maliyetlerin Hesabı Çok İnce Bir İş”

Çevresel maliyetlerin, ekonomik bir kalem, hem de çok büyük bir kalem olduğunu yeni yeni anlıyoruz. Bu hesaplamalarda çevre iktisatçılarının rolü ise tartışılmaz. Bu alanda Türkiye'nin önemli isimlerinden, Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü Başkanı Fikret Adaman, bir yandan bu çalışmalarını sürdürürken bir yandan da şu soruyu sormamız gerektiğini vurguluyor: “Bu kadar büyüme odaklı bir iktisat felsefesi gerekli mi gerçekten?”

Röportaj: Barış DOĞRU Fotoğraf: Saygın SERDAROĞLU

İktisat biliminin doğaya bir bakışı var mı?

Var tabii. Doğa insanlara hizmet sunuyor ve bu hizmetin aslında bir karşılığı olması lazım. Ama doğa bunun karşılığını şimdilik insanlardan isteyemiyor. Havayı kirletiyoruz, denizi kirletiyoruz da hava ya da deniz kalkıp size “Bak bu kadar kirlettin, bunun da maliyeti şu” diyemiyor. Dolayısıyla, çevre meselesini iktisat bilimi incelerken çevrenin verdiği hizmet ve malların aslında şu an karşılığı yok gibi gözüküyor ama aslında var. İktisat da bunlara parasal bir karşılık bulmaya çalışıyor. Hesaplanabilir hale getirmeye çalışıyor. Çok basit bir örnekle aktarmaya çalışayım: A ve B şehirleri arasında bir yol yapacağız. Bir opsiyon, dümdüz bir çizgi gibi yapmak ama tam da ikisinin ortasında, içinde çok kıymetli hayvanların yaşadığı bir ormanlık alan var. Ya yolu düz yapacaksınız ormanlık alanı mahvedeceksiniz ya da etrafından dolanacaksınız ve dolayısıyla yol uzayacak, maliyet de artacak. Ama yolu ormanın içinden

geçirmenin de aslında bir maliyeti var. Hangisinin yapılacağına karar verecek olan kişinin ormanın ve ormanın içindeki zenginliklerin de bir değerinin olduğunu öngörerek karar vermesi lazım. İşte o noktada bizim, yani çevre iktisatçılarının kapısını çalıyor ve “Bunun maliyetini çıkartır mısınız?” diyor.

Peki, bu tür çevresel maliyetleri hesaplayabiliyor musunuz gerçekten?

Evet. Bunun çeşitli yöntemleri var. İktisat bilimi, bu tür çevresel kararlarda çevrenin maliyetinin ne olabileceğine dair birtakım kestirimlere sahip. Bu tabii gramajı olan bir şey değil. Ancak çok uzun yıllara giden bir metodolojisi ve çeşitli yöntemleri var. En basiti, hava kirliliği. Farz edin, A şehri kömürle ısınıyor. Diyor ki yeni belediye başkanı, “ben bunu doğalgaza dönüştüreceğim.” Kurmaylarına, “Kaça çıkar bu?” diye soruyor. Diyorlar ki, “efendim yüz liraya çıkar.” “Peki, bu değişikliği yapmazsam bunun maliyeti ne olacak bana?” O zaman yine bizim kapımız çalı-

“Toprağın Üstü Silme Tuz Olmuş”

Bir çalışmada bana tarımda “vahşi sulamanın” zararlarını, toprağı nasıl tuzlandırdığını anlattılar. Ben de “ha ha diye kafa sallıyorum.” Zannediyorum ki, toprağın üzerinde belli belirsiz bir buz tabakası olacak. Gittim, hakikaten şöyle 2-2,5 santim tuz. Toprak tamamen bitmiş durumda. Bir daha kazanılması çok zor, belki yüzyıllar alacak bir iş. Şimdi burada bir iktisatçı gözüyle düşünüyorsunuz, kardeşim şu kadar milyon dolar daha harcayıp, sulamayı kapalı yapsaydınız, yağmurlama veya damlama sulama yöntemlerini kullansaydınız, onun getirilerini bir düşünün. O toprak öyle ölmeyecek, sonsuza kadar ürün vermeye devam edecekti. İşte bunları hesaplamak ve uyarılarda bulunmak biz çevre iktisatçıların işi. Şimdi siz istediğiniz kadar küresel ısınmadan söz edin, sonunda “Kardeşim sen bugünden başlayarak GSMH’nın, atıyorum yüzde birini bu işe ayırmazsan, 15 sene sonra GSMH’nın yüzde 40’ını kaybetmeye başlayacaksın” demezsen, uyarıların hiçbir işe yaramıyor.

Çevre İktisadı

nıyor. Hava kirliliği olursa o şehirde fazladan kaç kişinin ciğer problemi olacak? Ya da hava kirliliği olmadığı takdirde, binaların dışı sekiz yılda bir boyanıyor; artık üç yılda bir boyanması gerekecek. “Şu olacak, bu olacak” diye uzayıp giden, inanılmaz detaylı bir listemiz var. O detayların üzerinden giderek diyoruz ki, “Doğalgaza geçmediğin takdirde bunun maliyeti sana 150 lira.” Biri 100 lira, diğeri ise 150 lira. “O zaman ben bu işi yaparım” diyor.

Ama burada iki önemli husus var. Biri, bu işin maliyeti genelde ileriki jenerasyonlara çıkıyor. Dolayısıyla da çoğumuz, “2250 yılında sular yükselecekmiş, ee yükselsin nasıl olsa ben olmayacağım” diyebiliyoruz. Ama bizden sonraki jenerasyonları kim temsil ediyor? Onlar daha yoklar ki!

İkincisi, bizim “Dışsallık” dediğimiz, İngilizcesi “Externality” olan bir kavram var. Mesela çimento fabrikası yaptım, hava kirleniyor ama rüzgâr öyle bir esiyor ki kirlilik gidiyor yan ülkeyi etkiliyor. Mesela İsviçre’nin hava kirliliğinin yaklaşık yüzde 80’i kendi dışındaki kaynaklardan geliyor. Biz buna “dışsallık” diyoruz.

Peki, iktisat bilimi olarak ne yapmaya çalışıyoruz? Farz edin, bir konuda bir regülasyon getirilecek. Mesela diyeceğiz ki, “Arkadaşlar pillerimizi çöpe atmamalım, biz bunları toplayalım, şöyle bertaraf edelim; eski arabalarımızı dikkatli bir şekilde sökelim, çünkü onların içinde birtakım zararlı maddeler var.” Herhangi bir çevre konusunda bir

“2250 yılında sular yükselecekmiş, ‘ee yükselsin nasıl olsa ben olmayacağım’ diyebiliyoruz. Ama bizden sonraki jenerasyonları kim temsil ediyor? Onlar daha yoklar ki!”

“20 Cilt Yazacağız, Son Sayfası Belirleyici Olacak”

İklim Değişikliğinin maliyetinin hesaplandığı Stern Raporunda sayısız insan çalıştı, çok büyük çıktılar sağlandı, ama sonundaki o üç satır, herkes tarafından okundu, fırtınalar kopardı. Şimdi biz de büyük bir ekibin bir parçası olarak bir çalışma yürütüyoruz. Türkiye’den daha çok ODTÜ’nün başı çektiği, bizim de katkı sağladığımız bir çalışma: Akdeniz Havzası’nın 2030’lu yıllara yönelik projeksiyonlarının çıkartıldığı, 130 kişinin çalıştığı, 3-4 geminin fiili araştırma yaptığı SESAME Projesi (Southern European Seas: Assessing and Modelling Ecosystem Changes) (Güney Avrupa Denizleri: Ekosistem Değişikliklerinin Değerlendirilmesi ve Modellenmesi.)

Bu çalışma kapsamında belki 20 cilt yazı yazacağız ama asıl önemli olan bir sayfa olacak: “Bunun maliyeti bu; bunu yaparsak böyle olacak.” O kadar! Politikacıları, daha geniş anlamda halkı veya çevrecileri harekete geçirecek olan maalesef bu tür rakamlar oluyor. Biz işte o rakamları düzgün şekilde bulmaya çalışıyoruz.

regülasyon kararı alındığında yine bizim kapımızı çalıyorlar ve “Bu regülasyonun bize maliyeti nedir?” diyorlar. Yani netice itibarıyla, çok da hesaba kitaba gelmeyen birtakım işlerin, hesaba kitaba gelir hale getirilmesine yardımcı oluyoruz.

Peki, bu hesaplamalarda tartışmalar veya yaklaşım farklılıkları oluyor mu?

Tabii yöntemlerimiz tartışmalıdır. Her alanda olduğu gibi burada da tartışmalar var, burada da var ama biz bunları yapmaya çalışıyoruz. Son konu, biraz daha yönetimsel bir konu. Geçtiğimiz sene iktisat alanındaki Nobel’i alan hocamız Elinor Ostrom’un en fazla çalıştığı alan da yine çevre iktisadı alanına giriyor. Bir örnekle anlatayım. Farz edin ki yirmi kişi ufak bir gölde balıkçılık yapıyoruz. Ve hepimiz biliyoruz ki, fazla avlarsak bu balık bir iki yıla kadar bitecek ve sonunda biz balıksız kalacağız. Dolayısıyla hepimiz bir araya geliyoruz ve bir anlaşma yapıyoruz: “Herkes yüz kilo avlasın.” Tamam mı? Tamam! Herkes evine gidiyor, ertesi gün balığa çıkıyor. Biri diyor ki, “Ya herkes yüz kilo avlıyor, ben yüz yirmi kilo avlasam ne olur, kimse fark etmez.” Ama herkes öyle düşündüğü zaman yine çok fazla balık avlanılmış oluyor. Bu da, İngilizcesi “Prisoner’s Dilemma,” Türkçesi “Tutuklu İkilemi” dediğimiz olay. Ve çevre sorunları için de son derece önemli bir uyarı. Aynı sorunla Kyoto Sözleşmesinin uygulanması tartışmalarında da, Karadeniz’in çevre sorunla-

ONDUGREEN

Yeşil Çatı Sistemi

ONDUSOLAR®

Güneş Enerjili Çatılar

H. Avni İncekara Yurt Binası

Yeşil çatı teknolojisiyle
güneş enerjili çatı panelleri
bir çatıda buluşuyor...

Onduline'in çevreci özellikler taşıyan yeşil çatı sistemi
Ondugreen ile çatıda canlı bitkiler yetiştirilirken,
aynı zamanda çatıya entegre panel sistemi Ondusolar ile
güneşten elektrik üretiliyor.

Sorularınız için:
pazarlama@onduline.com.tr

Onduline®

AVRASYA A.Ş.

www.onduline.com.tr
www.ondusolar.com

Çevre İktisadı

“İnsanların yavaştan şunu da sorması lazım: Bu kadar büyüme odaklı bir iktisat felsefesi istiyor muyuz? Bu tüketim pompalamasına belli noktalarda sınır çekilmesi lazım herhalde. Altı milyar insandan bahsediyoruz sonuç olarak...”

“Ecological Economics, 2011’de Boğaziçi’nde Toplanacak”

Son 15-20 yıldır çevre iktisatçıları daha çok bir araya gelmeye, kurumlar oluşturmaya başladılar. Bu alandaki en önemli derneklerden biri, European Society for Ecological Economics (ESEE). Bunun bir dünya, bir de Avrupa ayağı var. Avrupa ayağının gelecek seneki konferansını Boğaziçi Üniversitesinde düzenleyeceğiz. 300-350 kişinin katılmasını bekliyoruz. Ama maalesef Türkiye’de bu konuda çalışan arkadaşlarımızın sayısı az. Umarım yeni arkadaşlarımız, genç arkadaşlarımız bu konunun üzerinde daha fazla dururlar. Biz tabii hem özel sektörle, hem devletle, hem de sivil

toplum kuruluşlarıyla çalışıyoruz. Bizim için burada önemli olan çevre konusunda çalışan herkese elimizden geldiğince yardımcı olmak, kılavuzluk etmek. Ben şahsen, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’in başkanlığındaki heyetle 2002 Johannesburg Zirvesine de gittim.

Bir süredir “New Green Deal” veya “Green Economy”den söz ediliyor. Özel sektörün bu süreçlere etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?

Şimdi bir kere iş dünyasının çevre konusunda daha sorumlu olması, uzun dönemde onun da çıkarına. Bunu gö-

reni var, görmeyeni var. Bir de bunu görse de, görme de etrafta daha bir çevre sorumluluğu olan tüketici profili olduğunun farkına varan bir “Business” var. Bunlar tabii ki olumlu gelişmeler ve bunların üzerine gitmek, desteklemek lazım. Yani ben üç liraya içinde ne gübresi var, ne böcek ilacı kullanılmış bilmediğim bir portakal yiyeceğime, beş lira verir, organik olanını yerim. Fazladan iki lira vermeye ben hazırım. İşte benim gibileri bir şekilde işin içine alacak bir ekonomiden bahsediyoruz. Keza şimdi biliyorsunuz yeni hibrid arabalar çıktı. Bunlar yeni teknolojiler ve gidebilecekleri çok yol var ve gidilmeli. Fakat öbür taraftan, insanların yavaştan şunu da sorması lazım: Bu kadar büyüme odaklı bir iktisat felsefesi istiyor muyuz? Yıllardır yapılan, Mutluluk Anketi (World Values Survey) adında bir çalışma var. Bu araştırma gösteriyor ki insanların mutlulukları, çok fazla değişmiyor. Kalkınma ile mutluluk arasında bir korelasyon yok. Hatta son yıllarda insanların geliri artıyor ama mutluluk oranları giderek azalıyor. Gelirlerinin artmasına, daha müreffeh yaşamalarına rağmen pek de mutlulukları artmamış. Niye? Çünkü fazladan hava kirliliği, trafik gibi başka sorunlar ortaya çıkıyor. Bu tüketim pompalamasına da belli noktalarda sınır çekilmesi lazım herhalde. Altı milyar insandan bahsediyoruz bu dünyada. Hakikaten kaynaklar sınırlı ve sınırlı olan kaynakların çoğunu çok hızlı bir şekilde tüketiyoruz. Bu noktada, ancak uzun soluklu bakabilen bir business gerçek anlamda çevreci olabilir. Yoksa “Ben bugün varım, yarın yokum” düşüncesindekiler anında vurur gider. Bu kısa vadeli bakanların denetlenmesi lazım. Aksi takdirde uzun dönemli bakan şirketler yarışamaz onlarla. Dolayısıyla regülasyonların da bu yönde tasarlanması lazım. ○

**DOĞAL KAYNAKLARIMIZI
BU HIZLA
TÜKETMEYE
DEVAM EDERSEK
DÜNYA
BİLDİĞİMİZ GİBİ
KALMAYACAK**

ARTIK HEPİMİZ YENİ BİR YAŞAM TARZI BENİMSEMELİYİZ!

Şimdiye kadar sürdürdüğümüz yaşam tarzını
değiştirecek yüzlerce "Yeşil" ürün :
Bilgisayarlardan TV' lere, ofis ürünlerinden enerji ve su
tasarruf çözümlerine, geri dönüştürülmüş ürünlerden
muhteşem eko hediyelere...

Çevre dostu yeşil yapı ve yaşam.

YESİLDEPO

www.yesildepo.com

Risk & Çevre

Şirketiniz Bir Sonraki Yanardağ Patlamasına Hazır mı Bakalım?

Her şeye, her duruma hazırlıklı olmanın imkânı yok. Ancak şirketlerin, ortaya çıkması muhtemel çevre sorunlarına karşı hazırlıklı olmaları ve bu sorunların kendilerini nasıl etkileyeceğini enine boyuna değerlendirmeleri gerekiyor.

Yazı: Andrew WINSTON

Çeviri: İdil ÇETİN

Harvard Business Review, 20 Nisan 2010.

Risk & Çevre

Geçtiğimiz aylarda İzlanda'da yaşanan büyük yanardağ patlaması yedi milyon yolcunun havaalanlarında mahsur kalmasına ve havayolu şirketlerinin de tam bir milyar dolar kaybetmesine neden oldu. New York Times'ın da belirttiği gibi yanardağ patlaması havayolu sektörünün bir süredir yaşadığı sorunların üzerine tuz biber ekti: Sektörün son on yılda 11 Eylül saldırıları, SARS salgını, 2008'de petrol fiyatlarının yükselmesi ve ekonomik kriz nedeniyle uğradığı zarar 50 milyar doları buluyor. İzlanda'daki volkanik patlama tam anlamıyla gökyüzünden inen bir "deus ex machina" idi, küller bütün kıtanın üzerine yayıldı, Avrupa'da ticaret ve iş hayatı sekteye uğradı. Sonra sonra farkına vardık ki çevre ile ilgili riskler sadece gelecek için değil bugün için de büyük bir tehdit oluşturuyor.

Ekonomik hayatı durma noktasına getirebilen bu jeolojik olay bizlere şirketler için risk planlamasının ne kadar önemli olduğunu bir kere daha hatırlatmış oldu.

Yanardağ patlaması ya da salgın hastalıkların ne zaman ortaya çıkacağını kestirmek zordur ama şirketlerin bu tür krizlerin etkilerinin neler olabileceğini, yaratabileceği sorunları değerlendirmek için bir plan yapmaları gerekir.

11 Eylül saldırıları tam bir sürprizdi ancak şirketlerin terörist saldırılar karşısında hızla harekete geçmeleri, gerektiğini de biliyoruz. Petrol fiyatlarındaki artış sadece öngörülebilir değil aynı zamanda beklenen de bir şeydi (ama gelin bunu otomotiv sektörünün kalbi Detroit'e anlatın, sanki durumu hiç anlamamış gibi bir halleri vardı.)

Her Şeye Hazırlanılabilir mi?

Ancak, havacılık sektörünün hakkını da teslim etmek lazım. Sektör, doğal kaynak kıtlığı ve yüksek enerji fiyatlarının etkilerini en aza indirebilmek için ciddi çalışmalar yapıyor. Boeing birkaç yıldır Virgin Atlantic, Japon Havayolları, Yeni Zelanda Havayolları ve Continental ile birlikte bitkiler ve yosundan elde edilen biyoyakıtlarla test uçuşları yürütüyor. (Amerikan ordusu da riskli, fiyatı sürekli inip çıkan yakıtlara alternatif bulmak için çok ciddi bir uğraş veriyor.)

Bu tür çalışmalar, çevre ve doğal kaynak temelli sorunların bizleri yavaş yavaş değil hızlı bir şekilde etkisi altına aldığı gerçeği göz önünde bulundurularak yapılıyor. Bir yanardağ patlaması bütün bir kıtanın ekonomisini durma noktasına getirebiliyor; aynen Avustralya'da, Güney Kaliforniya'da ve At-

11 Eylül saldırıları tam bir sürprizdi ancak şirketlerin terörist saldırılar karşısında hızla harekete geçmeleri, gerektiğini de biliyoruz.

lanta'da fırtınanın ya da kuraklığın bir bölgenin su kaynaklarını etkilemesi gibi ya da örneğin petrol fiyatlarının bir gece içinde fırlayabilmesi gibi –2008'de petrol fiyatları altı ayda yüzde 50, bir yıl içinde yüzde 60 artmıştı.

Her şeye, her duruma hazırlıklı olmanın imkânı yok. Ancak şirketler, ortaya çıkması muhtemel çevre sorunlarına karşı hazırlıklı olmalı ve bu sorunların kendilerini nasıl etkileyeceğini enine boyuna değerlendirmelidir.

İşe bir tedarik zinciri haritası çıkararak başlamanızda fayda var. Zincirin bütün halkalarını, baştan aşağı kontrol etmek çok önemlidir. Çünkü mesele su kıtlığı şirketinizi doğrudan etkileyebilir ama bu kıtlığın tedarikçileriniz üzerinde çok ciddi etkileri olabilir. Ya da enerji fiyatlarındaki sıçramalar outsource yoluyla yapılan dağıtım faaliyetlerinin yürütülme biçiminde ciddi bir değişikliğe neden olabilir. Ya da kimyasal, toksik maddeler ile ilgili veya atıkların saklanması ile ilgili yasalarda yapılacak değişiklikler şirketin faaliyet kollarından birini diğer faaliyet kollarına kıyasla daha fazla etkileyebilir.

Tedarik Zincirindeki En Zayıf Halka

Senaryo planlaması bir şirketin zayıf noktalarının tespit edilmesinde kullanılabilir en faydalı araçlardan biridir. Senaryo planlaması, tedarik zincirine dahil tesislerden ya da ana dağıtım merkezlerinden birinin işleme hale geldiğinde neler yaşanabileceğine dair tablonun periyodik olarak ortaya konulabilmesi açısından da son derece yararlıdır. Bu tür bir analiz şirketlerin büyük çaplı bir aksaklıkla karşı karşıya kaldığı zaman, olaya düşünsel olarak hazır hale gelmelerine yardım eder. Bu, şirketlere belirli bir düşünsel yetkinlik ve muhakeme gücü kazandırır çünkü sonuçta yanardağın ya da fırtınanın ne zaman patlayacağı-

Senaryo planlaması bir şirketin zayıf noktalarının tespit edilmesinde kullanılabilir en faydalı araçlardan biridir.

nı ve petrol fiyatlarının ne zaman yükseleceğini öngörmek mümkün değildir.

Bazı şirketler şimdiden en kötü senaryolarla nasıl baş edebileceklerini öğrenmeye çalışıyorlar. Katrina Kasırgası ülkeyi vurduğu sırada Wal-Mart'ın CEO'luğunu yürüten Lee Scott, fırtına mağdurlarına yardım malzemelerinin ulaştırılması işinde şirketinin devletten daha iyi çalıştığını fark ettiğinde Wal-Mart'ın amacının ne olduğunu oturup yeniden düşündü. Scott'ın "21. Yüzyılın Liderliği" vizyonu işte bu felaketten doğdu. Bir de risk planlamasının felaket yaşanmadan çok daha önce yapılması durumunda şirketlerin nasıl önemli bir avantaj elde edebileceklerini düşünün.

Bu olay, alternatiflerin neler olabileceğini öğrenmemiz açısından oldukça verimli oldu; şirketler insanların aslında düşünüldüğü kadar sık seyahat etmek zorunda olmadıklarını keşfetti ve uzak yerlerden çalışabilmenin de

Andrew Winston Kimdir?

Kendisini, şirketlerin, çevresel stratejiler kullanarak büyümesine ve toplumları, müşterileri, çalışanları ve hissedarları için süregelen değerler yaratmasına yardım etmeye adanmış Andrew Winston ayrıca, çok satan Green to Gold (Yeşilden Altına) ve Green Recovery kitaplarının yazarlarından da biridir.

mümkün olduğu görüldü. Hızlı trenlerin ya da işe birkaç kişinin tek bir araçla gidip gelmesinin gerçekçi seçenekler olduğunun farkına varıldı. Çevre felaketleri ile ilgili senaryo planlamasının temelinde yatan şudur: Şu anda iş yapma biçimlerimize alternatif olabilecek şeyler üzerine düşünüyoruz ve görüyoruz ki gelecekte işleri şu anda yaptığımız gibi yürütmek zorunda değiliz. ○

Oralar

Deniz, Karayı Soğutacak

Büyük Okyanustaki yanardağ adaları Hawaii'nin başkenti Honolulu, yaz aylarında soğutma işini okyanusa bırakacak. Denizden taşınacak soğuk su, kentin bir kısmında binaları soğutacak. İnsanın, "Bu kadar basit bir çözümlü niye daha önce düşünmemişler" diyesi geliyor. Öyle ya! Okyanusta bir adasın. Al suyu aşağıdan. Ver yukarıya. İşte sana doğal klima.

Bu iş için elbette yüksek teknoloji ve yüksek bedel gerekiyor. Şimdilik sadece Honolulu soğutmasına 240 milyon dolar harcanacak. Ama getirisi şu: Halen elektrikle yapılan soğutma (klima) faturası yüzde 75 azalacak. Eh, bir de karbon salımı azalacak. Ozona katkı da var.

Nasıl? Şöyle: Çapı 1,5 metrelik borularla denizin birkaç yüz metre aşağısından su yukarıya pompalanacak. Binaları dolaşarak ısınan su, geriye denize dönecek. İşte sana "sürdürülebilir enerji kaynağı."

Bu döngüyü halen kullanan kentler var: Stockholm (orada böyle bir proje, olmazsa olmazdı zaten!). Toronto. Cornell Üniversitesi (Cayuga Gölü'nün kenarında).

Her türlü "yeşil iş"te adı geçen Stockholm'de şöyle yapıyorlar: Paslanmasın diye titanyum borularla Baltık'ın 6 derecelik suyunu alıyor, binalarda dolaştırıp 16 derece olunca denize yolluyorlar. Deniz hep soğuk olduğu için derinlere gitmeye gerek yok.

Toronto ise, ABD'nin kuzeyindeki kocaman göllerden Ontario'nun kenarında. 5 km uzunluğunda boru hattıyla 83 metre derinden geliyor su. Kentin yarısına yakını için soğutma kaynağı. Toronto tipik bir kara iklimi kenti olduğu için yazları sıcak ve kurak. Hawaii'de Honolulu'nun Oahu ada-

Şimdilik sadece Honolulu soğutmasına 240 milyon dolar harcanacak. Ama getirisi büyük: Soğutma maliyeti yüzde 75 azalacak. Karbon emisyonlarının düşmesi de cabası...

sından sonra diğerleri de sırada. Özellikle yaz aylarında bu turistik cennetlerde otelleri elektrik kullanarak soğutma ihtiyacı had safhada. Bu işi denize "outsourc" edecekler.

Başka "denizli" yerler de sırada: Tahiti, Malta, Mauritius, Hong Kong, Guam (ABD'nin Okyanus'taki nokta adası).

Benzer ama farklı bir soğutma yöntemi: Toprağın 2-3 metre altındaki serinliği binaya aktarmak. Bu, ülkemizde özel villa inşaatlarında kullanılan bir yöntem. Kamusal alanda Diyarbakır Belediyesi Güneşevinde de kullanılıyor.

Bunun tam tersi de var: Toprağın sıcaklığıyla kenti ısıtan İzlanda (başkent Reykjavik ve Akureyri kenti). Fay hatlarının geçtiği ve dünyanın böğrünün, yeryüzüne çıktığı yerlerde uygun. Ayrıca, bazı Avrupa ve ABD futbol stadyumlarında da sahayı böyle ısıtıyorlar.

Hawaii'de deniz suyu daha farklı bir yöntemle de kullanıyorlar: Denizin yüzeyine yakın yerinden sıcak suyu al. Bunu, içinde sıvı amonyak olan bir hazneden geçir. Amonyak ısınıp buhar olsun. Bir türbin döndürsün. Buradan elektrik üretilsin.

Fikir çok çok eski: 1791'de İngiliz mucit John Barber'in gazı ısıtıp buharıyla çark (türbin) döndürme ilkesine dayanıyor. O dönemde metalürji bilgisi, bu işi güvenli sürdürecektir düzeyinde değildi. Gaz türbininde inovasyon için 1903'e kadar beklemek gerekti. Bu yüzden, Norveçli Aegidius Elling, modern gaz türbininin babası olarak bilinir.

Edip Emil ÖYMEN

Yanardağ Gibi Alışveriş Merkezi...

Yenilikçi mimar Renzo Piano'dan yeni bir mücevhher: Napoli'nin doğusunda Nola sanayi bölgesinde. Mimar, gölgesinde kaldığı Vezüv'e bir gönderme yapmış: Tepesini keserek, sanki infilak etmiş de tepesi uçmuş gibi. Ama bu, "iyi volkan." Vulcano Buono. Patlamayacak. Vezüv patlarsa, eteklerine kadar tırmanmış yasadışı ve iskânsız evlerde 600 bin kişinin "ne" olacağı belli. Napoli de İstanbul gibi bir felaket bekliyor. Dağ, en son 1944'te patlamış. O zamandan beri sessiz. Ama faal. Renzo Piano'nun Vulcano'su kibar bir yayvanlıkla yükseliyor. Yeşillikle kaplı. Hem iç kısımlarda ısıyı korumak, hem de binanın çevreye uyumunu sağlamak için. Bu nedenle, yeşillik için-

deki iyi volkan, uzaydan çekilen fotoğraflarda görülüyor. Mimar, aynı yeşillik işini başka yerlerde de uyguladı. Son büyük örneği: San Francisco'da Golden Gate Parkındaki California Bilim Akademisi binası. Burada dam tamamen yeşillikle örüldü. Bina, sanki hafif tepelerden oluşan bir toprak parçasıymış gibi görünüyor. Ancak azıcık pahalıya çıktı: 488 milyon dolar.

İyi volkanın krateri 150 metre çapında. İçine bir amfiteyatro, bir pazar yeri ve çam ağaçlarıyla kaplı bir yükselti sığı. Yuvarlağın çevresinde dükkân ve mağazalar. Ayrıca 2 bin kişilik sinema, süpermarket, restoranlar ve bir otel. Sürekli güneşli Napoli göğü, binanın elektrik ve klimasını sağlayacak. Doğal aydınlatma ise, güneş enerjisini tutan çift katlı camlardan.

Ağızda mini bir eko sistem yaratan Yeşil Maske, Columbia Üniversitesi Mimarlık Okulunun Greenway (Yeşil Yol) Projesi ödülünü kazandı.

Çayır-Çimen Solumak

Sürdürülebilir bir yeşil proje: İçinde gerçek bitki tohumu olan ağız maskesi. Her nefes verişte karbondioksiti bu tohumlar tutacak. İnsana zararlı gaz, tohumlara yararlı olacak. Artı: Nefesteki nem de işe yarayacak. Tohumlar, maskenin içinde filizlenecek. Bir süre sonra maskeyi toprağa ekebilirsiniz. Orada büyüsün. Tohumlar herhangi bir yeşilliğin olabilir. Çimen olabilir. Tıbbi nitelikli olabilir (nane, kına, melisa, susam). Maske, havada uçuşan, insana zararlı bakterileri ve organizmaları buruna ağıza sokmayarak görevini yapıyor.

Yeşil maske, ciddi bir iş: Columbia (NewYork) Üniversitesi Mimarlık Okulunun Greenway (Yeşil Yol) Projesinde ödül aldı. Öğrenciler, ağızda mini bir eko sistem yarattılar.

Şöyle bir hesabı var: 70 kilo bir insan günde 456 litre karbondioksit salar. Bu, yılda 166 bin 440 litre eder. Bunu havaya atmak yerine, bir işe yaratabiliriz. Valla bravo yani! Geri dönüşüm diye buna denir.

Klasik ağız maskesine farklı işlev getiren bir yenilik. Yeşillik tohumunu maskenin içine yerleştirmeyi başaran + tohumun, orada filizlenmesini sağlayan teknoloji.

Söyleşi

Dr. Yasemin Biro
***“Temiz Enerji
Cenneti Olabiliriz”***

Washington merkezli Birleşmiş Milletler Vakfında Üst Düzey Politika Danışmanı olarak görev yapan Yasemin Biro, enerji, iklim değişikliği ve kalkınma politikaları konusunda ülkemizin yetiştirdiği önemli uzmanlardan biri. Dünyadaki gelişmeleri çok yakından takip eden Biro, farklı ülkelerin ulusal stratejilerini ve Türkiye'nin önündeki önemli olanakları **EKOIQ** okurları ile paylaştı.

Birleşmiş Milletler Vakfı hakkında bize biraz bilgi verebilir misiniz?

Birleşmiş Milletler Vakfı, ABD merkezli bağımsız bir sivil toplum örgütü. Washington'da ve New York'ta ofisleri var. Vakıf, CNN'in kurucusu girişimci Ted Turner'in 1998'de 1 milyar dolarlık bağışı ile kuruldu. Vakfın amacı, Birleşmiş Milletlerin tüm dünyada sürdürdüğü çalışmalarını desteklemek, ABD'nin Birleşmiş Milletlerin çabalarına etkin katılımını ve maddi desteğini teşvik etmek ve iklim değişikliği, enerji, çocuk sağlığı, afetler, eğitim gibi küresel sorunların çözümünde Birleş-

Söyleşi

miş Milletlere yardımcı olmak. Şu anda Vakfın başkanlığını eski Colorado Senatörü Tim Wirth yapıyor.

İklim değişikliği konusu aynı zamanda bir iş modeli olarak da kabul görüyor. Siz de Vakıf olarak bu konuda çalışmalar yapıyorsunuz. Peki, genel olarak dünyada temiz enerji yatırımları ne durumda? Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arası ayrımlar var mı?

Kömür, petrol, doğalgaz, vs. nasıl bir iş konusu ise güneşe, rüzgâra ve jeotermale dayalı temiz enerji de artık bir iş konusu. Hem de giderek gelişmekte, büyümekte olan bir iş konusu. Küresel temiz enerji yatırımları, 2004 ile 2007 arasında genel olarak 4 kat, kalkınmakta olan ülkelerde ise 14 kat arttı. 2008 yılı itibariyle, tüm dünyada yapılan temiz enerji yatırımları 155 milyar dolara ulaştı. Bunun yaklaşık üçte biri, yani 48 milyar doları, kalkınmakta olan ülkelerde gerçekleşen yatırımlar. Yani, temiz enerji artık sadece kalkınmış zengin ülkelerde mevcut olan bir seçenek değil; artık tüm dünyada talep gören bir alternatif.

2008 yılında ise küresel yenilenebilir enerji yatırımları (hidroelektrik de dahil olmak üzere 140 milyar dolar) alışılmış enerji kapasite yatırımlarını (yaklaşık 110 milyar dolar) ilk defa aşmış oldu.

Bu arada enerjinin verimli kullanımını için yapılan yatırımları da unutmamak lazım. Enerji tasarrufu, aslında düşük karbon ekonomisine geçişte ilk ve belki de en önemli adım. Binalarda, fabrikalarda, işyerlerinde, ulaşımda vs. enerjiyi daha verimli kullandığınızda hem tasarruf sağlıyorsunuz hem de kurulu gücünüzü optimum kullandığınız için ileriye yönelik yeni enerji kapasitesi kurmak için yapmanız gereken yatırımı azaltmış oluyorsunuz. Enerji tasarrufu her

UNITED NATIONS
FOUNDATION

1 milyar Dolar bağışlayarak Birleşmiş Milletler Vakfının kurulmasına önyak olan Ted Turner ve Vakfın şimdiki başkanı, eski Colorado Senatörü Tim Wirth, Birleşmiş Milletler binasının önünde...

sektörde öncelikle ele alınması gereken bir konu.

Yeşil teşvikler (Green Stimulus) bu konuda nasıl bir öneme sahip?

Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülke, düşük karbon teknolojilerinin, özellikle de temiz enerji teknolojilerinin ve enerji tasarrufu sağlayan teknolojilerin kullanımını teşvik amacıyla politikalar üretiyor ve devlet bütçelerinden bu teknolojilerin geliştirilmesi, piyasaya sürülmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması için kaynak ayırıyor.

Son yıllarda yaşanan küresel ekonomik krize yanıt olarak birçok ülke, ekonomik çöküntüyü önlemek ve ekonomilerini canlandırmak amacıyla kapsamlı yatırım paketleri açıkladılar. Bu paketlerin birçoğu “yeşil” yatırımları öngörüyor. HSBC’nin tahminlerine göre 2009 itibariyle tüm dünyada yaklaşık 512 milyar dolarlık bir kaynak “yeşil teşviklere” ayrıldı. Yeşil teşviklere kaynak ayıran ülkeler arasında ABD, Avrupa Birliği, Avustralya gibi gelişmiş ülkelerin yanı sıra Çin, Meksika, Güney Afrika ve Güney Kore gibi gelişmekte olan ülkeler de var. Örneğin, Avrupa Birliği’nin açıkladığı önlem paketinin yüzde 64’ü yeşil yatırımlara ayrılmış. Güney Kore’nin paketinin ise yüzde 79’u yeşil yatırımları hedefliyor. Çin, önlem paketinin yüzde 34’ünü, ABD yüzde 12’sini, Güney Afrika yüzde 11’ini, Meksika ise yüzde 10’unu yeşil yatırımlara yönlendiriyor. Bu teşviklerin 2011 senesine kadar toplam 1 trilyon dolarlık yatırıma dönüşmesi bekleniyor.

Bu teşvikler daha önce atılan adımları da pekiştirerek şimdiden meyve vermeye başladı. 2009 yılı itibariyle 73 ülke, ulusal yenilenebilir enerji hedeflerini belirlemiş durumda. 64 ülkede ise yenilenebilir enerji üretimini teşvik edici politika ve düzenlemeler yürürlükte. Bu arada hem gelişmiş hem de gelişmekte olan birçok ülke “ulusal yeşil ekonomi planları” hazırlayıp yürürlüğe sokmuş durumdadır. Bu ülkeler arasında ABD, İngiltere, Çin ve Güney Kore başı çekiyor. İngiltere’nin “Ulusal Düşük Karbona Dönüşüm Planı ve İklim Değişikliği Yasası,” yenilenebilir enerji ve enerji tasarrufunu teşvik ederek, ülkenin karbon salımlarını 2008’den 2020’ye kadar yüzde 18 oranında azaltmayı öngörüyor. Bu çerçevede İngiltere, rüzgâr ve dalga

enerjisi ve elektrikli taşıt araçları gibi teknolojilere yatırım yaparak küresel bir “yeşil endüstri” merkezi haline gelmeyi ve dünyanın her yanından yatırımcıların bu konuda İngiltere’ye yatırım yapmalarını sağlamayı amaçlıyor. Benzer bir şekilde, Güney Kore de 2008’de “Düşük Karbonlu Yeşil Büyüme Planını” yürürlüğe soktu. Önümüzdeki 60 sene için yapılan kısa, orta ve uzun döneme yönelik beş yıllık “yeşil kalkınma” planları, Güney Kore’nin petrol ve kömüre olan bağımlılığını azaltarak ülkede temiz enerji ve enerji tasarrufuna dayalı bir ekonomik büyümenin gerçekleşmesini amaçlıyor. Bunun için de yıllık GDP’lerinin yüzde ikisini bu yöndeki yatırımlara ayırmayı planlıyorlar.

Peki, bu alanda ülkemizde ne tür gelişmeler yaşıyor?

Türkiye’deki girişimci de büyüme olan bu pastadan payını almak istiyor elbette. Türkiye aslında bir temiz enerji zengini. Ülkemizde hem güneş hem rüzgâr hem su/hidroelektrik hem de jeotermal açısından kaynak

“Avrupa Birliğinin açıkladığı önlem paketinin yüzde 64’ü yeşil yatırımlara ayrılmış. Çin, önlem paketinin yüzde 34’ünü, ABD yüzde 12’sini, Güney Afrika yüzde 11’ini, Meksika ise yüzde 10’unu yeşil yatırımlara yönlendiriyor”

bolluğu var. Aynı zamanda da bu kaynakları geliştirip tüketicinin hizmetine enerji ürünü olarak sunmak isteyen birçok girişimcimiz var. Türkiye bu potansiyeli kullanarak komşularına temiz enerji ve tüm dünyaya da temiz enerji teknolojisi satan bir “yeşil endüstri” merkezi haline dönüşebilir. Ülkemiz, bir turizm cenneti olmanın yanı sıra bir temiz enerji cenneti de olabilir!

Şu anda ülkemizde buna yönelik birçok adım atılmış durumda ama bazı eksikler var. Bunlar temiz enerji pazarının etkin işleyebilmesi için gereken yasal düzenlemeler; hem üreticiyi hem de tüketiciyi özendirici teşvikler ve yatırımcıların karşılaşılabileceği riskleri azaltıcı önlemler. Ankara’da buna yönelik çalışmalar devam ediyor ve konuyla ilgili yeni bir temiz enerji yasasının yakında çıkması bekleniliyor. Bir de tabii üretilen temiz enerjinin tüketiciye ulaşımını sağlayacak gerekli dağıtım kapasitesinin ve teknik altyapının kurulması gerek. Bunun için de devlet ve özel sektörün ortaklaşa çalışması ve bazı yatırımları da ortaklaşa yapması gerekiyor.

“Enerji ve İklim Konusunda Ulusal Bir Stratejiye İhtiyacımız Var”

Enerji ve iklim konusu çok kapsamlı ve her sektörle, sanayi olsun, ulaştırma olsun, tarım olsun doğrudan bağlantısı olan bir konu. O nedenle ilgili tüm bakanlıkların ve kurumların ortaklaşa ve koordineli olarak ve hatta İngiltere ve Güney Kore örneğinde olduğu gibi, bir ulusal strateji veya plan kapsamında çalışmaları gerekiyor. Bu arada da konuyla ilgili kamu politikaları mutlaka özel sektör ile iletişim içerisinde şekillendirilmeli; zira bu politikaların uygulayıcısı ve ileride de en önemli

yatırımcısı özel sektör girişimcisi. Ayrıca Türkiye’nin enerji ve iklim konusundaki uluslararası gelişmeleri dikkatle izlemesi gerekiyor. Bu konuda ülke çapında araştırma ve geliştirmeye destek vermesi; ülke menfaatlerini göz önüne alarak uluslararası müzakerelerde aktif olarak yer alması; dış kaynaklı “yeşil” yatırımları ülkeye çekmesi ve yerel yatırımcıları ve girişimcileri de teşviklerle desteklemek için gerekli yasal düzenlemeleri en kısa zamanda yapması gerekiyor.

Düşük karbon ekonomisine geçişte, en önemli sorunlardan biri de yatırımların finansmanı. Bu konuda ne gibi çalışmalar var?

Aslında dünya genelinde artık temiz enerji teknolojilerinin finansmanını özel sektör doğrudan kendisi gerçekleştiriyor. 2007’de küresel olarak bu teknolojilere yapılan yatırıma baktığımızda, yüzde 94’ünün özel sektör kaynaklı olduğunu görüyoruz. Fakat özel sektör yatırımının büyük çoğunluğu gelişmiş olan ülkelerde gerçekleşiyor. Kalkınmakta olan ülkelerdeki girişimci ise hâlâ devlet yardımına ve teşvikine ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle, Dünya Bankası ve bölgesel kalkınma bankaları bazı özel yatırım fonları

Söyleşi

Dr. Yasemin Biro Kimdir?

Çevre ve doğal kaynaklar ekonomisti olan Yasemin Biro, iki senedir, Küresel Çevre Fonu ve Dünya Bankasından izinli olarak, Birleşmiş Milletler Vakfının Washington ofisinde Üst Düzey Politika Danışmanı olarak görev yapıyor. Uzmanlık alanı enerji, iklim değişikliği ve kalkınma politikaları. Şu sıralarda çalışmaları daha çok, düşük karbon ekonomisine geçişin finansmanı, temiz enerji yatırımlarında özel sektörün yeri ve enerjide kamu-özel sektör ortak girişimleri (Public-Private Partnership - PPP) konuları üzerine yoğunlaşmış durumda.

“Türkiye, şu anda Dünya Bankasının bu CIF fonundan yararlanan ilk üç ülkeden biri. Bu fon kapsamında Türkiye, Dünya Bankasından 400 milyon dolarlık bir kredi kullanıyor”

oluşturdular. Bu temiz enerji fonları, doğrudan özel sektör finansmanının yeterli olmadığı ve yatırımcıların çok çeşitli risklerle boğuştuğu ülkelerde bu teknolojilerin teşvik edilmesi ve piyasaya sürülmesi için kaynak sağlıyor. Bu fonlar arasında Dünya Bankasının 6,3 milyar dolar tutarındaki İklim Yatırım Fonları (Climate Investment Funds - CIF) başı çekiyor. Bu fonlardan 2012'ye kadar 15-20 ülkenin yararlanması bekleniyor.

Türkiye için ne gibi olanaklardan söz edilebilir? Türkiye bunlardan yararlanabiliyor mu? Daha çok yararlanması için neler yapması lazım?

Türkiye, şu anda Dünya Bankasının bu CIF fonundan yararlanan ilk üç ül-

kenen biri. Bu fon kapsamında Türkiye, Dünya Bankasından 400 milyon dolarlık bir kredi kullanıyor ama bu miktar 3,85 milyar dolarlık toplam yatırımın sadece yüzde 10'unu oluşturuyor. Dünya Bankasından alınan kredi, 1,9 milyar dolarlık uluslararası finansman (IFC ve Avrupa Kalkınma Bankası) ve 1,55 milyarlık ulusal yatırım (Türkiye Devleti, Türkiye Kalkınma Bankası, Türkiye Sanayi ve Kalkınma Bankası ve Halk Bank gibi ye-

rel bankalar, özel sektör yatırımcıları ve TEİAŞ) ile tamamlanacak.

Türkiye, bu program kapsamında, yenilenebilir enerji yatırımları, özellikle de rüzgâr, güneş, jeotermal ve küçük hidroelektrik yatırımları için özel sektör girişimlerinin teşvik edilmesini, Akıllı Dağıtım Ağı kurulmasını ve ülke çapında enerji tasarımı ve enerjinin verimli kullanımına yönelik yatırımların yapılmasını hedefliyor. ○

Tercih Sizin

Alışveriş merkezindesiniz ve bir de-terjan ya da şampuan satın almak istiyorsunuz. Hemen cep telefonunuza o ürünün barkodunu yazıyor, www.go-odguide.com web sitesine bağlanıyor, yaşam döngüsü karne notuna bakıp o ürünü alıyor ya da almıyorsunuz. Hani, günümüz koşullarında “müşteri her şeyi belirler” ya, bu, çevre dostu alışveriş için de geçerli.

Duygusal Zekâ ve Sosyal Zekâ'dan sonra karşımıza Ekolojik Zekâ (Ekoiq Kitaplığı, Haziran 2010) kitabıyla çıkan Daniel Goleman biz tüketicileri işte bu yeni olguyla tanıştırdı: Artık bir ürünü satın alırken, onun sağlıkla, çevreyle ilişkisini ve insanlık dışı koşullarda üretilip üretilmediğini öğrenebiliyoruz. Goleman'ın anlattığına göre, şimdilik sadece iPhone'larla mümkün olabilen bu süreç (iPhone'unuz varsa, hemen deneyin), yazılım çalışmaları tamamlandığında, bütün cep telefonları aracılığıyla gerçekleştirilebilecek. O zamana kadar da internete girip bakabiliyorsunuz.

Genelde bu tür uygulamaları okuduğumuzda, sıklıkla, “Türkiye'ye kim bilir ne zaman gelir?” diye düşünürüz. İlk defa ABD Los Angeles'teki Berkeley Üniversitesinden endüstri ekolojisti Dr. Dara O'Rourke tarafından geliştirilen bu yöntem, en kısa zamanda bizde de gündeme gelecek. Türkiye'nin önemli üniversitelerinde, örneğin Boğaziçi Üniversitesinde ilgili birimler ürünlerin yaşam döngüsü konusunda araştırmalar yapıyor.

Bir başka değerlendirme sistemi de üreticiler için geliştirilen ve Earthster adını taşıyan bir açık web programı. Earthster, şirketlere ürünlerini yaşam döngüsü temelinde sektör normlarıyla karşılaştırabilecekleri bir değerlendirme aracı sağlamayı amaçlıyor. Genel-

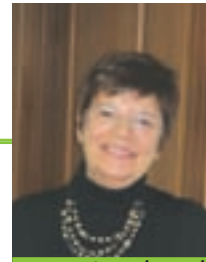

**Günümüz koşullarında
“müşteri her şeyi belirler”
ya, bu çevre dostu
alışveriş için de geçerli.
Goodguide bu konuda
önemli adımlar atmış bile.**

de böyle bir sistemin oluşturulması onlarca yıl sürebilir. Ne var ki günümüzün teknolojik olanaklarıyla bu daha çabuk gerçekleştirilebilecek ve binlerce firma pazardaki değerini ölçüp çevre üzerindeki olumsuz etkisini azaltacak değişiklikleri yapma fırsatı bulacak. Wal-Mart'ın bu değerlendirme sistemini yüz binin üzerinde tedarikçisini etkilemek için kullanacağı söyleniyor.

Özetle, şirket ve kuruluşların nasıl çalıştığının, ürünlerinin bileşenlerinin, satış ve pazarlama yöntemlerinin ve tüketicileri bunları kullanmaya yönlendirme araçlarının ekolojik ve sosyal açıdan yeniden tanımlandığı bir döneme girdik. Yeşil dönüşüm günümüzün megatrendi haline geliyor. Tıpkı bir dönem toplam kalite yönetimi veya bilgi teknolojileri kullanımı gibi, ekolojik uygulamalar ürün ve firma değerini belirlemeye başladı.

The Economist dergisi tarafından 25 Şubat 2010 tarihinde Londra'da düzenlenen 3. Sürdürülebilirlik Zirvesinin ana konuşmacılarından biri de

Ayşe Bilge DİCLELİ

Unilever CEO'su Paul Polman'dı. Konuşmasına “İş Başarısını Yeniden Tanımlamak” başlığını koymuştu. Kasım 2009'da Kopenhag'daki iklim zirvesinde devletlerin dünya kamuoyunun beklediği uzlaşmaya varamamasının yarattığı düş kırıklığı karşısında şöyle diyordu: “Şirketler politikacıların yardımı olmadan da pek çok şey yapabilir –fabrikalarında, tedarik zincirlerinde, ürün tasarımlarında ve markaları aracılığıyla müşterilerini sürdürülebilir bir tüketim konusunda eğiterek...”

Polman, devamlı, “Harekete geçmek için arkalarından itilmeye zorlanan veya bu konuyu sadece bir itibar ya da kurumsal sosyal sorumluluk meselesi gibi gören şirketler için artık işi geçenmiş olacak, hatta kimileri siliyip gidecek” diyordu.

İş dünyası açısından bakıldığında, durum böyle görünüyor. Bir dönem kimi şirket ve kurumlar açısından sadece bir sosyal sorumluluk konusu olarak görülen yeşil dönüşüm giderek bir zorunluluk haline alıyor. Harvard Business Review dergisinin Haziran 2010 sayısındaki en önemli yazı, “Sürdürülebilirlik Buyruğu” başlığını taşıyordu. Özetle, kim önce davranır, çevre dostu üretme ve iş yapma yöntemlerini uygularsa, o kazanacak. Bu arada, çevre tahribatını önleyebilmek için de binlerce yeni iş ve girişim olanağı belirleniyor. Dün hiç kimsenin aklına gelmeyen ürün ve uygulamalar pazardaki yerlerini alıyor. Bu da girişimciler açısından yepyeni fırsatlar sağlıyor.

Ne var ki, bütün bu olgulara sadece iş açısından bakmak mümkün mü? İster mal ya da hizmet üreticisi, istersek tüketici olalım, çocuklarımıza doğal sistemleri tahrip olmuş bir dünya bırakmak ya da bırakmamak, aynı zamanda bir etik sorunu değil midir?

Okşan Atilla Sanön: “Eczacıbaşı Topluluğu Bir İlke İmza Attı”

Eczacıbaşı Topluluğu geçtiğimiz ay, 2009 yılı Sürdürülebilirlik Raporunu yayınladı. Eczacıbaşı Holding Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Koordinatörü Okşan Atilla Sanön, PricewaterhouseCoopers (PwC) tarafından güvence çalışması gerçekleştirilmiş olan konsolide enerji tüketim ve karbon emisyonu rakamlarını kamuoyu ile paylaştıklarını ve bunun da Topluluk bazında Türkiye’de bir ilk olduğunu söylüyor.

2010 yılı Sürdürülebilir Kalkınma Raporunuzu yayınladınız. Oldukça kapsamlı bir çalışma olduğunu biliyoruz. Nasıl bir süreç yaşadınız raporun hazırlanmasında?

2007 yılının ikinci yarısında, Türkiye’deki üretim faaliyetlerimizi kapsayan 15 kuruluşumuzun 30 temsilcisinin katılımıyla, bir “Sürdürülebilir Kalkınma Çalışma Grubu” oluşturduk. Çalışma grubumuz, sürdürülebilir kalkınma konusunda, bir Topluluk envanteri oluşturmak, küresel anlamda bir konumlandırma yapabilmek, bu konudaki çalışmaları faaliyet gösterilen sektörler bazında derinleştirebilmek ve Topluluk çapında sürdürülebilir kalkınma konularında bilinçlenmeyi sağlamak amacıyla çalışmalarını yürütmeye devam ediyor.

2007 yılından bu yana Sürdürülebilir Kalkınma Çalışma Grubu, misyonunu, hedeflerini ve çalışma programını belirleyerek birçok Topluluk kuruluşundan temsilcinin sürdürülebilir kal-

kınma çalışmalarına etkin katılımını sağladı. Topluluk kuruluşlarının sürdürülebilirlik etkinliğini ölçmek, değerlendirmek ve raporlamak amacıyla GRI (Global Reporting Initiative) raporlama sistemi benimsedi.

Topluluk kuruluşlarında hangi çevre ve ürün sorumluluğu göstergelerinin önemli olduğunu belirleyerek 2008 ve 2009 yılları için bu göstergelerle ilgili verileri topladı. Toplanan verileri aylık göstergeler halinde insan kaynakları uygulamalarından üretime kadar çeşitli alanlardaki, pek çok veriyi izleyerek, merkezi raporlama sistemine iletti. Kuruluşlarımızın 2008 ve 2009 yıllarında doğrudan enerji tüketiminden kaynaklanan karbon salımlarını hesapladı, nakliye ve enerji dışı karbon salımları ile ilgili tahminler oluşturdu.

Türkiye’deki üretim yapan kuruluşlarımızın 2008 ve 2009 yıllarında konsolide enerji ve karbon rakamlarının güvence çalışmasını tamamlamak

üzere PricewaterhouseCoopers’ı görevlendirdi.

Topluluk kuruluşlarının, sürdürülebilirlik alanında karşılaşacakları fırsatlar, tehditler ve zorluklara karşı farkındalığı artırmak ve özellikle Topluluğun lokomotif markalarının faaliyetlerini değerlendirmek üzere “Çevre Çalışma Grubu”na ek olarak “Ürün Sorumluluğu Çalışma Grubu” kurdu. 2010 yılından itibaren rapora bu gruptan gelen veriler de eklenecek.

Ayrıca, tüm süreç ve raporlama çalışması konusunda Topluluk bünyesinde duyarlılığı artırabilmek ve en iyi uygulama örneklerini paylaşabilmek amacıyla bir iç iletişim programı geliştirdi ve uygulamaya başladı. Sürdürülebilir kalkınma çalışmaları, üst yönetim tarafından aktif olarak destekleniyor ve her fırsatta tüm Topluluk çalışanları ile paylaşıyor.

Eczacıbaşı Topluluğu bünyesinde, doğrudan CEO’ya bağlı görev yapmak

“Önümüzdeki yıllarda, rapor içeriğini yurtdışındaki üretim tesislerimizi ve konsolide edilmiş daha çok GRI verisini kapsayacak şekilde genişletmeyi planlıyoruz”

üzere bir Sürdürülebilir Kalkınma Koordinatörlüğü oluşturduunuz. Raporlama süreci, bu birim tarafından mı koordine edildi?

Sürdürülebilir kalkınma ilkelerini stratejilerimiz, planlarımız ve yönetim anlayışımızla bütünleştirerek rekabet gücümüzün ve iş dünyasındaki başarımızın artacağına inanıyoruz. Bu yaklaşımla, sürdürülebilir kalkınmayı yönetim stratejilerimizde bir dönüm noktası olarak gördük ve Topluluğumuzun sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin koordinasyonundan sorumlu olarak, doğrudan CEO'ya bağlı çalışan bir Koordinatörlük pozisyonu oluşturuldu.

Eczacıbaşı Topluluğu 2009 yılı Sürdürülebilirlik Raporu içeriği Sürdürülebilir Kalkınma Çalışma Grubunda yer alan temsilciler ve kuruluşlarda ilgili konularda (üretim süreçleri, ar-ge, pazarlama, insan kaynakları) çalışan kişilerin desteği ile oluşturuldu. Rapor ön hazırlık, üretim ve iletişim süreçle-

ri Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Koordinatörlüğü tarafından yürütüldü.

Raporlama konusunda bundan sonraki yıl için hedefiniz ne? Raporu ve dolayısıyla Topluluğun sürdürülebilirliğini artırmak için neler yapmayı planlıyorsunuz?

PwC tarafından güvence çalışması gerçekleştirilmiş konsolide enerji ve karbon emisyonu verileri, Eczacıbaşı Topluluğu'nun Türkiye'deki 27 üretim tesisini ve bu tesislerdeki arıtma sistemlerini, depoları, laboratuvarları ve yönetim binalarını kapsıyor.

Önümüzdeki yıllarda, rapor içeriğini yurtdışındaki üretim tesislerimizi ve konsolide edilmiş daha çok Global Reporting Initiative (GRI) verisini kapsayacak şekilde genişletmeyi planlıyoruz. Enerjiye ek olarak önceliği üretim tesislerindeki su tüketimi ve binalardaki enerji tüketimine veriyoruz.

Topluluk Sürdürülebilir Kalkınma Raporu, uluslararası bağımsız denetim kuruluşu PricewaterhouseCoopers (PwC) tarafından güvence altına alındı. Bu da sanırım bir ilk oldu. Bu konuda da bilgi verebilir misiniz?

Eczacıbaşı Topluluğu'nun uluslararası bağımsız denetim kuruluşu Pricewa-

terhouseCoopers (PwC) tarafından güvence çalışması gerçekleştirilmiş olan konsolide enerji tüketim ve karbon emisyonu rakamları kamuoyu ile Haziran ayında paylaşıldı. Eczacıbaşı, topluluk bazında Türkiye'de bu çalışmayı gerçekleştiren ilk kuruluş oldu.

Bu rapor, 2009 yılı sonu itibarı ile Topluluğumuzun sürdürülebilir kalkınma konularına ilişkin politika, strateji ve çalışmalarını ve Türkiye'deki kuruluşlarımızın sürdürülebilir iş uygulamalarını kapsıyor. Daha önce, Mayıs 2007 ve 2008'de Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesinin 10 ilkesini uygulama ve destekleme çalışmalarımızı özetleyen Gelişim Raporlarını yayınlamıştık.

Bu raporda; sürdürülebilir kalkın-

Eczacıbaşı Topluluğu'nun sürdürülebilir kalkınma platformundaki üyelikleri:

- Global Compact (Küresel İlkeler Sözleşmesi) - Mayıs 2006
- World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) - Ağustos 2007
- İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği - Ekim 2007
- Copenhagen Communiqué - Ağustos 2009
- İklim Platformu (REC&TÜSIAD) - Kasım 2009

Raporlama

Sürdürülebilirlik Raporlaması için büyük bir emek sarf eden Eczacıbaşı Sürdürülebilir Kalkınma Çalışma Grubunun tüm üyeleri bir arada...

ma ve inovasyon yönetimimiz, Sürdürülebilir Kalkınma Çalışma Grubumuzun faaliyetleri ve Türkiye'de Topluluk kuruluşlarımızın, sürdürülebilir iş uygulamalarını da kapsamak üzere; sürdürülebilir kalkınma ilkelerini iş süreçlerimizle bütünleştirmek yolunda attığımız adımları anlatıyoruz. Raporun içeriğini belirlerken genel yaklaşım ve kapsam için daha önce hazırladığımız Küresel İlkeler Sözleşmesi gelişim raporlarından hareketle yola çıktık ve çevresel konuları daha detaylı olarak ele aldık. Bu yaklaşım bizim iklim değişikliği, çevre kirliliği ve su tüketimi ile diğer doğal kaynakların kısıtlılığı konularındaki duyarlılığımızı olduğu kadar bu konulara çözümler üretmenin işletmelerimizin başarısını artıracığına olan inancımızı da ortaya koyuyor.

Dünyada Sürdürülebilirlik Raporları, genellikle GRI (Global Reporting Initiative) tarafından onaylanıyor. Sizin böyle bir çalışmanız olacak mı? Bir de, GRI'ın geçtiğimiz ay gerçekleştirdiği

2010 yılı Konferansında, mali raporlarla sürdürülebilirlik raporlamalarının tek bir rapor haline getirilmesi tartışıldı. Bu konuda görüşleriniz nedir?

Sürdürülebilirlik raporlaması iş dünyasında giderek yaygınlaştığından, raporlama konusunda da çok farklı sistemler oluşuyor. 2009 Sürdürülebilirlik Raporunu ve içerisinde sunulan göstergeleri hazırlarken Global Reporting Initiative (GRI) veri rehberi, sınırlama protokolü ve raporlama sitemini esas aldık. Bu raporu önceki iki gelişim raporu ile karşılaştırmak isteyenler için 10 ilkeyi içeren bölümler raporun sonunda "Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi Başvuru Rehberi" başlığında sunuluyor. Tüm içeriği paylaşmak istediğimiz için raporun internet sitesini de oluşturarak, kamuoyunun erişimini sağlamayı hedefledik: www.eczacibasi.com.tr/sustainabledevelopment

Giderek çeşitlenen ve içerikleri farklılaşan sürdürülebilirlik raporlamaları konusu dahil olmak üzere sürdürülebilir kalkınma konuları ile ilgili

girişimlerde aktif rol alıyoruz. Yer aldığımız tüm oluşumlarda yeni nesil GRI raporlamaları ve diğer çalışmalarını takip ediyoruz.

2007 yılında, Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyine (WBCSD) Türkiye'den üye olan ilk kuruluş olduk. Ayrıca WBCSD'nin Türkiye'deki üyesi olan İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneğinin (TBCSD) de üyesi olduk. Topluluğumuzun Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Koordinatörü halen TBCSD Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini yürütüyor. 2009 yılında, İklim Değişikliğine Karşı Kopenhag Bildirisini imzaladık ve aynı yıl özel sektör için iklim değişikliği alanında güncel bilgi vermeyi ve teknik destek sağlamayı hedefleyen İklim Platformuna dahil olmanın yanı sıra Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve TBCSD tarafından sürdürülebilirlik konusunda çalışmak üzere oluşturulan birçok komisyona katılarak yerel çalışmalarda ki katkımızı da güçlendirdik. ○

2010 YEŞİL EKONOMİ RAPORUNDAN SATIR BAŞLARI

**3000 Şirket:
2,2 Trilyon
Dolarlık
Çevresel
Maliyet**

Derleyen: Kıvanç DÜNDAR

Yeşil Ekonomi

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Yeşil Ekonomiyi karakterize eden en temel özellik olarak, doğal sermayeyi zenginleştiren, ekolojik sorunları ve çevre risklerini azaltan sektörlerle yatırımlar yapılmasını kabul ediyor. Söz konusu bu sektörler arasında yenilenebilir enerji, düşük-karbon salımını sağlayan ulaşım sistemleri, enerji tasarrufu sağlayan binalar, temiz enerji, atık yönetimi, temiz su kaynaklarının artırılması, sürdürülebilir tarım, ormanların yönetimi ve sürdürülebilir balıkçılık yer alıyor. Ekonominin bu tarzda dönüşümü yeşil sektörlerin milli hasıla içindeki payının ve yeşil istihdamın artmasına, enerji ve doğal kaynak-yoğun üretimin azalmasına, doğaya bırakılan atıkların ve çevre kirliliğinin azalmasına ve son olarak da sera etkisi yaratan gaz salımlarının azalmasına neden olacak. Yeşil dönüşüm ayrıca, yeni istihdam alanlarının açılması, ekosistem içinde üretilen mal ve hizmetlere erişimin artması yoluyla, gelir dağılımı piramidinin en altında yer alan kesimlerin yoksulluğunun azaltılmasına da yardımcı olabilir.

UNEP'ye göre Yeşil Ekonomi bir yandan insanlığın refahını arttırıp, öte yandan da uzun dönemde eşitsizliklerin azaltılabilmesini mümkün kılabilir. UNEP bu amaçlar çerçevesinde 2008'in sonlarında Yeşil Ekonomi İnisiyatifi (YEİ) girişimini başlattı. YEİ'nin amacı yeşil sektörlerde ve yeşil dönüşüme uğrayan sektörlerde yapılan yatırımların ve bu amaca yönelik politikaların makro ekonomik bir çerçeveden analizini yapmak. UNEP, yeşil ekonomiyi büyüme, istihdam ve yoksul dostu bir model olarak görüyor. YEİ'nin kapsamlı Yeşil Ekonomi Raporu 2010 yılının sonlarında açıklanacak ancak elimizde bir ön çalışma var. İşte bu ön çalışmadan bazı satırbaşları ve YEİ'nin mercek altına aldığı sektörlerle ilgili kısa ama önemli değerlendirmeler...

Birleşmiş Milletler Çevre Programının Yeşil Ekonomi İnisiyatifi, 2010 Yeşil Ekonomi Raporu ile ilgili bir ön belge yayınladı. Kriz sonrası nasıl bir gelişme yaşayacağı merakla beklenen Yeşil Ekonomi ile ilgili önemli bilgiler içeren ön raporda, Yeşil Ekonominin finansmanı da mercek altına alınıyor.

1 Tarım

Tarım birçok gelişmekte olan ülkede milli gelir içinde en büyük paya sahip sektördür ve dünya çapında 1,3 milyar kişiyi istihdam ediyor. Sürdürülebilir bir tarım ve gıda sistemi uygulaması, daha güvenli ve bilgi-yoğun istihdamın ziraat, hasat öncesi ve sonrası faaliyet kollarında artmasına neden olacak.

2 İnşaat

Binalar dünyadaki toplam birincil enerjinin yüzde 40'ından fazlasını tüketiyor. Mevcut binalarda yapılacak iyileştirme ve tadilat çalışmaları gelişmekte olan ülkelerde büyük bir piyasa ve istihdam yaratma potansiyeline sahip. Yeni yeşil binaların inşası gelişmekte olan ülkelerde bir yandan konut ve ofis binasına olan talebi karşılarken, öte yandan da düşük bir ek yatırım maliyetiyle enerji tüketimi azaltılabilir.

3 Kentler

Bugün dünya nüfusunun yarısından fazlası kentlerde yaşıyor. Planlaması iyi yapılmış kentler, ulaşımın yeniden düzenlenmesi, altyapı, enerji hizmetlerinin daha etkin bir biçimde sunulması gibi uygulamalarla ekonomik ve sosyal fayda yaratmanın yanı sıra kaynakların etkin kullanımını da sağlayacak.

4 Yenilenebilir Enerji

Yenilenebilir enerji şu anda dünyanın birincil enerji ihtiyacının yüzde 15'ini karşılıyor ancak Yeşil Enerji Raporundaki bir senaryoya göre bu oranın 2050 yılına kadar iki katına çıkması gerekiyor. Yenilenebilir enerji yatırımları BM'nin Milenyum Kalkınma Hedefinin tutturulması açısından da büyük bir rol oynayacaktır. Aynı zamanda kamu sağlığı, enerji güvenliği ve ekonomik faaliyetlere de katkısı olacaktır.

YEŞİL EKONOMİNİN FİNANSMANI

Yatırımın getirisi ile yatırımın sosyal sorumluluğu arasında bir dengeyi tutturulması Yeşil Ekonomi açısından kilit bir öneme haiz. Sistem, sürdürülebilir bir finansman ve sorumlu yatırım yaklaşımı üzerine oturtulduğunda ve var olan finansman ve sermaye piyasalarına entegre edildiğinde, ekonomik hayatın birçok sektörü bu dönüşümü takip edecek. Gelir piramidinin en dibinde yer alan yaklaşık 2 milyar insanın finansal sisteme dahil edilmesinin, Yeşil Ekonomik dönüşümün tam olarak gerçekleşmesini sağlayacağı düşünülüyor.

Hindistan ve Sürdürülebilir Enerji Sektörü

Hindistan sürdürülebilir enerji alanındaki ilerlemenin gelişmekte olan bir ülke bağlamında ne kadar önemli olduğuna dair güzel bir örnek teşkil ediyor. Gelişmekte olan ülkeler arasında sürdürülebilir enerji uygulamaları açısından Çin'in ardından ikinci sırada gelen Hindistan 2008 sonu itibari ile rüzgâr ve yenilenebilir enerji alanında belirli bir kurulu güce sahipti. 2008 yılında Hindistan'da bu alanlarda yapılan yatırımlar yüzde 12 oranında artarak 3,7 milyar dolara ulaştı ki varlık finansmanı 3,2 milyar dolar ile bu alanda en büyük paya sahipti. Enerji sektöründe girişim sermayesi faaliyetlerinde ise yüzde 270'lik bir artış ile 493 milyon dolarlık bir büyüklüğe ulaşıldığı görüldü.

3000 Şirket: 2,2 Trilyon Dolarlık Çevresel Maliyet

Dişşallıkların (externalities) maliyetleri, geleneksel ekonomik sistem içerisinde henüz tam olarak hesaplanmış ve fiyatlandırılmış durumda değil. Ancak UNEP tarafından incelenen, halka açık 3000 şirketin yıllık çevresel maliyetinin

ortalama 2,2 trilyon dolar olduğu hesaplanıyor. 20 trilyonluk bir varlığı temsil eden 700'den fazla kurumsal yatırımcı BM'nin Sorumlu Yatırım İlkelerini benimsediğini ilan etmiş durumda. Bu, geri kalan yatırımcılara da güçlü bir mesaj gönderiyor ve şirketlerin düşük karbon ve kaynakların etkin kullanımı yönünde faaliyet gösterdiğine işaret ediyor.

Bankacılık ve Yeşil Ekonomi

Bankacılık sektörü, yatırımların ve ekonominin bütününün finansmanı açısından çok önemli bir aracı rolü oynamaya devam ediyor. Bankacılık sektörünü sürdürülebilir finansman içinde bir yerlere yerleştirebilmek Yeşil Ekonomik dönüşümü sağlayabilmek açısından elzem görünüyor. 2008 yılı itibari ile bankalardaki mevduat 61 trilyon dolara ulaştı. Haziran 2009 itibariyle, dünyadaki proje finansmanının yüzde 85'ini sağlayan 80'den fazla banka, 10 milyon dolardan büyük yatırım projelerinde çevre ve sosyal konuların dikkate alınacağına dair 10 ilkeye imza atmış durumda.

Yeşil Ekonomi

5 Balıkçılık

Dünyada balıkçılık faaliyetleri ile uğraşan şirketlerin toplam kârı yaklaşık 8 milyar dolar ve bu sektörde çalışanların elde ettikleri yıllık gelir 35 milyar dolar seviyesinde. Balıkçılık sektörü doğrudan ve dolaylı olarak 170 milyon kişinin istihdamını sağlıyor. Ancak sektörün göstermiş olduğu performans oldukça kötü. Balıkçılık sektörünün, balık stokunun artırılması için etkin bir yönetim uygulaması yoluyla yeşil dönüşüme uğraması tutulan balık miktarının yılda 80 milyon tondan 112 milyon tona yükselmesini sağlayabilir. Bu tür yöntemler sayesinde deniz avcılığından elde edilen ürünlerin değerinin yılda 85 milyar dolardan 119 milyar dolara yükselmesi bekleniyor.

6 Ormancılık

Aşırı kesim, tarım ve hayvancılık gibi farklı toprak kullanımları nedeniyle ormanlar hızla ortadan kayboluyor ve niteliklerini yitiriyorlar. Ulusal ve uluslararası düzeyde alınacak tedbirler ve geliştirilecek orman karbon projeleri sayesinde ormancılık alanında yeni tür istihdam alanları açılabilir ve bu sektörde gelir artışı sağlanabilir. Orman alanlarında yaşayanlar ve orman köylüleri, ormanların koruyucusu, orman karbon/ekosistem hizmetlerinin sağlayıcısı konumuna gelebilirler.

7 İmalat

İmalat sektörü dünyadaki enerjinin üçte birini tüketiyor, sera gazlarının dörtte birini üretiyor ve dünyadaki doğal kaynakların en büyük tüketici sektörlerinden biri. İmalat sektörünün birçok kolunda doğal kaynakların daha verimli bir şekilde kullanımı için yapılacak yatırımlardan elde edilecek önemli kazanımların olacağına kesin gözüyle bakılıyor.

8 Ulaşım

Ulaştırma harcamaları çoğu zaman bir ülkenin milli gelirinin yüzde 10'una ulaşabiliyor hatta geçebiliyor. Eğer ulaşım sistemi ve politikası aynı şekilde devam ederse, harcamaların önümüzdeki yıllarda daha da artması da bekleniyor. Yeşil ulaşım yapılacak yatırım sayesinde kentlerdeki trafik sıkışıklığı ve hava kirliliği azalacak, özellikle toplu taşımacılık altyapısının geliştirilmesi ve uygulama alanının genişletilmesi sayesinde yeşil istihdam artacak. Toplu taşımacılığın ucuzlamasının, piyasalara erişimin kolaylaşması sayesinde yoksulluğun azalmasına da etkisi olacağı tahmin ediliyor.

9 Atıklar

Atıkların ekonomik, sosyal ve sağlık açılarından çok büyük bir maliyeti olduğu biliniyor. Gelişmekte olan ülkelerdeki katı atık hizmetleri, milli gelirin yüzde 2'sine, belediye bütçelerinin yüzde 50'sine denk gelen bir miktarı tüketiyor. Atıkların bir kaynağa dönüştürülmesi, atık miktarının azaltılmasının, atıkların yeniden kullanımının teşvik edilmesi ve ekonomik kalkınmanın atık üretim sürecinden ayrıştırılması sayesinde büyük kazanımlar elde edilebilir.

10 Su

Su kıtlığı, dünyanın bütün ulusları açısından uzun vadede küresel bir sorun haline geliyor. Su kaynaklarının şu andaki kullanımı, suyun fiyatlandırılması ve yatırım uygulamaları, ekonomik ve sosyal ilerlemenin önünde önemli bir engel. Suya olan talep giderek artıyor ancak birçok su kaynağı güvenilirliklerini yitirmiş durumda. Arz ve talep şartlarındaki hızlı değişime ayak uydurmayı kolaylaştıracak politikalara acil olarak ihtiyaç var.

GRI 2010 AMSTERDAM

Sürdürülebilirliğin ve Raporlamanın Geleceği

Sürdürülebilirlik Raporlaması deyince ilk akla gelen ve küresel ölçekte en önemli kurumu sayılan Global Reporting Initiative (GRI), 26-28 Mayıs tarihlerinde Amsterdam'da büyük bir konferans düzenledi. Raporlamanın ve yeşil ekonominin geleceğinin tartışıldığı ve hatta belirlendiği Konferansa 77 ülkeden 1200 kişi katıldı. Katılan sayısı 10 kişiden az olduğu için Türkiye'nin resmi bir heyet oluşturamadığı Konferansı Türkiye'den izleyen tek yayın organı ise **EKOIQ** oldu.

Yazı: Erdal TALU

Sürdürülebilirliğin, raporlamanın ve dolayısıyla dünyanın yeşil geleceğinin tartışılacağı ve belki bir yol haritasının belirleneceği “Sürdürülebilirlik ve Şeffaflık Üzerine Amsterdam Küresel Konferansı,” 26 Mayıs’ta gerçekleşen açılış oturumuyla başladı. “Rethink-Rebuild-Report” sloganıyla duyurulan Konferansın açılış oturumunda verilen bilgiye göre konferansa 77 ülkeden 1200 kişi katılmıştı. Katılımcı sayısı açısından bu, zaten var olan maksimum kapasitenin tamamının dolduğu anlamına geliyordu. Nitekim Konferanstan yaklaşık bir hafta öncesinden internet üzerinden kayıtlar, kapasite dolduğu için durdurulmuştu.

“Navigating Towards A Sustainable Global Economy” (Sürdürülebilir Bir Küresel Ekonomiye Doğru Yol Almak) olarak adlandırılan Genel Açılış Oturumu, önemini fazlasıyla hak eden konuşmacılara sahne oldu. Global Footprint Network (GFN- Küresel Ayakizi Ağı) Başkanı Mathis Wackernagel, TE-EB ve Birleşmiş Milletler Yeşil Ekonomi İnisiyatifi Proje Lideri Pavan Sukhdev, GRI CEO’su Ernst Ligteringen, Prens Charles (tele konferans aracılığıyla), Siemens Yönetim Kurulu Üyesi ve Sürdürülebilirlik Yöneticisi Barbara Kux ve AkzoNobel CEO’su Hans Wijers isimleri, bu konuda yeterli bir fikir verebilir herhalde.

Bu önemli oturumun en önemli vurgusu, ekolojiye yaklaşımda strateji ve politika oluştururken Yeşil Ekonominin temel alınmasının gerekliliğiydi. Toplantıya BM adına katılan Pavan Sukhdev’in konuşmasında yer alan, “ekonomik gelişme ister kabul, ister reddedelim, değer kazandırma (value addition) temelinde işliyor. Ekolojiyi korumayı amaçlarken aynı zamanda değer yaratma da birlikte ele almalıdır” sözlerinin genel mantığı ifade ettiği söylenebilir.

Toplantıya Siemens adına katılan Barbara Kux ise, dünyada sürdürülebilir bir ekonomiye ulaşabilmek için, enerji verimliliğini artıracak ve emisyonu azaltacak yeni teknolojilerin, belirleyici önemi olduğuna vurgu yaptı. Kux’un konuşmasında vurguladığı çarpıcı bir gerçek de, şu anda kullanılan teknolojilerle enerji tüketimini yüzde 20, emisyonu ise yüzde 25 azaltmanın mümkün olduğu. Günümüzde insanlığın ekolojik ayak izi ortalamasının 2 olduğu dikkate alındığında, sadece mevcut teknolojilerle dahi ekolojik borçlanmayı sıfırlamanın mümkün olduğu görülebilir. Yeni Çin’den geldiğini söyleyen Kux, bu ülkenin sürdürülebilir bir ekonomiye ve enerji kaynaklarına sahip olmak için çok ciddi bir çalışma içinde olduğunu söyledi ve dünya çapında “Yeşil Yarış”ın (Green Race) başladığını belirtti.

Raporlama Zorunlu Olsun mu?

Konferansta oturumlarda sık sık gündeme gelen “Sürdürülebilirlik raporlaması zorunlu hale gelsin mi?” sorusu, katılımcılar tarafından yoğun bir biçimde tartışıldı. Açılış oturumunda GRI tarafından da gündeme getirilen bu önerinin, genel olarak kabul gördüğü söylenemez. Raporlamanın zorunlu olmasına eleştirel yaklaşanların dayandığı en temel argüman, zorunlu duruma gelmesiyle birlikte raporlamanın içeriğinde ciddi bir kalite düşmesinin yaşanması ihtimali. Tabii ki bu itiraz daha çok mali ve insan kaynakları açısından belli sınırları ve zorlukları olan gelişmekte olan ülke ve kuruluş temsilcilerinden geliyor. Ancak öneriye sıcak bakanlar da yok değil. Örneğin WWF temsilcisi Oliver Greenfield zorunlu raporlamadan yana görüş açıklayanlardan biri. Greenfield, “Gönüllü raporlama çalışmıyor” diyor ve daha çok “cezalandırma” bir yaklaşımı savunduğunu vurguluyor.

Dünya Gündemi

Oturumlarda, “kısa vadeli çıkarlarla hareket eden finans kuruluşlarının sorumsuz yaklaşımları,” global ekonomik krizin nedeni olarak gösterildi.

Krizden Sonra Yeni Bir Dünya

AkzoNobel CEO'sunun konuşmasında global kriz sonrası gelişmelere değinilirken dikkatleri çeken, artık krizden önceki alışılmış iş yapma (“business as usual”) biçimlerine tekrar geri dönüşün hiçbir biçimde mümkün olmayacağına dair vurgu oldu. Dünya ekonomisinin kaçınılmaz bir biçimde değiştiği ve bununla birlikte ekonomik güç merkezlerinin de değiştiği (Çin ve Hindistan gerçeğine atıfta bulunarak) zaten çok sık olarak dile getiriliyor. Aslında patlak veren global krizi, “kısa vadeli çıkarlarla hareket eden finans kuruluşunun sorumsuz yaklaşımlarının, globalleşen dünya koşullarında yol açtığı büyük yıkım” olarak tarif etme eğilimi de yaygın. Buna bağlı olarak gezegenimizin, ülkelerin ve kuruluşların daha uzun vadeli çıkarlarını ve sürdürülebilirliğini dikkate

alan ve sosyal, etik sorumlulukları da kapsayan “Raporlamanın” ve stratejik düşünmenin, her düzeyde öneminin arttığı vurgulanıyor. AkzoNobel CEO'suna göre sürdürülebilirlik, kriz sonrası yeni ekonomik gelişmenin temel unsurlarından biri olacak.

GRI'nin CEO'su sıfatıyla Konferansın ve açılış oturumunun evsahipliğini üstlenen Ernst Ligteringen ise konuşmasında GRI'nin yeni hedeflerini açıkladı ve konferans boyunca katılımcılar bunlar üzerine düşünce ve katkıları yapmaya çağırıldı. Bu, bir tür eğilim yoklaması olarak kabul edilebilir herhalde. Gündeme getirilen üç öneri bulunuyordu: (1) 2015 yılına kadar bütün büyük ve orta ölçekli işletmelerin çevresel, sosyal ve yönetimsel (governance) konularda rapor vermesinin mecburi hale gelmesi veya raporlamıyorsa bunun nedenini açıklamaları, (2)

Tek Bir Standart Rapor: Mali, Kurumsal ve Çevresel?

Şirketlerin her yıl verdikleri mali raporlarla, sürdürülebilirlik raporlarını, entegre tek bir rapor olarak yayınlamaları önerisi, Konferans kapsamında somut ve önemli önerilerden biri olarak kabul edilebilir. GRI ve önemli bir çoğunluk tek bir raporu savunuyor ve “nasıl şirketlerin mali durumlarını, uluslararası kriterlere göre değerlendiren bir raporlama standardı oluştursa, sürdürülebilirlik konusunda da böyle bir standard artık oluşmalı” argümanını öne sürüyor. Konferansta, günümüz dünyasında bir şirketin, sürdürülebilirlik performansının dışında, ondan bağımsız ve farklı bir mali performansın söz konusu olamayacağı ısrarla vurgulandı. Bakalım bu öneri, nasıl hayata geçecek veya ne kadar kabul görecektir.

2020'ye kadar kurumların mali ve ESG (Environmental, Social and Governance) raporlarının, test edilmiş ve genel kabul gören, standardlaştırılmış, entegre tek bir rapor olarak geliştirilmesi, (3) GRI, tek bir uluslararası entegre raporlama standardına hazırlık olmak üzere, ESG raporlaması konusundaki en iyi deneyimleri güncellemek ve kurumların, enformasyon kullanıcılarının, entegre raporlamada deneyim kazanmalarına yardımcı olmak amacıyla G4 Guidelines (4. Jenerasyon Raporlama yol gösterici ilkelerini) geliştirmeli mi? Anlaşılan GRI, önümüzdeki yıllarda faaliyetlerini bu hedeflere yoğunlaştıracak.

Küçük Öncülerden Öğrenmek veya KOBİ'ler

Konferansın ikinci günü paralel süren oturumlardan, öğleden önce iki ve öğ-

leden sonra iki olmak üzere toplam dört oturumu izleme fırsatım oldu. Sabah izlediğim ilk oturumun başlığı “Reporting for SME’s (Small & Medium Enterprises): Learn from small pioneers” idi.

Moderatörlüğünü GRI adına Leontien Plugge’in yaptığı oturumun konuşmacıları ise, GRI İspanya Danışmanı Anna Fuster, İspanya’dan ACEFAT Yöneticisi Susana Pascual Garcia, CSR Şili’den Dante Pesce ve yine Şili menşeli Envases Orlandini şirketinden Fernando Ramirez’di.

Konuşmalarda sıkça dile getirilen gerçek, KOBİ’lerin dünya ekonomisinin yaklaşık yüzde 80’ini oluşturduğu ve yeşil ekonomi açısından artan önemleri. Bu firmaların, sınırlı imkânlarla sahip olmaları nedeniyle raporlama sürecine girmelerinin zorluklar taşıdığı, öte yandan küçük firmaların daha kolay değişebilme avantajına sahip oldukları dile getiriliyor. Konuşmacılar, ilk raporlama yapan firmaların daha çok “yeşil ürün” üretenler ve gelişmiş ülkelere ihracat yapan kuruluşlar olduklarını ve bu firmaların daha çok GRI “Template C” formatını kullanarak raporlama sürecine başladıklarını vurguladılar.

GRI raporlamasında firma sayısı açısından dünya lideri olan İspanya üzerine konuşan Anna Fuster, KOBİ’lerde raporlama süreçlerinin kim tarafından, nasıl başlatıldığına dair çok ilginç bir örnek aktardı. Kata-

Konferansın Türkiye Kanadı: Farkındalık Şart!

Türkiye için kötü bir notla başlayalım: Resmi ülke delegasyonu için gereken 10 kişilik katılımı sağlayamadığı için Türkiye, konferansta resmi olarak temsil edilemedi. CSR Consulting Turkey firmasının bu konudaki çabaları ne yazık ki sonuç vermedi.

Konferans kitapçığında da GRI’nin paydaşları olarak zaten Türkiye’den sadece iki firmanın adı geçiyor. Biri CSR Consulting Turkey, diğeri ise Kıymet-i Harbiye Yönetim Danışmanlık.

Bu nedenle Türkiye’den gelen katılımcıların bir araya gelmesiyse daha çok bir tanışma toplantısı niteliğinde geçti. Toplantıya CSR Consulting Turkey’den Bahar Keskin ve Özlem Çevik Koper, İMKB’den Oya Karagümüş ve UZD Danışmanlık’tan Pervin Katmer Gürkan ve Ebru Erkal ile EKOIQ adına Erdal Talu katıldı.

Toplantıda bu alanda Türkiye’de yaşanan sorun ve sıkıntılar ele

alınırken, raporlama yapan kurumlar, çok büyük emeklerle hazırladıkları raporlar hakkında herhangi bir geri bildirim alamadıklarını vurguladılar. Aslında raporlama sürecinde (gerek hazırlık, gerekse sürekli geliştirme safhalarında) kurumlarla sosyal paydaşlar arasında iletişim ve diyalog konusu (Stakeholder Communication/Engagement) çok önem verilen bir unsur ve konferans boyunca değişik platformlarda bu konudaki yetersizlikler çok kez dile getirildi.

Raporlama yapmanın bir değer kazandırması, örneğin Avrupa’da olduğu gibi tüketicilerin bu tür firmaların ürünlerini tercih etme eğilimlerinin ortaya çıkması içinse, toplumsal farkındalık yaratacak çabalara ihtiyaç olduğu vurgulandı. EKOIQ olarak da, yapmaya çalıştığımız işlerden birinin de bu olduğu ama bu tür çabaların da desteğe ihtiyacı olduğu dile getirildi.

Soldan sağa: Oya Karagümüş, Erdal Talu, Özlem Çevik, Mervyn King ve Bahar Keskin.

Dünya Gündemi

2020 vizyonunun ele alındığı oturumda Kevin McKinley, Roel Nieuwenkamp ve Aumisani Nyoni'nin (soldan sağa) konuşmaları ilgiyle izlendi.

mik alanları kapsayan sürdürülebilirlik raporlaması yapan ACEFAT, KOBİ'lerin sürdürülebilir ekonomik gelişme alanına çekilmesi ve bu konuda belediyelerin bir kaldıraç olarak kullanılması açısından oldukça ilginç bir deneyim sayılabilir.

Çin: Yeşil Yarış Başladı mı?

Çin'in Yeşil Ekonomi alanındaki atağı ile bağlantılı olarak söylenen "Yeşil yarış başladı," Konferanstaki birçok konuşmacı ve katılımcının sık sık kullandıkları bir cümle oldu. Çin'le ilgili söylenenler, birçok kişi için gerçekten büyük sürprizdi. Konferansın katılımcıları arasında Çin'den gelen hatırı sayılır bir delegasyon da vardı ve bu arada Konferansta yer alan oturumlardan birinin adı, "Learn about Sustainability in China" (Çin'in Sürdürülebilirlik Çalışmasından Öğrenilecekler) idi. Konferans kapanış oturumunda da bir Çinli temsilci, Konferans delegasyonuna hitap etti. Aslında Konferansa katılanlara ve kimlerin aktif olduğuna bakınca, Türkiye'nin gelişmekte olan ülkeler kategorisinde çok geride kaldığı kolayca görülebiliyor. Konferansa, Latin Amerika ülkelerinden (özellikle Brezilya ve Şili) ve Çin ile Hindistan'dan çok geniş bir katılım söz konusuysen, Türkiye'nin varlığının dahi hissedildiğini söylemek zor. Yeşil Yarışta ne zaman yerimizi alacağız bakalım!

lon hükümetinin bir girişimi olarak başlayan Proje, ilkönce 40 küçük firma ile yola çıkmış. Hizmet, inşaat gibi birçok değişik sektörden firmayı kapsayan Proje, AB fonları tarafından desteklenmiş. İşe CSR politikası oluşturmak üzere başlamışlar ve 2009'da sürdürülebilirlik raporu yayınlamaya geçmişler. Adım atmak için firma üst yönetimlerinin desteğinin şart olduğunu vurgulayan Fuster, raporlamasının getirdiği fırsatlara dikkat çekti.

Oturumda Barselona Belediyesine bağlı işletmeleri (gaz, su, telefon hizmetleri gibi) bünyesinde toplayan ve Türkiye'de Belediye İktisadi Teşekküllerine (BİT) denk gelen ACEFAT adına konuşan Susana Pascual Garcia, kalite ve çevre konusunda dünya standartlarına uygun bir entegre yönetim sistemi oluşturmak için yola çıktıklarını ifade etti. Çevresel, sosyal ve ekono-

STK'ların Baskısı Sonuç Veriyor

Toplantıya Şili'den katılan Dante Pesce, ise kendi ülkelerindeki deneyimlerini aktardı. Burada da ilk girişim, ihracata yönelik şarap üretimi yapan KOBİ'lerden gelmiş. Başlıca itici güçse, müşterilerin, emek piyasası ve çevresel konularda, karbon ayakizi gibi sorunlarda artan duyarlılıkları olmuş. Özellikle enerji ve maden sektöründe yabancı sermaye yatırımlarının artması, çokuluslu şirketlerin yerel düzeyde, özellikle tedarik alanındaki yoğunlaşan operasyonları süreci hızlandırmış. STK'lardan gelen baskıların da belli bir rolü olduğunu vurgulayan Pesce'ye göre KOBİ'leri sürdürülebilirlik yoluna sokma konusunda etkili olan başlıca faktörler, özellikle büyük firmaların bu yola giren KOBİ'leri teşvik etmesi ve tedarikçi tercihlerini onlardan yana kullanmaları.

Şili Santiago'da orta ölçekli bir firmanın sahibi olan Fernando Ramirez'in konuşmasında ilginç olan, yürüttükleri CSR faaliyetleriyle insanın rolünü nasıl fark ettikleri ve bunun, yaşadıkları son deprem felaketinde

“ayağa kalkmak” için sağladığı belirleyici katkı idi. İşletmelerde önce ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemini uygulamaya sokarak işe başlıyorlar. İhracata yönelince kamu teşviki ve desteğiyle CSR faaliyetlerine geçiyorlar. Önce, insan kaynakları yönetimini geliştirmeyi amaçlıyorlar. Ardından pazarlama stratejisini geliştirme hedefine yöneliyorlar. Daha sonra çevre politikalarını geliştirme konusuna yoğunlaşıyorlar. Bu kapsamda işletmeyi, Santiago içinden, atık geri dönüşüm ve emisyon kontrolü olan, sanayi bölgesinde yeni bir yere taşıyorlar. Son depremden çok etkileniyorlar ve yeni işletmeleri ciddi hasar görüyor. Ancak çalışanların, “ayağa kalk” (Stand-Up) sloganıyla kendiliğinden başlattıkları girişimle işletmeyi kısa sürede yeniden yapılandırıyorlar (Rebuild).

Raporları Yazanlar & Okuyanlar

Günün takip ettiğimiz ikinci oturumu ise “Learn about Reporting in Emerging Economies” (Büyüyen Ekonomilerde Raporlama Sürecinden Öğrenilecekler) başlığını taşıyordu.

Moderatörlüğünü GRI Paydaşlar

Raporlamanın şirketleri sürdürülebilir kılıp kılamayacağını tartışıldığı oturumun moderatörlüğünü, Business for Social Responsibility (BSR) kuruluşunun başkanı ve CEO'su Aron Cramer yaptı.

Okuyucular: Raporlar İşe Yarıyor Ama Gidilecek Çok Yol Var

• **Bu sene** raporların değerlendirilmesine 5,227 okuyucu katılmış. 2008'de bu rakam 2,279 imiş, yani okuyucu sayısındaki artış, bir öncekine göre iki katından fazla olmuş. Okuyucuların çok büyük bir bölümünün, Brezilya, Hindistan ve ABD'den katıldığı açıklandı. 2008'de katılımcıların ezici çoğunluğu Avrupalı okuyucular iken bu yıl ortaya çıkan coğrafi kayma ve katılımcı sayısındaki artış çarpıcı.

• **Hem raportörler**, hem de okuyucular, raporlamanın ana amacının, “kurumun sürdürülebilirlik performansı konusunda hesap vermek” olduğu düşüncesinde birleşiyorlar (raportör ve okuyucuların yüzde 70'ten fazlası). “İç süreçlerin iyileştirilmesi” ikincil seçim olarak öne çıkıyor (okuyucuların yüzde 75'i, raportörlerin yüzde 65'i). Raportör ve okuyucuların, raporlamanın amacının, paydaşlarla ilişki (stakeholder engagement) olması gerektiği konusunda farklı yaklaşımlara sahip oldukları görülüyor. Okuyucuların sadece yüzde 41'i paydaş ilişkisini, raporlamanın amacı olarak görüyor. Yüzde 70 performans diyenlere oranla çok daha düşük bir rakam. Öte yandan raportörlerin yüzde 59 gibi yüksek bir oranı, paydaş ilişkisini raporlamanın amacı görüyor. Bu konuda, iki tarafın farklı beklentilere sahip oldukları ve raporlamanın, paydaşlarla ilişkinin etkili bir yoludur şeklindeki genel kabul gören görüşün pek doğru olmadığı anlaşılıyor.

• **Okuyucuların** yüzde 90 gibi ezici çoğunluğu, sürdürülebilirlik raporlamasını basit bir “greenwash” fırsatı olarak mı görüyorsunuz sorusuna “hayır” yanıtı vermişler. Sağlıklı raporlamanın, güvenilir bir enformasyon kanalı olarak görüldüğü anlaşılıyor. Okuyucular açısından raporlamaya duyulan güveni en çok artıran üç faktör

olarak, ilerlemeyi ispatlayan sağlam veriler (yüzde 65), fiili eylemlerden oluşan uzun bir geçmiş deneyim (yüzde 61) ve sürdürülebilirlik ile temel stratejiler arasında net bağlantı olması sayılıyor. Okuyucular yüzde 36'lık oranla, üçüncü bir tarafın güvencesini (hard assurance) en yüksek güvenilirlik göstergesi olarak görüyorlar. Kurumlar raporlama ödülleri kazanmak için ciddi kaynaklar sarf ediyorlar. Uzman paneller karşısında kendilerini meydan okumalara açıyorlar ve raporlarında paydaşların yorumlarına yer veriyorlar (soft assurance). Raportörlerin yüzde 32'si kazanılan ödülleri, yaptıkları sürdürülebilirlik raporunun başarısını ölçmenin üç temel göstergesinden biri olarak görüyor. Ancak bu tür “yumuşak güvencelerin” okuyucular tarafından yeterli bir kanıt olarak kabul edilmediği görülüyor. Okuyucuların sadece yüzde 18'i, dış paydaşların sesinin raporda yer almasını en üst güvenilirlik göstergesi olarak seçerken, yüzde 15'i ödülleri ve sadece yüzde 10'u uzman panelleri güvenilirlik göstergesi olarak seçiyor.

• **Raporlama süreci** hem raportörler, hem de okuyucular açısından bir öğrenme süreci oluyor. Bu süreç, aynı zamanda rapor yazanı da değiştiriyor. İlginç olanı, okuyucular da sürdürülebilirlik konularında derinlemesine bilgi sahibi olmalarına karşın davranışlarını diğeri kadar kolay değiştirmiyor. Okuyucuların sadece yüzde 56'sı satınalma yaparken elde ettikleri enformasyonu kullandıklarını söylüyor. Yüzde 41'i raporlamanın, tüketim davranışlarını etkilediğini söylüyor ve yaklaşık yüzde 45'i sürdürülebilirlik raporlarında okudukları konusunda düşünce ve görüşlerini başkalarıyla paylaşıyor. Bu konuda gidilecek epey bir yol olduğu anlaşılıyor.

Dünya Gündemi

Meclisinden Karin Ireton'un yaptığı oturumda Brezilya, Hindistan ve Ürdün'den katılan temsilciler, konuşmalarında en çok, öncü firmaların sayısal azlıklarını ve paydaşlardan fazla talep gelmemesini vurguladılar. Toplumsal duyarlılığın, gelişmekte olan ülkelerin (tabii Türkiye'nin de) ortak ve çetinceviz sorunlarından biri olduğunu bir kere daha gösteren bu konuşmalarda bir başka vurgu da, sürdürülebilirliğin, sadece Kurumsal Sosyal Sorumluluk (CSR) olarak anlaşılmasının yanlışlığı üzerineydi.

Oturumun bir başka ilgi çekici yönü de, sürdürülebilirlik raporlamasının hükümet düzenlemesiyle zorunlu hale getirilmesine katılımcıların pek de sıcak bakmamalarıydı.

Günün üçüncü oturumunun konusu, "From Mitigation to Innovation: Can Reporting Help Companies Become Sustainable" olarak belirlenmişti. Moderatörlüğünü Aron Cramer'in yaptığı oturumda, Hindistan'dan Güney Afrika'ya, Brezilya'dan İngiltere'ye kadar çok farklı ülkelerden 10 katılımcı, "Raporlamanın şirketleri sürdürülebilir kılıp kılmayacağını" tartıştı.

Aralarında Financial Ti-

mes'in editörü Pauline Skypala ve Brezilyalı petrol ve enerji şirketi Petrobras'ın Sağlık, Güvenlik ve Çevre Yöneticisi Fernando Toledo Pierre'in de olduğu katılımcılar, sadece coğrafya değil, meslekleri açısından da büyük bir çeşitlik gösteriyordu.

Bir tarafta sürdürülebilirlik raporu yazarlar, diğer tarafta bunları okuyan ve değerlendiren paydaşlar şeklinde bir formata sahip olan toplantıda, yaşanan global krizin derslerinden biri olarak günümüz dünyasında şeffaflık ve hesap verilebilirliğin (Transparency&Accountability) yükselen önemi vurgulandı.

Oturumda, kurumların yayınladıkları raporlarda ne ölçüde dürüst davrandıkları ve negatif yönlerden ne kadar söz ettikleri; raporların, ne

İki İlginç Sponsor: Petrobras ve Shell

Konferans oturumlarından birine, Brezilya kökenli bir petrol ve doğalgaz şirketi olan Petrobras'ın sponsor olması oldukça dikkatleri çekti. Latin Amerika'nın kendi alanında en büyük firması olan Petrobras'un sponsorluk yaptığı etkinlik Konferansın en önemli etkinliklerinden biri olan "The Readers' Choice Awards"ı. Ayrıca Shell de, Konferansın gümüş sponsorları arasındaydı. GRI gibi bir kuruluşun, Meksika körfezinde bir çevre felaketi yaşanırken, dünya çapındaki en önemli etkinliğine, iki petrol şirketini sponsor yapmaktan gocunmaması ilginç bir nokta olarak notlarımızdaki yerini aldı.

kadar gerçekleri ve riskleri dile getirdiği, ne kadar "greenwash"a hizmet ettiği de ele alındı. Örnek olarak da, 20 senedir sürdürülebilirlik raporu yayınlamasına karşın Meksika körfezinde büyük bir çevre felaketine neden olan BP gösteriliyor. Oturumun bir başka can alıcı konusu da, şirketlerin her yıl verdikleri mali raporlarla, sürdürülebilirlik raporlarını, entegre tek bir rapor olarak yayınlamaları önerisiydi.

Konferansın 2. gününde, katıldığım dördüncü ve son oturumunun konusu, "Readers' Views: Is Sustainability Reporting Progressing?" idi ve çok farklı ülkelerden katılımcılar, raporlama sürecinin işleyip işlemediğini, raporları okuyanların bakış açısından tartıştı.

Raporlama: Hem Bilim, Hem Sanat

Konferansın son gününde, sabah katılma fırsatı bulduğum ilk oturumun konusu, "How to Define Report Content: Learn about Materiality from Practitioners" idi. Konuşmacılar, "Materiality"yi, yayınlanacak raporun içe-

Eviniz için de **detoks** zamanı geldi.

Suyun saf temizliği.

Sağlıklı bir yaşam tarzının gerekliliği: Piri piri, tertemiz evler.
E-cloth, hiç bir kimyasa ile gerek kalmadan sadece su ile mükemmel temizler. Sırt, akıllı mikrofiber yapısında; kir, yağ ve bakterileri tüm sert yüzeylerden söker alır.
E-cloth, yüzey ne olursa olsun kimyasal olmadan temizliğin yeni adı.
Eviniz için detoks.

Daha fazla bilgi ve fırsatlar için
www.e-cloth.com.tr
www.facebook.com/e-cloth

e-cloth
sadece su ile mükemmel temizlik

Dünya Gündemi

Konferans'ın renkli simalarından biri de, Uluslararası Greenpeace'in başkanı Kumi Naidoo'ydü. Daha önce GRI Yürütme Kurulu üyeliği de yapan Naidoo, Konferansın son günü yapılan oturumda bir konuşma yaptı.

riğinin belirlenmesi ve raporlama sürecinin en önemli aşamalarından biri ve doğrudan raporun kalitesini belirleyen bir konu olarak gördüklerini ifade ettiler. "Materiality"nin aslında bir risk değerlendirilmesi (risk assessment) olduğu vurgulanırken, paydaşlarla iletişimin de anahtar bir konu olduğunun üzerinde duruldu.

Bir başka vurgu da raporlamanın bir "bilim ve sanat" (science and art) işi olduğuydu. Yani, bir yanıyla objektif kriterleri, ilkeleri olan, ama aynı zamanda yaratıcılık gerektiren bir konu.

EKOIQ adına izlediğimiz, günün bir başka oturumu ise "Making it all add up: Action in 2010 for Universal Sustainability Disclosure in 2020" idi. 10 konuşmacının, "Yeşil Ekonomiye nasıl

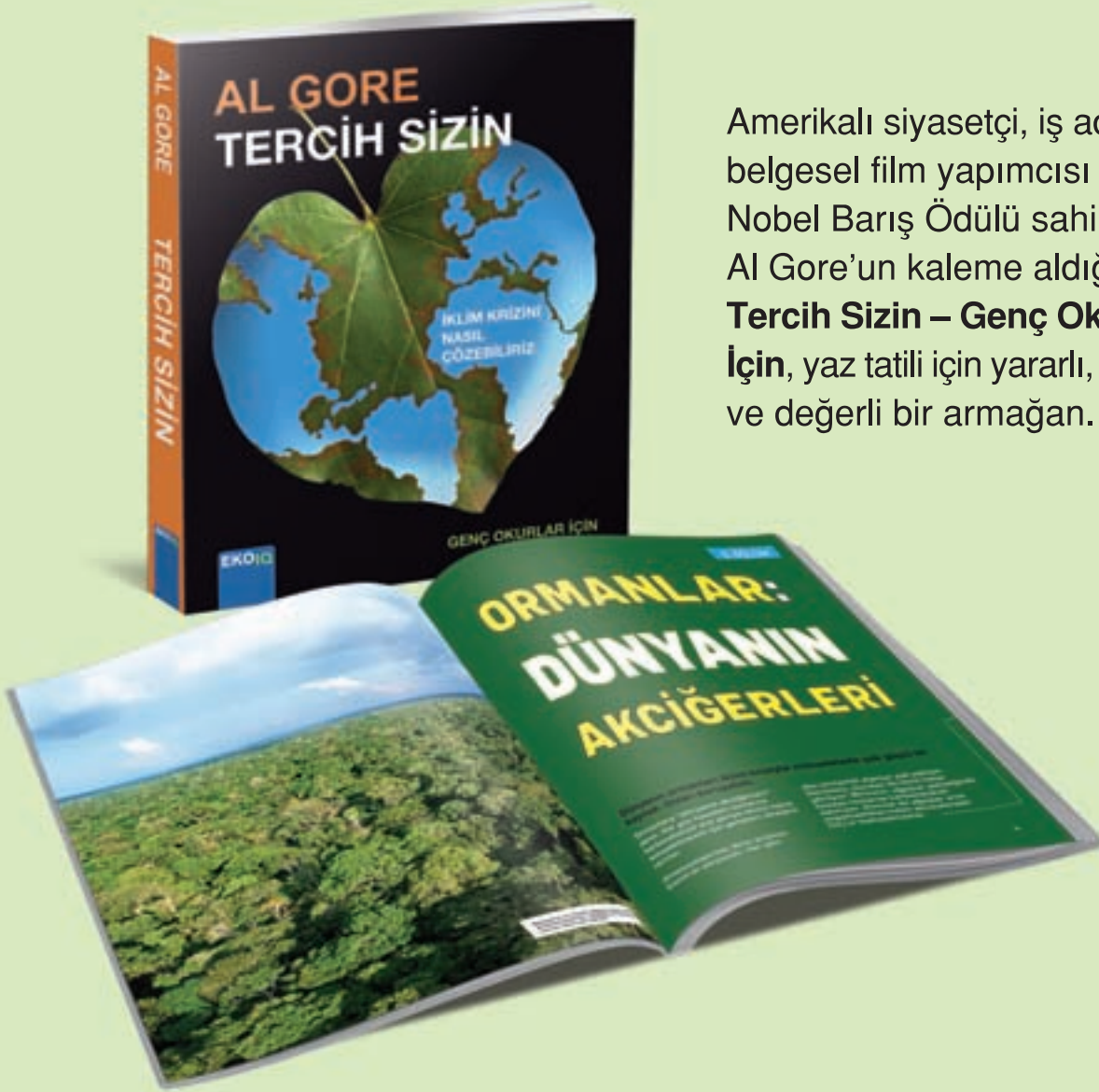
varacağız?" sorusu üzerine düşüncelerini paylaştıkları oturumda genel olarak paylaşılan birinci yaklaşım, global düzeyde ortak bir dile sahip olmamız gerektiğiydi. Bu ortak dil de, standartları belirlenmiş bir raporlama olarak tanımlandı. İkinci ortak görüş ise, hiçbir hükümet, kurum veya STK'nın tek başına bu işi başaramayacağıydı. Yani küresel işbirliği bir zorunluluk olarak tam önümüzde duruyor gibi...

Üçüncü gün öğleden sonra toplanan Kapanış Genel Oturumuyla Konferans çalışmalarını tamamlamış oldu. Kapanış oturumu, "Signposts on the road to sustainability: Where do we go from here?" olarak adlandırılmıştı. "Sürdürülebilirliğe giden yoldaki ta-

belalar: Buradan nereye gideceğiz?" şeklinde Türkçeye çevirebileceğimiz oturumun konuşmacıları da birbirinden "ağırdı": GRI CEO'su Ernst Ligteringen, BM Çevre Programı Genel Direktörü Angela Cropper ve Greenpeace Genel Direktörü Kumi Naidoo'yu saymak bile yeterli olabilir herhalde.

Değişik bakış açılarının ve deneyimlerin ele alındığı oturumda en dikkat çeken konuşmalardan birini GRI'nın Yönetim Kurulu Başkanı Mervyn E. King yaptı. Yaşanan global krizden çıkan üç temel sonucu vurguladı Mervyn: Birincisi, sürdürülebilirlik için iyi bir gelişme olarak nitelendiği, kısa vadeli düşünmekten uzun vadeli ve stratejik düşünmeye geçiş. İkincisi, risk yönetiminin giderek artan önemi çünkü günümüzün küresel dünyasında artık ilişkiler o düzeye geldi ki, çok az sayıda çılgın, hepimizin ortak çıkarlarına büyük zarar verebilir. Ve üçüncüsü de, etişin geri gelişi. Hiçbir zaman bütünüyle yok olmamıştı, ama sanki bir kenara itilmişti. Mervyn E. King'in de vurguladığı gibi, etik şimdi, çok daha güçlü bir biçimde geri geliyor. İyi ki de öyle oluyor, etik yaklaşımları, yaşlı dünyamız o kadar özledi ve o kadar da ihtiyacı var ki! ○

Amerikalı siyasetçi, iş adamı, belgesel film yapımcısı ve Nobel Barış Ödülü sahibi Al Gore'un kaleme aldığı **Tercih Sizin – Genç Okurlar İçin**, yaz tatili için yararlı, kalıcı ve değerli bir armağan.

Genç okurlar, bu kitapta temiz enerji türleri hakkında derinlemesine bilgi sahibi olacak, gezegeni kirleten teknolojileri tanıyacak ve geleceği şekillendirme gücüne sahip olduklarını görecekler.

Zengin görsel malzemesi, cesaret veren dili ve dopdolu içeriğiyle, parlak bir başlangıç yapmak isteyen bütün gençlere...

Dr. Pelin Demirel

“Ekolojik Yenilikçilik Bir Seçenek Değil, Zorunluluk”

Yenilikçilik (inovasyon) ve sürdürülebilirlik arasında nasıl bir bağ var? Bu konuda yavaş yavaş yeni araştırmalar yayınlanmaya başlıyor. Nottingham Üniversitesi İşletme Fakültesi Endüstri Ekonomisinde Öğretim Görevlisi olan Dr. Pelin Demirel’in de ana uzmanlık alanı bu. Yenilikçilik süreçlerinin sektör yapısı, firma büyümesi, kârlılık ve verimlilik dinamikleri üzerinde nasıl bir etkisi var? Ve çevre dostu teknolojilerin firmalar tarafından üretilmesi veya benimsenmesinin firma performansına nasıl bir etkisi var? En son olarak İngiltere Çevre Bakanlığıyla ortak bir proje kapsamında firma verilerinin ekonometrik analizini yapan Demirel’e göre, ekolojik yenilikçilik konusundaki son trend , sıfır atık ve kapalı sistemler...

İlk olarak, ekolojik yenilikçilik (inovasyon) nedir? Bu konuda biraz bilgi verebilir misiniz?

Eko-inovasyon (ya da ekolojik yenilikçilik), son dönemlerde artan çevre hassasiyetiyle birlikte iş çevrelerinde ve akademik ortamlarda sıkça gündeme gelmeye başlayan bir kavram. Eko-inovasyon tanımı altında, üretim ve tüketim sürecinde ortaya çıkan çevresel etkilerin azaltılmasına yönelik teknolojik ve kurumsal yeniliklerin tamamını toplayabiliriz. Tüketim malları daha gözle görünür olduğu için, eko-inovasyon deyince insanlar hemen elektrikle çalışan arabaları ya da solar panelleri düşünüyor. Oysa üstün tasarımlı ve alternatif malzeme kullanan çevre dostu ürünlerin yanı sıra, üretim sürecinde kullanılan ve çevresel etkileri azaltan eko-inovasyonlar da son derece önemli. Tabii ki bu inovasyonlar çok farklı formlarda karşımıza çıkıyor. Mesela kirlilik kontrolü adı altında biyolojik ve kimyasal atık arıtma sistemleri de, atığın ilk etapta oluşumunu önlemeye yönelik teknolojiler de, çevresel yönetim sistemleri de önemli eko-inovasyonlar.

Ekolojik yenilikçilik ne kadar zamandır bir akademik çalışma alanı? Bu konu görece yeni bir alan olmalı. Dünyada bu alanda ne gibi akademik çalışmalar var?

Ekolojik yenilikçilik alanındaki akademik çalışmalar gerçekten çok yeni. Aslında hem çevre ekonomisi hem de yenilikçilik ekonomisi literatürü oldukça gelişmiş olmasına rağmen, son yıllara kadar bu iki alanı birlikte kullanan çalışmalar son derece sınırlıydı. Ekolojik yenilikçilik alanındaki en önemli gelişmeler son on yılda yayınlanan çalışmalara dayanıyor ve bunda çeşitli ülkelerin çevre bakanlıklarınca sistemik olarak toplanan firma bazlı çevre verileri çok önemli rol oynuyor. Son beş yıldır ekolojik yenilikçiliğin birçok ekonomi ve işletme fakültesinde ders müfredatına girdiğini ve OECD gibi araştırmada etkin kurumlarda ön plana çıktığını görüyoruz. Tahminim, küresel ısınmanın artan etkileriyle ve hükümetlerin çevre konusuna artan

ilgisine paralel olarak ekonomi ve işletme alanlarında da akademik ilgi önümüzdeki yıllarda artacaktır.

Ekolojik yenilikçiliğin ne gibi rekabet avantajları yaratması bekleniyor? Sektörlere göre genel bir değerlendirme yapabilir misiniz?

Ekolojik yenilikler üretim ve tüketim sürecindeki atık miktarını azaltarak

firmalara önemli tasarruflar sağlıyor. Atığın aslında değer zincirinin dışına da kalmış ekonomik bir kayıp olduğunu düşünürsek, ekolojik yenilikler bu kaybı azaltarak firma verimini artırmış oluyor. Tabii ki verimlilik, firmalar için en önemli rekabet unsurlarından biri. İkinci olarak, ekolojik ürünler, hizmetler ve teknolojiler için giderek büyüyen bir pazar var ve bu du-

Yeni Ekolojik Yenilikçilik Trendleri: Sıfır Atık ve Kapalı Sistem

Dünyada son yıllarda ekolojik yenilikçilik alanında yaşanan gelişmeler son derece heyecan verici. Tabii ki küresel ısınma tehdidi düşünülürken, mevcut ekolojik yeniliklerle henüz yolun ne kadar başında olduğumuz ve ekolojik yeniliklerin çok fazla hız kazanması gerektiği çok açık. Ancak bu alandaki ilginin ve AR-GE çalışmalarının artması umut verici. Geri dönüşüm gibi dar kapsamlı ekolojik yenilikler pek çok firma için yenilik olmaktan çıkıp günlük çalışma hayatının bir parçası haline gelirken, pek çok şirket ISO 14001 ve EMAS gibi çevresel yönetim sistemlerini bünyelerine almış durumda. Özellikle Almanya gibi çevre

yasalarının daha katı olduğu ülkelerde kirlilik kontrolü teknolojilerinde ilginç gelişmeler var.

Yeni ekolojik yenilikçilik trendleri 'sıfır atık' ve 'kapalı sistem' (closed loop) konseptleri üzerine geliyor. Şirketler üretimde ortaya çıkan atıkları yeniden kullanmanın ya da başka şirketlere satmanın yollarını arıyor. Kullanım sürecinin sonuna gelen ürünlerse mümkün mertebe geri dönüşümlü üretim zincirine döndürülmeye çalışılıyor. Bu aktiviteler atıktan üretilen yakıttan, kendi kendini yok eden ambalajlara ve çalışanları toplu taşıma araçlarını kullanmaya teşvik eden şirket politikalarına kadar varan geniş bir spektruma yayılıyor.

“Ekolojik yenilikler üretim ve tüketim sürecindeki atık miktarını azaltarak firmalara önemli tasarruflar sağlıyor”

İnovasyon

rum ekolojik yenilikçiler için çok önemli fırsatlar sunuyor. Başarılı ekolojik yenilikçiler yeni pazarlara girme ve pazar paylarını artırma konusunda büyük avantajlara sahip. Üçüncü olarak, ekolojik yenilikçilik kurumsal sosyal sorumluluk çerçevesinde firmaların imajı üzerinde çok olumlu etkiler yaratabiliyor ve bunun sonuçlarını artan talep olarak görüyoruz. Son olarak ekolojik yenilikçilikle kalite kontrolü sistemleri arasında çok önemli sinerjiler var. Kalite yönetimine yönelik yatırımlar hatalı

üretimi azaltarak müşteri memnuniyetini artırmakla kalmıyor, aynı zamanda atığı azaltarak şirketin çevresel etkilerini de azaltıyor. Aynı şekilde, çevresel etkileri azaltmak amacıyla daha dayanıklı ve kaliteli üretilmiş ürünler, şirketin kalite profilini yükseltiyor. Sonuç olarak ekolojik yenilikçilik, kalite, dolayısıyla direk olmayan rekabet avantajları da yaratabiliyor.

Ekolojik yenilikçiliğin yaratacağı rekabet avantajları, şirketin bu konuya ne kadar yatırım yapmak istediği-

“Ekolojik ürünler, hizmetler ve teknolojiler için giderek büyüyen bir pazar var ve bu durum ekolojik yenilikçiler için çok önemli fırsatlar sunuyor”

KOBİ'ler İçin Eko-İnovasyonun Tam Zamanı!

Ekolojik yenilikçilik alanında yenilikçi KOBİ'ler için önemli fırsatlar mevcut. Öncelikle çevreyle ilgili konularda duyarlılık gösteren (ya da göstermesi için baskı gören) büyük şirketlerin tedarik zincirlerinde önemli rol oynayan KOBİ'ler bu fırsatı iyi değerlendirmeli ve müşterileriyle ortak çalışarak ekolojik yenilik alanına giriş yapmalıdır. İleri ekolojik teknolojiler ve ekolojik ürünler üzerine çalışan KOBİ'ler ise aktivitelerini destekleyecek dış fon arayışına önem vermeli. Gerek özel kaynaklı gerekse devlet kaynaklı fonlarda ekolojik yenilikçiliğe ayrılan pay artmakta. Mesela 2009 yılında, temiz teknolojilere (cleantech) yapılan risk sermayesi yatırımları biyoteknoloji sektörüyle beraber ilk sıradaydı ve fon alan şirketler hep küçük ve umut vaat eden ekolojik yenilikçilerdi. Pek çok ülkede KOBİ'lerin dinamizmi ve yaratıcı enerjisi ekolojik yenilikler için can damarı olarak görülüyor. Yani, KOBİ'ler ve girişimciler için eko-inovasyonun tam zamanı.

Tabii ki pek çok KOBİ için yenilikçilik harcamalarına ayrılacak bütçe bulmak çok zor. Benim çalışmalarım KOBİ'ler bunu çok açık dile getiriyorlar. AR-GE çalışmaları mevcut çoğu KOBİ için bile ekolojik AR-GE söz konusu olamıyor ne yazık ki. Ayrıca KOBİ'ler için ekolojik teknolojiler ya da ekolojik yönetim konusundaki anahtar bilgilere ve kişilere ulaşmak çoğunlukla problematik bir süreç.

ne, şirkette bugüne kadar yapılmış yenilikçilik yatırım ve çalışmalarına ve tabii ki içinde bulunulan sektörün çevresel etkilerine bağlı olarak değişiyor. Yani, ekolojik yenilikçilik-firma rekabeti denklemi çok değişkenli bir denklem. Mesela, çevresel etkileri fazla olan petro-kimya, enerji, demir çelik, otomotiv gibi sektörlerde ekolojik yenilikçilik her geçen yıl bir seçenek olmaktan çıkıp, var olmanın ve rekabetin zorunlu şartlarından biri haline geliyor. Bu sektörlerde yapılan ekolojik yenilikler kısa zamanda sektör standardı haline geldiği için şirketlerin bu yeniliklerden doğan rekabet avantajlarını uzun vadede kullanmalarını her zaman mümkün olmabiliyor. Ancak kopyalanması zor ve yapısal olarak daha radikal olan ekolojik

yenilikler uzun süreli rekabet avantajları yaratabiliyor.

İlaç, turizm ve hizmet sektörü gibi çevresel etkileri ilk bakışta daha az görünen sektörlerde ise çok daha az ekolojik yenilikçilik aktiviteleri görüyoruz. Bu sektörlerdeki yenilikçi firmalar için ekolojik yenilikle fark yaratmak çok kolay olmuyor çünkü tüketicilerin ekolojik kaygıları öncelikli olarak daha fazla kirlilik yaratan sektörlerde yoğunlaşıyor. Örneğin, tüketiciler 'ekolojik tatil' yapmaya kıyasla, yakıt kullanımı daha ekonomik bir araç sahibi olmayı çevre açısından daha faydalı görebiliyor. Ekolojik yeniliklere olan ilginin azlığı sebebiyle, ekolojik yeniliklerle başarı sağlayan şirketler bu sektörlerde daha uzun soluklu rekabet avantajları yaşayabiliyorlar.

“Eğer şirketin ekolojik yenilikçilik alanında hiçbir geçmiş yatırımı yoksa, ilk etapta kirlilik kontrolü teknolojilerine yatırım yapılabilir. İlerleyen zamanlarda kademeli olarak ekolojik yenilikler üretim ve yönetim sistemlerine entegre edilmeli”

Ekolojik yenilikçilik konusunda çalışmaya karar veren bir firmanın ilk yapması gereken nedir? Nasıl bir yol izlemesi gerekir?

Bu önemli kararı veren firmalar öncelikle hangi tip ekolojik yenilikler üzerinde yoğunlaşacaklarına karar veremeler. Bu tabii ki ciddi bir pazar araştırması demek. Aynı zamanda şirketin mevcut kaynakları değerlendirilip, ekolojik yenilikçiliğe ne kadar fon ayrılabilirliği ve bu fonla en efektif olarak ne yapılabileceği değerlendirilmeli. Küçük yeniliklerle başlamak tabii ki daha az risk içeriyor. Eğer şirketin ekolojik yenilikçilik alanında hiçbir geçmiş yatırımı yoksa, ilk etapta kirlilik kontrolü teknolojilerine yatırım yapılabilir. İlerleyen zamanlarda kademeli olarak ekolojik yenilikler üretim ve yönetim sistemlerine entegre edilmeli ve şirket yapısına uygunsa AR-GE çalışmalarına girilmeli.

İngiltere Çevre Bakanlığı ile bir çalışma yapıyorsunuz. Biraz o çalışma hakkında bilgi verebilir misiniz?

Avrupa Birliğine üye ülkelerin üretim sanayilerine ait çevreyle ilgili veriler toplamaları zorunlu. Ben de İngiltere'de Çevre Bakanlığınca yapılan bir anket sonucu 2006 yılında 1566 firmadan toplanan verilerin analizini yapıyorum. Bu çalışmadan çıkan bazı ilginç sonuçlar şöyle: İngiltere gibi çev-

İnovasyon

“Çevre yasalarının katılımı konusunda Türkiye, OECD ülkeleri arasında son sıralarda, yani çevre yasalarımız daha gelişmiş ülkelere kıyasla gevşek, sonuç olarak ekolojik yeniliklere olan ilgi de düşük”

re yasalarının katı olduğu bir ülkede bile ekolojik yenilik amaçlı AR-GE yatırımı yapan firmalar çok azınlıkta (yüzde 16). İmaj ve kurumsal sosyal sorumluluk gibi sosyal motivasyonlar firmaların ekolojik AR-GE yatırımı yapma kararında önemli rol oynuyor ancak bu motivasyonlar, yapılan AR-GE harcamalarının miktarını artırmakta etken faktörler değil. İster istemez aklımıza “acaba firmalar ekolojik yeniliklere ancak tüketicinin gözünü boyamaya yetecek kadar mı yatırım yapıyor?” sorusu takılıyor. Ancak eldeki verilerle bu soruyu cevaplamak şu an için mümkün değil. Çevre yasalarının katılımı ise hem firmaların ekolojik AR-GE yatırımı yapma kararı almalarında hem de bu yatırımın ne kadar yüksek olduğunda belirleyici.

Son olarak, Türkiye ile ilgili bir çalışmanız var mı? Türkiye'nin bu sürece uyumu hakkında neler düşünüyorsunuz? Havuç-sopa politikalarının hangileri daha etkili olur?

Türkiye’de 2011 yılında Kocaeli bölgesindeki şirketlerle işbirliği içinde uygulayacağım bir projenin hazırlıklarını içerisindeyim. Türkiye’ye ait çevresel verilere dayalı analitik bir çalışma bildiğim kadarıyla yok. Bu sebeple sanayimizin merkezi sayılan Kocaeli bölgesinde mümkün olduğunca kapsamlı, şirketlerin ekolojik yenilik yapma kararlarını etkileyen faktörleri inceleyen

Dr. Pelin DEMİREL Kimdir?

Nottingham Üniversitesi İşletme Fakültesi Endüstri Ekonomisinde Öğretim Görevlisi olan Dr. Pelin Demirel’in araştırma konuları; yenilik süreçlerinin sektör yapısı, firma büyümesi, kârlılık ve verimlilik dinamikleri üzerindeki etkisi üzerine yoğunlaşıyor. Son iki yıldır ağırlıklı olarak çevre dostu teknolojilerin firmalar tarafından üretilmesi veya benimsenmesinin firma performansına olan etkilerini, firmaları çevre dostu teknolojilere yönelten faktörleri ve bu teknolojilerin firmalar için getirilerini araştıran Demirel, konuyla ilgili olarak İngiltere Çevre Bakanlığıyla ortak bir proje kapsamında firma verilerinin ekonometrik analizini yapmaktadır. Demirel ayrıca, paralel bir projede 2000 kadar küçük ve orta çaplı firmadaki çevre dostu yönelimleri incelemektedir.

bir araştırma olacak.

Son yıllarda Türkiye’de de ekolojik yeniliklere artan bir ilgi var. Ancak çevre yasalarının katılımı konusunda Türkiye, OECD ülkeleri arasında son sıralarda, yani çevre yasalarımız daha gelişmiş ülkelere kıyasla gevşek, sonuç olarak ekolojik yeniliklere olan ilgi de düşük. Pek çok bilimsel çalışma, çevre yasalarının katılımı ve ekolojik yenilikçilik arasında doğrudan bir ilişki olduğuna işaret ediyor. Bu sebeple, Türkiye’nin ekolojik yenilikçilik sürecine uyumunu hızlandırmak için öncelikle yaptırımı daha yüksek ve daha geniş bir alanı kapsayan çevre yasaları gerekiyor. Yani sopa. Ancak hatırlatmak istiyorum, bu sopa uzun vadede ekolojik yeniliklerin artması sonucu ulaşılan tasarruf ve rekabet avantajları sayesinde özel sektöre çok önemli avantajlar getirecektir. Sopa politikalarının yanı sıra teşvik politikaları da son derece etkili olacaktır. Özellikle yenilikçi KOBİ’lerin teşvik edilmesi ekonominin yeşil dönüşümüne büyük katkıda bulunabilir. ○

MUTLULUK VE HUZUR...

Benden duymuş olmayın ama Yerküre nihayet küreselleşiyor. Macellan ile Kopernik'in üstünden beş yüz yıl, Galile kör olalı dört yüz yıl geçti. Onların eylemini de söylemini de ancak yeni yeni kavrar olduk. Kös dinleyenler hâlâ az değil. Sadece insanın yavrusu değil ağır aksak büyüüp olgulaşan, ailece insanlık da pek hızlı sayılmaz. Çok zaman kaybettik, çok can yakıldı, çok kan döküldü. Artık yeter! Küreselleşme dediğin, içi dışı bir dünyaya doğru gidiş. Küresel dünya Batıyı Doğuya, yeri göğe yaklaştıran dünya. Bir büyük kavuşma, bir tür vahdeti cemiyet ve zihniyet. Dünyaya hâkim olduğun kadar, dünyaya "tabi" olacaksın! Çevre dahil kürenin dertlerinin çözümü arkaik egemenlik ve bağımsızlık anlayışıyla mümkün değil. Egemenlik hakkın kadar, hem yekdiğerine ve hem de tabiata

tabi olma mecburiyetin var. Tortop olmuş topböceği, kabağuna çekilmiş kaplumbağa, nesli tükenen bağımsızlık örneklerinden. İçe kapanan insan, içe kapanan millet, korumacı devlet, küreselleşmeden kaçan şirket eriyor. Zora dayanarak belirlenmiş egemenlik alanımda "benim borum öter" deyimi artık ayıplı sözlerden sayılır oldu. "Tapulu malım değil mi" devri bitti!

Küreselleşme, yeni kavramların doğuşu kadar, kimi eski kavramların içinin de yeniden doluşu. Mesela mutluluk ve huzur. Sanki eş anlamlı iki sözcük gibi. Ya da kâr ve kazanç. Oysa anlamları çok farklı ve makas her geçen gün açılıyor.

Mutluluk bir kuş gibi: Talih kuşu. O kuşun kafaya tam isabet atışı kadar da tesadüfi. Ayrıca mutlu olmak için, şansını artırman, deli danalar gibi ko-

şuşturman lazım. Kafayı mutlu olmaya taktın mı dünyayı görmez gözün. Bencilliğin doruklarındadır. Huzur bulmak ise, kuşunki de dahil olanca pislikleri aşır erişilen bir dünya. İradi bir düzen ve sen, sonsuz girdilerin sonsuz işleminin getirdiği sonsuz değişim ve düzenleri hissedene sen, haddini bilirsin. Huzur haddini bilmektir. Dünyaya uzaydan bakmaktır huzur. Kâr için maliyeti düşür de nasıl düşürürsen düşür! Öyle mi? Buna izin vermeyecek yeni bir dünya kapımızda, ama hâlâ kapıyı açtırmamak için direnenler var. Yeni küresel dünyada üretiminin çevreye olumsuz etkiler, toplumun sırtına uçsuz bucaksız maliyetler yüklediği görülüyor. Kâr, nasıl olursa olsun kâr devrini de unuttun. Artık küresel sorumluluk ve yükümlülükler çağına girdik. Küresel dev BP'nin Meksika Körfezinde düştüğü duruma bir bakın...

Kazanç, kârdan farklı. Anlam olarak kâr gibi çıkara hapsolmüyor, daha geniş anlamlı. Kazanç, gelir ve yarar anlamlarına da geliyor. Her tür şahsi gelir, toplumsal yararı, çevresel etkiyi gözetmek zorunda. Küreselleşme, kârdan kazanca geçiş düzeni. "Kâr, daha çok kâr" düzeninden, "kazan, daha güzel kazan" düzenine gidiş. Önce ben! Önce "benim ve benim insanım"ın ihtiyaçları. Nereye kadar? İhtiyaçlar karşılanana kadar! İhtiyacı kalmadıysa, "ihtiyaç yaratılmalı"dır. Nereye kadar? Çabalama kaptan, tapulu gölünde değil, artık açık denizdesin. Rota, sorunlu (ve sorun ihtiyacı yaratan) bir dünyadan, zor da görünse sorumlu bir dünyaya doğru. Küresel dünyamızın insanı, Yeni Dünyanın Yeni İnsanı huzur arıyor.

Araştırmacı, Yüksek Mimar

Artık küresel sorumluluk ve yükümlülükler çağına girdik. Küresel dev BP'nin Meksika Körfezinde düştüğü duruma bir bakın...

Talat ULUSOY

Alternatif

Basit, Doğal ve Paylaşımçı *Eko-Köyler*

Dünya vatandaşları 1960'lardan beri kendilerine dayatılan gayri insani, doğal olmayan hayatlarından sıyrılabilme adına alternatif yaşam biçimleri oluşturmak için kafa yoruyorlar. Eko-köyler bu trendin son halkalarından biri olarak anılıyor. Ve üstelik Türkiye'de de yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlıyorlar.

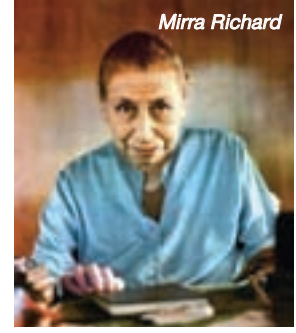

Burada her şey gönüllülük üzerine. İnsanlar artık daha basit ve dayanışmacı hayatlar yaşayarak daha sağlıklı ömürler sürebiliyorlar. Ekolojik köyler bu ortak yaşam alanlarının en ideal örneklerinden biri olarak anılıyor. Felsefe profesörü Robert Rosenthal eko-köyler için şöyle diyor: “İnsan yaşamını sürdürülebilir kılmanın yegâne yolu gelecekteki ortak yaşam şekillerimize önce bir ince ayar yaptıktan sonra onu yeniden canlandırmaktır.”

Öyle basit yaşam dememize bakmayın siz. Eko-köyler esas olarak gayet kompleks birer yerel ekonomik gelişim merkezli olma özelliği taşıyor. Köyünüzde vakit geçirdiğiniz her an, yerel üretim sürecine başından sonuna kadar dahil oluyorsunuz. İcabında kendi ekolojik evinizi kendiniz yapıyor; organik yiyeceklerinizi kendiniz yetiştiriyorsunuz. Topladığınız zeytinleri damıtıp, kendi zeytinyağınızı üretmek ya da doma-

Alternatif

Dünyadaki ilk eko-köy örneklerinden biri 1968 yılında Hindistan'ın güneyinde, Tamil Nadu eyaletinde kuruldu: Auroville. Fikrin "Anası" da Mısırlı bir anne ve Türk bir babanın çocuğu olan Mirra Richard'dı.

tes toplayıp salça yapmak da gıda üretim sürecine dahil. Hatta kimyasal kullanmadan banyonuzda kullanacağınız sabunu da kendiniz üretebiliyorsunuz.

Doğal Olmayan Yaşama Direniş

Eko-köylerin tarihine bir yolculuğa çıkmak isterseniz en önemli milat olarak, 1960 ve 70'lerin deneysel komün cemaatleri ile karşıya karşıya kalırsınız. Ne de olsa 68 hareketi dediğimiz şey merkezi otoritenin toplumlara dayattığı hayat tarzlarına ve kurallara bir karşı duruş olarak kabul edilebilir. ABD'deki hippilerin Uzak Asya'daki bir ülkede yaşanan anlamsız bir savaşın parçası olmak istememeleri gibi mesela. 1980'lerin ortalarından itibaren iyice ivme kazanan eko-köyler de ilk

defa doğal olmayan hayat tarzlarının kendilerine dayatılmasına karşı direnmeye çalışan insan toplulukları tarafından kuruldu. Çarpık yapılaşmalar, fosil yakıtlara bağımlılık, endüstriyel tarımın yarattığı tahribat... Bütün bunlar aşına olduğumuz sorunlar. Ne yediğimiz, ne de içtiğimiz gıdalar üstünde pek de bir kontrolümüzün olmayışı, sel felaketleri... Bunların hepsi şehir hayatının aslında ne kadar dayanılmaz ve yıpratıcı olabildiğinin tipik göstergeleri. Bu yüzden belki gerçekten ihtiyacımız olan şey Rosenthal'in de andığı o sofistike dönüş artık başlamış olabilir.

Evrensel Bir Kasaba

İşte o dönüşün ilk adımlarından biri sayılan ve dünyanın ilk eko-köy ör-

neklerinden biri 1968 yılında Hindistan'ın güneyinde, Tamil Nadu eyaletinde kuruldu: Auroville. Viluppuram bölgesinde yer alan bu öncü eko-köy, 1920 yılında Hindistan'a yerleştiğinden beri "Ana" olarak anılan yazar Mirra Richard'ın zihninin ürünüydü. Mısırlı bir anne ve Türk bir babanın çocuğu olan Richard'ın ailesi I. Dünya Savaşı sırasında Hindistan'ı terk etmek zorunda kalmıştı. Richard, 1914'te tanıştığı Hindistan'ın ünlü bağımsızlık figürlerinden Sri Aurobindo'dan ve daha Japonya'dayken tanıştığı ünlü şair Rabindranath Tagore'den çok etkilenmişti. Auroville bütün inanç, siyasi görüş, ırk ve toplumsal cinsiyetleri içinde barındıran bir evrensel kasaba olarak anılıyor. Auroville'in kuruluş yılının 1968 olduğu ha-

Başka Bir Dünya Ancak Böyle Olur İMECEEVİ

2007 yılında Çanakkale Küçükkuşu'da ekolojik kamp olarak başlayan İmeceEvi'nin kurucuları çeşitli çevre, doğa koruma, barış ve demokrasi kampanyalarından geliyorlar. Bugün bile hâlâ GDO'ya Hayır Platformu, Nükleer Karşıtı Platform, Su Platformları, Maden Karşıtı Kampanya, Kazdağı Koruma, Yerel Tohum Ağı gibi örgütlerle bağları hâlâ devam ediyor. Bu kampanyalarda aktif olarak çalışırken fark ediyorlar ki kendi geliştirdikleri önerileri gündelik hayatta kendileri de pek de uygula(ya)mıyorlar. İmeceEvi işte bu nedenle kuruluyor. İmece ahalisi diyor ki "Başka bir dünya ancak bu şekilde gerçekleştirilebilir." O ünlü Çin atasözündeki gibi insanlara balık tutmayı öğretmeyi hedefleyen İmeceEvi'ndeki eğitimlere katılanların cevaplaması gereken en önemli soru ekmeği ya da elektriği nasıl üreteceklerinden ziyade birlikte yaşayacakları insanlarla nasıl uyum sağlayabilecekleri oluyor. Bu yüzden İmeceEvi kurucularından İsmail Yenigün, kendi eko-köyünü kurmak isteyenlere gerçekten bir ortak yaşam kurmak isteyip istemediklerine karar vermelerini tavsiye ediyor. Bu arada tabii ki diğer bütün yerleşimler gibi eko-köylerin de kendi ayakları üzerinde durabilmesi için bir ekonomik sistemin oturması gerekiyor.

İmeceEvi de kendi tabiriyle bir "ticarethane" olmamaya ve turizm baskısından kurtulmaya çalışıyor. İsmail Yenigün, kolektif yaşam merkezi olma özelliğini kaybetmeden gelir elde edebilmek için doğal ve geleneksel üretim biçimlerini uyguladıklarını; köylüleri de bu paylaşımcı sürece katma hedefinde başarılı olduklarını söylüyorlar. Yenigün'e göre bu tutarlı tavır, diğer üreticileri ve turizmcileri de cesaretlendiriyor. İmeceEvi'nde yapılan tarım üretiminde en büyük sorunlardan biri müdahaleye uğramamış tohum bulmak. İsmail Yenigün, "Bazen en

güvendiğimiz kaynaklardan bile ölü tohum gelebiliyor" diyor ve bu sorunu yaşlıların nesilden nesile koruyup aktardığı tohumlar sayesinde çözdüklerini belirtiyor. İmeceEvi ilk ve ortaöğretim öğrencisi çocuklara yönelik de eğitimler yapıyor. Çocuklar, eko-köylerdeki uygulamaları herkesten daha fazla sahipleniyor. "Sanırım önümüzdeki sene İmeceEvi sadece öğrencilerin konakladığı bir uygulama okulu olup, bireysel katılımcıların sadece belli saatlerde ziyaret ettikleri bir yerleşim olacak" diyor İsmail Yenigün gülümseyerek...

Alternatif

Gilman'ın Beş Şartı

Eko-köy kavramını teorik bir çerçeveye oturtmak için ilk araştırmaları yapan Robert Gilman bu yerleşimlerin sürdürülebilirliği için beş temel şart ileri sürüyor:

- Eko-köyler insan ölçekli olmalı.
- İnsan faaliyetleri doğaya uyumlu olmalı.
- İnsanların sağlıklı gelişimini desteklemeli ve ileriye dönük devamlılığı olmalı.
- Köylerin donanımları katı kurallarla sınırlandırılmamalı.
- Çoklu inisiyatif merkezleri olmalı. İşbölümü, tek bir merkezden yönetilmemeli.

tırlarınsa köyün dönemin ruhuna ne kadar uygun olduğu da anlaşılır. Geleneksel kurallara ve yasalara bağlı olmayan Auroville mimarisi özellikle mimarlık fakültesi öğrencileri tarafından da her dönem büyük bir ilgi görmeye devam ediyor.

Eko-Köyün Olmazsa Olmazları

1960'lardan 1990'lara kadar geçen süreç ilk eko-köylerin kuruluşu ve ilk ekolojik ortak yaşam cemaatlerinin oluşturulmasıyla geçti. 1990'larda küreselleşme kapımızı çaldığında artık dünya çapında örgütlenmenin ve bilgi birikimini gelecek kuşaklara aktarmanın zamanı gelmişti. Dünyanın dört bir köşesindeki eko-köylerin iletişim ağını yöneten Global Ecovillage Network (GEN) bu anlayışla kuruldu. GEN'in ilk adımları ise Danimarka'da Hildur ve Ross Jackson tarafından kurulan Gaia Trust tarafından atıldı. Gaia Vakfının, Robert ve Diane Gilman'a sürdürülebilir cemaatler konulu bir rapor ısmarlaması ilk kıvılcım sayılabilir. Gilmanlar tarafından 1991 yılında kaleme alınan "Eko Köyler ve

1960'lı yıllardan bugüne kadar, dünyanın dört bir yanında, birbirinden renkli eko köyler kuruldu ve bu yeni hayatın önemli parçalarından biri de tabii ki çocuklar oldu.

Sürdürülebilir Cemaatler" kitabı bu şekilde ortaya çıktı. Kitap, eko-köy kavramını teorik bir çerçeveye oturtan ilk eserlerden biri olarak anılıyor. Aynı yıl, ConText Enstitüsü bünyesinde çıkardığı "In Context" dergisinde Robert Gilman, eko köylerle ilgili teorik çalışmasına devam etti ve beş temel kriter belirledi. Gilman, ilk olarak insan ölçekli oluşuna vurgu yapıyor. Gilman'a göre ikinci kriter gerçek bir eko-köyde insan faaliyetlerinin doğayla uyumlu olmasıydı. Üçüncü olarak köy yaşantısı insan gelişiminin sağlıklı olmasını garanti altına almalıydı. Dördüncü ve beşinci kriter ise, kurulan yaşantıların ileriye dönük devamlılıklarının olabilmesiydi. Bunun için eko-köylerin özellik ve donanımları katı kurallarla sınırlandırılmamalıydı. Son yıllarda Gilman, eko köylerin sürdürülebilirliğine ön şart olarak bir de "çoklu inisiyatif merkezlerini" ekledi. Çoklu inisiyatif merkezleri, köylerdeki hayatın aksamadan devam etmesini ve insanların üretim süreçlerine aktif katılımını sağlamayı amaçlayan yatay iş örgütlenmeleri.

Peki, kimdi eko-köylerin manifesto-sunu yazan Robert Gilman? 1970'lerin ortalarına kadar sadece tanınmış bir astrofizikçiydi. 1970'lerin ortalarından itibaren Gilman uzayın bir süre daha yerli yerinde duracağını ama dünya gezegeninin o kadar fazla vaktinin olmadığı tespitinden yola çıkarak küresel sürdürülebilirlik üzerine çalışmaya

Eko Foça'nın Kurucularından Tunca Bökesoy: "Eko-Köy'de, Yaşayarak Öğrenilir"

Türkiye'deki az sayıda eko-köy deneyiminden biri olan Eko Foça'nın kurucularından Tunca Bökesoy, bu çalışmanın hiç de kolay olmadığına dikkat çekiyor ve bu konudaki deneyimlerin paylaşılması gerektiğini ısrarla vurguluyor.

Eko Foça projesine nasıl başladınız?

Birkaç arkadaşına şöyle bir teklif yaptım. Kendime ait olan arazide evler yapayım, yalnız bu bir eko-köy projesi olduğu için yapılan evler ekolojik standartlara uygun olacak ve sizler de hayatınızı bu evlerde sürdüreceksiniz. Sonradan bu konuları başkalarına devretmeyeceksiniz. Bu fikir başta cazip geldi ama biz bu işi yürütmeyi beceremedik.

Ne gibi sorunlar yaşandı? Köyde bir hayat kurmak mı zor geldi acaba?

Zor geldi ama ana sebep ekonomikti. Sonuçta bu iş belli bir ekonomik destek istiyor ama para da kazandırmıyor. Kimse böyle bir işte ilk olmak istemedi. Halbuki böylesi bir projenin ilerleyebilmesi için orada birilerinin sürekli yaşaması lazım. Gelin görün ki ben de dahil kimse oradaki yaşantısına devam edemedi. Elimizdeki bazı avantajları da kullanamadık. Araziyi ben satın almıştım. Halbuki diğer eko-köy deneyiminin yaşandığı İmeceEvinin arazisi kiralık. Bizim ev kurduğumuz arazi 35 dönüm. İmeceninki sadece 6 dönümdür. Onların avantajı, arazinin hemen deniz kenarında olması. Dolayısıyla orada nasıl eko-köy kurduklarını pek anlamış değilim. Orası bence daha çok alternatif bir tatil yeri. İlk dönemlerde bazı önemli adımlar attık. İlk etapta yerleştiğimiz arazide elektrik yoktu -ki aslında bu eko-köy için bir avantajdır. Güneş enerjisini

kullanıp elektrik elde etmeyi başardık. Ben araziye on ev inşa ettim ama benimle işe başlayan diğer arkadaşlar sadece parasal destek verdiler. Sürecin kendisine dahil olmadılar. Her şeyle kendim uğraşınca benim de bir süre sonra enerjim tükendi.

Köyü ziyarete gelen insanların tepkileri nasıldı? Yapıcı eleştirileri, katkıları oldu mu?

Gelen insanlar pek bu tür katkılar sunabilecek insanlar değildi. Eko-köy felsefesi hakkında pek de fikir sahibi değillerdi. Bakış açıları yüzeyseldi. Oraya doğa içinde ucuz tatil yapmak ve taze sebze, meyve tüketmek için geliyorlardı.

Peki, sizin zihninizdeki eko-köy nasıl bir şeydi?

Benim zihnimdeki eko-köy bir yaşayarak öğrenme merkeziydi. Oradaki köy hayatında yaşanan sorunlara beraber anında çözüm üretmek gerekiyordu. Ama insanlar buraya geliyor ve "Ee şimdi ne yapacağız?" diye soruyorlardı.

Sanırım insanlar ortak karar almaktan ziyade sizin onların yerine karar vermeniz gerektiğini düşündü. Burada biraz ortak karar alma kültüründen yoksun oluşumuzun bir etkisi olabilir mi?

Ben eko-köyle ilgili ilk adımlarımı attığımda gazeteyle "Bir eko-köyde yaşamak ister misiniz?" diye bir ilan verdim. Foça'ya gelip birkaç hafta yaşayan insanlar oldu. Sonuçta orada beraber yemek yapıyoruz, ortalığı beraber topluyoruz ama eko-köy yaşantısı bundan ibaret değil. Orada diyelim tarım yapılacak. Bunun kuralları ne olacak? Bu kuralların, normların eğitimi nasıl verilecek? Ben böyle bir bilgiye sahip değilim. Dolayısıyla bunu tek başıma üstlenemem. Ayrıca köye gelenler, öyle bir durum olmaması gerekirken, bana işveren gibi davranmaya başlıyordu. Eko-köylerin bir devamlılığının olabilmesi için bu tür projelerde çalışmış insanların daha çok bir araya gelip, diğerlerinin de aynı hataları yapmamaları için, tecrübe ve birikimlerini paylaşmaları gerekiyor. Sizin de yaptığınız gibi, bu birikimlerin kayıt altına alınması gerekiyor.

Alternatif

başladı. Geleceğe yönelik pozitif kültür değişiminin nasıl sağlanabileceği üzerine araştırmalar yapan Gilman ilk defa 1975 yılında eşi Diane ile birlikte bir güneş evi kurdu. 1979 yılında sürdürülebilirlik konusunda çalışan ilk sivil toplum kuruluşlarından biri olan Context Enstitüsünü kuran Robert Gilman ve Diane Gilman daha sonra Küresel Eko-Köy Ağının (GEN) kuruluşunda da önemli bir rol üstlendiler.

Eko-Köyler Örgütleniyor

GEN ile ilgili en önemli adımlardan biri de 1991 yılında yapılan toplantı ile atıldı. Danimarka'da yapılan toplantıda bir araya gelen eko cemaat temsilcileri eko-köy konsepti ile ilgili ne tür yeni stratejiler geliştirebileceklerini tartıştılar. Danimarka'da alınan kararlar doğrultusunda 1994 yılında Eko-Köy Bilgi Merkezi kuruldu. 1995 yılında İskoçya Findhorn'da yapılan "21. Yüzyılda Eko-köyler ve Sürdürülebilir Cemaatler"

1995 yılında İskoçya Findhorn'da yapılan "21. Yüzyılda Eko-köyler ve Sürdürülebilir Cemaatler" konferansında eko-köyler ilk defa uluslararası platformda temsil edildiler.

konferansında eko-köyler ilk defa uluslararası platformda temsil edildiler. 2001 yılında GEN, Birleşmiş Milletler Ekonomik Sosyal Konseyinde (ECOSOC) bir danışmanlık statüsü elde etti. 2005 yılında yapılan onuncu yıl kutlamalarından sonra ise ikinci kuşak gençlerden oluşan bir topluluk NextGen'i kurdu.

Gördüğümüz gibi, eko-köylerin 1960'ların sonundan itibaren bugüne uzanan bir tarihi var. Kırk yılı aşkın bir zaman diliminde bu köylerdeki insan toplulukları, bizlere alternatif bir yaşam modelinin ipuçlarını sundular. Diğerlerinden farklı olarak eko-köy sa-

kinlerinin temel hedefi doğal yaşam üzerinde mümkün olduğu kadar az iz bırakarak, sosyal bir çevre içinde ekolojik bir yaşam tarzının sürdürülebilirliğini sağlamak. Bu yaşam biçimi, organik üretimden permakültüre, alternatif enerji kullanımından atık yönetimine ve yeşil konut inşasına kadar bütün aşamaları kapsıyor. Aynı dünya görüşünü, hayat felsefesini paylaşan insan toplulukları doğaya öykünüyor. Yüzlerini güneşe dönüyor, ayaklarını toprağa basıyorlar. Bizler de doğanın kokusunu kaybetmeyelim, denizlerin dalgasını duyabilelim, rüzgârın nefesini hissedebilelim diye. Bunu nasıl yapabileceğimize gelince, Türkiye'de de yeterince örnek eko-köy mevcut... İmece Evi, Dutlar Kolektifi ya da EkoFoça köylerinden herhangi biriyle irtibata geçmeniz yeterli. Çantanızı hazırlayıp, bu köylerden herhangi birinin kapısını çalabilir veya yeni bir eko-köy kurmak için gerekli araştırmalara başlayabilirsiniz. Hodri meydan! ○

Doğa Geri Almadan!

Farkında mısınız? Doğal kaynakları bilinçsizce tüketmek, geleceğimizi tüketmektir.

Yeşil Bilgi Platformu, doğal kaynakları sürdürülebilir kılmak adına, bilginin bilince dönüşmesi ve farkındalıklarımızın artması amacıyla faaliyet gösteriyor. **Doğa Geri Almadan ve Geç Kalmadan Yapılacak Çok Şey Var!**

www.yesilbilgi.org

Exitcom Genel Müdürü Murat Ilgar: “Atık Sadece Ekonomik Değil, Ahlaki de Bir Değerdir”

Almanya’da kurulan ama 2003’ten beri yoğun bir biçimde Türkiye’de yatırımlar yapan e-atık geri dönüşüm firmasının Genel Müdürü Murat Ilgar, yurtdışında edindiği engin tecrübelerini şimdi Türkiye için kullanıyor. Atık geri dönüşümünün her alanında önemli bilgi ve deneyime sahip olan Ilgar, “Yatırımlarımızı tamamen Türkiye’ye kaydirdik. Bundan sonra Türkiye’de büyümeyi hedefliyoruz” diyor.

Murat Bey, bize biraz Exitcom'la ilgili bilgi verir misiniz?

Exitcom, 1999'da Almanya'da kuruldu. 2003'ten bu yana da Türkiye'de faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Türkiye'deki ilk elektronik atık geri dönüşüm tesisini kurmayı başardık. Biz başladığımızda Türkiye'de atığın a'sı bile yoktu. Çok zorluk çektik. Atığı anlatmaya çalıştık. O zaman ambalaj atığı filan da yok maalesef Türkiye'de. Halbuki Almanya'daki firmaların çoğu aile firmasıdır. Dededen oğla geçmiş, kurumsal firmalardır. O yüzden bu kadar başarılılar.

Türkiye atıklar konusunda biraz yol kat etti ancak e-atıklar konusunda hâlâ fazla bilgili değiliz. Neler elektronik atık kapsamına giriyor?

Elektronik atıkların analizini doğru yapmak gerekir. İnsanlar elektronik atığı sadece cep telefonu olarak algılıyor. Bu yanlış. Elektronik atığı incelediğinizde yüzde 25'inin televizyon ve monitörler olduğunu görüyorsunuz. Ben 2007 yılında bir röportajda söyledim, "Patlamaya hazır bir bomba" diye. Biz Almanya'da da bu işi yaptığımız için sıkıntıları o zaman görmüştük. Çünkü bir monitör veya televizyonun yüzde 60'ı tüptür. Bu tüpün camının içerisinde de iki kilog-

ram kurşun bulunur. Bunlar, ehil olmayan, hurdacı olarak tabir ettiğimiz arkadaşlarımız tarafından kırılır ve kırıldıktan sonra çöpe atılır. Çöpe atıklarında da o kurşun, yağmurla toprağa sızar ve içme suyuza kadar gider. Ne yazık ki bu arkadaşlar, bunun ne kadar tehlikeli ve öldürücü olduğunu bilmiyorlar.

Elektronik atığın geriye kalan yüzde 25'i ise buzdolabı ve soğutuculardır. Zaten atıkta sayı değil, hacim önemlidir. Buzdolabının içerisinde ve arka tarafında 100-150 gram gaz ve yağ vardır. Ve insanlar bunu bilmezler ama esas gaz da köpüktedir. Düşünün ki Türkiye'de 100 bin ton buzdolabının yaklaşık yüzde 20-30'luk kısmı köpük oluyor. Maalesef ehil olmayan eller bunları çöpe de götürmezler çünkü çöpe gittiğinde çöp alanlarını doldurur. Bunlar genelde yakılır ve yakıldığında da maalesef atmosfere karışır ve ozon tabakasına zarar verir.

Geri kalan yüzde ellilik kısmı da küçük telekomünikasyon aletleri oluşturur. Yani baktığımızda elektronik aletlerin yüzde ellisi tehlikeli atık sayılır. Bu yüzden insanlar eski buzdolabı, televizyon veya diğer e-atıklarını kesinlikle kapılarının önüne koymamaları lazım. Kapıya koyduğunuz

E-Atıklarla İlgili Uygunsuz Gerçekler

- 1 gr cfc gazı, egzoz gazından 10 bin kat daha tehlikelidir.
- 10 gram kurşun 25 bin ton toprağımızı kirletiyor ve 200 bin litre suyumuzu kullanılmaz hale getiriyor.
- Bir flüoresanın içerisinde bulunan cıva 30 bin litre suyu kullanılamaz hale getirir!
- Bir bilgisayarda ortalama 7 kg civarında PVC de içeren plastik bulunur. Belli sıcaklıkta yandığında dioksin oluşur. Plastik kombinasyonları basılı devrelerde, PVC en tehlikeli plastiktir.
- Bir çay kaşığının 70'te biri cıva bile 80 bin metrekairelik bir göldeki suyu kirletip yaşayan balıkların yenmesini engeller.
- Hammadde olarak demir cevheri kullanmak yerine metal ambalajların geri dönüştürülmesi enerji sarfiyatını yüzde 70, hava kirliliğini yüzde 30 ve su kirliliğini yüzde 60-70 azaltır.
- Orijinal hammadde kullanmak yerine geri dönüşüm yoluyla üretilen her alüminyum malzemenin üretiminde yüzde 95 daha az enerji harcanır.
- Toprak dolgusundaki ağır metallerin örneğin kurşun, kadmiyum ve cıvanın yüzde 40'tan fazlası elektronik alet atıklarından gelmektedir.
- Flüoresan lambalarında bulunan cıvanın havada 320 km gitme özelliği vardır.

Gerideönüşüm

an yurtdışında suç işlersiniz. Bunu alan da, veren de suç işler. Aynı zamanda otomatikman çevreyi kirletirsiniz.

Peki flüoresanlar? Onlar da bu kadar tehlikeli mi?

Flüoresan bu zamana kadar Türkiye'nin gündeminde değildi. Biz bunu firmalarla da görüştük, firmaların da desteğiyle; TÜBİTAK'la oturduk ve ciddi bir proje başlattık. Bir flüoresan geri dönüşüm tesisi kuruyoruz. Flüoresanlar tehlikeli atık sınıfına girer çünkü içinde cıva gazı bulunuyor ve cıva molekülü kırıldığında havada dağılmadan 320 kilometre gitme özelliği vardır. Cıvanın zararını konuşmaya bile gerek yok. Türkiye'de her yıl yaklaşık 40 milyon flüoresanın değiştiğini tahmin ediyoruz. Almanya'da bu sayı yaklaşık 120 milyondur ve bunların toplanması, imhası için ayrı bir proses ve dolayısıyla ayrı bir tesis gerekir. Bununla alakalı tesisimiz de bir yıl içerisinde tamamlanacak.

Kısacası Türkiye'de yaklaşık 400 bin ton atıktan, toplanabilen atık miktarı sadece dört bin ton. Yani maalesef yüzde biri. Bununla alakalı Bakanlığın yapmış olduğu çok güzel çalışmalar var ama asıl önemli olan yönetmeliğin çıkması. Türkiye'deki ciddi firmaların, ehil firmaların türemesi de buna bağlı.

E-Atıklar Nereden Toplanır?

Cep telefonu en değerli ama toplanması en zordur. Çok ufaktır, insanlar atmaya kıyamaz, çok paralar vermişlerdir, saklaması kolaydır. Bu Almanya'da da böyledir. Mesela Almanya'da toplanan elektronik atıkların en az kısmı cep telefonlarıdır. Bundan dolayı cep telefonu firmaları çeşitli organizasyonlar düzenleyerek kendi telefonlarını geri toplamaya çalışıyorlar. Maalesef Türkiye'de bu yok, firmalara biz bu konuda birçok proje götürdük ancak olumlu cevap alamadık kendilerinden. Zaten yeni çıkacak yönetmelikte atıklarınızı bir şekilde toplamak, bunun sorumluluğunu almak zorundasınız. Peki, atık nereden toplanır? Bu sorunun cevabını çok iyi bilmek lazım. Biz de konu hakkında Türkiye'deki birçok belediyeyle

anlaşmalar yaptık; onlara bu konuda danışmanlık yapıyoruz. Mediamarkt, Electroworld, Darty, Bestbuy ve Teknosa ile anlaşma yaptık. Yeni çıkacak yönetmelik eğer Almanya'daki gibi çıkacaksa 200 metrekarenin üzerinde elektronik ürün satan tesislerin hepsi sattıkları ürünün karşılığında eski ürünü müşteri isterse almak zorundalar. Onun için yer ayırmak, organizasyon yapmak zorundalar. Ama asıl önemlisi, bölgesel atık toplama merkezlerinin kurulması. Bu sorumluluk da belediyelerde. Düşünün, evde beslediğiniz hayvanınız öldü ne yapacaksınız? Evinizde tamirat yaptınız hafriyatı ne yapacaksınız? Yağlarını nereye dökceksiniz? Bu yüzden ben diyorum ki, "Atık sadece ekonomik değil, ahlaki bir değerdir." Nereye kadar bu şekilde yaşayabiliriz ki?

Peki, dünyada ne kadar e-atık çıkıyor biliyor musunuz?

Dünya rakamları pek tutarlı değil ancak Avrupa Birliği rakamlarını aktarabilirim. Yıllık 8,2 milyon toplam atığın yaklaşık 2 milyonunun elektronik atık olduğu söyleniyor. Yine yaptıkları istatistiklere göre, 2011'de 10 milyon ton elektronik atık çıkacağı ve bunların yaklaşık 5,5 milyon tonunun toplanacağı söylenildi. Yalnız bunlar 2005 yılı rakamları. Şu an 2010 yılındayız. Ayrıca yeni yönetmelikler çıktıktan sonra bu rakamlar inanılmaz oranda artıyor. Mesela Fransa'da yönetmelik çıktıktan sonra, 2006'daki on bin ton e-atık, 2007'de 100 bin tona, 2008'de 200 bin tona, 2009'da da 300 bin tona ulaşmış durumda. Bu rakamları internette online olarak da görebilirsiniz. Yunanistan'da da 1000 tondan başlayıp, 10 bin ton, 30 bin ton ve şu anda da 40 bin tona ulaşıldı. Yunanistan gibi 7-8 milyon nüfusu

olan bir ülkede elektronik atık toplanıyor. Ve sırf Almanya'da 1,5-2 milyon ton elektronik atık var. Bu atıkların toplanması beş belediye, 500 geri dönüşüm firması, 1400 toplama noktası ve 7 bin konteynırlık bir sistemle gerçekleştiriliyor. Zaten Avrupa'da bu konuda bir sistem oluşturuluyor. Atıkların taşınması, toplanması, organizasyonu bu sisteme dahil ediliyor. Türkiye'de olaylar şu an bölgesel yapılıyor ama eğer Türkiye Avrupa Birliğine girecekse, atık organizasyonu yapan firmalar çok daha ön plana çıkacaktır.

Atık organizasyonundan ne kast ediyorsunuz?

Atığın komple yönetiminden bahsediyoruz. X firması diyor ki, "Benim Avrupa'daki çözümümü sen yap." Demiyor ki, Ankara ya da Münih'teki çözümümü sen yap, beni bu deritten kurtar çünkü atık olayının boyutu çok farklı. ○

YEŞİL TESİSLER KONFERANSI

05-06 Ekim 2010 swissôtel THE BOSPHORUS
ISTANBUL
www.yesiltesislerkonferansi.com

Yeşil iş dünyasının kuralları...

Sürdürülebilir bir dünya için ikinci buluşma 5-6 Ekim 2010'da!

Sanayi tesislerinden ofislere, otellerden konutlara; havaalanlarından hastanelere, okul ve üniversitelerden AVM'lere kadar tüm kuruluşlar, oluşum ve işletim sürecinde "Sürdürülebilir Bir Dünya" için bir araya geliyor.

Yeşile odaklanan iş dünyasının rotasını kaçırmayın!

Kayıtlar başlamıştır, kurumsal sosyal sorumluluk adına düşük katılım bedeli uygulanmaktadır.

Çözüm Ortakları

Karbon Yönetimi

Katılım için: 0212 289 13 70 info@odakconference.com • www.yesiltesislerkonferansi.com • www.odakkurumsal.com

* Yeşil Tesisler Konferansı organizasyonu sonunda ortaya çıkan CO₂ emisyonları hesaplanarak akredite edilmiş Gönüllü Karbon Sertifikaları alımı ile denkleştirilecektir.

Söyleşi

Leigh Stringer: "Benim Esin Kaynağım, Etrafımdaki Tutku"

Yeşil İşyeri (Green Workplace) kitabının yazarı Leigh Stringer, global mimarlık firması HOK'un Yönetim Kurulu üyesi. Çalışması Amerika'dan sonra ilk olarak Türkiye'de yayınlanan Stringer, **EKOIQ**'nun talebini kırmadı ve okurlarımızla görüşlerini paylaştı.

Röportaj: Ayşe Bilge DiCLELİ

Yeşil İşyeri kitabınız ülkenizde çok sayıda televizyon, gazete, dergi ve blogda geniş yankı uyandırdı. CNN, USA Today ve ABC'nin ünlü "Good Morning America" programında röportajlarınız yayınlandı. Kitabın bu kadar popüler olacağını tahmin etmiş miydiniz?

2008'in Nisan ayında telif ajansımla bu kitabı yazıp yazmamam konusunu tartışmıştık. Ajansın yeşil bir kitapla ilgili ciddi endişeleri vardı ve yayın dünyasının (ve pazarın) bu tür kitaplara artık doyduğunu düşünüyorlardı. Bugün geriye baktığımızda, bu şekilde düşünmenin ne kadar anlamsız olduğu ortaya çıkıyor, çünkü çevre hareketi iş dünyasında yeni yeni temel atmaya başladı; en azından ABD'de bu böyle. Bu nedenle 2009/2010 yeşil iş uygulamalarına odaklı bir kitap yayınlamanın tam zamanıydı.

Gerçekten de medyadan çok büyük ilgi gördüm. Bunun nedeni sadece kitabın mesajları değildi; hem özel hem de iş hayatında doğru olan şeyi yapmaya gayret eden bir çalışan ane olmamın da bunda payı büyük. Çevreci olmak kimi zaman çok kolay ama kimi zaman deveye hendek atlatmak kadar zor.

Kitabınız şu ana kadar kaç dile çevrildi?

Şu ana kadar İngilizce ve Türkçe baskıları yapıldı. ABD'de ve Türkiye'de yayınlandı. Yakında İngiltere'de çıkıyor.

Kitap yayımlandıktan sonra farklı alanlarda pek çok yeni gelişme oldu. Yeni bir baskı yaparsanız, hangi başlıkları eklemek isterdiniz?

TheGreenWorkplace.com başlığını taşıyan blogumu kitabımdan yaklaşık altı ay önce

yazmaya başladım. Her gün çevre ve işyeri konularında yazıyordum; bir süre sonra kafamda önemli konseptler ve konular belirlemeye başladı. Kısa sürede bu araştırmayı bir kitaba dönüştürebileceğim fikrine ulaştım. Kitap yayımlandıktan sonra da blog yazmayı sürdürüyorum. Yeni konseptler ve konular belirlemeye devam ediyorum.

Çok büyük önem taşıyan konulardan biri binalarımız ve iş yapma tarzımızdaki yeşil dönüşüm açısından “kullanıcı angajmanı”dır – şirketlerin, gerçekten önemli miktarda enerji ve tasarrufu yapabileceğini, atıkların azaldığını saptayabilmesi için insanların davranışlarını değiştirmesi gerekiyor. Veriler de bunu gösteriyor. Başka bir konu ekolojik koşulları iyileştirmek için ciddi adımlar atmaya hevesli insanlardan oluşan hareketin sürekli yaygınlaşması. Birkaç hafta önce 1000 ABD’li aktivistin katıldığı bir araştırma yaptım. İşte bulgular:

- Kendisine soru yöneltilenlerin yüzde 47’si bir çalışanı seçerken yeşil/çevre konularına bağlılığın “orta derecede” ya da “çok” önemli olduğunu söyledi (bu oran Demokrat Partililerde Cumhuriyetçilere ve Liberallere oranla iki kat daha fazlaydı.)

- Kendisine soru yöneltilenlerin yüzde 49’u daha yeşil ve çevre bilinçli bir firmada çalışıyor olmak için daha az ücret almaya hazır olduklarını belirtti (bu oran Yeşiller ve Bağımsızlarla çalışmak isteyenlerin oranından da yüksektir.)

- Kendisine soru yöneltilenlerin yüzde 93’ü çevre dostu bir ürün için daha fazla para ödemeye hazır olduklarını aktardı (bütün öteki koşulları aynı kalsa bile); yüzde 63’ü ürün için yüzde 10 daha fazla para ödeyebileceklerini, yüzde 5’i de iki katını veya daha fazlasını ödemeye hazır olduğunu beyan etti.

- Kadınların yüzde 33’ü (erkeklerin yüzde 15’i) çöplerini ayrıştırmayan biriyle çıkmaya çağını iddia etti.

- Kendisine soru yöneltilenlerin yüzde 17’si iklim değişikliğini durdurabilmek için “bir – bir buçuk yıllık ücretini bağışlamaya hazır olduğunu (yüzde 7’si bunu sürekli yapabileceğini) söyledi.

Leigh Stringer, üç kitadaki 14 HOK ofisinde kullanılan Gelişmiş Birlikte Çalışma Odalarının iş gezilerini nasıl azaltıp, karbonayakizini nasıl küçülttüğünü vurguluyor.

HOK’un Orlando, Florida’da inşa ettiği LEED – CI sertifikalı yeni ofisi...

“Çalışanlar Yeşil Olup Olmadığınızı Hemen Anlar”

Kitabımda tüm bir bölümü işe alım konusuna ayırdım. Çalışanlarınızı ya da işe başvuranları firmanızın yeşil cephede neler yaptığı ve kendilerinin bunda nasıl bir rol oynayabileceğiyle ilgili tartışmaya çekmenin birçok yöntemi var. Ne var ki işe başvuranlara vereceğiniz mesajların iki kaynağı olduğunu aklınızdan çıkarmamanız gerekir. Birinci kaynak uygulamalı mesajdır; bu web sitenizde yazdıklarınızın, sürdürülebilirlik raporunuzun ve pazarlama araçlarınızın verdiği mesajdır. İkincisi ise, bütünleşmiş mesajdır; kısaca, firmanızın eylemlerinin ve çalışanlarınızın

davranışının gönderdiği mesajdır. İşe başvuranların eline firmanızı anlatan kâğıt belgeler mi tutuşturuyorsunuz yoksa bilgi alması için bir web sitesi adresi mi veriyorsunuz? Ofisi turlarken geri dönüşüm kutuları, kompost alanları, ışık monitörleri ve söylediklerinizi kanıtlayan başka işaretlere mi rastlıyorlar? Şirketinizin 401K kodlu tazminat paketinin bir parçası olarak ortak sosyal sorumluluk fonları sunuyor mu? Şirketinizin yenilenebilir enerji kullanıyor ya da karbon dengeleme yapıyor mu? Bütün bunlar işe başvuranlar, özellikle de Y ve Z kuşağından olanlar tarafından anında fark edilir.

Söyleşi

Yeşil Teknolojiler Gerçekten Pahalı mı?

Bazı yeşil teknolojiler, özellikle de yenilenebilir enerji teknolojileri hâlâ çok pahalı; özellikle de fosil yakıtlarla fiyatları dengeleyebilecek vergi ya da teşvikler yoksa. Çoğunluk bunun değişeceği konusunda fikir birliği içinde. Fakat bu durum sizi piyasadaki daha az pahalı olan yeni teknolojik uygulamalardan uzak tutmamalı. CISCO'nun Telepresence veya HP'nin Halo video konferans ürünleri başta pahalı gibi görünebilir, ama birkaç ay içinde parasını geri ödeyecektir. HOK'da biz bu tür iletişim araçlarını kullanarak seyahatlerimizi ve karbon ayak

izlerimizi azalttık. Bu, hem bize hem de müşterilerimize zaman ve para tasarrufu sağlıyor. Gerçek zamanlı geri bildirim sistemleri gibi, bina sakinlerine kullandıkları enerji miktarını bildiren başka teknolojiler de çok etkili olduklarını ve kısa sürede kendilerini geri ödediklerini kanıtladılar. Eğer şu anda herhangi bir yatırım yapacak durumunuz yoksa, davranışları değiştirmeye odaklanın. "Bilgisayarlarınızın ekranını kapatın" veya "ışıkları söndürün" kampanyası başlatın. Böylece herkese enerji kullanımını azaltmadaki rollerini hatırlatmış olursunuz.

Kral Abdullah Bilim ve Teknoloji Üniversitesi kampusunda inşa edilen iki soğutma kulesi, önemli miktarda yenilenebilir enerji ürettiyor.

■ Kendisine soru yöneltilenlerin yüzde 21'i iklim değişikliğini durdurulabilmesi için "bir yıl veya daha fazla süreyle" cinsel ilişkiden vazgeçebileceğini (kadınların yüzde 10'u, erkeklerin yüzde 3'ü bunu sürekli yapabileceğini) açıkladı.

Kuşkusuz bu yanıtlar zamanlarını çevreci bir araştırmaya ayırmaya hazır olan oldukça seçilmiş bir gruba aittir. Bu sonuçlar hiçbir şekilde sıradan bir ABD yurttaşını yansıtmıyor. Gene de çevre için bir şeyler yapmaya hazır insan sayısının hiç de az olmadığını gösteriyor.

Hakkınızda şunları okuduk: "CNN'den bir yapımçı Stringer'in kâğıt kullanımını en aza indiren bir yazılım olan GreenPrint hakkındaki blog yazısını okuduktan sonra HOK'un Washington'daki ofisini ziyaret ederek kendisiyle bir röportaj yaptı." Lütfen bunu anlatır mısınız?

TheGreenWorkplace.com başlıklı blogumu yeni oluşturmuştum. Greenprint adlı bir firmayı anlattım. Bu firma bir yazılım satıyor; bunu bilgisayarınıza yükliyorsunuz; bir belgeyi bastırmak istediğinizde, size boşlar dahil, kaç sayfa kâğıt harcayacağınızı bildiriyor. Çok akıllı bir uygulama ve ben bunu birkaç ay kullandım. CNN bu firma üzerine bir program yapacaktı, bir "kullanıcı"nın görüşüne ihtiyaç duyuyordu, ben de görüşlerimi paylaşabileceğimi belirttim. Çoğu kez bu tür farklı ürünler hakkında görüşüm sorulur, çünkü bunları araştırır, bulur ve kullanırım.

Global bir çevreci mimarlık firmasının, HOK'un Yönetim Kurulu üyesisiniz ve Building Design+Construction Dergisi tarafından "40 yaş altındaki en iyi 40 meslektaşın biri" seçildiniz. Gerek ülkenizde, gerekse dünya çapında yeşil binalara ilgi artıyor. Firmanızla birlikte tamamladığınız bir iki proje hakkında bir şeyler söylemek ister miydiniz? Dünyanın en büyük LEED Platinum Projesinden bahsetmek istiyorum. Bu projede benim herhangi bir katkı yok, ama firmamdaki 600 kişinin emeği var. Söz konusu olan, Suudi Arabistan'ın Thuwal kentindeki Kral Ab-

dullah Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Kampüsü (KAUST). KAUST Kızıl Deniz'in harika bir noktasında inşa edilmiş, enerji harcaması düşük ve sürdürülebilirliği yüksek bir proje. Ülkenin ilk LEED belgeli projesi ve Dünya Yeşil Binalar Konseyinin Suudi Arabistan şubesini oluşturacak bir katalizator niteliğinde. Kızıl Deniz kıyılarındaki doğal çevreye ve kırılğan ekosistemlere son derece duyarlı olan bu proje bölgede büyük çaplı inşaatlar için güçlü bir örnek oluşturuyor. Bu projeye, özellikle de bu kadar sıcak ve rutubetli bir bölgedeki başarılarımızla gerçekten gurur duyuyoruz,

HOK'da hem sürdürülebilir tasarımlar oluşturuyoruz, hem de danışmanlık hizmetleri veriyoruz ki bu benim uzmanlık alanım. Çok geniş bir yelpazede yer alan müşterilere danışmanlık hizmeti verdim; WWF (Doğal Hayatı Koruma Vakfı), ABD Genel Hizmetler Dairesi, ABD Capitol Mimarı, Amerikan Tabiat Tarihi Müzesi bunlar arasında; kısa bir süre sonra Bank of America'ya danışmanlık yapacağım. Bu projeler bazen paydaş tarafınlığını, bazen politika oluşturmayı, bazen de operasyon veya işyeri stratejilerini gündeme getiriyor. Hepsinin temelinde ise sürdürülebilirlik ilkeleri ve insan davranışlarını değiştirme bulunuyor.

Her gün yeni tasarım yöntemleri ve müş-

terilerimizin daha sürdürülebilir düşünmesi için işe koşan insanlarla birlikte çalıştığım için kendimi çok şanslı sayıyorum. Etrafımdaki tutku, beni sürekli esinlendiriyor. HOK kadrosunda yaklaşık 900 LEED Sertifikalı profesyonel çalışıyor; portföyünde ise 70 LEED veya BREEAM sertifikalı proje bulunuyor.

Sürdürülebilirlik bütünsel bir yaklaşım ve yeni bir megatrend olarak görülüyor. Toplam kalite yönetimi, IT teknolojilerine geçiş gibi pek çok boyutla birlikte rekabet koşullarını etkileyeceği üzerinde duruluyor. Bu görüşe katılıyor musunuz?

Katılıyorum. Çünkü sürdürülebilirlik kavramının son derece karmaşık ve kapsamlı bir doğası vardır. Yaptığımız işin sadece tek bir bölümünü bununla görevlendiremezsiniz; bütün işletmeyi, bütün işyerini kapsayan sistemik çözümler içerir. Şirketler bunu –üstelik çabuk– kavramaya başladılar. Oldukça muhafazakâr firmalar bile sürdürülebilir çözümleri imalat, tedarik, operasyonlar, satış ve insan kaynakları süreçleriyle bütünleştirmeye çalışıyor. Sürdürülebilirliğin sadece tasarruf getirmediğine, aynı zamanda pazar fırsatları sunduğuna kesinlikle inanıyorum. Müşteriler çevre için doğru olanı yapan şirketlere iş vermeyi arzu ediyor. ○

Suudi Arabistan'ın Thuwal kentinde HOK'un inşa ettiği Kral Abdullah Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, sıcak iklimde düşük enerji ve sürdürülebilirlik ilkelerinin uygulanabileceğine dair çok iyi bir örnek.

Kalem de Çözünür mü?

“Beşikten Mezara” mantığı çoktan tarih oldu. Günümüz, her bir ürünün atığının bir başka ürüne dönüştüğü, çöpün yok olduğu, “Beşikten Beşiğe” olarak tanımlanan yeni bir dönemi müjdeliyor. Orta ölçekli bir kalem üreticisi olan Steppen firması, bunun farkına varmış ve bio-plastik kalemlerle, piyasada fark yaratmayı çoktan başarmış.

Yazı: Barış DOĞRU Fotoğraf: Saygın SERDAROĞLU

Söz uçar yazı kalır derler. Yazılar kalıyor evet, binlerce ağacın kesilmesine neden olan kâğıtlar pahasına. Ama önüne her zaman çözebileceği sorunlar koymayı bilen insan-
noğlu ve kızı da takkesini önüne koymaya başladı. Bu kâğıtları tekrar tekrar geri dönüştürebilmenin yollarını aradı, buldu. Hâlâ çok kısıtlı olmakla birlikte geri dönüştürülmüş kâğıt kullanımını giderek yükselen bir eğilim. Pe-
ki ya kâğıtlara yazıyı işlediğimiz araçlar, yani kalemler ne durumda?

Onu da düşünenler varmış; hem de Türkiye’de de. Geri dönüşebilen kalemlerin Türkiye’deki mimarları ise 1987 yılında kurulmuş bir KOBİ: Steppen. Uğur plastik ismi ile yola çıkan, 1992 yılında adını Steppen’e dönüştüren bu plastik kalıp ve enjeksiyon firmasının kurucusu ise, uzun yıllar boyunca promosyon sektöründe çalışan Tuna Yetkin. İşe otomotiv sektörüne yönelik ürünlerle başlayan firma ilk kalemini 1994’te üretmiş. Çin mallarının piyasayı kasıp kavurmaya başladı-

ğı o yıllarda kalite ve fiyat dengesini iyi bir şekilde kurmayı başaran Steppen’in kalemleri uluslararası fuarlarda da dikkat çekmiş. Firmanın Pazarlama Müdürü Tunç Şengül, burada kritik iki noktaya dikkat çekiyor: “Birincisi, Çin fiyatına Avrupa kalitesinde kalem üretebilmek. İkincisi ise, kendi tasarımıyla üretim yapmamız. Bu konuda önemli bir destekçimiz, çok iyi bir endüstri tasarımcısı olan Ümit Altun oldu.”

1996 yılında sponsor kalem üreticiliğine de başlayan firma, bu tasarım gücüyle 60’a yakın modele ulaşmış, pazarda tanınan, bilinen ve aranan bir üretici olmuş. Ama bir gün gelmiş ki...

Kırılma Noktası: Bir Müşteri Toplantısı

O gün 2007 yılında, bir müşteri toplantısında gelmiş. Tunç Şengül o günü şöyle anlatıyor: “Toplantıda, biz böyle böbürlene böbürlene ‘şu kadar plastik üretiyoruz’ diye konuşurken bir müşterimiz kalktı ve şu soruyu sordu: ‘Pe-

ki bu kadar plastik nereye gidiyor?’ Bu bizim için bir kırılma noktası oldu. İlk olarak yarısı kâğıt, yarısı geri dönüştürülmüş plastikten kalem ürettik. Araştırdıkça doğal plastikleri, bioplastikleri, oxo-degradable plastikleri gördük. Oxodegradable plastikler bir takım kimyasallarla çözümlenmiş plastikler. Bunlar çözünebilir plastik ama doğal malzeme yok. O yüzden biodegradable ve compostable plastikleri araştırdık. Böylece hem doğada çözünebilir ve sonra da gübreleşebilen plastiklerle karşılaştık.”

Gübreleşebilen plastik? Nasıl oluyor bu? Plastik, petrol türevi değil mi? Şengül gülümseyerek yanıtlıyor: “Hayır adı plastik ama bu tamamen mısır nişastasından elde ediliyor. Daha doğrusu mısır nişastası elde edilirken açığa çıkan bir sıvı madde var. O sıvıyı bizim enjeksiyon makinelerinde işlenebilir hale getiren bir teknoloji kullanılıyor. Biz aslında çılgınca bir iş yapıyoruz çünkü Türkiye’de bu malzeme çok az kullanılıyor.”

STEPPEN

biokalem

KOBİ

Peki bu malzeme Türkiye’de üretiliyor mu? “Hayır, İngiltere ve İtalya’dan ithal ediyoruz” diyor Şengül ve ekliyor: “Oldukça zor bir malzemededen bahsediyoruz; kalıplara yapıyor, makinenin içinden zor temizleniyor vs. Başta bizi epey zorladı ve üzdü. Klips elimizde kaldı, buton kırıldı. Plastik kâğıdın birbirine adaptasyonu olmadı. 2007 ve 2008 böyle geçti. 2009’da oturdu işler. Bir de bu hammaddeye ulaşana kadar ortadan ikiye bölündük. Herkes birbirinden sır gibi saklıyor. ‘Yok böyle bir şey’ falan diyor. Bu hammaddeyi kim üretiyor, nereden gelip nereye gidiyor? Hangi koşullarda üretilir Bizim için uygulanabilecek hammadde hangisidir? Piyasada üç çeşit hammadde var: ABS, polietilen ve polipropilen. Poletilen ve polipropilen kalem için uygun değil. O kadar büyük oranda üretim yapamazsınız. ABS kullanmak gerekiyor. Bu sefer de onun denk düşenini bulmak gerekti. Hangi malzemedden yapılan, hangi polimerden, nasıl yapılan ABS sorularına cevap bulmak gerekti. Çok ciddi bir AR-GE çalışması yaptık aslında biz. Sonunda da Sanayi Odasının ödül verdiği ürünü oluşturduk.”

Kalemde Çıkan Karaçamlar

Tasarımcımız Ümit Altun bir gün özel bir tasarımla çıkageldi. Kalem kapağının içindeki küçük bölgede üç adet karaçam tohumu. Fikir çok hoşumuza gitti. O tohumları alacaklar, küçük bir pet şişenin içindeki toprağa dikecekler. Sonra bir yıl boyunca, küçük bir fidan haline gelinceye kadar, masalarının üzerinde bakacaklar ve ardından ormanlık bir alana dikecekler. Bunun, insanların SMS göndererek ağaç dikmelerinden çok daha güzel bir şey olduğunu düşünüyoruz.

Ödüllü “Gökmar” ve “Erguvan”

Evet, burası önemli çünkü biz de Step-pen firmasını ve doğada çözünebilir kalemlerini Sanayi Odasının bu ödülleri ile fark ettik. 2009 KOBİ Çevre Dostu Ürün Ödülü, Step-pen’in bu iki çevreci kalem modeli dolayısıyla kazanılmış: Gökmar ve Erguvan. Gökmar, biraz daha kalın, Erguvan ise adı gibi biraz daha ince ve nazlı. İki kalemi elimizde evirir çevirirken Tunç Şengül devam ediyor anlatmaya: “Bu ödül işinde enteresan olanı şu oldu. Biz bir başvuru yapmamıştık. Sanayi Odası bize kendisi geldi; kalemlerimizi duymuştu. Apar topar hazırlandık. Bu oturduğumuz odaya 14-15 kişilik bir kadro geldi. Kimler yoktu ki: Sanayi Odasının temsilcileri; Çevre ve Orman Bakanlığının temsilcileri. Burada sıkı bir sorguya çekildik. Sadece ürünümü-zü değil, fabrikamızı da didik didik ettiler, her köşesini gezdiler. Nasıl ürettiğimizi görmek istediler. ‘Nasıl üretiyorsunuz, kalıbınız ne, üstüne ne ile baskı yapıyorsunuz? Ne ile boyuyorsunuz? Kâğıtta ne kullanıyorsunuz?’ İnce ince her şeyi araştırdılar. Sonunda 25 Aralık’ta bizi ödül törenine davet

İstanbul Sanayi Odasının Çevre Dostu Ürün Ödülünü alan Steppen'in Pazarlama Müdürü Tunç Şengül "Eğer buna uygun bir piyasa oluşursa plastikle çalışmayı tamamen bırakmayı düşünüyoruz" diyor.

(Türkiye Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı) ve Alternatif Yaşam Derneği var.

Bu arada TEMA'yla da bir ortaklık kurduk. Bioplastikle üretilen her kalemde onların da bir payı var. Onun dışında geri dönüştürülmüş plastiği siyaha boyayarak yaptığımız kalemler var. Orada da geri dönüştürülmüş plastik kullanmamızdan kaynaklanan tasarruf ettiğimiz bir para var. O bedeli göz ardı ettik ve bu konuda çalışmalar yaptığı için o bedeli TURMEPA'ya aktarıyoruz.

En son olarak, internet sitelerinde gördüğümüz bir haberi soruyoruz: Üretimde kullandıkları, mısır nişastasından kökenli bio-plastiği, 180 günlük yaşlandırma testine tabi tuttunuz. Peki, sonuç nedir? "Aldığımız bio-plastiği İtalya'ya geri gönderdik; klimatize edilmiş ortamda ne kadar çözünecek diye yağmurun karın soğuşun olduğu ortamda bir test yaptılar. 180 günün sonunda da yüzde 94'ünün çözüldüğünü bildirdiler bize."

180 günde doğaya karışan kalemler, Küresel İlkeler sözleşmesine imza atan 33 kişilik bir firma, TEMA ile ortaklıklar ve çevre dostu ürünlerle alınan ödüller, kazanılan ihaleler... Dünya değişiyor gerçekten. Hem de çok hızlı. Bakalım bütün bu eski önyargılar, kalıplaşmış düşünceler, aşırı tüketim çılgınlığı ve petrol tiryakiliği ne kadar zamanda doğaya karışıp, kaybolup gidecek? Hep beraber göreceğiz... ○

ettiler ama kazanıp kazanmadığımız konusunda hiçbir bilgi vermediler."

Şengül, Oscar töreni gibi hissettiklerini, çok heyecanlandıklarını söylüyor. Ve sonunda ödülü aldıklarında, bütün emeklerinin karşılığını almış oluyorlar ve dünyalar onların oluyor.

Yakın zamanda aldıkları bir haber, onlar için ikinci bir ödül gibi olmuş: THY'nin ihalesini kazanmışlar. Şengül heyecanla anlatıyor: "Artık THY de bizim kalemlerimizi kullanılıyor. Bunun üzerine dedik ki, 'biz doğru bir iş yapıyoruz. Bu ürünü tercih etmeye, aramaya, ödül vermeye başladılar. Promosyon sektöründe bunu başka kimse uygulamıyor ama biz bu yola başladık.'" Bunun üzerine hayli iddialı bir karar alıyorlar: 2010 başından itibaren plastikle ilgili ürün tasarımı, ARGE ve ürün geliştirme çalışması yapmayacağız. Onu hayatımızı sürdürmek için bir kenarda tutacağız. Onun yerine bioplastiklerle ilgili kısmımızı geliştireceğiz.

Güle Güle Zalim Plastik!

Tunç Şengül'ün yüzüne, söylediklerinde gerçekten ciddi mi diye bakıyoruz. Nihayetinde plastik enjeksiyon ile kalem üretimi yapan orta ölçekli bir firmadan bahsediyoruz. Ama evet, Şengül gayet neşeli ancak gayet de ciddi. Ve bir anda çıtayı biraz daha yükseltiyor: "Eğer buna uygun bir piyasa oluşursa plastikle çalışmayı tamamen bırakmayı düşünüyoruz."

Gerçekten ilginç bir firma ile karşılaşıyoruz. Üstelik bu firma 2008'den itibaren BM Küresel İlkeler Sözleşmesini de imzalamış. Şengül yine gururla anlatıyor: "Türkiye'deki 170 imzacıdan biriyiz. Bunu gururla söylüyoruz çünkü biz sonuçta 33 kişinin çalıştığı küçük bir KOBİ'yiz ama o 33 kişi çok efektif çalışıyor. BM'nin Binyıl Kalkınma Hedefleri doğrultusunda BM Kalkınma Programı ile birtakım işler yapıyoruz. Zihinsel engellilerin üretim sürecinde kullanılmasına yönelik çalışmalar yapıyoruz. İşin içinde ZİÇEV

Bu Yaz Sosyal Paydaşlarınıza Verebileceğiniz En İyi Hediye: Çevre Kitapları

Üretim ve tüketim alışkanlıklarımız, satın aldıklarımızın çevresel etkileri, değişmek zorunda olan yaşama kültürümüz...

Bugün en büyük duygusal yatırımımız, küresel ısınmanın gölgesi altında büyüyen çocuklarımız...

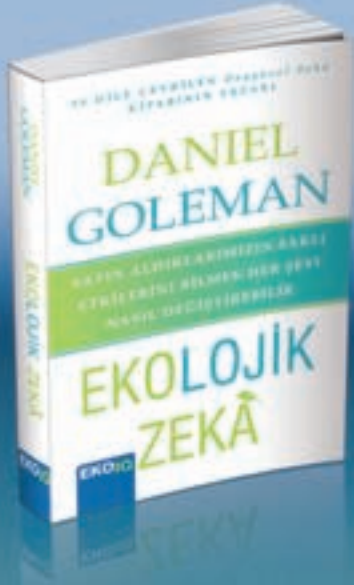
Peki, yapılacak her şeyi bilmemize imkân var mı? Tek birimiz bunu herkes adına yapabilir mi? Her birimizin birer uzman olması mümkün mü?

Öyleyse ne kadar çok paylaşırsak, iyileşmeye o kadar çok yaklaşıcağız demektir.

Öncü karıncalar gibi, en güçlü feromonun izini takip edeceğiz ve bizim için geleceğin olduğu yeri haber vereceğiz. Kazandığımız kavrayışı ve derinliği paylaşacağız.

EKOIQ Kitaplığı bu göreve hazır olanlara dünyada en çok ilgi gören kitapları sunuyor. Çevrenizdekilere "Kalıcı, faydalı ve değerli" bir hediye sunun, sürdürülebilir bir dünyaya katkıda bulunun.

İşte EKOIQ Kitaplığından bu yaz okuyacağınız eserler

Tüm çalışanlar için:

Ekolojik Zekâ – Daniel Goleman

Sosyal Zekâ ve Duygusal Zekâ'nın kitlelere mal olmasını sağlayan Daniel Goleman, bu defa bizleri Ekolojik Zekâ'yla tanıştıyor. İş ilkelerini değiştiren Ekolojik Zekâ, ürettiğimiz ve satın aldığımız şeylerin gizli çevresel etkilerini gözler önüne seriyor.

Gençler için:

Tercih Sizin – Al Gore

Kitap, genç okurları özellikle enerji tasarrufu ve temiz enerji kaynakları konusunda aydınlatmayı amaçlıyor. Herkesi sorumluluğa davet eden Al Gore, birçok mühendis ve iklim uzmanıyla yaptığı görüşmelere dayanarak oldukça aydınlatıcı bir kitap ortaya koyuyor.

Çocuklar için:

Dikkat, Eriyorum! Küresel Isınmayı Soğutma Önerileri – Laurie David, Cambria Gordon

Dünyamız bizden kahramanlıklar bekliyor. Küresel ısınmayı durdurabilir, soyu tükenmek üzere olan bir milyon canlının çoğunu hâlâ kurtarabiliriz! Bu kitapta çocukların kendi başına yapabileceği öyle çok şey var ki! Üstelik bunları belki büyüklere de öğretebilirler...

Toplu alımlarda, EKOIQ okurlarına indirim yapılacaktır.

Sürdürülebilir Finansmana Yeni Küresel Normlar

Dünya Bankası Grubunun bir parçası olan IFC (International Finance Corporation), sürdürülebilir finansmanın yeni normlarını saptamak ve var olan performans standartlarını güncellemek için bir dizi bölgesel toplantı düzenliyor. Bu gündemi, Ortadoğu, Orta Asya, Balkanlar ve Kuzey Afrika ülkelerinin temsilcileri ile görüşmek üzere bir IFC heyeti, Haziran ayının sonunda İstanbul'daydı. Türkiye basınından sadece **EKOIQ**'ya özel bir röportaj veren ve Bilal Rahill, Reidar Kvam ve Aaron Rosenberg'den oluşan IFC heyeti, yeni küresel finansal sürdürülebilirlik normlarının Ocak 2011'de açıklanacağını duyurdu.

Söyleşi: Barış DOĞRU Fotoğraf: Saygın SERDAROĞLU

Bize biraz IFC (International Finance Corporation) ile ilgili bilgi verebilir misiniz?

Bilal Rahill: IFC, Dünya Bankası Grubunun bir üyesi olarak, sadece geliştirmekte olan ülkelerdeki projelere finans desteği veren bir kuruluştur. Zaten tamamen kalkınma odaklı çalışmalar yürütürüz. Hedefimiz, altyapı, üretim ve finansal projelere kredi sağlamaktır. Bu ülkelerin ekonomik büyümesine ve kalkınmasına katkıda bulunmaya ve istihdamı desteklemeye çalışırız.

Bugüne kadar iklim değişikliğiyle ilgili bir çalışmanız var mıydı?

Rahill: IFC'nin hem çevresel hem de toplumsal sürdürülebilirlikle ilgili kurumsal bir politikası var. Sürdürülebilirlik politikaları çerçevesinde, kamu aydınlatma da yer alıyor, bizimle birlikte çalışan kurumlar ve müşterilerimiz için gerekli performans standartlarının belirlenmesi de. Biz bu yaklaşımı 2006 yılında yürürlüğe koyduk ve bu tarih IFC için, eski pratiklerin üzerine geçen tamamen yeni bir seviye oluşturdu. Şu anda sürdürdüğümüz tartışma ve değerlendirmelerse, bu sürdürülebilirlik çerçevemizin, yani performans standartlarımızın ve kamuoyuna açıklık politikalarımızın tekrar gözden geçirilmesi ve güncellenmesinin bir parçası. Tabii bu çalışmanın önemli bir parçası da iklim değişikliği stratejisi olmadığının altını çiziyorum. Dünya Bankası Grubu zaten 2008'de bir iklim değişikliği stratejisi oluşturmuştu. O yüzden bu çalışma daha genel anlamda IFC'nin kurumsal sürdürülebilirlik politikası ve yaklaşımıyla ilgili.

Reider Kvam: Biz şu anda sürdürülebilirlikle ilgili çok daha genel bir çerçeveyi güncelliyoruz. Dünya Bankası Grubunun bir üyesi olarak, kalkın-

IFC'nin Çevresel ve Sosyal Kalkınma Bölümü Yatırım Destek Grubu Yöneticisi Bilal Rahill

“Dünya Bankası Grubunun bir üyesi olarak, kalkınmayla ilgileniyoruz ve bu kalkınma sadece iktisadi değil, aynı zamanda toplumsal, insani ve çevresel bir kalkınma”

IFC'nin Çevresel ve Sosyal Kalkınma Bölümü Kalite Güvenliği ve Politikaları Yöneticisi Reidar Kvam

mayla ilgileniyoruz ve bu kalkınma sadece iktisadi değil, aynı zamanda toplumsal, insani ve çevresel bir kalkınma. Şu anda güncellediğimiz çerçevede de birçok değişik alanı kapsıyor. İklim değişikliği belki de üzerinde tartıştığımız bu alanlardan en önemlisi ancak işgücü standartlarından etnik ve azınlık gruplarının sorunlarına, toprak işgalleri ve zorunlu göç problemlerinden toplumsal cinsiyet ve insan haklarına kadar uzanan bir dizi sorun alanı daha mevcut. Görüldüğü gibi çok geniş bir çerçeve var ve bu sorunların her biri için ayrı uzmanlar çalışıyor.

Peki, bu güncelleme süreci nasıl başladı? Süreç nasıl işliyor ve ne zaman sonuçlanacak?

Kvam: 2006 yılında hazırlanan yeni bir çerçeve olduğu için, bu süre boyunca nasıl işlediğini görmek istedik. Üzerinden sadece 3-4 yıl geçti ve şimdi tekrar güncelleme çalışmasına başladık. Güçlendirilmesi gereken alanlar güçlendirilecek; çok sarı olmayan noktalar açıklığa kavuşturulacak ve bu 3-4 yıllık deneyimden çıkan sonuçlar eklenecek. Bu alanda çok sayıda uzmanımız çalışıyor. Bu güncelleme çalışması geçtiğimiz yılın Eylül ayında başladı ve 2011 Ocak ayında bitmesini planlıyoruz. Yani önümüzde daha 6-7 aylık bir çalışma daha var.

Yeşil bankacılık veya sürdürülebilir bankacılık giderek daha çok gündeme geliyor. Nedir yeşil bankacılık?

Rahill: Bu soruyu on farklı kuruluşa sorsanız, sanırım on farklı yanıt alırsınız. Biz bu terim yerine, “sürdürülebilir finansman”ı kullanmayı tercih ediyoruz. Çevresel ve sosyal konuları göz önüne alarak yatırım yapan, çevresel etkilerini azaltmayı hedef olarak koyan finansman şirketlerini bu kategoriye koyabiliriz. Ayrıca giderek artan bir şekilde sürdürülebilir finansman, yaptığımız işin ve yatırım hedeflerimizin ana merkezi haline geliyor: Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanları yatırım hedeflerimiz arasında öncelik kazanıyor. Aslında bu kategoriyi iki ayrı alanda tanımlayabiliriz: Birincisi geleneksel yatırımları daha sürdürülebilir tarzda yapanlar ve ikincisi de yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve geri dönüşüm gibi doğrudan çevresel alanlara yatırım yapan finansman kuruluşları.

Türkiye'ye, içinde Balkanlar, Türkiye Cumhuriyetler, Ortadoğu ve Orta Asya ülkeleri temsilcilerinin olduğu bir top-

lantı düzenlemek için geldiniz. Neyi hedefliyorsunuz bu toplantıdan? Bahsedilen bölgelerle ilgili ne gibi spesifik konulardan bahsedebilirsiniz?

Rahill: Burada şu anda görüştüğümüz üç kişiden hiçbiri bu bölgenin uzmanı değil. Hepimiz işlerimizden küresel düzeyde sorumluyuz. Dolayısıyla bu bölgeyle ilgili sorunlardan çok genel olarak bahsedebiliriz ama bu bölgenin sorunlarının diğer yerlerden temel bir farkı olduğunu düşünmüyorum. Enerji kullanımı, enerji verimliliği, temiz enerji kaynaklarının geliştirilmesi ile ilgili zorluklar başta geliyor. Türkiye'nin oldukça büyük bir hızla endüstrileştiğini biliyoruz, dolayısıyla çevresel kirlilik de gündemde. Ancak iklim değişikliği perspektifinden baktığımızda hangi bölgeden bahsettiğimizin büyük bir önemi yok. Hem zorluklar, hem riskler, hem de fırsatlar küresel düzeyde.

Kvam: Konuya biraz da toplumsal açıdan bakalım isterseniz. Bahsettiğimiz bölge işsizliğin hâlâ oldukça yüksek olduğu bir alan. Dolayısıyla iş alanlarının yaratılması büyük bir öncelik. Düzenlenen bu organizasyon da, bir yanıyla bir danışma toplantısı ve biz buraya biraz da buranın sorunlarının ne olduğunu dinlemeye ve öğrenmeye geldik. İnsanların neler anlatacağı, sorunları nasıl bir öncelik sıralamasına soktukları, nelere vurgu yapacakları bizim için son derece önemli. Diğer bir konu da eğitim. Siz, bu bölgede oldukça eğitimli bir nüfusa sahipsiniz. Demokratik katılım, kalkınmada oldukça önemlidir dolayısıyla insanların bilgiye demokratik kurallar çerçevesinde ulaşmasını da güçlendirmek istiyoruz. Bu anlamda insanların giderek artan bir şekilde, yatırımlar konusunda daha şeffaf enformasyon edinmek istediklerini düşünüyorum. Bu açıdan toplumların daha şeffaf bir yapıya nasıl kavuşacaklarını da araştırıyoruz.

IFC Kurumsal
İlişkiler
Yöneticisi
Aaron
Rosenberg

“Sürdürülebilirlik raporlamasının zorunlu hale getirilmesiyle ilgili öneriyi biliyorum ama bu bana çok doğru gelmiyor. Zorunlu olması değil ama teşvik edilmesi bana daha makul görünüyor”

Son olarak bir de sürdürülebilirlik raporlaması hakkında konuşmak istiyorum. GRI'ın Amsterdam'daki son Konferansında sürdürülebilirlik raporlamalarının zorunlu hale getirilmesi ve mali raporlarla bütünleştirilmesi konuları ele alındı. Bu konularda ne düşünüyorsunuz?

Rahill: Biz zaten üç yıldır ayrı bir sürdürülebilirlik raporlaması hazırlıyoruz. Daha önce öyleydi ama artık çevresel ve sosyal performansın birlikte ele alındığı, Triple Bottom Line'i (insan, gezegen ve kar) temel alan tek bir rapor hazırlıyoruz.

Aaron Rosenberg: Sürdürülebilirlik raporlamasının zorunlu hale getirilmesiyle ilgili öneriyi biliyorum ama bu bana çok doğru gelmiyor. Bazı firma-

ların buna kapasiteleri olmayabilir; bazıları bu konuyla daha çok ilgilenebilir. Zorunlu olması değil ama teşvik edilmesi bana daha makul görünüyor.

Ekleme istedikleriniz?

Kvam: İstanbul'daki toplantının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu toplantıları dünyanın birçok yerinde yapıyoruz ve bu da onların bir parçası. Elimizden geldiğince en önemli yerleri ve kişileri seçmeye çalışıyoruz. Bu çok uzun bir süreç ve sonuç raporumuzu hazırlayana kadar daha birçok bölgede, birçok kişiyle görüşeceğiz. Bütün bu toplantıların sonuçlarını da raporluyoruz ve internet sitemizde de yayınlıyoruz. Gelişmeleri oradan da takip edebilirsiniz.

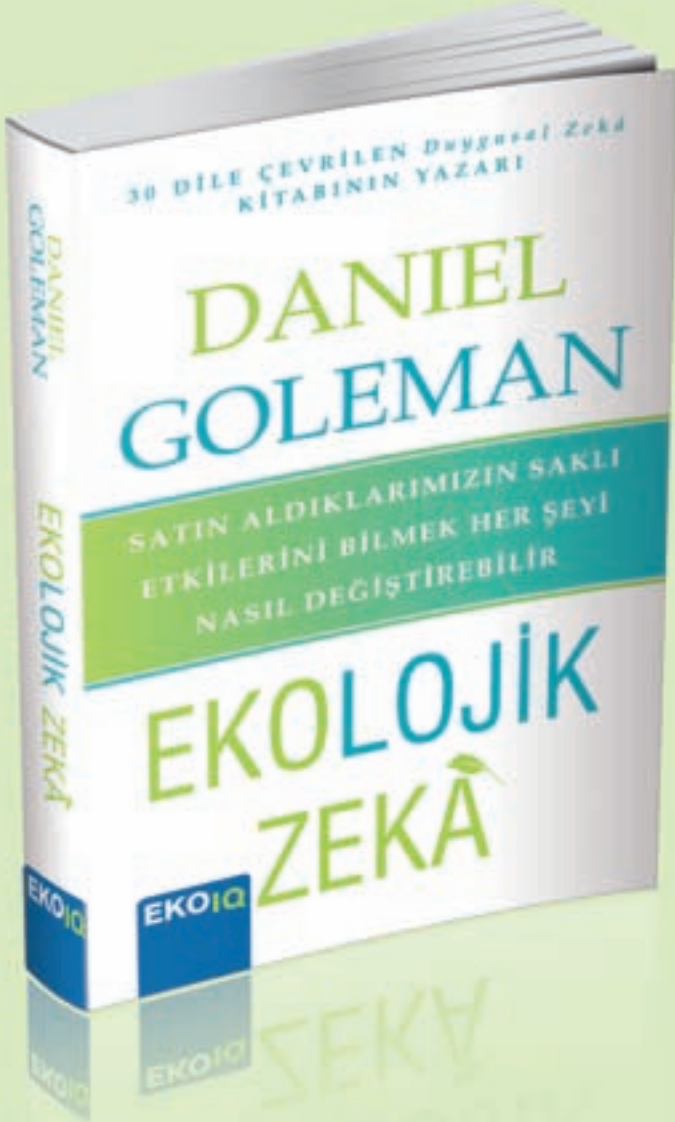
Rahill: Belki biraz da Ekvator Prensiplerinden bahsetmek iyi olabilir. Bu sürecin ve bu görüşmelerin en temel nedenlerinden biri de IFC'nin kabul ettiği performans standartlarını temelendiren Ekvator Prensipleri. Birçok uluslararası banka ve kuruluş, bu Prensiplere kendilerini adapte ettiler. Bu güncelleme sürecindeki değişiklikler aynı şekilde bu Prensiplere de yansıtılacak. Bu yeni standartlar aynı zamanda EBRD (European Bank for Reconstruction and Development) ve daha birçok uluslararası kredi kuruluşu tarafından da uyarlanacak.

Sonuç olarak yeni bir küresel performans standardının özellikle finans sektörüne çok büyük bir etkisi olacaktır inaniyorum.

Kvam: Bu süreç çok önemli çünkü biz IFC olarak çok büyük bir organizasyonuz ve dünyanın birçok yerinde, çok sayıda projeyi finanse ediyoruz. Küresel çaptaki finans kuruluşları bu yeni standartları bir kere uygulamaya başladıklarında, bunlar kimsenin dışında kalmayacağı küresel bir norm haline gelmiş olacak ve bunun etkileri de hemen kendini gösterecek. ○

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM KİTAPLARI...

**Sosyal Zekâ ve
Duygusal Zekâ
kitaplarının yazarı
Daniel Goleman'dan
yeni bir başyapıt:**

***Time* dergisi tarafından 2009 yılında dünyayı
değiştirecek 10 fikirden biri olarak gösterilen
Ekolojik Zekâ, EKOIQ Kitaplığında...**

EKOIQ

Alemdağ Caddesi, Yanyol Sokak,
No.5, SBK İş Merkezi, B Blok, Kat.3
Kısıklı - Üsküdar 34692
İSTANBUL

T: +90 216 412 72 13
F: +90 216 521 10 64
www.ekoIQ.com
kitap@ekoIQ.com

Söyleşi

Dr. Uygur Özemesi: "Çözüm Ekolojik Ekonomide"

Greenpeace Akdeniz Direktörü Dr. Uygur Özemesi, geçtiğimiz ay çok kışkırtıcı bir kitap yayınladı: "Yasak Meyve: Cehennemden Çıkış." Kitapta insanın doğaya yabancılaşmasının 400 yıllık tarihine nasıl son verilebileceğini tartışan Özemesi, "umutsuzluk yenilgiyi baştan kabul etmek anlamına gelir" diyor.

Kitabınızın gerçekten kışkırtıcı bir ismi var: Yasak Meyve. Bizi doğrudan İlk günaha, insanın varoluş koşullarına götürüyor. Kitabın ilk bölümünde de Kuran'dan alıntılar kullanmışsınız. Ne anlatıyorsunuz bu kitapta?

Esasında kitap bize yaşam ağacını veya namı diğer bilgi ağacını bulmamızı ve iç sesimize güvenerek içinde ekoloji bilgisi olan yasak meyveyi ısırmanızı ve böylece yarattığımız cehennemden çıkmamızı salık veriyor. Kitabın ilk bölümü insanlığın bugün içinde bulunduğu durumu anlatıyor. Bu bölümdeki Yasak Meyve yazısında Tevrat, İncil ve Kuran'dan yaratılış hikâyelerini kullanarak insanlığın yeryüzündeki tarihini anlatıyorum esasında. "Simulacra" isimli yazıda ise bu tarih geleceğe dair bir hikâyeye dönüşüyor; bir bakıma bir distopia'ya. Kitabın amacı, geleceği şekillendirmenin elimizde olduğunu göstermek ve bu olası gelecek konusunda beraberce düşünmek.

Ya diğer bölümler?

İkinci bölüm "Sınırı Aşmak," içinde bulunduğumuz çağın insanlık onuru açısından ne anlama geldiğini ortaya koyuyor; "Biyolojik Soykırım" da ise insanların doğayı işgalini ve diğer canlıları nasıl yok ettiklerini anlattım. Bu bölümde anlatılanların gerçek anlamda farkında olup insan olarak yaşamaya devam etmek gerçek bir yük, yaşamaya devam edecek gücü bulmanın tek yolu bu soykırımın karşısında durmak olabilir. Daha sonra Vatandaş Bilimi, Ekolojik Ekonomi, Güneşe Dönmek ve Sudaki İz bölümlerinde bilimin, ekolojinin, enerji sistemlerimizin ve su kullanımının günümüzde geldiği durumu ve ekolojik bir gelecek için nasıl bir dönüşüme ihtiyaç duyduğumuzu ele aldım; "Ekolojik Gelecek"te arzu ettiğimiz ve doğa ile barıştığımız bir geleceğe dair küçük örnekler verdim ve sonunda "Dönüşümün Ağları" bölümünde ekolojik geleceği yaratmak için ne gibi bir toplumsal yapı ve harekete ihtiyaç olduğunu, bu hareketin gerçekçi ve mümkün olduğunu göstererek kitabı umutla bitirdim.

"İnsanın, doğanın sırtında çökertici bir yük" olduğunu söylüyorsunuz. Nasıl oldu da böyle oldu? İnsanlar nasıl doğaya böylesine yabancılaştılar?

Yabancılaşmanın temelinde yarattığımız sosyo-ekonomik düzen ve bu dönemin ruhu yani Zeitgeist var. Bu düzen birden oluşmadı; son 400 yılın şekillendirdiği bir sistem bu. Doğanın sınırları hakkında hiçbir anlayışın olmadığı, doğanın sınırsız kabul edildiği bir çağda oluştu. Sınırların ancak 1960 ve 1970'lerde farkına vardık ve o zamandan bu yana çevre hareketi düzeni değiştirmeye ve sınırların farkında bir sosyo-ekonomik paradigma yaratmak için uğraşiyor. "Yasak Meyve: Cehennemden Çıkış" işte bu yeni düzenin ilkelerini sokaktaki halkın anlayabileceği bir dilde anlatıyor. Dolayısıyla yabancılaşmayı ortadan kaldırarak bu anlayışı günlük hayatın bir parçası haline getirmek için uğraşiyor.

Peki, umut nerede? İnsan kendi girdiği cendereden nasıl çıkacak?

Umut yine insanın dönüşme ve dönüştürme gücünde yatıyor. Umutsuzluk yenilgiyi baştan kabul etmek olduğuna göre umudu biz kendi içimizde barındırıyoruz. Bu dönüşme ve dönüştürme gücümüzü kullandığımızı dudu cendereden çıkacağız. Nasıl dönüşüp dönüştüreceğimizin ipuçları da kitapta var. Şüphesiz bir panacea sunmuyorum ama gerekli olan felsefe ve pratik yaklaşımlar kitapta var. Yer almayanları ise okurlar nasıl kendileri keşfedebilirler; onu da vermeye çalıştım.

Kitabınızda önemli bir bölümü ekolojik ekonomiye ayırmışsınız. Sizce bu yeni ekonomik anlayışın temelleri nelerdir?

Ekolojik ekonomi, kurmak zorunda olduğumuz ekolojik düzende çözmemiz ve oluşturmamız gereken en önemli alanlardan biri. Bunun için önce enerji kaynaklarımızı pratik anlamda tüketmeyen güneş ve jeotermale dayandırmamız gerek. Sonra üretim sürecimizi döngülere dayandırmalıyız. Üretim sürecinde çıkan her ürün yeni bir üretim-

"Ekolojik ekonomik sistemi kurarken aynı zamanda sosyal adalet, bireysel hak ve seçimler, işbirliği ve karşılıklı yarar da gözetilmeli"

de kullanılabilir. Üretim sürecinde kullanılmayan ve özellikle başka canlılara zarar veren "atıklar" tarihe karışmalı. Son olarak üretim döngülerini sağlayabilmek için çeşitlilik yaratmalı, her döngüyü tamamlayacak kullanılabilir çeşitli ürünler ve süreçler tasarlamalıyız. Bu ürünler bizle beraber envai çeşit canlıyı da beslemeli.

Ekolojik ekonomik sistemi kurarken aynı zamanda sosyal adalet, bireysel hak ve seçimler, işbirliği ve karşılıklı yarar da gözetilmeli. Toplumdaki bireyler (insan dahil bütün ekonomik hayvanlar) topluma yetenekleri ve kaynakları ölçüsünde katkı vermeli ve toplum bireyin yaşam, yiyecek, barınak, sağlık hizmeti haklarını sağlamalıdır. Herhangi bir açıdan özürü birey ve toplumlara bütün hizmetler indirimli olarak sunulmalıdır. Sosyal, politik ve ekonomik kurumlar kişi ve toplumların kendi bağımsız önceliklerini belirlemelerini ve bağımsız seçim yapabilmelerini güvence altına almalıdır. Bilgiye ula-

şım olanağı bütün insanlara sağlanmalıdır. Bu çerçevede, her konuda tarafsız bilimsel eğitim hakkı yanında insanların özgür düşünebilmesi ve bilgiyi değerlendirmesi için gerekli kritik düşünme ve karar verme yöntemlerine ilişkin de eğitim olanağı sağlanmalıdır. Değişik hizmet ve ürünleri kapsayan ekonomik etkinlikler pek çok değişik birey ve toplumların işbirliğini gerektiren üretim, dağıtım ve dönüşüm aşamalarını içermelidir. Etkinliklerin esasında, genelde güçlü azınlıklara yarar getiren rekabet ve kontrol yerine işbirliği ve karşılıklı yarar olmalıdır. Günümüz devlet anlayışında devletin başlıca görevi yukarıda açıklanan ekonomik ilkelerin işlenmesi için gerekli koşulları sağlamak ve hakları korumak olmalıdır.

Bildiğiniz gibi Yuvarlakçay'da yatırım yapan şirket kendi isteğiyle projeden vazgeçti. Tabii ki çevre hareketinin tepkisi sonucu . Bu anlamda Türkiye sanayisi için bir dönüm noktasından bahsetmek doğru olur mu sizce?

Şüphesiz bu çevre hareketi için büyük bir gelişme ve hepimize umut veren bir sonuç. Ancak kanaatimce sanayi için gerçek dönüm noktası daha baştan sosyal hareketlere gerek duymadan şirketlerin yukarıda bahsettiğim ilkeler doğrultusunda üretim süreçlerini şekillendirmeleriyle olacaktır. Sosyal normların, ekonomik bağlamın ve kanunların bunu gerektirdiği bir toplumu yarattığımızda dönüm noktasına varacağız. Bunu gerçekleştirmenin yolu Yuvarlakçay'daki mücadele ile başlıyor ancak bunu takip etmesi gereken yerelden ulusala ve sonra uluslararası alanda ekolojik ekonominin normlarının resmileşmesi için bir mücadele gerekiyor. Bu mücadelenin başarılı olması için hepimizin her alanda liderlik etmesi gerekiyor. Yoksa Yuvarlakçay'daki onurlu insanları sonuç ne olursa olsun yalnız bırakmış oluyoruz. ○

Kültür

Taner Öngür: “İnsanlığı Zekâ Kurtarır”

Moğollar Grubu ile birlikte, küresel ısınmayla ilgili bu topraklardaki ilk şarkı olan “Alarm”ı yapmış olan Taner Öngür şimdilerde Serap Yağız ve Suların Uğultusu ile “Güneş Şarkıları”nı söylüyor. Bir yandan da hayat dersleri veriyor, tabii anlayana...

Yazı: Balkan TALU

Fotoğraf: Saygın SERDAROĞLU

Taner Öngür’ü biz Moğolların başcısı ve BarışaRock’un fikir babası olarak tanırız genellikle. Dolayısıyla Taner Öngür’ün protest müzik konusundaki deneyimleri de uzun yıllara dayanıyor. Türkiye’de küresel ısınma bu kadar fazla konuşulmazken “Alarm” adındaki parçasıyla konuyla ilgili ilk şarkılardan birini de Taner Öngür yapmıştır. On yılını Almanya’da geçirmiş, işgal evlerinde sonradan partileşecek Yeşiller hareketinin bebek adımlarına şahitlik etmiş bir sanatçıdan söz ediyoruz. Dolayısıyla Serap Yağız’la kurduğu Suların Uğultusu grubuyla “Güneş Şarkıları” albümünü ve sürdürülebilir müzik festivalleri düzenlemeye kafayı taktığını öğrenince gidip kapısını çalmak farz oldu.

Taner Öngür’ün Taksim Tepebaşı’ndaki evinden içeri girdiğimiz anda bizi irili ufaklı zihni si-

nir aletleri karşılıyor. “Bir yıldır elektrik faturası ödemiyorum buzdolabını da fişten çektim ama merak etmeyin suyu bakkaldan yeni aldım” diyor bizlere gülümseyerek su ikram ederken. “Şurada gördüğünüz küçük güneş panelini 40 liraya aldım” deyince etrafa daha dikkatli bakmaya başlıyoruz ve Taner Öngür de “Pedalpower” (pedal gücü) mucizesini anlatmaya başlıyor bize: “Uzun bir boru yapıp, bunu tahta bir aksamın üstüne oturtmuşlar. İçinde bir şarj dinamosu var. Altı tane bisikletin arka lastiğine bunu oturtuyorlar. Seyircilerden altı tane gönüllü çağırıyorlar. Onlar pedal çeviriyor ve 1500 wattlık ses sistemi bu şekilde şarj oluyor.”

“Pedalpower” mucize gibi bir şey: “Seyircilerden altı tane gönüllü pedal çeviriyor ve 1500 wattlık ses sistemi bu şekilde şarj oluyor.”

Çamaşır Yıkar Gibi Festival Yapmak

Taner Öngür ecofriend.org sitesinden indirdiği onlarca sayfa çıkışından birini gösteriyor. Az gelişmiş ülkelerde çocukların kullandığı pedal gücüyle çalışan laptoplar ve çamaşır makinelerine bakıyoruz. Öngür, “Üstelik bu çamaşır makinesini kendimiz evde de yapabiliyoruz. Artık konserleri ve festivalleri de çamaşır yıkar gibi pedal çevirerek yapabiliriz” diyor.

Pedalla çalışan çamaşır makinesini

eskiden beri Vosvos tamirciliği yapan eski arkadaşı Murat Küçük'e şimdiden sipariş etmiş bile. "Birkaç gün içinde biter, zor bir şey değil yapması" diyor. Taner Öngür bu; şaka değil. Her an, her şeyi yapabilecek bir insan kendisi.

1970'lerde Moğollar'ın henüz kurulduğu zamanlar, Akkuyu'daki nükleer santral projesinin ilk onaylandığı yıllara denk geliyor. Taner Öngür, Mimarlar Odası'nın toplantısına gidiyor. Almanya'daki işgal evlerinden yeni dönmüş bir müzisyen olarak heyecanlı söz alıyor ve diyor ki "Ben de kampanya için müzik festivali yaparım." Hakikaten yapıyor da. İstanbul Ortaköy'de bir gün boyunca 5 grubu bir araya getiriyor. Ankara'da da 4 gün boyunca 28 grup konser veriyor. Türkiye'nin ilk rock festivali işte böyle örgütleniyor.

Mazot Ne Demek?

Yıllar sonra 2003 yılına gelindiğinde birçoğumuzun yakinen bildiği BarışaRock girdi hayatımıza. BarışaRock, sadece nükleer karşıtlarının bulunduğu bir platform değildi tabii. Eşçinseller de vardı, feministler de. Sosyalistler de vardı, savaş karşıtları da. Sesi bastırılan, susturulan her örgütlenme festivalde stant açabiliyordu. Taner Öngür muzipçe gülümseyerek "En ihtilafçı gruplara yan yana stant açtırıyordum. 'Kusura bakmayın çocuklar, yer yok' diyordum. Birbirlerine çay, ısımarlasınlar, konuşsunlar istiyordum" diyor. Sonra bir gün festival tırının mazota ihtiyacı olduğunu, duyunca kendi deyimiyle, kafasına dank ediyor. Mazot ne demek? Fosil yakıt, petrol demek. Petrol ne demek? Irak Savaşında binlerce insanın ölmesi demek."

Zihin jimnastiği devam ediyor: "Peki doğalgaz ne demek? Putin, Medvedev ve Gazprom demek. Hele o kömür bahsini hiç açmayalım. En son madenlerde çalışmak için insan toplandığın-

Akın Var Güneş Akın

Taner Öngür ve Serap Yağız 2007 yılından beri beraber çalışıyorlar. İlk albümleri Suların Uğultusu 2008 yılının Mart ayında yayınlandı. Grup daha sonra yolculuğuna Serap Yağız&Suların Uğultusu adıyla devam etti. Grup kendini bugün Anadolu freak out rock grubu olarak tanımlıyor. Serap Yağız&Suların Uğultusu 2008 yılının Ekim ayından beri Güneş Şarkıları üzerine çalışıyor. Antoloji.com sitesinden güneşle ilgili şiirler derlendi, sahiplerinden izin alındı. Tabii bu arada Nâzım Hikmet'in Güneşi İçenlerin Türküsü de unutulmadı tabii. Harun Tekin Güneş Dağı'nda, Hayko Cepkin de Hoş Geldin Güneş'de vokal yaptılar.

da gençlerden birkaçı 'bize öncelik verin' diye bağıyorlardı. Öncelik istemelerinin sebebi de babaları grizuda ölmüş, ama gene de madene girecekler. Böyle rezalet olur mu? Dünyanın en kirli kaynaklarından biri için bu kadar cana değer mi?"

Özellikle Barışarock bittikten sonra Taner Öngür bu soruların üzerine daha çok gidiyor. Öyle ya büyük festivaler için kurulacak ses sistemleri için gereken güç başka nasıl sağlanabilir?

"Ben aslında biraz da bu şekilde müzik yerine poz yapanları protesto ediyorum" diyor Taner Öngür ve ekliyor: "Bu büyük duman makineleri, ışık gösterileri falan çok anti-müzik bir şey. Bir de niye illa 50-60 bin kişilik bir topluluğu tıkiş tıkiş aynı yere toplamaya bu kadar meraklıyız acaba? Yurtdışında birçok festival gündüz çok daha dar kitlelere yapılıyor. 1000-1500 kişi için de çok sağlam festival yapabilirsiniz. BarışaRock'ta yıllarca o pet şişe çöplerini ne yapacağımızı bilemedik. Roskilde Festivalinde alanda su çeşmeleri var ve depozito karşılığında katılımcılara festival logolu cam şişe dağıtıyorlar. Çeşmeden suyunuzu doldurup içiyorsunuz."

Taner Öngür internetten araştırmaya devam ediyor ve Türkiye'de, üstelik ikinci defa, Güneş Enerjisi Teknolojileri Fuarının düzenlendiğini öğreniyor. Hemen kendi 9 volt, 5 wattlık amplifikatörüne güneş paneli bağlıyor. Bizler de şahidiz, çalışıyor. Bu deneyden sonra Taner Öngür fuar yöneticilerine Güneş Şarkıları isimli bir albüm yaptıklarını söylüyorlar. Girasolar firması güneş enerjisiyle çalışan 2000 wattlık bir ses sistemi kuruyor. Taner Öngür de Serap Yağız ve Suların Uğultusu

Güneş Şarkıları Güneş Turnesine Hazırlanıyor

3-8 Temmuz tarihleri arasında Heinrich Böll Vakfının Ramallah ve Beyrut Ofisleri ile Heybeliada'da ortak düzenlenen İklim Değişikliği Akıllı Enerji Politikaları Nükleer Enerji başlıklı yaz okulunun bitiminde güneş şarkıları çalınacak. Temmuz ayının sonunda Antalya Belediyesinin 5M Migros'un karşısına kuracağı güneş evinin açılışı Güneş

Şarkıları ile kutlanacak. Henüz kesinleşmemiş olmakla beraber 9-11 Temmuz tarihleri arasında Sinop'ta geniş katımlı bir Sürdürülebilirlik Festivali planlanıyor. Şimdiden katılacağına söz veren grup ve sanatçılar arasında Yüksek Sadakat, Marsis, Gevende, Moğollar, Serkan Çağrı, Erdal Erzincan ve Sadık Gürbüz'ün da adı geçiyor.

grubuyla birlikte Güneş Şarkıları albümünü basıyor. Fuarın açılışında "Güneş Şarkıları" çalınıyor.

"O Dediğiniz 1940'lardaydı"

Taner Öngür yıllardır solcu kimliğiyle bilinen bir sanatçı. Dolayısıyla anti-kapitalist, muhalif gruplarla olan irtibatı da devam ediyor. İnsanlığı, dünyayı ne kurtaracak sorusu üzerine de tartışmalar devam ediyor. Taner Öngür, artık evde hidrojen yakıtı üretilebildiğini, arabalara bu yakıt yüklenerek 150 kilometre yol yapılabildiğini anlatıyor. Heyecanlı gençler itiraz ediyorlar haliyle "Güzel söylüyorsun da Taner ağa-

bey, kapitalist düzen yıkılmadan biz kurtulamayız."

"Sizin o dediğiniz 1940'lardaydı" diye tatlı sert paylıyor Taner ağabeyleri heyecanlı gençleri. "Düşünün, bu tür tasarımlarla artık büyük şirketlere muhtaç kalmadan, dünyayı kirletmeden yaşayabiliriz" diyor. 40'lardan sonra hafiften 70'lere geliyor ve "Kurtuluş namlunun ucundadır" sloganını hatırlatıyor Taner ağabey bize ve hemen şerhini düşüyor: "Kurtuluş namluda falan değildir, kurtuluş zekâdadır."

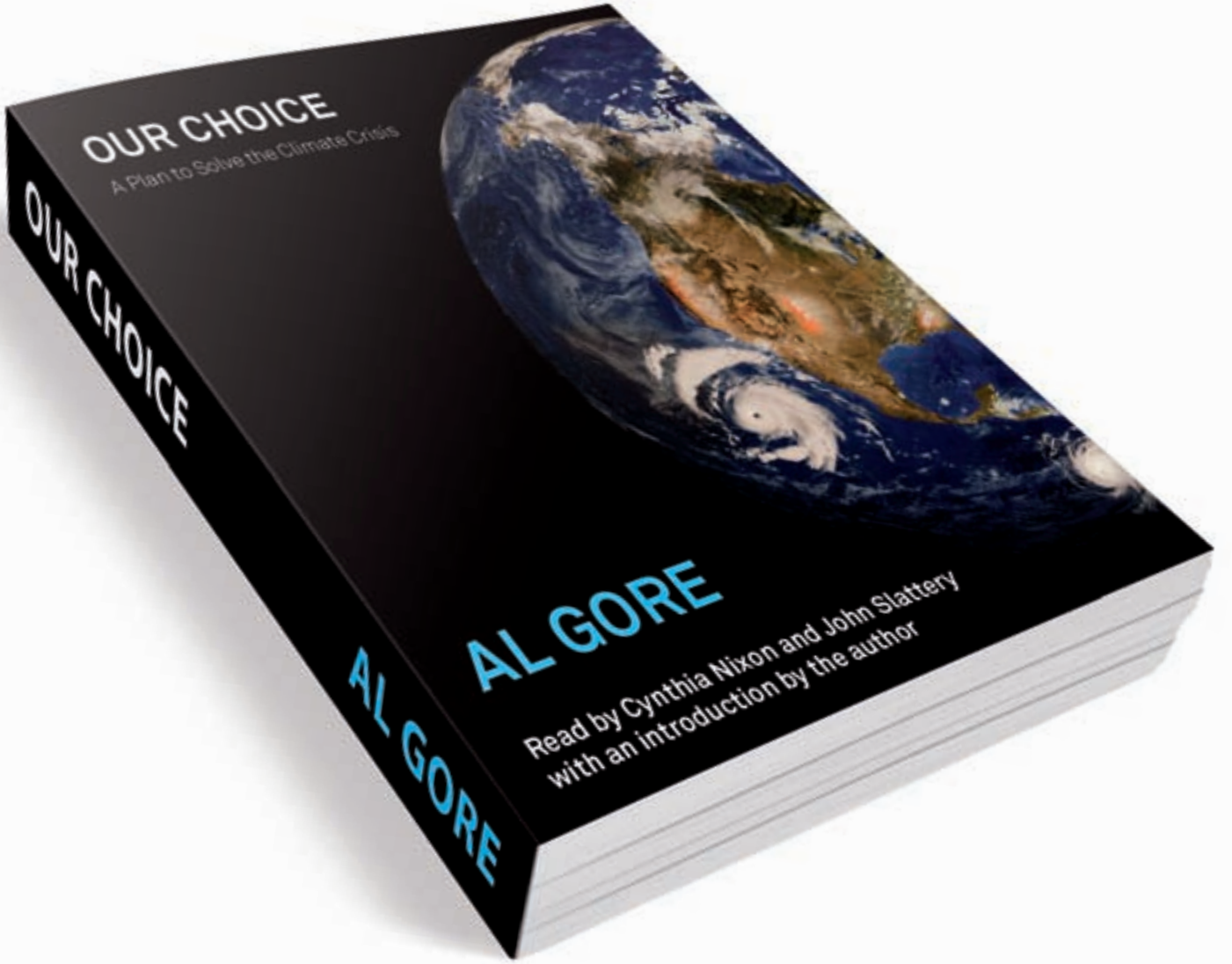
Röportaj hafiften daldan dala konuştuğumuz bir sohbete dönüşmüş durumda. Bu zekice tasarımların Türki-

"İnsanların 500 kilowatt saate kadar bireysel elektrik üretme hakkı var. Bir de yasa çıksa bu muhteşem bir şey olur. Türk halkı bunu anında benimseyecektir"

ye'de ne zaman görülebileceğini konuşurken Taner Öngür sözü hemen Güneş Enerjisi Teşvik Yasasına getiriyor ve ekonomiden sorumlu devlet Bakanı Ali Babacan'ı eleştiriyor. Almanya'da yenilenebilir enerjiye 49 eurocent gibi epey yüklü bir teşvik dağıtılırken bize 25 eurocent'in bile çok görülmesine birazcık bozulmuş üstat, bizden söylemesi. Enerji Bakanı Hilmi Güler Güneş Enerjisi Teknolojileri Fuarına geldiğinde Türkiye'nin güneş enerjisi potansiyelinin 386 milyar kilowatt saat olduğunu belirtiyor. Türkiye'nin ihtiyacı olan enerji miktarı ise 90 milyar kilowatt saat. "İnsanların 500 kilowatt saate kadar bireysel elektrik üretme hakkı var. Bir de yasa çıksa bu muhteşem bir şey olur. Türk halkı bu bilgiye vakıf olsa bunu anında benimseyecektir" diyor. Velhasıl kelam Taner Öngür'ün vurguladığı gibi "İstemezükçülük" dönemi bitti. Çözüme yönelik öneri ve projelerin daha çok öne çıkmasının zamanı geldi. Buradan Taner Öngür'ün büyük güneş enerjisi şirketlerine de bir mesajı var. Öngür, başta GEN-SED bünyesindeki dostlarımız olmak üzere şirketlerin küçük tüketicilere de ürün satmayı hedeflemesini öneriyor. Güneş enerjisiyle çalışan şarj aletleri, LED ışıklandırması bulunan şapkalar... Bu araçların sadece Çin ve Yeni Zelanda tarafından üretilmemesi, halkın arasında yayılması, insanların konuya daha fazla sahip çıkmasını sağlar diyoruz biz de. Elçiye zeval olmaz diyerek, dudağımızda eski bir Moğollar türküsü aradan çekiliyoruz: "Bir şey yapmalı hey, bir şey yapmalı..." ○

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM KİTAPLARI...

EYLÜL AYINDA **EKOIQ** KİTAPLIĞINDA

Alemdağ Caddesi, Yanyol Sokak,
No.5, SBK İş Merkezi, B Blok, Kat.3
Kısıklı - Üsküdar 34692
İSTANBUL

T: +90 216 412 72 13
F: +90 216 521 10 64
www.ekoiq.com
kitap@ekoiq.com

Fuar

Gerİ Dönüşüm Sektörü REW İstanbul Fuarında Buluştu

Katı atık, atık su, atık gaz ve yeşil enerjiyi aynı çatı altında toplayan Uluslararası REW İstanbul Fuarının altıncısı 10-13 Haziran tarihleri arasında İstanbul TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Fuarcılık alanında 20. yılını kutlayan İFO İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş. tarafından organize edilen ve geçtiğimiz yıl 91'i yabancı 197 şirketi ağırlayan REW İSTANBUL'a bu yıl 281 firma ve temsilcilik katıldı. Fuarı farklı ülke ve kuruluşları temsilen 9 bin 673 kişi ziyaret etti.

REW İstanbul Fuarını altıncı kez düzenleyen İFO İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Selahattin Durak, REW İstanbul'un önceki yıllara göre iki kat büyüdüğünü ve uluslararası kimliğinin daha da belirginleşmiş olduğunu belirterek, "Fuarımızı bü-

yütmeye ve yaşanabilir bir dünya için çok önemli olan geri kazanım konusunu işlemeye devam edeceğiz" dedi.

REW İSTANBUL 2010'da, sektörün önde gelen yurtiçi ve yurtdışı firmalarının yanı sıra; T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı yetkilileri, Marmara Belediyeler Birliği temsilcileri, Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu temsilcileri, sektörel dernekler, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ve akademisyenler yapılan panel ve toplantılara katıldı.

Fuar kapsamında yapılan panel ve toplantılarda; "Atık Yönetimi, Türki-

Fuarı, Veysel Eroğlu Açtı

Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu tarafından açılan Fuarı Eroğlu'nun yanı sıra, Çevre Yönetimi Genel Müdürü Prof. Dr. Lütfi Akça'da konuşmacı olarak katıldı. Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Hasan Z. Sarıkaya standları ziyaret edip, katılımcılardan bilgi alırken, TBMM Çevre Komisyonu Başkan Vekili Mustafa Öztürk, Fuar kapsamında düzenlenen "Yasal ve Çevre Boyutuyla Türkiye'de Hurdacılık" panelinde konuşmacı olarak katıldı. İSKİ Genel Müdürü Prof. Dr. Ahmet Demir'in de aralarında bulunduğu birçok kamu kuruluşu yetkilisi de REW İstanbul'u ziyaret etti.

ye'de İklim Değişikliği'nin Su Kaynaklarına Etkisi," "Sosyal, Ekonomik, Yasal ve Çevre Boyutu ile Türkiye'de Hurdacılık," "Atıksu Geri Kazanımı" gibi konular işlendi.

Yoğun Uluslararası Katılım

Bu yılki Fuarı yoğun bir yurtdışı katılımı da gerçekleştirdi. Katı ve sıvı atık toplama ve ayrıştırma konularında dünyada en gelişmiş teknolojilere sahip olan 57 Alman şirketinin yer aldığı Fuarı, Almanya'nın yanı sıra; başta İtalya, Hollanda, Fransa ve İsviçre ol-

mak üzere, 27 ülkeden firma ve temsilcilik katıldı.

KOSGEB'in de desteklediği REW İSTANBUL 2010'da, yine KOSGEB'in Türkiye temsilcisi olduğu European Enterprise Network (EEN) ile fuar çerçevesinde, katılımı ücretsiz olarak, Avrupalı şirketler ile Türk şirketler arasında ticari görüşmeler organize etti.

Buna ek olarak, Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası, katılımın ücretsiz olduğu işbirliği görüşmeleri düzenledi. Gerek Türk, gerekse Alman firmalar

tarafından ilgiyle karşılanan bu özel görüşme olanağına pek çok firma katıldı.

Ticari görüşmelerin yapıldığı EEN Standı ile işbirliği görüşmelerinin organize edildiği AHK standı, katılımcılara ek olarak yerli ve yabancı ziyaretçiler tarafından da ilgiyle izlendi.

Fuar kapsamında bir de Ödül Töreni yapıldı. Türkiye Çevre Vakfı (TÜÇEV) ve Recycling Industry Dergisi tarafından Çevre ve Orman Bakanlığı desteğiyle düzenlenen, "Atık ve Geri Dönüşüm" konulu kısa film yarışmasının ödülleri Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu ve Eski Çevre Bakanı ve sinema sanatçısı Ediz Hun'un katıldığı bir törenle dağıtıldı. ○

Fuarlar

Temmuz -Ekim 2010 Yeşil Fuarlar

Organic & Natural Korea (2-4 Temmuz 2010)

Kore Organik Çiftçiler Birliği tarafından düzenlenen fuarda klasik organik gıdaların yanı sıra doğal okul menüleri, sağlıklı besinler ve kozmetik ürünleri gibi alt kategoriler de bulunmaktadır.

Güney Kore, Seul

www.organicshow.co.kr

Project Ecosphere- Ottawa (31 Temmuz-2 Ağustos 2010)

Kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Project Ecosphere'de, yeşil binalar ve yeni teknolojiler dışında alternatif tıp ve organik tarım sektörünün temsilcileri de bulunmaktadır.

Kanada, Ottawa

<http://www.projetecosphere.org/en/index-ottawa.php>

SIAL MERCOSUR (25-27 Ağustos 2010)

Arjantin'de gerçekleştirilen bu fuar dünyanın en büyük gıda fuarlarından biri olarak anılıyor. Fuarda diğer gıda teknolojilerinin yanı sıra organik gıda kategorisinde de geniş seçenekler sunuyor.

Arjantin, Buenos Aires

<http://www.sialmercosur.com.ar/index2.php>

Natural Products Expo Asia (26-28 Ağustos)

Natural Products Expo Asia, Uzak Asya'nın en büyük doğal ürünler fuarlarından biri olarak anılıyor. Fuar, doğal sağlıklı ürünler sektöründeki en yeni inovasyon ve trendleri sunma iddiası taşıyor.

Hong Kong

www.naturalproductsasia.com

HUSUM (21-25 Eylül 2010)

HUSUM Rüzgâr Enerjisi Fuarı ve Konferansı, rüzgâr enerjisi alanında dünyanın en önemli organizasyonlarından biri olarak kabul ediliyor. Almanya Hamburg'da yapılacak fuara 70 ülkeden 800 katılımcı ve 25 bin ziyaretçi bekleniyor.

Almanya, Hamburg

www.husumwind.com

BIOFACH JAPAN (21-23 Eylül 2010)

Organik hareketin şemsiye örgütü IFOAM tarafından da desteklenen BIOFACH, Almanya, Çin, Hindistan ve ABD'den sonra Japonya'da gerçekleştirilen en büyük organik gıda fuarı olma özelliğini taşıyor.

Japonya, Tokyo

www.biofach-japan.com

Food Ingredients Asia (29 Eylül-1 Ekim 2010)

Food Ingredients (FI) 1986 yılından beri her türlü gıda alım satımı yapan kuruluşlarla işbirliği yapıyor. İlk defa Hollanda Utrecht'te bir konferansta buluşan FI ekibi yıllardır dünyanın dört bir yanında fuarlar ve konferanslar düzenliyor.

www.fi-events.com

Endonezya, Cakarta

BIOSTYL (30 Eylül-2 Ekim 2010)

Uluslararası organik beslenme, ekoloji ve sağlıklı yaşam fuarı Biostyl, geniş ürün yelpazesıyla farklı tüketici gruplarına hitap ediyor.

Slovakya, Bratislava

www.incheba.sk

Yeşil Tesisler Konferansı 2010 (5-6 Ekim 2010)

Sürdürülebilirlik için artık sadece saygın bir kurumsal kimlik yetmiyor. Kurumun işlerini iyi yapabilmesi için doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin de sağlanması gerekiyor. Yeşil Tesisler Konferansı, tüm tesisleri sürdürülebilir bir çevre oluşturmaya yönelik işletim, yapı ve donanım kavuşturmak için tüm tarafları; yöneticileri, kullanıcıları, tedarikçileri, tasarımcıları, teknik uzmanları, uygulayıcıları devlet kuruluşlarını, sivil toplum örgütlerini bir araya getirmeyi, tüm yenilikleri, uygulamaları, projeleri ve ürünleri paylaşmayı hedefliyor.

Türkiye, İstanbul

www.yesiltesislerkonferansi.com

Salon Zen et Bio (8-10 Ekim 2010)

Salon Zen et Bio, ürün ve katılımcı yelpazesini epey geniş tutuyor. Fuar, müşterilerine organik ve doğal ürünlerin yanı sıra alternatif tıbbi yönelik seçenekler de sunuyor. Katılımcılar arasında çevre kuruluşları ve doğa kulüplerinin temsilcileri de bulunuyor.

Fransa, Nantes

www.salon-zenetbio.com

WINDTECH 2010 - GOCA (13-16 Ekim 2010)

Türkiye, 2020 yılına kadar enerji yatırımlarına toplam 130 milyar dolar ayırmak zorunda.

Bu rakam bizzat Enerji Bakanlığı tarafından da doğrulandı. Bu ihtiyacın üzerine iklim krizi de eklendiğinde yenilenebilir enerji kaynakları büyük önem kazanıyor.

Rüzgâr enerjisi teknolojisi ise en çok tercih edilen kaynaklar arasında yer alıyor. WindTech İstanbul Rüzgâr Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı da rüzgâr konusundaki profesyonel uzmanları ve yatırımcıları bir araya getiren önemli bir organizasyon.

Türkiye, İstanbul

<http://www.windtech-istanbul.com/tr/>

Çevre ve Enerji - Riga (14-17 Ekim 2010)

Letonya'da yapılacak alternatif enerji fuarının ortakları arasında Letonya Çevre Bakanlığı ve Letonya Sanayi ve Ticaret Odası da bulunuyor. Hem devletin hem de iş dünyasının organizasyonda doğrudan yer alması ülkenin yeşil yatırımları ne kadar ciddiye aldığını da gösteriyor.

Letonya, Riga

<http://www.bt1.lv/bt1/ee/?link=1000000>

Avrupa Enerji Forumu (19-21 Ekim 2010)

Avrupa'nın enerji politikaları ve stratejileriyle ilgili en yetkin bilgilere ulaşmak için bu son şansınız olabilir. Londra'daki Excel salonuna gidenler bizzat kıtanın enerji politikalarına yön veren karar vericilerinden geleceğe dair fikirleri dinleyerek belki de bir tarih yazımına tanıklık edecekler.

İngiltere, Londra

www.europeanfutureenergyforum.com

SAIENERGIA (27-30 Ekim 2010)

Özünde bir bina tasarımı fuarı olan SAIENERGIA'da bu yıl sürdürülebilir, ekolojik ve dayanıklı bina tasarımları sergileniyor.

İtalya, Bologna

<http://www.saie.bolognafiere.it/en/>

WASMA'2010 Geri Dönüşüm (27-29 Ekim 2010)

WASMA'2010, atıkların toplanmasından yeniden kullanımına kadar her aşamanın teknolojik donanımını katılımcıların dikkatine sunuyor. Fuar, Rusya Federasyonu Sanayi ve Ticaret Odası ve Rus Meclisi Çevre ve Doğa Yönetimi Komitesi tarafından da destekleniyor.

Rusya, Moskova

http://www.mvk.ru/eng/exhibitions/930_a.shtm

Eco Tech Scandinavia (26-28 Ekim 2010)

Eco Tech Scandinavia (İskandinavya) ekolojik, doğa dostu teknolojileri takip etmek isteyenler için uluslararası bir buluşma noktası olma özelliğini taşıyor. Göteborg'da gerçekleşecek fuarda katılımcılar, sürdürülebilir yatırımlar için teknoloji ortakları arıyorlar.

İsveç, Göteborg

<http://www.eea.europa.eu/events/eco-tech-scandinavia-brokerage-event>

Kitap

Genç Okurlar İçin “Tercih Sizin”

EKOIQ Kitaplığı, Haziran 2010

Genç bir birey olmak demek bazen biraz da karamsar olmak demektir aslında. Ne de olsa bir genç oy kullanamaz, hibrid otomobil satın alıp almamaya karar veremez. Dolayısıyla gençlere düşen genellikle omuzlarını silkip şu soruyu sormak oluyor: “Ben ne yapabilirim ki?”

2007 yılında Nobel Barış Ödülünü alan eski ABD Başkan Yardımcısı Al Gore cevap veriyor: “Dünyayı değiştirebilirsiniz.” Bir genç olarak sadece sizin cesaret edebileceğiniz öyle çok şey var ki. İnternet üzerinden örgütlenebilir; hayatınızı yağmur ormanlarına, organik tarıma adayabilirsiniz.

Ailenizin alışkanlıklarını değiştirmesini sağlamanız bile parlak bir adım sayılır.

İşte “Tercih Sizin,” gençlere gezegeni ayakta tutmak için bu ilk adımı atma şansı tanıyor. Tercih Sizin sayesinde gezegenimizi kirleten teknolojiler hakkında derinlemesine bilgi sahibi olacak, temiz enerji türlerini tanıyacak ve geleceği değiştirme gücüne sahip olduğunuza bir kere daha ikna olacaksınız.

Dünyanın Durumu 2010 Kültürleri Dönüştürmek: Tüketici-likten Sürdürülebilirliğe

İş Bankası Kültür Yayınları, Haziran 2010

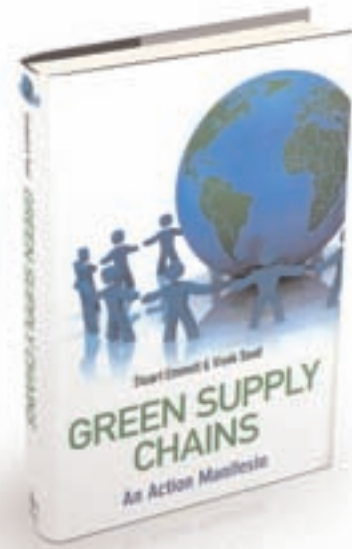
Çevre sorunlarını inceleyen bağımsız araştırma kuruluşu Worldwatch Enstitüsünün “Dünyanın Durumu” adıyla bu yıl 27.sini hazırladığı ve sürdürülebilirlik konusunda bir çağrı niteliği taşıyan rapor, İş Bankası Kültür Yayınları tarafından çevrildi. “Kültürleri Dönüştürmek: Tüketici-likten Sürdürülebilirliğe” alt başlığını taşıyan kitabın önsözü ise, mikrokredi konseptinin yaratıcısı, 2006 Nobel Barış Ödülü sahibi Muhammed Yunus’a ait. Worldwatch Enstitüsü Başkanı Christopher Flavin, kaleme aldığı giriş yazısında dört temel noktaya dikkat çekerek, “Günümüzde 6,8 milyardan fazla insanın maddi kaynaklara olan talebi giderek artıyor, ekosistemler yok ediliyor. Her yıl atmosfere ısıyı hapsedici milyarlarca ton gaz salınıyor ve küresel kaynak kullanımı sürekli artıyor” diyor. Flavin bu nedenle, sürdürülebilirlik konusunda kültürel bir dönüşüm yaşanması gerektiğini savunuyor. Dünyanın Durumu, okuyucularına 35 önemli çevrecinin önerilerini sunarak bu değişimin püf noktalarını ortaya koyuyor.

Yeşil Tedarikçilere Son Çağrı Green Supply Chains- An Action Manifesto

John Wiley & Sons, Mart 2010

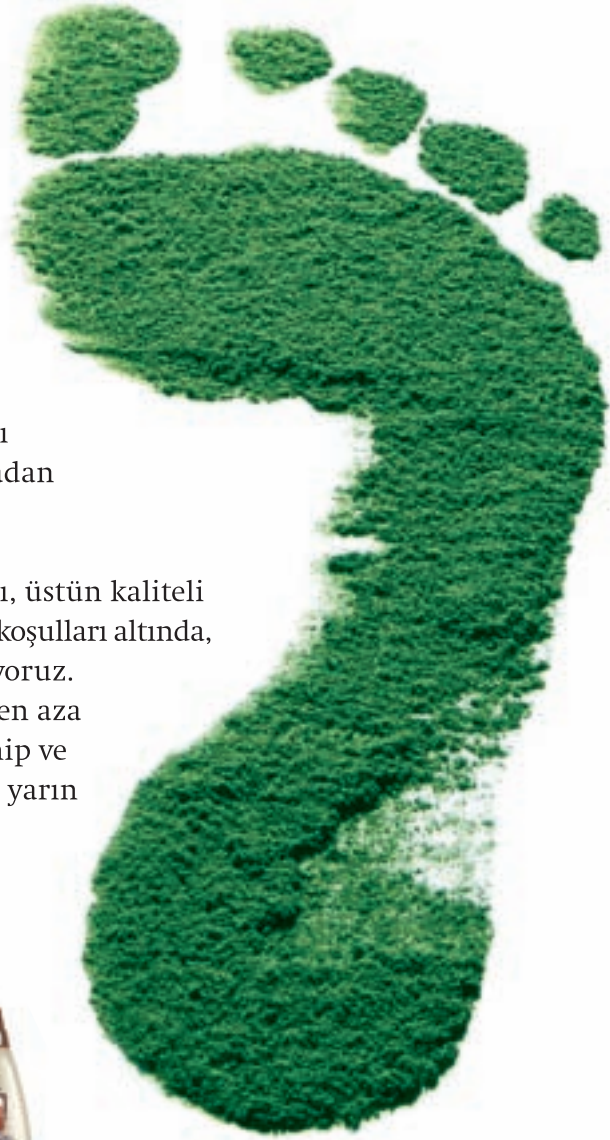
2050 yılı deyince artık birçoğumuzun gözünde ürkütücü bir manzara canlanıyor. O tarihte insan nüfusunun 9 milyarı bulacağı aşağı yukarı belli oldu. Dolayısıyla temel ihtiyaçlar da doğru orantılı olarak artacak ama insanoğlunun sürdürülemez ekolojik ayak izi büyüdükçe bizi nasıl bir yaşantının beklediği tamamen meçhul. Biyoçeşitlilik giderek azalıyor. Balıkların dörtte üçü ya tam sınır değerde ya da kapasitelerinden fazla avlanıyor. Kaçak kesimler ormanları tehdit ediyor. Burada en büyük görevlerden biri de tedarik zincirlerine düşüyor. Zira, bizi kurtarabilecek nadir tedbirlerden biri de kullandığımız temel ürünlerin yeşillenmesi olacak. Stuart Emmett ve Vivek Sood tarafından yazılan Green Supply Chains- An Action Manifesto (Yeşil Tedarik Zincirleri- Bir Eylem Manifestosu) yeşil tedarikçilere bu konuda yol gösterme iddiası taşıyor. Sonuçta kazanan biz ve yeşil markalar olacak.

Çevre bizim ayak izimizi taşıyor. Biz ise onun sorumluluğunu.

Sürdürülebilir gelişme, bugünün ihtiyaçlarını gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye atmadan karşılayabilmektir.

130 yılı aşkın süredir, insana ve çevreye saygılı, üstün kaliteli markalar yaratıyoruz. Ürünlerimizi iyi çalışma koşulları altında, olabildiğince az su ve enerji kullanarak üretiyoruz. Kullanıldığında, evlerdeki kaynak sarfiyatını en aza indiren ürünlerimiz, yüksek performansla sahip ve çevre ile uyumludur. Tüm dünyada, bugün ve yarın işte biz bunun için varız.

Henkel ve markalarımız hakkında daha fazla bilgi almak için www.henkel.com.tr sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Henkel

A Brand Like a Friend

Persil

Bref

Fa

DIADERMINE

Pril

Tursil

LOCTITE

Ceresit

Teroson

Pattex

Lirol

Pritt

ENERJİYİ VE
EMEĞİ KORUYAN
eKO
KREDİ

Enerjiyi ve Emeği Koruyan Kredi; EKOkredi.

- Tarımda modern sulama ekipmanları
- Güneş enerjisi sistemleri
- Verimli ısıtma (Doğal gaza geçiş, kalorifer kazan ve petek sistemleri...)
- Verimli soğutma (Klima sistemleri)
- A sınıfı elektrikli cihazlar
- Ev geliştirme ve çevre düzenleme
- Atık arıtma
- Rüzgar enerjisi, güneş enerjisi, hidroelektrik yatırımları
- Mantolama
- Çatı ve pencere yalıtımı
- Doğal gaz dönüşümü
- A sınıfı enerji
- Enerji kimlik belgesi
- Tasarruflu yapı elemanları

Tasarrufa uzat elini Türkiye!

Şekerbank